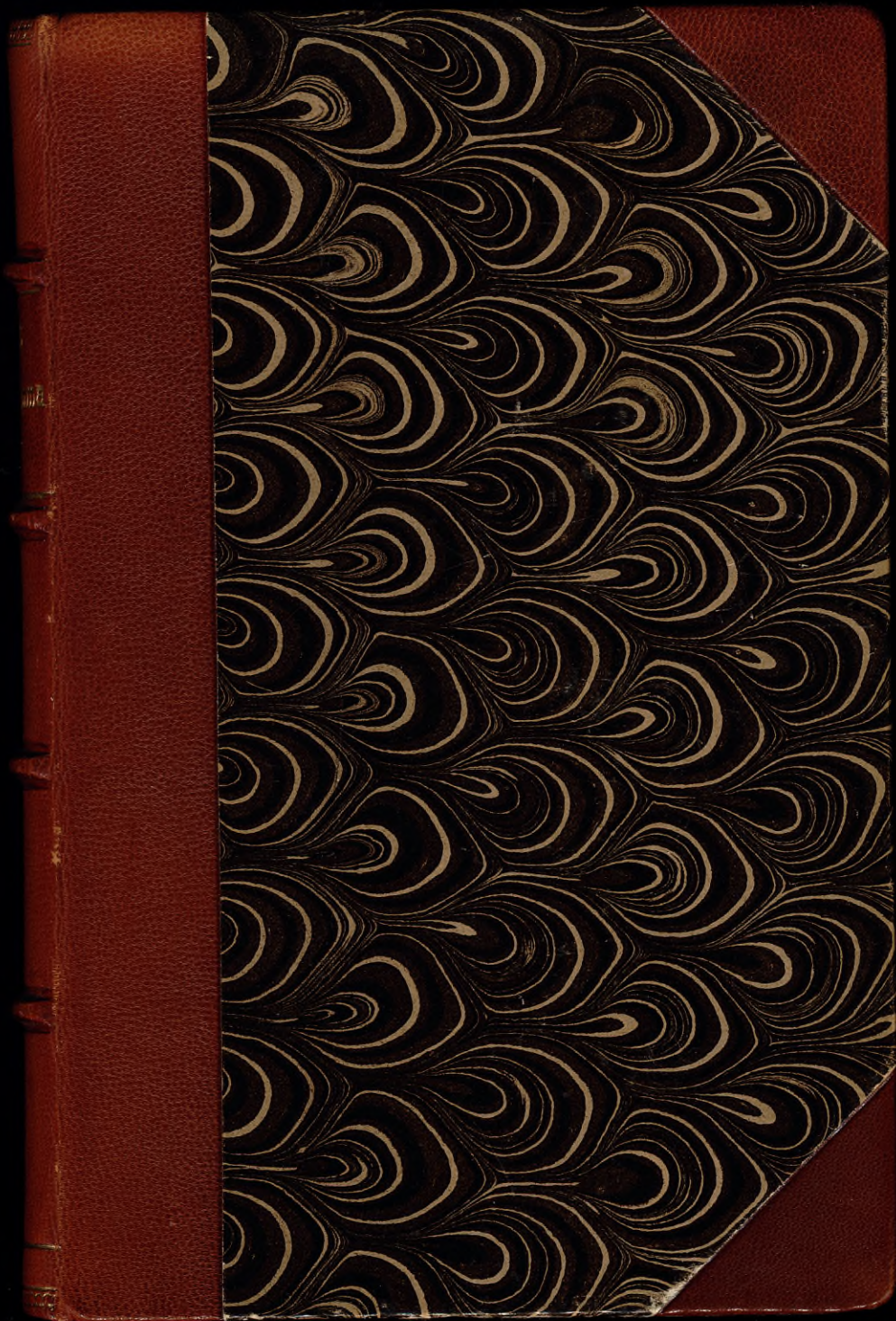

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Litt.
Sv.

775

37

PÅ SÄLLSAMMA VÄGAR

ROMAN

AF

ANNA MARIA ROOS

ANDRA UPPLAGAN

FÖRRA DELEN

STOCKHOLM
C. E. FRITZES BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAG.

STOCKHOLM 1910
TRYCKERI-A.-B. SKANDIA

I

Vid Nacka.

Uppför den branta backen vid Tegelviken sträfvade Hervor och hennes vän Greta, lastade med målarskrin, dukar och stafflier. Våren hade kommit helt plötsligt i år. Ännu för en vecka sedan hade man huttrat i vinterkyla; nu var luften sommarljum, buskar och snår lyste redan gröna, lindarna på Karl XIII:s torg hade stora knoppar, Skeppsholmens kastanjer började sticka fram sina sjufingrade blad ur de brunglänsande hylsorna, och pilarna kring Molins fontän buro öfver sina graciöst buktande grenar luftiga vårgröna slöjor. Och kom man utanför staden, fann man alla backar fulla med hvitsippor, alla björkar skiftande i ljusgrönt och alla bäckar och diken kantade med den guldgula, frodigt glada kabbelekan.

Hervor och Greta hade dagen förut varit ute vid Nacka och funnit ett härligt motiv; nu voro de på väg ditut igen, ifriga att få börja måla.

De hade hunnit upp till Tegelviksbackens krön; där stannade de ett ögonblick, vände sig om och betraktade taflan för sina fötter: Strömmen med dess rörliga lif af akterbreda skutor, svarta kolångare, små snabba ångslupar och försiktigt paddlande roddbåtar. Uppe i den solskälvande luften flögo hvita måsar under hest och högljudt skriande och störtade då och då handlost ned i vattnet efter rof. På andra sidan fjärden lågo stadens husmassor, glimmande i solljuset, Skepps- och Kastellholmarna med sina röda tegeltorn, utåt segelleden skogklädda höjder och långt bort det blånande Lidingölandet, öfver hvilket en rad af små hvitulliga moln drog fram i samladt tåg.

— Tänk att kunna måla det här, sade Hervor, i det hon med en lång och drömmande blick insög den solglada, färgrika synen. Att kunna måla det så, att en hvar som såge bilden måste med klappande pulsar känna allt hvad af lif och jubel och glans där finnes i en sådan tafla!

— Man kan hvad man vill, sade Greta och nickade tvärsäkert med sitt lilla blonda rufsiga hufvud. Om man bara arbetar... Och så har gnistan förstås! Men det är ju längese'n öfverenskommet, att den ha vi, du och jag!

— Naturligtvis, sade Hervor och log.

Hon hade på det hela ett allvarligt ansikte, men när hon log, kom där som ett glittrande solljus i de mörka tankfulla ögonen.

De vände sig om och fortsatte vandringen mot Barnängsbryggan.

De passerade en liten backgränd som steg beslutsamt rakt upp emot himmelen. I en stor svart tråklyka, som sköt ut öfver halfva grändens bredd, hängde en åldrig oljelykta och visste alls inte af — så långt undan i en afkrok som hon hade fått sin hemvist — hur gammalmodigt hon tedde sig.

Vid de stora pilarna, som bada sina rötter och släpa sina grenar i Hammarbysjöns bruna vatten, låg den lungsiktiga lilla ångbåten och hostade och spottade. Det var att hoppa ombord strax. Och så gaf farkosten till ett vrålande, som tydde på sista stadiet af tuberkulos, och pustade i väg.

De gledo förbi den stora kvarnen som, väldig och svart, med orörliga vingar höjde sig å sin kulle vid början af »Danviks krokar», foro förbi det trånga och vassrika Sicklasundet och kommo in i Nackasjön, omgifven af skogshöjder, skimrande ömsom i rödviolett, ömsom i späd vårgrönska.

Några minuter efter det de landat vid Nacka brygga, hade de återfunnit sitt motiv, slagit sig ned och börjat teckna upp det: en kraftig ek med knotiga mörka grenar, en i soldiset blånande skogskontur, en förgrund af bruna fjolårslöf, tottar af nytt saftigt gräs och flockar af hvitsippor — däremellan några blinkande

strimmor af det lilla kärret, som icke fanns annat än tidigt om våren.

Hervor hade brådskande med ett kol tecknat upp några konturer; ifrig att få dit färgerna, tog hon fram tuberna ur lådan och lade upp stora klickar på paletten.

— Åh, Greta, låna mig litet kremserhvitt, jag ser att min tub är nästan slut.

Greta gaf till ett utrop af förfäran.

— Nej, hör du — jag tänkte just få låna hvitt af dig! Jag har inte ett dugg — ämnade köpa på vägen ner till Tegelviks båten men hann inte.

De blickade bestörta på hvarann.

— Och här som behöfs så mycket hvitt, klagade Greta. Så skinande ljusst som allt står!

— Vi måste pina tuberna, sade Hervor med mörk beslutsamhet.

De pinade sina tuber, tills blyet sprack sönder och smala hvita maskar kröpo fram öfverallt. Med palettknifven samlade de omsorgsfullt tillsammans allt, delade broderligt den dyrbara färgen och började måla. Men inom två minuter insågo de, hur löjligt gagnlöst detta var: att försöka måla ett vårlandskap med så lite hvitt.

— Hvad ska vi göra? sade Greta. Ska vi se efter om det är några andra målare härute, som vi kan låna af? Det brukar kräla fullt med akademister härute i backarna om våarna.

— De ha inte börjat än. Du hörde ju kap-

ten på båten sade, att vi voro de första artister-
na som kommit hitut i vår.

Hur outsägligt harmligt! När allt just stod
så vackert och man brann af målarlust!

Hervor kastade sig ned i gräset, sträckte
ut sig i hela sin smärta längd och såg upp
emot himmelen.

— Det här är det enda man kan göra,
anmärkte hon filosofiskt. Och gör man det,
så har man ändå aldrig tråkigt!

Hon hade i själfva verket ej legat där
två minuter förrän ett uttryck af drömmande
lycka spred sig öfver hela hennes fint tecknade
lilla ansikte.

Himlen var ju så härligt blå; lätta hvita
skyar seglade högt uppe, lysande af fröjd i
det jublande, gyllene solskenet, man kunde
verkligen inte vara ledsen längre.

Efter en stunds vredgade anklagelser mot
det grymma öde som gäckar människornas lju-
saste förhoppningar, följde Greta sin väns ex-
empel.

Och hon medgaf att en sådan dag kunde
man inte länge vara vid misshumör.

— Så mycket kobolt de ha användt uppe
i himlen i dag, anmärkte hon.

Hervor teg helst, när hon låg på rygg i
en gräsbacke och stirrade upp mot himlen.
Men Greta var mera talför.

— Den står fint i färgen, den där gär-
desgården — gråskär mot den violetta skogen.

Har du någonsin försökt att gå och balansera på en gärdesgård, Hervor?

— Ja då, många gånger. På den tiden då jag tänkte lära mig dansa på lina.

— För att uppträda på marknader?

— Inte precis. Jag tänkte inte bli professional. Bara ha en lina uppspänd mellan några trädtoppar i skogen — tyckte det skulle vara stämningsfullt att vandra där uppe.

— Hvad sade din familj om den planen?

— Familjen visste ingenting om den. Jag brukar just inte i allmänhet inviga familjen i mina planer. Den ställer sig inte precis förstående emot dem!

— Nej, det kan jag tänka mig. Din pappa, herr friherren och kanslirådet, har alltid imponerat väldigt på mig. Jag förstår hur han ser ned på mig och undrar: Hur kan man egentligen heta något sådant där på -son. — Förresten borde familjer alldeles afskaffas. Jag åtminstone känner då ingen, som inte har mera förtret än nöje af sin familj och sin släkt. Allt sån't måste sopas bort i nästa revolution — det är säkert det!

Det fanns nästan ingenting emellan himmel och jord om hvilket icke Greta Carlsson hade en bestämd och färdig åsikt. Och hon tvekade aldrig att uttala den.

— Det är fånigt att bo i en stad, fortsatte hon efter en paus sin konversation. När det är så vackert på landet! Jag skulle vilja flyt-

ta ut till landet redan i april. Då är det härligt; när snön smälter och bäckarna forsa och träden susa i orolig längtan att få lefva.

— Jag skulle helst alltid bo på landet, sade Hervor. Jag skulle vilja ha ett litet hus i en solig backe, det skulle vara hvitrappadt och ha högt, spetsigt, rödt tegeltak och ett par små vindskupor och en liten förstukvist med en grön bänk. Och inomhus skulle det vara hvita möbler med röd- och hvitrandigt bomullstyg på och hvita gardiner och granris strödt på golfvet och pelargonier och hortensior och toffelblommor och skära balsaminer i gamla porslinskrukor och guldgul krasse, som växte i lådor och slingrade uppåt fönsterposterna. Och så skulle där vara en trädgård med en mur rundtomkring och därinom narcisser och stora vallmoblomster i alla färger och äppelträd och kastanjer, som bära hvita ljus om våren, och ett par höga furor, som ständigt stå gröna och susa och berättas om skogen. Och så skulle jag ha ett tami rådjur som gick och betade på den gröna gräsmattan.

— En liten stuga med en liten flicka och en liten hind i stället för en liten gumma och en liten katt. Men får jag lof att fråga, hvad du skulle göra där — mer än bo där?

— Allt möjligt, sade Hervor lakoniskt och hemlighetsfullt. Och dessutom skulle jag sköta min trädgård. —

De båda vännerna hade ätit middag på

Nackanäs idylliska lilla värdshus och voro nu stadda på promenad uppåt den slingrande vägen till kvarndammen. Till vänster om dem forsade en bäck emellan mörka, ännu ej löfvade alar, till höger stego skogklädda åsar, skiftande i vårens alla färger.

— Vet du, Hervor, nu är det bestämdt, att jag i höst reser till Paris. Där kan man arbeta riktigt! Fyra timmars målning och fyra timmars ritning om dagen, det kan ta något det!

— Hvad det blir roligt för dig, Greta!

— Nå, kommer du inte med?

Hervor skakade sorgset på hufvudet.

— Hur kan du tro att mina tanter skulle gå in på det?

— Ja, tanter äro en svår uppfinning, det medgifves. Men du skall stå på dig, Hervor! Du rättar dig för mycket efter dem, man ska vara morsk och inte ge sig. Om du bara riktigt ville, så ginge det nog. Och det duger inte att dröja! Kom ihåg, att du redan är nitton år gammal.

Hervor såg tankfull framför sig.

— Att vilja på det sätt du menar, så att man slår ned alla hinder, — jag vet ändå inte om jag har rätt till det. Därför att jag inte känner mig säker på att kunna göra något som duger. Och medelmåttiga konstnärer har världen nog af.

— Du skulle inte bli medelmåttig!

— Ånej, det tror jag ju inte heller — undslapp det Hervor.

— Och tänk dig, sade Greta i öfvertalande ton, tänk dig hvilken triumf det är att tvinga världen att se, att en kvinna ändå duger något till. Det finns ju idioter som påstå att kvinnan saknar originalitet!

— Det tycker jag alltid är precis som när muhammedanerna säga att kvinnan inte har någon själ, sade Hervor. Innerst i hvarje själ måste väl finnas något ursprungligt. Då det inte i hela världen finns två ansikten som äro lika hvarann, så måste också hvarje själ vara olika den andra. Och därför — om en människa förmår i ett konstverk uttrycka det som är djupast inom henne, så blir det konstverket olika allt hvad andra åstadkommit.

— Men du vet, det är just förmågan att i konsten uttrycka vårt innersta som de förneka hos oss.

— Ja, de ha ju gjort upp en teori: att när en man i konsten uttrycker hvad han innerst vill, så uttrycker kvinnan det i handling...

— Nå, det ska nu ingen inbilla mig, utbrast Greta, att en karl, som har någon möjlighet att träffa den han är kär i, sätter sig ned och diktar en sonett om sin längtan i stället för att gå till henne! Det vore då ett kräk till karl, i fall han så gjorde! Men konsten är just uttryck för den längtan som inte har möjlighet att uttrycka sig i handling. Och

lifvet är nu en gång sådant att det mesta af hvad man vill göra, det hindras man af omständigheterna från att utföra...

Hon slog häftigt mot dikesrenen med det spö hon bar i handen och afmejade några vissna fjolårsstänglar, som om hon ville på dem utösa sin harm öfver lifvets motigheter.

— Och, fortsatte hon, önskar man vinna framgång och ära — och det önskar naturligtvis hvarje konstnär —, så nog har man sju-tusen gånger svårare för det, ifall man är kvinna, det är då säkert.

— Ära — ära, eftersade Hervor drömmande. Det är som ett skimmer öfver det ordet. Den lockar och drar, den tanken, att man skall kunna förmå andra att känna hvad man själf känt, att se hvad man själf i inre syner sett. Och att tusenden skola nämna ens namn med tack för hvad man gifvit, ännu sedan man lämnat denna jord.

— Ja, det är stort, sade Greta entusiastiskt. Det är en tanke som väl kan ge innehåll åt ens lif! Säg, Hervor, beslut dig nu för att nedslå alla hinder, och kom med mig till Paris!

— Jag tror jag skulle göra det, sade Hervor i en halft frånvarande ton. om jag vore viss på mig själf. Om jag vore säker på att det vore den rätta vägen för mig...

— Du menar, att du inte är säker om dina anlag peka mest åt det hållet? Jag vet

ju, att du skrifver vers också. Ja, jag kan tänka mig, att det kan vara litet vanskligt, när man har anlag åt flera håll...

— Ånej, det var inte precis det jag menade, sade Hervor. Nog har jag ändå afgjort mera anlag för målningen. Nej, det är inte det — — —

* * *

Det hade blifvit afton. Björkarnas fina kvistar, höljda af en ljusgrön dallrande bladslöja, och ekarnas ännu svarta grenar tecknade sig mot en himmel, skimrande i guld och rosenfärg.

De stodo uppe på höjden vid kyrkan och sågo ut öfver vårskiftande skogsåsar och blänkande små vattendrag. Någonstans i fjärran satt en taltrast och sjöng.

— Hör du, Hervor, sade plötsligen Greta med en forskande blick emot sin vän, det där huset med förstukvist och med pelargonier du talte om — tänkte du dig egentligen att bo ensam där?

Hervor blef röd ända upp till ögonen och svarade icke strax.

Så kom ett litet gäckande skratt:

— Du hörde ju att jag skulle ha ett rådjur...

Och hon gaf sig till att springa utför bran-

ten, ned mot den muntert porlande lilla bäcken, som under mörka alar letade sig väg till den aftonblanka Järlasjön.

II.

Släkten.

Hervor var hos tant Eleonore på släktbjudning. Tant Eleonore var den starkaste viljan ibland den liga af tanter, som betraktade det som sin speciella uppgift att, sedan Hervors mor gått bort, uppfostra henne — hvarmed de menade att anmärka på henne och kälta på henne.

Tant Eleonore hade i sin ungdom varit hoffröken. De höga herrskaper hon uppvaktat hade efter några års tjänstgöring funnit henne en smula tråkig, en smula högtidlig, de hade önskat omväxling och beslutat att gifta bort henne — efter som det inte går an att säga upp en hoffröken till afflyttning. Men fröken Eleonore hade en viss skärpa i sätt och utseende som gjorde att hon ej var lättplacerad — oakadt hon visst icke såg illa ut. En kammarherre von Hardenburg blef dock till sist befunnen nog devouerad för att foga sig efter nådiga vinkar och häntyndningar och hjältemodigt knyta

hymens band med den något ampra och ej längre unga damen. Kammarherren blef sedermera upphöjd till hofmarskalk — om till belöning för sitt välförhållande i denna sak eller för andra förtjänster blef aldrig fullt utredt. När han efter tio års äktenskap, som ej varit utan sina törnen, bortgick från denna värld, efterlämnade han en rätt betydande förmögenhet, hvilken bidrog till att åt hans änka gifva en ansedd ställning inom hela den Hardenburgska släkten. En ställning som hennes skarpa tunga gaf en bismak af fruktan

När tant Eleonore hade bjudningar för släkten, bjöd hon gärna damerna redan klockan half sju på kaffe, såsom det hade brukats i hennes ungdom. Vid den tiden kommo tanter och kusiner tågande med sina pirater och hade så ett par timmars samspråk om nästans angelägenheter, innan släktens herrar fram emot supé-tiden uppenbarade sina redan på förhand uttråkade fysionomier.

I kölvattnet efter tant Agathe — den aflägsna släkting som förestod hennes fars hushåll — och omsorgsfullt manövrerande för att inte trampa på släpet af hennes snusbruna sidenklädning, trädde Hervor in i tant Eleonores salong.

— Nå, min kära Hervor, sade tant Eleonore i en examinerande ton, hvad har du haft för dig på sista tiden? Håller du fortfarande på med din målning?

— Ja, sade Hervor i en något kort ton.

— Är det en gång i veckan du går och tar lektioner hos den där artisten — hvad han nu heter?

— Nej, två gånger i veckan.

— Jaså, två gånger. Det får jag då säga, att jag tycker är rätt onödigt.

Hervor blef röd af förtret. När hon egentligen skulle velat och behöft gå där hvarenda dag för att komma någon vart med studierna! Nu fick hon i stället gå ett par dagar i veckan på Nationalmuseum och rita efter gipser och antika statyer, eftersom det ansågs onödigt att kosta på modeller åt henne. Och eftersom hon inte — af hänsyn till sin fina familj och sina pryda tanter — fick gå in vid Akademien för de fria konsterna, en inrättning som alla tanterna rynkade på näsan åt. De hade hört sägas att det gick »förskräckligt fritt» till där och citerade gärna vitsen om »akademien för de konstiga friheterna».

— Ja, kära barn, sade tant Eleonore, att du målar lite för nöjes skull gör ju ingenting, men det får jag säga dig, att vi allihop äro mycket rädda för att du ska bli en så'n där artist. Jag träffade just min värderade vän Malvina häromdagen, och hon sade till mig: »Hur är det, din niéce Hervor mått e väl inte ska bli en så'n där artist.»

Hervor svarade ingenting. Ty hon kände,

att hon skulle inte kunnat svara utan att bli häftig.

Om jag gifte mig med en riktig idiot som t. ex. grefve Carl Axel, tänkte hon med bitterhet, eller med en så notoriskt dålig människa som baron Ehrenpool, så skulle släkten vara rätt nöjd med mig och anse att jag på det hela gjorde dem heder. Men om jag blir en framstående konstnär och vinner rykte i både in- och utlandet, då kommer jag alltid att betraktas som halft en skamfläck för familjen.

Hon visste det ju så väl det där, och det lönade sig egentligen inte att bli ond. Men ibland kokade det ändå inom henne, i synnerhet när tant Eleonore kom med sina nedlåtande miner.

Medan det pratades och skvallrades omkring henne, satt Hervor och sydde med mörk energi på sitt broderi, allt under det hon i sitt inre var sysselsatt med att utmåla för sig huru ljufilig upprättelsens dag skulle blifva — den dag, då hela tantligan skulle tvingas medgifva att hon, Hervor, ändå, när allt kom omkring, inte precis var en skamfläck för familjen.

Hon skulle ha en stor tafla utställd i Paris — hon hade inte riktigt bestämt sig för motivet ännu, det skulle vara något med en flod af ljus in i ett purpurfärgadt dunkel — och

den taflan skulle väcka ett oerhördt uppseende. De franska tidningarna skulle utgjuta sig i höga loford öfver den och förklara, att den unga konstnärinnan var en heder för sitt land, och de svenska tidningarna skulle aftrycka élogerna. Allt det där skulle visserligen ännu inte göra något vidare intryck på tanterna, det förstod hon nog; de skulle fortfarande anse det som halft en chikan för en ung flicka af god familj att bli »omtalad i tidningarna». Men så skulle den stora triumfen komma — och det just en kväll då hon satt, som nu, på ett kafferep midt ibland alla tanterna, sedesamt syende på sitt broderi. Jungfrun skulle komma in i rummet med ett telegram till fröken Hervor. Hon sliter upp det under allmän spänning. Det innehåller meddelande om att någon kunglig person önskade köpa hennes tafla. T. ex. kejsar Vilhelm. Ånej, inte kejsar Vilhelm. Nej, drottning Margherita af Italien — ja, drottning Margherita skulle önska få köpa den för femtusen lire! Eller ändå bättre — det skulle inte vara ett telegram, det skulle komma ett bref, ett egenhändigt bref från drottningen, som skref, att hon blifvit så djupt gripnen af taflan att hon ville personligen uttala detta till den kvinna som skapat konstverket, på samma gång som hon meddelade sin önskan, att bli ägare till detsamma. Då skulle de allt bli lite knäsvaga, tanterna! T. o. m. tant Eleonore! Men Hervor själf skulle visa sig myc-

ket lugn, alldeles kallblodig, bara som om det vore just hvad man kunde vänta sig.

Men de femtusen lire skulle hon allt ha roligt för. Och så skulle hon ge tant Agathe en ny sidenklädning, bara för att slippa se den eviga snusbruna, och åt gamla tant Frédrique, som verkligen alltid varit snäll mot henne skulle hon ge en stor påse konfekt. Men åt tant Eleonore skulle hon inte ge någonting alls, nej, inte ett endaste dyft.

— Ett sådant sött mönster du har på ditt broderi, kära barn, hördes tant Frédriques något darrande stämma. Det har du väl satt ihop själf? Ja, jag kunde tro det. Det är charmant, riktigt nätt, det må jag säga.

Och tant Frédrique nickade gillande med sitt gamla hufvud, som ännu pryddes af stora hvita kanonlockar vid öronen. De klädde förresten så bra hennes fina, skrumpna lilla ansikte, så man kunde förstå att hon ej förmått besluta sig för att lägga bort dem. Tant Frédrique hade också varit hoffröken — det var hos drottning Desideria i världen, och hon brukade berätta om hur det var på Rosersberg, där drottningen sof om dagarna men var ute och åkte midt i natten i de långa slottsalléerna. Det var någon romantisk historia med tant Frédrique, som Hervor hört antydningar om och som lifligt intresserat henne. Det skulle varit någon vacker, förnäm och rik ung herre, som friat till henne på den tiden,

men tant Frédrique hade svarat nej — hvarför, det fick ingen någonsin veta. Somliga sade att det var för att drottning Desideria inte velat släppa af henne, emedan tant Frédrique så utmärkt bra kunde stoppa till täcket om henne, när hon i den tidiga morgontimman lade sig att sofva; andra sade, att en väninna till Fredrique varit djupt förälskad i den vackre officeren och att afslaget varit en romantisk uppoffring, som i alla fall inte medförde afsedd verkan, ity att den försmådde friaren icke sökte tröst hos tant Frédriques väninna. Hur det nu än var med den saken, så hade tant Frédrique aldrig blifvit gift — fast hon skulle ha varit riktigt söt i sin ungdom —, utan bodde tillsammans med två också ogifta systrar vid Karduanmakaregatan i en liten våning med finlemmade gammaldags möbler och fullt med små silfverbönbbonniéer och porslinsvaser och konstgjorda blommor under glaskupor på bord och byråar.

— Ja, mitt söta barn, fortsatte tant Frédrique, just sådant där: att rita mönster till sina broderier, det är något, som jag tycker är en så utmärkt passande sysselsättning för damer, och det tror jag riktigt du har anlag för. Men att måla taflor — det tycker jag nog passar bättre för herrar att hålla på med.

Jaså, nu kom till och med tant Frédrique med förmaningar åt det hållet!

Hervor visste ju nog, hvarför det af tanterna ansågs särskildt behöfligt att vaka öfver hennes tilltag. Hennes mor hade varit af ett helt annat slag än den korrekta familj i hvilken hon råkat bli ingift. Först och främst tillhörde hon icke societeten — hon var dotter till en ofrälse professor —, dessutom hade hon, efter det hon i sex, sju år haft den oförtjänta äran att bära namnet von Hardenburg och den lika oskattbara lyckan att vara förenad med den förträfflige kanslisekreteraren — numera kanslirådet friherre Herman von Hardenburg, plötsligt fått för sig att hon helst ville afstå från båda dessa förmåner. Hervor hade blott hört svaga antydningar om detta ömtåliga ämne och visste icke om det var någon ny, stark känsla som gripit hennes mor och förmått henne att vilja söka sin frihet, eller om det blott var det att hon i längden fann det outhärdligt att dagligen och stundligen vara utsatt för kanslirådets något syrliga lynne. Hon visste blott, att tanterna rubricerade det hela som att hon »fått sådana där förskräckliga nymodiga idéer, ni vet, och nödvändigt ville skiljas, fast Gud vet, att hon då inte hade något att klaga öfver». Och hon visste också, att tanterna betraktade det som ett bevis på försynens speciella omtanke om familjen von Hardenburgs namn och rykte, att Hervors mor insjuknat och dött helt hastigt, innan hon ännu hunnit läm-

na hemmet och innan folk fått nys om den hotande »skandalen».

Hervor var till det yttre afgjordt lik sin mor, och att hon äfven till sina själssegenskaper mera påminde om henne än om sin fader och hans släkt var tydligt nog. Modern hade också haft konstnärsanlag, ehuru hon — då hon helt tidigt blifvit gift — aldrig fått tillfälle utveckla dem. Men det fanns ännu några små penn-teckningar, dem Hervor med ömhet bevarade och som gäfvo antydning om hennes begåfning åt det hållet. Det var blott ett dunkelt minne Hervor hade af modern, som hon mist redan vid sex års ålder, men hon kom ihåg henne som ibland uppsluppet glädtig, ibland — och oftast — djupt sorgsen. Redan i hennes lilla barnahjärta grodde en dunkel känsla af att »det var så synd om mamma».

Mången gång hade hon i sin barndom och ännu mer i sin ungdom gråtit öfver förlusten af denna mor, som skulle — det kände hon — ha förstått henne tusen gånger bättre än denna kyliga, korrekta, konventionella släkt, i hvilken hon ensam och värlös blifvit inkastad.

Allting, som afvek från det vanliga, från det som brukades af alla människor, var för tanterna en styggelse. Kanske skulle de möjligen kunna tänka sig, att en man skulle kunna i somliga afseenden skilja sig från mängden utan att därför precis behöfva vara klandervärd. Men med en ung flicka var det något

annat. Om någon sade dem, att deras nièce Hervor föreföll originell i sin åskådning eller sitt sätt att tala, vållade detta dem djupa bekymmer. Och de ansågo det själfva för ett alldeles förkrossande argument, när de bemötte någon af Hervors planer med orden: »Folk skulle undra öfver det».

Tant Eleonore brukade i Hervors närvaro — om också utan att särskildt adressera sig till henne — med förkärlek framhålla att »herrar inte tycka om flickor som äro ovanliga».

— Om tant Eleonore tror att herrar inte alls tycka om mig, så misstar hon sig allt en smula, tänkte Hervor förtretad. Men hon vågade inte säga det.

I soffan bredvid Hervor sutto de båda svägerskorna Edith och Elisabeth och sydde på hvar sitt sofföfverkast.

Ediths svärmor och Elisabeths mor var född von Hardenburg, och de räknades därför till släkten, ehuru skyldskapen var tämligen aflägsen. Men Hardenburgarna voro mycket släktkära. Åtminstone när det gällde personer som tillhörde societeten. Gentemot sådana anförvanter åter som icke tillhörde densamma — och hvilken familj är väl nu för tiden utan sådana? brukade tant Agathe med en liten suck säga — var släktkänslan afgjordt svalare.

Grefvinnan Edith var född Barkén, och detta utgjorde hennes lifs sorg. Hon kände på sig att släkten ännu icke fullt glömt denna här-

stamning — om den än icke var missbelåten öfver de Barkénska pengarna.

Det fanns emellertid ett som för grefvinnan Edith var en ljuf tröst i alla livvets vedermödor, och det var det oomkullkastliga faktum att hon dock var grefvinna. Det var för henne en källa till ständigt ny njutning att höra sig så tituleras. Hon kunde, när hon telefonerade till en bod, upprepa den välklingande titeln i hvar tionde ord, städse formulerande sina order: grefvinnan önskar, grefvinnan anhåller... för att låta sina öron så ofta som möjligt smekas af benämningen och riktigt komma lägre stående varelser att känna huru högt hon sväfvade öfver dem i oupphinnerliga rymder. Och för att taga skadan igen för den något kyliga hållningen hos sin mans släkt, visade hon å sin sida en den största högdragenhet gentemot alla ofrälse personer — icke minst emot sin egen släkt. Hon hade blifvit rent förunderligt närsynt, när hon på Stockholms gator mötte någon medlem af slakten Barkén.

Grefvinnans Ediths barn voro strängt tillhållna att i skolan icke formera någon närmare bekantskap med andra barn än sådana som tillhörde »familjer som man kände till», hvarmed menades familjer ur societeten. Och när det föll sig så olyckligt att hennes lilla flicka fattade en liflig vänskap för en annan liten tös, som bara hette Karin Andersson, blef Ebba icke endast förbjuden att gå hem till Karin

eller be Karin hem till sig, utan äfven tillhållen att ej gå med henne på gatan, eller leka med henne i rasterna. Och lilla högvälborna Ebba låg om kvällarna i sin rosettprydda säng och grät öfver denna hårda och underliga värld som af något obegripligt skäl skilde henne från hennes älskade Karin Andersson.

Hervor fann det till viss grad ursäktligt, att hennes släkt ej så lätt kunde glömma den Barkénska härkomsten, ty Edith var verkligen ganska vulgär, — ehuru hon ej anade det — och dessutom betydligt ledsam.

Då var hennes svägerska Elisabeth oneligen roligare, fast Hervor inte just tyckte om henne heller.

Hon berättade om sin resa till Danmark. Hon hade nyligen varit därnere på besök hos sina vänner comtesserna Lehnfeld på Lyngholm, och hade haft ofantligt roligt. Hvilket i Elisabeths mun afgjordt betydde att där varit godt om herrar och herrar som varit upplagda för kurtis.

— Tänk, det är ändå förargligt, sade Elisabeth, att man här i Sverige ej har samma bruk som i Danmark: att kalla ogifta damer af greflig släkt för comtesser. Här har man alls intet nöje af att vara född grefvinna.

— Nej, tänk att det skulle kunna hända, att folk trodde du bara var en simpel adelsfröken, kunde Hervor ej afhålla sig från att replikera.

Elisabeth var inte dum, hon förstod godt när man var ironisk. Och hon gaf Hervor en förtörnad blick, som gaf denna en aning om att hädanefter Elisabeth skulle hålla ihop med tanterna, när det gällde att hacka på släktens olycksbarn, som hade tendenser till att bli »en så'n där artist».

Också Elisabeth ingaf nog släkten bekymmer på sitt vis. Det glunkades om att hon brukade låta kyssa sig af herrar — ja, det hade mer än en gång händt att hon blifvit öfverraskad under den sysselsättningen. Det där var ju lite förargligt, eftersom folk nog börjat prata om det, men det var förstås också andra flickor inom societeten, som sådant berättades om, och Elisabeth var i alla fall en flicka som höll på släktens värdighet och som aldrig skulle ingå en mesallians. Hon var klok, hon skulle nog veta skaffa sig en man som hade både namn och förmögenhet, och hon skulle inte heller kompromettera släkten genom att se'n låta skilja sig från honom — inte ens om de lefde som hund och katt. Hon kanske skulle trösta sig med några små historier bredvid — det kunde man ju nog tänka sig, men — nåja, sådant hände ju också med andra damer i societeten. Det var ju ledsamt, men inte »undrade» folk egentligen på det — det tillhörde nu en gång den mänskliga naturen. Men tant Eleonores blod isades vid blotta tanken på att hon en gång kanske af sina bekanta

skulle bli lite spetsigt tillfrågad om hur det stod till med »hennes nièce artisen» och få höra undranden om hennes nièce artisen sålde mycket taflor, och om hon var »mycket ihop med alla de andra artisterna» och om det »inte gick bra fritt till bland sådana där artister»?

Tanterna Hoppenfeldt — »flickorna» Hoppenfeldt som de kallades i släkten, ehuru de voro öfver sextio år — trädde nu in och ursäktade sin sena ankomst med att de inte förr kunnat gå ifrån sin far, som nödvändigt ville de först skulle läsa Allehanda högt för honom.

Det var med en något sötsur min tant Eleonore hörde sig för om onkel Eriks befinnande.

Onkel Erik Hoppenfeldt var några och åttio år och hade börjat bli betydligt minnesslö. Han hade varit god vän med farbror Charles-Emile, tant Eleonores man, och han kunde aldrig få i sig att denne var död. Han talade oupphörligt om honom som om han vore levande. Tant Eleonore, som var en ordningsälskande person, fann detta förargelseväckande, och så beslöt hon sig till sist för att fara på visittill gubben och själf klara upp saken. Så åkte hon en dag till Apelbergsgatan, där gubben Erik bodde med sina två döttrar.

— Ni ha nog inte gjort det riktigt klart för honom, mina snälla flickor, sade tant Eleonore majestätiskt, i det hon kom inseglande. Men nu ska jag få honom att förstå.

Hon gick in och hälsade på gubben Erik, som satt i sin gungstol och rökte sin pipa.

— Goddag, onkel Erik, sade hon.

— Det är tant Eleonore, pappa, hviskade hastigt den ena af döttrarna.

— Ja, ja, jag ser väl det, sade gubben vresigt. Goddag, Eleonore. Hur står det till med Charles-Emile?

— Charles-Emile är död, Erik, sade tant Eleonore med mild men fast stämma.

Och så satte hon sig ned och berättade utförligt för honom om Charles-Emiles sista sjukdom; hon beskref noggrannt hans dödskamp och torkade sig emellanåt i ögonen med en snibb af näsduken, uppehöll sig länge vid hans begrafning, citerade hvad prästen sagt och hvad släktingarna sagt och hvad tidningarna sagt om den saligen aflidne och skildrade slutligen detaljeradt den minnesvård af svart granit hon låtit resa på hans graf.

Gubben Erik lyssnade synbarligen uppmärksamt till henne, och tant Eleonore tänkte med tillfredsställelse inom sig: Se så där ja, det är allt skillnad när en riktigt redig och ordentlig människa klarar upp en sak!

Så reste hon sig och sade, fortfarande mildt, men fast:

— Adjö, Erik!

— Adjö, Eleonore, sade gubben. Hälsa Charles-Emile!

»Flickorna» Hoppenfeldt hade svårt att rik-

tigt dölja sin skadeglädje, när Eleonore, djupt sårad, seglade ut. Men efter den dagen var hon inte riktigt god på familjen Hoppenfeldt.

Kammarjunkar von Hardenburg trädde in i salongen, bugade sig för värdinnan, kysste henne på hand och gjorde därpå en svepande bugning för hela sällskapet.

Kammarjunkaren var den ende af släktens manliga medlemmar som ej vid dessa bjudningar uppsköt sin entré till fram emot supédags. Han njöt lika mycket af skvaller som trots någon af tanterna, och han njöt också icke så litet af att vid tillfällen sådana som dessa se sig uppskattad och estimerad, både därför att han var den ende kavaljeren och därför att han alltid medförde nyheter. Och så var han alltid artig och förekommande äfven mot äldre damer. Och som äldre svenska damer i regel icke just äro mycket bortskämda med artigheter från herrarna, så föllo kammarjunkarens små uppmärksamheter mot tanterna i god jord. Och han ansågs bland dem som »en mycket hygglig och artig ung man».

Hos de unga damerna inom släkten åtnjöt kammarjunkaren ej samma popularitet som bland de äldre. De funno hans ljusblaskiga ansikte intetsägande och hans förbindliga sätt mjäkigt. De afstodo honom gärna åt tanterna.

Per-August blef emellertid denna gång angenämt öfverraskad genom att Hervor själf-

mant vände sig till honom och i älskvärd ton sade:

— I dag är det jag som kan berätta en nyhet för Per-August. I dag eklateras förlofning på Staffansholm.

— Nej, verkligen! Hvem är det då som fröken Cecilia ämnar lyckliggöra, frågade kammarjunkaren lifligt intresserad.

— Det är en präst.

— Jaså, sade Per-August.

Och hans ton uttryckte på ett obeskrifligt sätt huru oändligt litet saken nu intresserade honom — utom för så vidt att han djupt beklagade familjen på Staffansholm, som drabbades af denna mesallians. Det föll honom icke in att fråga om namnet på denna präst. Hvad brydde han sig om, ifall han hette Carlsson eller Lundberg? Det skulle i alla fall för honom vara omöjligt att ihågkomma ett sådant namn.

— Ja, prästen heter för resten Löwenclou, upplyste Hervor i fridsam ton, liksom i förbigående.

Per-August for upp.

— Löwenclou? En baron Löwenclou?

— Ja.

— Jaså.

Det var en helt annan ton i detta jaså än i det föregående.

— Det är verkligen så sällan, tillade han med en något generad min, när han märkte Her-

vors skrattlust, det är verkligen så sällan någon person af familj blir präst, så jag tänkte inte...

Kammarjunkarens lifsintresse var genealogi, hans ständiga studium var adelskalendern och Svenska adelns ättartaflor. Hans djupaste grämelse var den att han blott ägde sexton anor, — till följd däraf att hans mormors farfar i brottsligt lättsinne gått och gift sig med en vacker prästmamsell —, och han brukade melankoliskt säga att lifvet är nyckfullt och att de af Hardenburgarna som ägde sina trettio-två oanfäktade anor, alldeles icke förstodo uppskatta denna förmån såsom han skulle ha gjort det.

Klockan var half nio och släktens manliga medlemmar började mera fulltaligt infinna sig.

Där var onkel Gustaf som en gång haft en stor egendom i Sörmland men på något outransakligt sätt suddat bort den och nu lefde på små bidrag af släkten.

Där var onkel Fredrik, som ännu hade kvar den lilla egendomen han vanskött nu i fyrtio år men så ofta han fick tillfälle därtill kom in till hufvudstaden. Han tyckte lite om att dricka, onkel Fredrik, det syntes nog på hans rödmosiga ansikte. Men glad såg han inte ut för det. Det var ofta något betryckt öfver honom. Och Hervor visste hvad som var orsaken. Allt emellanåt, när onkel Fredrik kom in i sitt rum ute på Frösviholm, såg han sig själf sitta där i skrifstolen.... Han brukade

gå omkring och hemlighetsfullt fråga folk om de inte trodde det betydde att han snart skulle dö.

Så var det onkel Jakob, som var f. d. major och som alltid kom med långa och underliga svordomar, utan att genera sig alls för om också damer voro med i sällskapet. Han svor vid »sjutusen pommerska granater» och »sjuttitusen pommerska päronätare» och hade ännu dessutom ett stort sortiment, mestadels hänförande sig till det Sveriges f. d. lydland, där farbror Jakobs far varit ute och krigat.

Så var där farbror Fabian, släktens jurist, som hade ett kallt och strängt och högtidligt och slätrakadt utseende och åtnjöt betydlig respekt. Han redde upp med de afsigkomna medlemmarna af familjen och satte upp testamenten åt tanterna, när de började tycka att det var så dags, och skref dem i en så underbart inkrånglad stil, att de bäfvade när de satte sina namn under dokumenten, i oviss fruktan att möjligen ha förordnat något, som de alls inte ämnat förordna, men utan att våga opponera sig emot kusin Fabians öfverlägsna juristvishet.

Där kom Eberhard — Ediths man — ståtlig och starkt byggd med blonda mustascher i ett ansikte af väl hög färg. Honom tyckte Hervor rätt bra om. Han hade något af käck och ridderlig svensk officerstyp som ej kunde förfela att tilltala en. Och om han, som det påstods, ibland var brutal emot sin hustru, så kunde det nästan anses förlåtligt. En gång un-

der ett anfall af den öppenhjärtighet som kan födas af en god middag med goda viner, hade Eberhard förtrott sig till Hervor i fråga om sina husliga förhållanden. »Å, om du visste, hur det känns att vara gift med en dum kvinna! När man pröfvat på det bara ett par år, — ja, bara ett par månader — att vara sammanokad med en varelse som inte förstår någonting och inte intresserar sig för någonting men bara går och sjäpar sig — då vet man hvad det vill säga att känna sig ursinnig och förtviflad.»

Hervors unga hjärta fylldes af medlidande; Eberhard hade rätt godt hufvud, och hon kunde förstå hur han måste finna Edith tarflig. Hon kände sig t. o. m. hågad att ursäkta Eberhards tilltagande smak för utelif och sprit. Och hon var för oerfaren för att se spåren däraf i hans ansikte.

Kanslirådet var den sista af herrarna som kom. Han nickade åt sin dotter och sade, då han såg henne sysselsatt med sitt broderi, i myndig ton:

— Jaså, du syr, Hervor. Ja, det var bra det.

Hervor visste att detta betydde: »Om du ändå alltid hölle på med något så förståndigt!»

Af pur oppositionslust lade hon ifrån sig broderiet.

Supén var serverad.

Hervor satt i en fönstersmyg för sig själf och gjorde iakttagelser.

Hon tänkte på att man strax kunde se hvilka af de närvarande som varit tjänstgörande vid hofvet: de åto alla med stor fart. De hade aldrig kunnat bli kvitt den vanan, aldrig riktigt blifvit fria från känslan af ängslig brådskan att hinna svälja åtminstone en bit, innan majestäter och högheter lade knif och gaffel ifrån sig och beskäftiga lakejer obarmhärtigt ryckte bort talrikarna från en, om man så blott ögonblicket förut hunnit bli serverad. Hon kom ihåg hur onkel Charles-Emile, som annars var mycket devouerad, men som var en stor gourmet, brukat med grämlse tala om de tantaliska kval han mången gång lidit, då på detta sätt rätterna knappast mer än susat förbi hans näsa. Och hon påminde sig den gamla historia han brukat berätta och som han hört af sin far, hvilken tjänstgjort som page vid Carl XIV Johans kröning: huru efter kröningsmiddagen någon gått fram till rikshärolden — som nyss med ljudelig stämma förkunnat: »Nu är Carl XIV Johan krönt. — han och ingen annan» — och med bitterhet i ton och hjärta yttrat: »Nå, bror, ska du inte nu ropa ut: 'Nu är Carl XIV Johan mätt', — han och ingen annan».

Samtalet pågick hela tiden ute i matsalen — inte egentligen animeradt men oafslåtligt som en trampkvarn. Hervor satt och uppfångade spridda fragment af den konversation som

sorlade omkring henne. Hon hörde tant Beate-Malène klandra tidens ondska och tant Erika Hoppenfeldt jämra sig öfver sina jungfrur och onkel Jakob svära öfver de sista för-b-dt dumma utnämningarna inom armén och kammarjunkaren med långsamma näsljud utlägga för onkel Fredrik hurusom han ämnade resa ut till Thüringen, därifrån deras släkt härstammade, för att göra genealogiska efterforskningar samt taga det till sitt lifs uppgift att bevisa det en gren af ätten därute harft romersk riksgreflig värdighet, ehuru denna gren tyvärr tycktes för länge sedan utslocknat.

Hervor satt för sig själf och teg och tänkte inom sig:

-- Genom hvilken löjlig slump har jag råkat ramla ned just i den här slakten?

III.

I "musernas sal".

En grådisig dag i slutet af november. Snön som ett par dagar legat i stora drifvor på gatorna hade börjat smälta; hela Stockholm vadade i mådden och såg olyckligt ut.

Den smala Jakobsgatan tycktes än trängre och mörkare än vanligt. Den gulgrå kyrk-

portalen i fonden, flankerad af de sexkantiga tornen med de svarta barockhufvarna som i soliga dagar stodo så vackert mot den blå himmeln, såg nu ut som ingången till ett fängelse, och tornens underliga, långsmala fönstergluggar väckte dystra fantasier om försmäktande fångar och mörka hemligheter...

Nej, ett sådant lustigt litet åke! En liten tvåhjulig kärra, lastad med tegel, på väg till något bygge; en liten mager, luggsliten, glosögd häst, som väl en gång varit vit men af tegeldammet fått en stark rödaktig skiftning, medan nosen var alldeles ljusröd; en liten rödbrusig och rödskäggig gubbe, som satt och körde och hade en eldröd stickad ylletroja och en tom tegelsäck öfver skuldrorna och på hufvudet en bucklig hatt, hvilken, liksom allt det öfriga, var inpyrd af tegeldamm. Den lille gubben satt hopsjunket på sned och skådade fundersamt framför sig med små ljusblå, starkt rödkantade ögon; den lille hästen skridtade också med runda ljusa glosögon rakt in i tillvarons gåta.

— Det där skulle man måla och kalla »Symfoni i rödt», sade Hervor för sig själf. Hon såg ännu en lång stund för sitt inre öga det lilla löjliga ekipaget, såg hur det skulle stå på duken och hade i en hast blifvit vid ett utmärkt humör. Människor hon mötte blickade förvånade på henne, som gick och log för sig själf i gråvädret.

Men det mulnade åter inom henne, då hon

kom ut på Jakobs torg, där blåsten for hvinande fram och fingrarna ,som buro en rulle kolpapper, började värka af kylan.

Rundt omkring Karl XII stodo popplarna som jättestora kvastar. Som vanligt hade de in i det sista värnat sina små löf, tryckt dem in till sig, för att ej blåsten skulle få tag i dem, och hållit dem friska och gröna. Men nu var det förbi — de sista bladen hade slitits loss och hvirflat bort ,och det var ej annat att göra än att suckande böja sig för stormen.

Vid södra Blasieholmskajen lågo ännu några höstruskiga ångare, som uppehölo skär-gårdstrafiken; besättningskarlarna rullade tunnor och kaggar ombord eller gingo på kajen, huttrande och talande om att det skulle bli skönt att gå i vinterkvarter.

Uppför stentrapporna till Nationalmuseum sträfvade Hervor, nu helt röd i ansiktet af blåsten och stelfrusen i händerna; hon öppnade den tunga dörren, där det stod: Afgift 50 öre, och trädde in i vestibulen.

Så ljust och lugnt härinne! Det var som om man kom in i en annan värld. Hvita och väldiga stodo Oden och Tor — de rynka de tjocka ögonbrynen men se godmodiga och välkomnande ut ändå. Balder, som stigit en trappa högre, blickar ned helt blid, men ser lite generad ut på samma gång: hans skjorta har ju alldeles glidit ned öfver axlarna på honom!

Hervor skref sitt namn i den stora boken

och gick uppför de hvita marmortrapporna. Egentligen skulle hon till våningen en trappa upp men fortsatte ännu en trappa, för att, innan hon satte sig att arbeta, kasta en blick på sina favoriter bland taflorna.

Det var tyst och stilla däruppe. I svenska afdelningens stora sal de vanliga kopierande, som troget afbildade den snöhöljda kyrkan med ottesångsljusen, Wahlbergs månsken och Wickenbergs is. Inne i ett angränsande kabinett ett par unga akademielever, som med ett häpnadsväckande affärssinne tagit sig för att samtidigt och med stor fermeté måla från hvar sitt håll på en liten barrskogsinteriör, som antagligen skulle till gemensam båtnad afyttras. Men i de öfriga afdelningarna knappt en människa.

Det var ljufligt att vandra allena i dessa ljusa salar, där från väggarna de längesedan bortgångna tala till en på sitt starka, stilla språk. Det var dock något underbar och härligt i detta; ett helt stort hus helgadt åt konsten, åt skönheten.

»In diesen heil'gen Hallen», sjöng Hervor. Ett helt sakta gnolande var det afsedt att vara, men det starka genljudet gjorde, att det ej ljöd fullt så sakta som det var ämnadt. En gråhårig vaktmästare stack in ett ansikte, där högtidlig indignation tydligt stod att läsa. Hervor böjde sig strax med det ifrigaste intresse fram mot ett gubbhufvud af Notini, men kände på sig att hon af ordningens upprätthållare, som

långsamt linkade vidare, betraktades med misstro såsom en suspekt individ.

Hon dröjde en stund vid Correggios lilla änglahufvud, som skådar upp mot sälla, gyllene rymder, hvilkas glans speglar sig i hans leende; vid Rembrandts läsande åldring med den blåskimrande dagern, som insveper forskaren i sin ljusfyllda ro, vid Jan van Goijens stilla, blänkande vatten, som speglar husens murar och skeppens rår, och vid Ruysdaels sällsamt lockande skogsdunkel. Och allra längst stannade hon framför den lille bleke flöjtblåsaren med rättgrå rock och röd mössa, som sedan hundra af år ur flöjten framlockar blida, längtande, silfverklara toner, den hvar och en som ser in i hans drömfyllda ögon, åter och åter hör klinga fram ur seklernas tystnad.

Nej, hon hade ju kommit för att arbeta!

Hon gick åter ned för de hvita trapporna. Gick genom salar, där underliga blomster — stela och dock fantastiska — skimrade å väggarna i klara porslinsfärger, där gyllne brokiga fasaner högtidligt vankade fram i gula bambulunder och lotusblomman blickade upp mot en tankfull purpurhäger. Kom så in i smala gallerier, där romerska Cæsarer, hufvud vid hufvud, stirrade mot henne, hårda, gåtfulla, kalla; gick förbi den sköne, evigt slumrande ynglingen, som Diana älskar, och inträdde i den sal, där de nio muserna i veckrika draperier stå kring väggarna, där Urania allvar-

ligt lyfter blicken mot höjden, och Euterpe med flöjten lockar mänskobarnen till dans och lekar.

Hon stannade framför ett litet satyrhufvud, som lustigt grinade emot henne.

En vaktmästare kom fram, bockade och log välvilligt:

— Ska jag ställa frökens staffli här?

Inom några ögonblick hade hon börjat med ett stycke kol teckna upp de muntert grinande dragen.

Ibland lät hon för ett ögonblick kolet sjunka, lät sin blick glida öfver salen, fylld af en sällsam stillhet, öfver alla de välkända hvita gestalterna, som stodo där i högtidlig ro.

Här var hon lycklig — här, där allt bar bud om hennes älskade greker. De hade varit henne kära redan i barnaåren. En af de allvarligaste snubbor hon i skolan ådragit sig hade föranledts af att hon under ritlektionen suttit och tecknat grekiska hufvuden med hjälmar och pannband i stället för de raka linjer och geometriska figurer man var dömd att kopiera.

Är icke detta i sanning lycka? tänkte hon, i det hon såg sig omkring. Att insuga ädla linjers harmoni, känna den intränga i sin egen själ och ur sitt arbete se skimra fram en afglans däraf.

Och här kommo ej dessa anfall af våldsamt förtviflan, som voro oundvikliga då man höll

på med ett själfständigt arbete, då man sträf-
vade att återge det som man såg framför sig
och brinnande kände inom sig, medan man
dock visste, att man icke var i stånd att gifva
det så som man ville.

Hvad det mörknade hastigt! Det var bra,
att hon just hann sätta dit de sista skuggorna
i sin kolteckning.

De tysta salarna genljödo af annalkande
steg. En hand rörde vid Hervors axel...

— Greta!

— Jag gick upp hit därför att jag visste du
skulle vara här. Men låt mig inte störa dig!

— Jag har just slutat. Det är för mörkt
att rita längre.

De slogo sig ned på en smal bänk framme
vid ett af fönstren.

— Jag kommer för att säga farväl. I
morgon kväll reser jag till Paris.

— Hvad du är lycklig, Greta!

— Om jag ändå hade dig med mig, Her-
vor! Å, Hervor, inte skall du väl ändå bli en
af dessa många kvinnor som gå sitt lif obe-
märkt fram och begrafva all sin dådlust, all
sin ärelystnad under en tög resignation!

— Hvem vet sitt öde? sade Hervor med en
skuggning af vemod i de mörka ögonen.

— Jag minns, tillade hon efter ett par
ögonblicks tystnad, några ord — jag tror de stå
i »Arne»: »Såsom det nu sjöng inom honom,
så skulle det en gång sjunga omkring honom».

Det är detta som bär och lyfter en, den tanken att genom världen skall dallra en ton, skall klinga en sång, skall skimra en våg af sol och färgglans där man gått fram. Så att människorna lyfta sina hufvud och känna som en stunds frigörelse ur den gråa tyngd som prässar deras skuldror och sinnen.

De sutto en stund tysta, båda blickande på ett hvitt Dionysoshufvud som, med den drömtyngda pannan till hälften sänkt, med outgrundliga ögon skådade hän i fjärran.

— Hervor, läs upp för mig någon af dina dikter! Du har lofvat att göra det någon gång. Och nu dröjer det nog länge innan vi träffas igen.

— Inte kan jag dem utantill, invände Hervor.

— Ahjo, nog kan du väl någon. Seså, Hervor, gör det nu! Jag tycker om att höra poesi ibland. Det gör mig rent af till en bättre människa i ett par dar. Så att om du inte vill läsa något för mig, så är det helt enkelt den lumpnaste själfviskhet, som en gång kommer att stå dig dyrt på den yttersta dagen.

Synbart gripen af denna hotelse, beredde sig Hervor att efterkomma vännens önskan.

— Jag tror det är en jag kommer ihåg, sade hon.

Och hon började med låg röst recitera:

Två stjärnor.

Helt nära honom kärleks lycka log,
men långt i fjärran ärans stjärna drog:
Han måste välja mellan dessa två.
De stjärnor två han kunde ej förlika,
den enas stränga kraf han måste svika,
eller den andras ljufva glans försmå.

Det val för honom stod i sömn och vaka:
»Du måste ärans stolta dröm försaka
eller dess tunga bana gå allen.
Du måste livvets lycka från dig skänka,
eller det höga lefnadsmålet sänka,
som hägrat för ditt barnaöga re'n.»

Han gjorde valet: vandrade den väg,
som upp för ärans branta höjder steg.
och genom kamp och smärta målet hanns.
Från tusen läppar snart sitt namn han hörde
och ryktets genius vid hans panna rörde
och krönte den med lagerns friska krans.

Hans dikter flögo ut kring haf och land:
af vårens fåglar små ett sångarband,
som väckte ljufva drömmar, hvar det kom;
och alltjämt nya sånger ut han sänder,
och alltjämt flyga de kring fjärran stränder . . .
Men kärlek, kärlek blott, han sjunger om.

Ty hvarje längtan. hvarje fager dröm
om vårlig kärlek, lycka ren och öm,
än lefver, blommar i hans sorgsna bröst.
De alla skälfva, glöda i hans sinne,
så mycket starkare som stängda inne,
och deras trånad bäfvar i hans bröst.

Han sitter ensam vid sin dystra härd
och skådar långtande den ljufva värld,
som ej för honom öppna skall sin famn.
Och hvarje kval, som denna längtan föder,
blir till en sång, som utaf kärlek glöder,
som talar om en sällhet utan namn.

I unga bröst, som slumra än, sig rör
vid denna sång en himmelsk dröm, som för
en aning om det skönaste på jord.
Och älskande i vårombrusad lycka
sig fastare intill hvarandra trycka,
i det de lyss till dessa ljufva ord.

Uppå hvarandra drömmande de se
och, när de möta egna tankar, le
och hviska dem ånyo till hvarann;
och så till sångarn stundom tankar fara,
de tänka på hur sällt, det måste vara,
det hjärta, som de ljufva orden fann.

Men ensam sitter där en gråhårsman,
och tyst med sorgsna ögon stirrar han
in i den glöd på härden glimmar röd,
ser klara stjärnor spraka där och brinna,
ser alla klara stjärnor sist försvinna
och aska täcka det som nyss var glöd.

Greta teg en stund efter det Hervor slutat;
så sade hon:

— Skulle du välja på det sättet, Hervor?
Hervor dröjde ett ögonblick med att svara.

— Nej, det skulle jag inte. O, nej! Men
ser du, jag tror att det är rätt sällan vi männi-
skor få välja själfva, jag tänker det är lifvet

som väljer för oss... Och jag tänker mig — hon sade det halft skämtande —, att Eros är en gud som är svartsjuk om sin makt: »Du skall inga andra gudar hafva för mig». Skulle han ej vredgas om ej ens de unga flickorna af odeladt hjärta hylla honom! Och jag känner det, att om jag än vunne kärlekens högsta lycka, skulle där innerst hos mig gro en saknad, en gnagande oro, ifall jag icke finge utveckla de möjligheter som slumra inom mig, ifall jag kände ofödda konstverk vissna bort i min själs dolda djup.

Hon höjde hufvudet med en stolt kastning. Där flammade en beslutsam eld i de mörka ögonen, och de smala buktade läpparna pressades samman i ett uttryck af viljefast käckhet.

— Nej, du har nog rätt, Greta, jag tänker inte höra till dem som släpa sig fram i lifvets skymundan.

Men i nästa ögonblick gled en skugga af svärmod öfver hennes drag.

— Och därför, ser du, kommer jag nog aldrig att vinna kärlekens lycka...

— Men hvarför, sade Greta och såg praktisk ut — hvarför ska man nödvändigt säga: kärleken eller äran? Jag skulle vilja säga som den herrn, hvilken blef bjuden: »Mosel eller champagne?» »Tackar om jag får bägge delarna». För resten, om du själf tror att du inte kommer att nå den ena stjärnan, så kan

jag inte begripa att du inte resolut slår dig på den andra. Om du inte gifter dig, då vill du väl ändå hälst af allt bli konstnär?

— Det är allt något annat som jag rätt mycket tänker på också, erkände Hervor.

— Hvad då?

— Att bli missionär...

— Missionär! Gå ut och predika för svarta niggerer! Det tycker jag skulle vara kolossalt melankoliskt!

— Det tycker jag inte. Och jag tror, tillade Hervor i en halft skämtande ton — hon var inte hågad att tala allvarligt om detta ämne, då hon märkte hon inte skulle möta någon förståelse —, jag tror att jag skulle passa bra till att sitta på en solig strand under vande palmer med en flock små niggerungar omkring mig och berätta historier för dem. Negerbarn kunna vara riktigt söta! Och solsken och småbarn — det är nog hvad jag tycker bäst om af allt... Så skulle jag bota deras ullhåriga mammor med huskurer och öfvertala deras svarta pappor att inte slåss. Jag tror att jag skulle komma bra öfverens med dem.

— Men inte kunde du väl vilja sitta på samma strand hela lifvet?

— Kanske inte hela lifvet. Det finns ju andra folk, man kunde vilja gå till, t. ex. kurderna, som plundra och mörda armenierna —

det vore allt utmärkt bra, om de kunde bli omvända till kristendomen.

— Men till dem kan du inte gå, sade Greta hastigt och afgörande. De äro alldeles för vilda!

Hervor hade nu verkligen gjort upp en utmärkt bra plan till att omvända kurderna. Hon skulle resa bort till deras trakter och ha sin målarlåda med sig, förstås, och så skulle hon sitta därute en dag och måla — det finns nog öfverdådigt fina motiv där: röd ökensand i mjuka, böljande linjer, hvitdallrande solljus, en tufva blågrönt gräs i förgrunden och längre bort en smärt palm, graciöst tecknande sig mot luften. Som hon sitter där och målar, kommer en panter smygande — fanns det pantrar där i landet? Nåja, alltid fanns där väl någon sorts djur i den vägen... Alltså, pantern kommer smygande bakom henne; fördjudpad i sin målning hör hon ingenting; med ett plötsligt språng kastar han sig öfver henne. Hon störtar omkull med odjuret öfver sig, täflan faller till marken — fullt med sand i oljefärgen, förstås! Men hon griper tag i den dolk hon bär i gördeln och sticker den rakt i panterns hjärta, och så svimmar hon... Så blir hon funnen af kurderna, hvilka, med den gästfrihet som är utmärkande för alla vilda folkslag, naturligtvis icke kunna undgå att föra henne till sina tält och vårda henne. Medan hon tillfrisknar, ritar hon deras porträtt i sin

skissbok, hvilket mycket intresserar dem, botar dem för allehanda åkommor med kinapiller, som hon råkar bära i fickan, och blir så småningom god vän med dem. Och innan man vet ordet af, har hon fått dem att inse, att man kan ta sig något hederligare för än plundra och röfva.

Men hon hade inte riktigt lust att meddela Greta denna plan: det skulle vara möjligt att Greta funne den alltför sangvinisk.

Hon sade i stället: Ja, det är så mycket man drömmer om, så det kanske inte blir af någonting... Det blir bara drömmar...

Det var tyst i salen. Tigande stodo de hvita gestalterna från en gången tid omkring dem, blickande med orörliga ögon framför sig. Urania lyfte tankfullt sin blick mot höjden, Euterpe blåste i sin flöjt, den glädjebbringande; in i okända, gryende tider tycktes Dionysos' fjärrhänblickande öga skåda.

Vaktmästaren kom in och började draga gardinerna för fönstren.

— Det ska stängas nu.

De båda vännerna reste sig, gingo åter genom ekande salar, utför hvita trappor och ut på töckniga, novembergråa gator.

IV.

Ett evenemang.

Tant Agathe var på visit hos tant Eleonore.

— Jag ville komma lite tidigt till dig, söta Eleonore, för att få tala med dig om någonting, innan alla andra visiter komma. Kära du, kan du tänka dig hvad som hände i går kväll! Hervor var med sin far på balen hos danska ministern, du vet. Hon hade på sig sin skära chiffladning, som verkligen klär henne, det måste man medge. Nå, gamle markis Fioramonte var där, förstås, och när han får se Hervor, tar han upp sin monocle, tittar på henne, tar reda på hvem hon är och går så till Herman och ber att få bli presenterad för hans »förtjusande fröken dotter». Herman berättade det själf för mig i morse, och han var litet smickrad, fast jag annars får göra honom den rättvisan, att han ser Hervors fel och inte skämmar bort henne. Som nu Herman presenterat henne, säger markisen till Hervor: »Jag har känt baron Hardenburg i många år, men jag har inte förr än nu vetat, att han var ägare till något så vackert». Hervor blef alldeles röd, förstås och svarade inte ett ord. Så fortsätter markisen: »Jag är väl alldeles för gammal att dansa med en så ung och förtjusande

varelse». Och kan du tänka dig: där står Hervor fortfarande och tiger och rodnar och säger inte ett ord! Det är verkligen alltför tafatt.

— Det är ju alldeles förskräckligt, utbrast tant Eleonore. Den flickan har då intet vett! Man får riktigt skämmas för henne!

— Jag sade också åt henne, att det var rysligt oartigt, det var ju precis som att instämma i att han var för gammal. Men vet du hvad Hervor svarade mig: »Hvad tycker tant Agathe att jag skulle säga?» säger hon. »Han är ju sjuttio år, och det kan ju ingen neka till att det är löjligt att han dansar ännu».

— Men hon borde väl veta, sade tant Eleonore strängt, att det är blott sällan markisen numera dansar och att det därför var en stor ära han visade henne genom att bjuda upp en helt ung flicka, som bara för ett par månader se'n gjort sin entré i stora världen. Och så choquerar hon honom genom sin oartighet! Skicka upp flickan till mig, Agathe, så ska jag riktigt läxa upp henne! Du tar inte i med nog kraft, Agathe.

Det var den allmänna meningen bland tanterna, att tant Agathe med sitt något sjäpiga sätt var alltför släpphändt emot Hervor. Hade Hervor själf blifvit tillfrågad om sin mening, skulle hon antagligen ha förklarat, att tant Agathes ständiga smågnatande på det hela var mycket mer pinsamt än ett utbrott då och då.

Tant Agathe tyckte egentligen inte illa om

att bli beskylld för att ha ett alltför godt hjärta. Hennes runda rödletta ansikte med de vattenblå ögonen fick ett uttryck af oljig blidhet.

— Det var nog också det, sade hon i medlande ton, att Hervor inte precis är så van vid att tala franska. Det var nog mycket därför hon inte i hast kunde hitta på någon artig replik.

— Det kan du ha rätt i, medgaf tant Eleonore med en liten böjning af sitt majestätiska hufvud. Jag har alltid sagt till Herman, att han gjorde orätt i att inte ta en fransk bonne åt Hervor. Det är så mycket onödigt man nu för tiden proppar i de unga flickorna, men det viktigaste glömmar man. Tre saker behöfver en ung flicka — åtminstone ifall hon tillhör societeten — och det är att tala franska, att föra sig med värdighet och att sy en ordentlig lannesöm. Om Hervor från början blifvit uppfostrad till en huslig flicka, så hade vi sluppit de där artistgrillerna.

— Kammarjunkar von Hardenburg, anmälde jungfrun.

Per-August trädde in och bugade sig för de båda damerna.

— God dag, min nådigaste tant Eleonore!
God dag, min nådiga tant Agathe.

Kammarjunkaren glömde aldrig att i sin hälsning gora vederbörlig skillnad emellan de gifta och de ogifta damerna af slakten.

— Hur står det till med min nådigaste tant?

— Åjo, tack, rätt bra! Men jag är för tillfället högst altererad af hvad jag här hör af Agathe: om hur Hervor burit sig åt i går, när markis Fioramonte bjöd upp henne. Det är ju en skandal. Har Per-August kanske redan hört talas om det?

— Visserligen, visserligen, sade kammarjunkarn, något stött öfver att man kunde ifrågasätta att han ej skulle ha reda på de allra sista on-dits. Det talas redan om det öfverallt. Men om jag får säga min nådigaste tant min mening, så har hela detta evenemang — oakadt vår unga släkting verkligen visade sig en smula gauche — inte egentligen varit till någon tort för familjen. Markisen anses som en konnässör i fråga om kvinnlig skönhet, och då alla de kringstående hörde hans upprepade komplimanger till lilla Hervor, så har detta gjort ett visst intryck. Man märkte det redan i går kväll i kottiljongen — jag observerade just att Hervor var mycket uppmärksam.

— Jag har nu aldrig kunnat tycka, att Hervor ser något ut, sade friherrinnan Eleonore, som ej kunde sentera annan skönhet än den som bestod i stora stela drag och granna färger — hon gick själf i den stilen.

— Hon har ju visserligen icke den ståtliga typ som är så lyckligt representerad af somliga medlemmar af vår släkt, sade den lille

kammarjunkaren med en artig bugning. Men det finns onekligen en viss charme hos henne. Grefve v. Priessnitz sade just härom dagen om Hervor, att hon har något af vårlig friskhet öfver sig och att det riktigt lyser ungdom ur hennes ögon.

— Hervor måtte särskildt slå an på utländingar, anmärkte tant Agathe.

— Det har kusin rätt i, det tycks verkligen så. Vi svenska herrar äro ju i allmänhet en smula rädda för begåfvade kvinnor... Det är rätt naturligt, syns det mig, man tycker inte om att bli kritiserad, man föredrager att känna sig öfverlägsen, och man måste ju befara att intelligenta damer ibland inom sig kritisera hvad man säger. Men utländingar — eller många af dem åtminstone — tyckas, eget nog inte hysa denna fruktan. De tyckas rentaf finna nöje i att konversera med damer som ha godt hufvud. Grefve Priessnitz säger alltid några ord åt Hervor, när han ser henne på balerna, det har jag märkt. Gör henne en smula sin cour. Ja, tant förstår, på ett skämtsamt chevalereskt sätt... Han är ju gammal karl och har vuxna döttrar.

— Hervor fick just i morse bjudningskort till en soiré hos österrikiska ministern, sade tant Agathe. Ja, Herman också, förstås.

— Ser man på! Det var ju artigt, sade kammarjunkaren. Grefve Priessnitz's äro annars ganska exklusiva, det är ej många ur den

svenska societeten, som bli bjudna på deras soiréer.

— Nå, det är nu inte så underligt, sade friherrinnan Eleonore. Den svenska societeten är inte heller mycket gästfri mot diplomaterna. Jag har hört mer än en af dem yttra, att det blir så enformigt i Stockholm, därför att så ytterst få salonger äro öppna för dem. De äro ju vana vid att vara borta hvarenda kväll. Och de begära ju så lite — bara en kopp thé, så äro de nöjda.

Det hade i åtskilliga år varit friherrinnan Eleonores ärelystna dröm att få sin salong till en mötesplats för den diplomatiska världen. Det skulle vara så chic att kunna säga, att hela *corps diplomatique* hade som ett hem hos henne. Och då hon af naturen var ganska ekonomisk, fann hon det också synnerligen tilltalande att man ej behöfde bjuda dem på någon riktig supé.

Emellertid hade hon funnit att en kopp thé inte i och för sig utöfvade någon större dragningskraft på hrr diplomater. Det behöfdes ännu något annat, det behöfdes någon eller några som de voro roade af att konversera med. Kanhända — det flög för henne just nu — kanhända skulle Hervor kunna visa sig som en lämplig attraktion, eftersom hon — egenomligt nog — slog an på diplomaterna.

— Det är sant, sade kammarjunkaren, att man inte är mycket gästfri mot diplomaterna

här i Stockholm, men det beror, skulle jag tro, mest därpå att de flesta känna sig något besvärade af att använda det franska språket.

— Ja, det är verkligen en färdighet, som alltför mycket försummas nu för tiden, sade friherrinnan Eleonore. I min ungdom var man noga med att åtminstone de unga flickorna lärde sig den saken ordentligt. Men som jag nyss sade till Agathe: tre saker är det som en ung flicka behöfver kunna: tala franska, föra sig med värdighet och förstå att laga mat.

Tant Agathe spratt till och fick ett häpet uttryck i de runda ljusblå ögonen. Den visa lefnadsregeln hade, föreföll det henne, låtit något olika för en stund sedan.

— Men alla de tre sakerna, fortfor tant Eleonore, lyckligt okunnig om hvilka pinsamma tvifvel på hennes egen ofelbarhet hon väckt till lif inom den beskedliga Agathes själ, — alla de tre sakerna försummas nu för tiden i unga damers uppfostran. Och tro mig, det har många sorgliga följder.

Tant Agathe hade redan skakat af sig det bekymrade grubberiet. Hon var synnerligen mån om att stå väl med sin myndiga fränka och var van vid att alltid instämma i hennes yttranden.

— Ja, tänk, inföll hon, hvad det är förfärligt mycket skilsmässor nu för tiden!

Friherrinnan Eleonore gillade nitet.

— Ja, det är sant, sade hon med en bi-

fallande böjning på hufvudet, det är nog mycken äktenskaplig olycka som åstadkommes genom att frun inte förstår sig på att öfvervaka matlagningen. Och det måste också vara synnerligen aggravant för en man som sätter värde på en god ton och ett distingueradt sätt hos sin hustru, att finna att hon ej förstår att uttrycka sig på franska.

Några dagar senare var friherrinnan Eleonore på visit hos sin svåger.

— Min käre Herman, sade hon majestätiskt, en far har verkligen plikter emot sin enda dotter.

— Är jag en så dålig far, att det tarvas en enkom uppsträckning af min högtärade svägerska, frågade kanslirådet i något besk ton.

— Det vill jag visst inte insinuera, men det finns saker som en far kanske inte tillräckligt betänker, och då kan möjligen ett litet påpekande af en kvinnlig anförvandt vara på sin plats. Du minns kanske, att jag, redan när Hervor var barn, påyrkade att hon skulle få en fransysk *bonne*. Du lydde icke då mitt råd. Men nu frågar jag dig: har du någonsin betänkt hvad följder det kan medföra för din dotters framtid att hon ej är fullt mäktig franska språket. Du får ursäkta att jag säger det, men Hervor blamerade sig ju ganska betydligt här om kvällen, då markis Fioramonte bjöd upp henne till en kontradans. Hervor saknar icke takt, det vill jag visst inte påstå; hennes gau-

cherie måste därför hufvudsakligen tillskrifvas hennes bristande förmåga att gifva en elegant replik på franska.

Kanslirådet anmärkte själf rätt mycket på sin dotter, men han tyckte inte därför om att andra klandrade henne. För öfrigt hade hans faderliga fåfänga blifvit smickrad genom markisens komplimanger, och han kände sig blidare stämd emot sin dotter än han gjort på länge.

— Jag kan inte inse att Hervor blamerade sig den gången, svarade han en smula häftigt. Hon rodnade riktigt vackert vid komplimangen. Och det är egentligen det bästa svar en ung flicka kan ge på en artighet. Och om hon sedan fortfarande teg, var det nog blott till följd af en ganska naturlig timiditet.

— Men markisen hade i alla fall rätt att bli stött, vidhöll friherrinnan Eleonore, då Hervor indirekt afböjde hans uppbudning. Och för öfrigt finnes det ett annat och ganska viktigt skäl för att Hervor bör lära sig tala franska. Det skulle kanske inte vara så omöjligt för mig med mina relationer att få Hervor antagen till hoffröken, när det nästa gång blir en ledighet. D. v. s. ifall hon på alla sätt befinnes kvalificerad därför, hvartill oundgängligen hör att vara fullt hemmastadd i franska språkets talande.

Kanslirådet hörde till de byråkratiska Hardenburgarna, ickë till de för hofvet svärman-

de. Han hade mer än en gång blifvit förargad, när yngre släktingar genom att erhålla hof-tjänst fingo försteg för honom i rang. Med möda och arbete — kanslirådet ansåg själf att han arbetade otroligt — hade han hunnit fram till den icke vidare höga rang han innehade, och så kom där en pojkspoling — kanslirådet kallade alla som ej nått fyrtioårsåldern för pojkspolingar — och fick en kammarherrefullmakt, kanske bara för att han såg bra ut och hade ett elegant sätt, och gick sedan före kanslirådet på hvarenda bjudning. Kanslirådet fronderade gärna en smula emot hofvet, såsom konservativt svenskt folk under det tjugonde seklet för sed hafva.

— Anser du det verkligen som något så önskvärdt att bli hoffröken? frågade han i en något spetsig ton. Jag tycker för min del, att det borde vara en ganska ledsam syssla.

Friherrinnan Eleonore såg förtretad ut.

— Du kan väl inte neka till, Herman, att det ger en ung flicka en viss ställning, sade hon. Och det ger också rätt ofta anledning till att hon gör ett fördelaktigt — ja, t. o. m. ett briljant parti. Visserligen sysselsätta sig icke de höga herrskapen fullt på samma nådiga och omtänksamma sätt som förr med att gifta bort sina hoffröknar, men ändå så...

Kanslirådet smålog en smula invärtes. Han påminde sig hvarför de höga herrskapen med

så mycken energi sysselsatt sig med att gifta bort hans svägerska.

— Ändå så, fortsatte friherrinnan Eleonore, inträffar det verkligen ganska ofta, att hoffröknar göra förmånliga partier. Det är ju så naturligt — de gå där tillsammans, kammarherrar och hoffröknar, och det händer ju att man har det lite enformigt ibland — tant Eleonore var alldeles för rojalistiskt sinnad för att vilja låta påskina att man skulle ha tråkigt — och hvad ligger då närmare till hands än att förlofva sig?

— Hervor har lätt för att lära, fortsatte friherrinnan Eleonore, det kan inte förnekas. Och så pass mycket franska kan hon, att jag är öfvertygad om att hon efter ett par tre månaders studier och öfning ute i Frankrike eller Schweiz skulle vara i stånd att ledigt uttrycka sig på franska språket. Bara hon inte öder tid på annat. Men det har alltid varit olyckan med Hervor att hon håller på med så mycket som det alls inte är någon nytta med. Som t. ex. med att läsa italienska. Hon tycker det är roligt, säger hon. Men hvad tjänar det nu till? Hon kanske kommer till Italien någon gång, säger hon. Nå, det är ju möjligt, fast inte är det säkert — jag har aldrig varit i Italien, och då vet jag inte hvarför Hervor skulle komma dit... Men om hon också kommer dit, så är det ingen människa som undrar öfver att hon inte kan italienska. Men att inte kunna

franska, det är blamerande, åtminstone om man tillhör societeten. — För min del anser jag det vore lämpligast att Hervor reste till Schweiz. Till Paris bör hon på inga villkor skickas, så mycket artister, som det finns därute, och så oroväckande tendenser som flickan har åt det hållet. I min ungdom for man alltid till Schweiz, och det tror nu jag är det bästa. Det heter ju, bevars, nu för tiden att den schweiziska prononciationen inte är så god, men det finnes pensioner där med franska lärare; i en sådan lärde jag mig tala franska, och det har då aldrig någon anmärkt något på min prononciation.

— Nej, de skulle bara våga det, tänkte kanslirådet.

— Om några veckor, fortsatte tant Eleonore, reser Malvina med sin dotter ut till de italienska sjöarna; de passera då Schweiz, så Hervor skulle kunna få resällskap med dem. Självf kommer jag troligen att resa till Engadin i sommar; min doktor anser att det skulle vara bra för min migrän. Jag skulle då hämta Hervor i pensionen — har jag tänkt mig — och ta henne med mig ditupp. Denna sista del af resan tänkte jag bjuda henne på, tilllade hon med en rörelse med handen af majestätisk frikostighet. Och så skulle hon följa med mig hem, förstås. — Det är verkligen så allmänt nu för tiden, tillade friherrinnan Eleonore som ett sista argument, att unga flickor ha

vistats utomlands åtminstone några månader, så att folk skulle rentaf kunna undra på att Hervor aldrig varit ute.

Detta kraftiga argument att »folk kunde undra öfver det», förfelade aldrig sin verkan inom den Hardenburgska släkten. För öfrigt var man van vid att fästa afseende vid hvad tant Elenonore önskade, dels med anledning af hennes skarpa tunga, dels med afseende därpå att hon hade en rätt nätt förmögenhet, som hon kunde testamentera till hvem hon ville.

Saken blef afgjord. När Hervor under rättades om beslutet, tänkte hon inom sig, en smula harmset, att till en resa som varit till gagn för hennes målning skulle familjen aldrig ansett sig ha råd, men när det var fråga om att lära sig bättre parlera franska på balerna med små löjliga markiser — då fanns det förstås pengar. !

På det hela var hon emellertid förtjust öfver att få resa ut. Det var ju hvad hon så länge drömt om. Det hade för henne länge hägrat som någonting underbart härligt och lockande. Inte ens utsikten att som afslutning nödgas vara några veckor under tant Eleonores uppsikt kunde i afsevärd mån minska tjusningen af den stundande färden.

V.

I flickpensionen.

Uppe i sitt lilla vindsrum satt Hervor, inkrupen i fönstret, och blickade ut öfver den vida blå Lac Lemman, hän emot den stolta hvita Dent du Midi.

Det var i april månad. Ännu låg snön långt nere utefter det mäktiga fjällets sluttningar. Sjön var spegelblank: här och där sågs ett spetsigt hvitt latinsegel glida långsamt fram öfver dess yta. Nere vid Rhonedalens mynning stod en rad af högresta gröna popplar. Och därofvänför reste sig berget, skiftande i purpur och violett, krönt med sin hvita krona.

Hur stolt, hur fritt, hur oberördt af all jordens låghet tycktes det icke, detta fjäll med evig hvithet öfver sina taggiga tinnar! Man kunde ej vända sina blickar därifrån. Man kunde ej upphöra att drömma sig ditbort, till dess svala, hvita höghet. Å, att vara en örn och få kretsa öfver dessa toppar och klyftor, sväfva i frihet högt uppe i den blå rymden, skåda hän öfver ödsliga snövidder, öfver ensliga branta stup, dricka in den hvita glansen af fjällens snö, blicka in i den sol som sjönk där bortom men ännu med en sista dröjande strålgöd omgöt det kungliga bergets topp...

Hervor hade gjort ett par försök att måla

af berget. Men med harmset missmod hade hon hastat ifrån sig pensel och palett. Huru löjligt, huru vanmäktigt att med färger på en duk söka återgifva detta utsägliga intryck af storhet, af upphöjdhet. Fanns det väl någon konst som förmådde tolka allt hvad man kände inför något sådant: denna omätliga, andaktsfyllda glädje öfver att det fanns något så stort och skönt i världen, denna brinnande trånad uppåt mot renhet, mot evig skönhet, detta aggande svärmod djupt inne i en själ som inför det stora kände sig liten, inför det rena kände sig oren, inför det upphöjda kände sig så ömkligt fäst vid hvad som dock var smått och obetydligt.

Icke i färger, icke i ord kan det tolkas, allt det jubel, all den ve som rör sig inom ett människohjärta inför en syn af oändlig, upphöjd skönhet. Icke ens i toner.

Hervor tänkte på Beethoven, på allt det väldiga och stormande, allt det titaniska, som rullar fram likt åskor genom hans toners värld. Nej, icke ens han har fått det sagdt...

Sällsamt var det: aldrig kunde man se eller höra något af oändlig skönhet utan att känna en häftig längtan till döden — döden, som lossar själens bojar, döden som öppnar för oss en värld af den eviga skönhet, som vi här se blott glansen af.

*

*

*

Det knackade på dörren.

— Entrez!

Kaatje trädde in.

Kaatje var en liten femtonårig holländska, en af eleverna i den pension i Montreux där Hervor intog den mera privilegierade ställningen af »pensionnaire libre», hvilken berättigade henne till att ej deltaga i andra lektioner än hon själf önskade samt till att gå ut och gå ensam.

— Å, Hervor, jag ville så gärna komma och hälsa på dig och se på ditt rum, jag har hört sägas att du skulle ha det så trefligt. Ja, tänk, så stiligt du fått det med alla de där blommorna i vaserna! Och det där förtjusande draperiet! Och skisserna på väggen! Har du målat dem allihop? Tänk, hvad du är skicklig? Och att kunna få något så stiligt af ett rum i den här gamla inrättningen! Den är afskyvärd, inte sant? M:lle Curson måtte väl inte gå här utanför i korridoren och lyssna och snoka?... Du vet det är förbjudet för oss pensionärer att gå och hälsa på hvarann på rummen. Nå, det borde då i alla fall inte göra något att jag går in till dig, eftersom vi ändå måste tala franska med hvarann. Det var olika, när jag brukade kila in till Doukje van Borch — då pratade vi ju på vårt eget språk, förstås, hvilket är förbjudet. Tycker du inte att Doukje är odräglig? Tänk, att hon var en tid min bästa vän! Men nu kan jag inte tåla henne.

Och den som också är löjlig, det är Muriel. Har du sett, att hon målar sina ögonbryn? Jaså, har du inte märkt det? Å, det syns så väl! Hon gör det, därför att hon tror det klär henne och därför att hon svärmar för monsieur. Monsieur Du Chatel, förstås. Hon tycker att han ser så bra ut, och så tycker hon det är så intressant, att han nästan alltid ser dys-ter ut. Ja, madame gör honom nog inte lycklig, det tror inte jag heller. Hon förstår honom nog inte... Tänk, att Muriel var också en tid min allra bästa vän. Men det har då alldeles tagit slut! Och nu är hon god vän med den där rysliga australiska flickan... Henne ha de någon ful historia om, jag vet inte riktigt hvad, men det var fråga om att hon inte skulle få vara kvar här i pensionen. Egentligen äro de odrägliga, alla flickorna i pensionen. Jag har varit bästa vän med dem allihop någon tid, så jag känner dem verkligen. Men, du, Her-
vor, du är så vådligt stilig, dig tyckte jag om från första stund jag såg dig, du ser så aristokratisk ut. Och den där skära sidenblusen du har ibland, den klär dig så väldigt bra! När man har mörka ögon och mörkt hår som du, då klär skärt en verkligen alldeles utmärkt. I synnerhet nu då din hy blifvit en liten smula solbränd, det är riktigt klädsamt för dig; när du kom, tyckte jag du var något för blek. Fast det är ju också distingeradt, förstås, att vara så där hvit. Usch, att vara så röd i ansiktet

som Doukje! Det skulle jag inte vilja vara, om de gaf mig aldrig det! — Tänk, hvad du är lycklig som får gå ut och gå ensam och slipper gå i skocken med oss andra. När man går så där i led, två och två, och lärarinnan går bredvid och håller uppsikt med en — då känner man det riktigt som en förnedring. Det är som om man inte vore en fri människa! Och tänk, att när vi möta en herre, så kommenderas vi att titta åt andra sidan! Är det inte skamligt! Å ,när jag blir riktigt fullvuxen, då så... Vet du att förra sommaren var jag med mina föräldrar och min äldsta syster i Wiesbaden. Där var förtjusande! Jag var ju inte med riktigt, eftersom jag inte var fullvuxen, men jag promenerade i alla fall kvar enda dag i Kurparken, när musiken spelade, och där såg man så många väldigt eleganta damer och o! sådana stiliga herrar! Och jag fick följa med ibland på utflykter, och jag fick som en aning om hur härligt lifvet kan vara!... Min äldsta syster ser utmärkt bra ut, hon anses för Hollands skönhet och är förfärligt firad, och jag är mycket lik henne, både fysiskt och moraliskt. Så jag får nog roligt när jag kommer ut — det säga alla. Tänk, att det var ett par svenska löjtnanter i Wiesbaden, som vi kände och som voro med oss på utfärder, de sågo så bra ut och voro riktigt chic. Jag tror att svenska officerare i allmänhet äro stiliga.

Tänk, hvad det vore treffligt om det nu funnes några svenska officerare här!

— Det finns just nu ett par svenska löjtnanter i Montreux, sade Hervor. Jag mötte dem i går, när jag var ute och gick.

— Känner du dem?

— Ja, lite.

— Talade du med dem?

— Ja, några ord.

— Äro de stiliga?

— Åja, de se ganska bra ut och föra sig elegant, så det kan ju hända du skulle gilla dem, sade Hervor skrattande.

— Å Hervor, kan du inte be dem komma hit!

— Hit till pensionen! Hur skulle det kunna gå för sig?

— Jo, du förstår, sade Kaatje hemlighetsfullt, i det hon med en viktig min skakade sitt lilla lockiga hufvud, de skulle komma hit en kväll — en sen kväll, då alla lagt sig här — och klättra öfver muren till trädgården... En kväll, då det vore månsken. Det vore stiligt och romantiskt, eller hur? Och se'n skulle vi sitta i bersån tillsammans och röka cigaretter och äta konfekt... Det är roligt att röka cigaretter... Det är inte godt, men det är roligt.

Kaatje var hänförd öfver projektet. Hon insåg nog att det var utförbart — liksom så många sköna planer i deuna motiga värld —, men det beredde henne i alla fall en liflig

glädje att i fantasien fördjupa sig i alla dess detaljer.

Så hoppade hon hastigt in på mera närliggande ämnen.

— Du kommer väl ner i salongen i kväll, Hervor? Du vet att vi ska sjunga psalmer då. Hvarannan söndag sjunga de katolska flickorna sina cantiques, och hvarannan söndag ska vi, protestantiska flickor, sjunga. Det är en psalm som heter »Tout est bien», som vi alltid be att få sjunga. Och vet du hvarför? Jo, den går på samma melodi som en riktigt lifvad visa, och när vi sjunga »Tout est bien», så tänka vi allihop på den lustiga visan, och så snegla vi på hvarann och fnissa och ha så roligt, och M:elle Curson, som leder sången, kan inte begripa hvarför vi se så muntra ut, och hon säger till oss att vara ordentliga, men det hjälper inte ett dugg.

— Jag tycker inte ni skulle göra så där: skratta medan ni sjunger en psalm, — sade Hervor.

— Tycker du inte om det?... Nåja... jag ska låta bli det i kväll — och jag ska säga till de andra flickorna också att låta bli det — för jag tycker så väldigt mycket om dig, Hervor. Vill du inte bli min allra bästa vän? För jag känner att med dig skulle jag aldrig kunna komma i gräl! Och jag ska skaffa dig en stor klimp smör till brödet hvarenda morgon! Här är ju så eländigt snålt tilltaget med smöret alltid, och den

som inte håller sig framme får ingenting alls med av det. Och du kan inte hålla dig framme, det har jag märkt. Men jag, jag rusar in som ett lejon midt i hopen och tar en stor klick. Märkte du, att du hade en stor klick på din tallrik i morse, fastän du kom ner så sent? Det var jag som lagt dit den! För jag har alltid tyckt om dig, Hervor! Och hvarenda morgon ska du få en lika stor smörklick, det lovar jag dig!

VI.

Ett möte.

Trolskt och hemlighetsfullt föll solljuset in mellan ljusgröna boklöf och mörka idegrannar, lekte på de dallrande, älflikt fina ormbunkarna, den sammetsbruna mossan och det sorlande silfverglada vattnet, som störtade sig utför branten i sprutande kaskader.

En värld af gyllengrönt, löfgenomsiladt solljus och skummigt, glittrande vatten. En fager, sällsamt lockande värld, — genom höga, trädbevuxna branter å ömse sidor afskild från de moderna stråk, där pyntade damer och herrar gingo spatserande och tittade på hvarandra eller på butikfönstrens kram.

Hervor hade en akvarellåda och ett dito block med sig, hade slagit sig ned på en sten och var intensivt upptagen af att söka återgifva något af den ensliga, hemlighetsfulla tjueningen i den vrå hon hade framför sig af Gorge de Chaudrons långsträckta klyfta.

Enslighet? Jo, vackert också!

Hördes där inte i detta nu steg bakom henne nere i sluttningen? Turisterna undgick man minsann inte!

Hon lyfte litet på hufvudet, när vandraren passerade förbi henne.

En ung man, lång, smärt, solbränd, klädd i bruna knickerbockers. En sådan där, som rände upp på alla bergstoppar, förstås, och med stolthet ristade in de nådda topparnas namn på sin staf.

Främlingen hade häjlat sig ett ögonblick och kastat en blick öfver Hervors axel ned på hennes akvarell — såsom alla människor i alla världsdelar för sed hafva, när de få syn på någon som sitter ute och målar. Sedan han snabbt konstaterat hvad det var hon målade af, lät han blicken glida öfver till målarinnan.

Där tändes en glimt af beundran i hans öga...

Hervor ihågkom med ett ögonblicks tillfredsställelse att hon hade på sin hvita hatt med tyllen, som Kaatje påstod klädde henne så bra.

Främlingen fortsatte långsamt uppåt den

nyckfullt slingrande stigen. Innan han försvann vid närmsta krök, vände han ännu en gång på hufvudet. Men fann med en liten misräkning, att den hvita hatten just från den sidan totalt skyddade för både solstrålar och blickar...

Återigen hördes någon komma vandrande nere i backen.

Någon som pustade och stånkade och flåsade.

Här tycks komma en hel rad med turister, tänkte Hervor med den harm en lycklig upptäckare känner öfver opåkallade inkräktare.

Ack, det var sant, det stod visst stjärna i Baedeker för Gorge de Chaudron.

Å, denne usle Baedeker, för hvilken ingenting är heligt! Som ropar högt till profanum vulgus, att den måste för sitt anseendes skull gå och hemsöka fagra, undangömda nejder, där den verkar så störande som en ko i en rosenhäck.

Nu stod den flåsande bakom henne. Hon brydde sig inte om att lyfta blicken. Det var någon tjock varelse, det kunde hon höra. Förmodligen en tysk, som tyckte om öl.

Den här, han generade sig inte han, minnans! Han ställde sig helt lugnt att grundligt betitta både artist och konstverk.

Så upplät han sin mun och sade:

— Är det här geschäft för er?

Hervor såg upp, hastigt och häpet.

Där stod han, den lustresande tysken i sin prydno, med storspräckliga knäbyxor och en liten tyrolerhatt ofvanpå det klotrunda hufvudet. Han kunde godt ha en metvurst, insvept i papper, i sin ficka, och säkerligen skulle han ta sig en bier vid första tillfälle.

Då Hervor ej strax svarade, förklarade tysken i myndig ton sin mening.

— Jag menar — målar ni sådana där taf-
lor för att sälja dem?

— Nej, sade Hervor kort och med en min som inte var alldeles fri från den Hardenburgska högdragenheten.

— Jaså, sade den tjocke i tyrolerhatten, helt oberörd af både ton och min, tog sig ännu en grundlig titt och fortsatte så uppåt, i det han allt emellanåt stötte med sin alpstaft i marken, som om han befunne sig ute på en af Mont Blancs glaciärer.

Hervor sände en harmsen blick efter honom.

I detsamma märkte hon, att den lilla scenen haft åhörare.

Strax ofvanför stenen, vid nästa vridning af vägen — som här lopp i ständiga bukter — stod den unge mannen i bruna knickerbockers, blickade nedåt och såg road ut.

Men när han fann sig upptäckt af den målande unga damen, fortsatte han hastigt sin vandring.

*

*

*

Från Territet hade Hervor med funiculairen farit upp till Glion. Och därifrån hade hon **begifvit sig** — på en väg som lopp fram emellan gröna ängar och höga skogar af bok och kastanje — förbi Les Avants' hotell, som låg och lyste hvitt bland ett vimmel af hvita, doftande narcisser.

Nu steg vägen brantare uppåt. Inom en timme hade hon nått en region af mörka granar, som väckte hemlandskänslor. Så förlorade sig vägen till hälften, blef till flera stigar som löpte fram i gräset. Hon gick vidare på måfå. Visste inte egentligen hvart hon gick. Visste bara att hon just i dag fått en plötslig, okuflig lust att begifva sig upp på höjderna, känna fjällluften, se på nära håll den snö som låg och lyste från alla toppar rundt den underbara sjön, se långt, långt bort, — fjäll bakom fjäll — och känna att världen var vid och skön och att hon själf var en fri människa!

Här uppe mötte hon bäckar allt emellanåt, små muntra vårbäckar, som löpte helt planlöst midt uppe i gräsmattan och inte tyckte det var så noga med att skaffa sig en egen bädd, eftersom de ändå snart skulle dö för den heta sommarsolen.

Hvad man blef lätt om hjärtat här uppe! Man riktigt kände, att man inte hade en så tung börda att bära på som där nere i dalen. Vinden kom svepande från snöfjällen, härligt sval och bringande med sig en berusande känsla

af frihet, af friskhet, af örnars ensamhet i hvita, snöiga vidder.

Hon vände sig om allt emellanåt och såg ut öfver panoramat bakom henne, som blef allt vidare och vidare: Jurabergens fjärran fagra blå, de walliska alpernas stolta hvithet, och midt i kransen af fjällen den underbara sjön, lik en klar spegel, i hvilken himmelens skyar blickade ner och sågo sina rosiga anleten.

På marken sågos fjällblomster — den lilla blå gentianan — så blå, så blå, som intet annat i världen. Här och där emellan de knottriga enbuskarna hade snödrifvör krupit ihop och sökt skydd mot solen.

Stigen hade helt förlorat sig i gräsmarken. Hervor brydde sig ej om att leta efter den, hon gick rakt uppför den gröna sluttningen. Bara uppåt, det var hufvudsaken.

Nu stod hon uppe vid ett helt snöfält. En luft än friskare och lättare än förut, en luft som berusade likt skummande champanj. Och så — plötsligt stod hon vid det underbara... Hade hunnit fjällryggens krön och såg in i nya världar där bortom... Också här fjäll bortom fjäll, åsar bortom åsar i glimmande hvitt och i blånande blått. Och här och där en liten blänkande sjö.

Just invid passet höjde sig en fjällkägla, svindlande tvärbrant, gigantiskt hög, när man stod så här inpå den. Nederst, där snön ej fått något fäste, var den dystert kolsvart, men där

uppe hade fjälljätten lyckats skaffa sig en skinnande hvit hätta.

Född af solvärmens, flöt en porlande, gnistrande liten bäck fram i snön vid hennes fötter. Hervor var törstig efter vandringen, hon böjde sig ned, hämtade med handen upp af det kristallklara vattnet och drack.

— Gör inte så! hördes plötsligt en djup stämma bakom henne.

Hervor spratt till.

Var det den snöhufvade fjälljätten bredvid henne som talat? I så fall var han lika berörd af kosmopolitisk civilisation som hela det öfriga Schweiz, ity att han talade engelska.

Hon vände sig om.

Där stod en ung man i hvit Stanleyhatt och bruna knickerbockers.

Hvar kom han ifrån? Han måste ha stått bakom ett utsprång af klippan.

— Gör inte så där, upprepade främlingen. Det är mycket farligt att dricka snövatten. Det finns folk som dött af det.

I detta ögonblick fick Hervor klart för sig, hvarför den unge mannens ansikte föreföll henne så bekant. Det var han som för ett par dagar sedan gått förbi henne i Gorge de Chaudron och smålett åt den tjocke tyskens ogenerade interpellation. Han såg för öfrigt verkligen ut som en gentleman. Och det var ju snällt af honom att vilja rädda henne från att dö af maginflammation. Men hon trodde

nu icke mycket på faran. Hervor hade en ung, frisk och orädd människas hela förakt för allt slags försiktighet.

— Å, jag tror inte det är något farligt, sade hon. Och hon böjde sig ned för att taga ännu en handfull af det klara isvattnet.

— Ni får inte göra det! upprepade främlingen i en befallande ton, som kom Hervor att häpen hejda sig. Ni måste åtminstone ta några droppar konjak i det. Jag försäkrar, att det verkligen är riskabelt att ta det oblandadt.

Han drog upp ur sin kavajficka ett brunt läderfodral, tog upp därur en liten flaska och en bägare, böjde sig ned, sköljde omsorgsfullt bägaren, fyllde den därpå med isvatten och hällde i några droppar konjak.

— Seså, det där kan ni dricka.

Hervor mottog bägaren, drack och lämnade den tillbaka, i det hon kastade en nyfiken blick på den imperatoriske främlingen med sin praktiska välvilja.

Han hade ett slätrakadt ansikte med markerade drag och ett par stålblå ögon, med ett intelligent och energiskt uttryck. Ett verkligen distingeradt ansikte för öfrigt.

— Det var snällt af er att ge med er, sade främlingen i gillande ton, som om han talat till en liten flicka.

Hervor satte sig på en sten och såg ut öfver det vidsträckta panoramat. Solen hade börjat

sänka sig, västerhimmeln stod gyllenröd, och öfver fjällens hvithet bredde sig en fager, rosig glans.

Det var egentligen tid på att gå hem till supén. Men hon hade ingen lust att anträda återvägen genast.

Den sportklädde främlingen hade slagit sig ned på en sten ett stycke ifrån. Han kastade emellanåt en blick bortåt Hervor, och det såg ut som om han önskade inleda en konversation. Men hon tänkte visst inte uppmuntra honom till det. Hon var inte den som slog sig i språk med en främmande ungherre, som hon råkade på ute, han måtte nu se aldrig så gentlemannalik ut och öfverflöda af lust att rädda henne från allehanda sjukdom och farlighet.

Främlingen kastade en blick uppåt fjällkäglan bredvid dem.

— Det börjar samla sig en skyhätta kring Dent du Jaman, sade han. Då lär vi få regn i morgon.

— Jaså, är det Dent du Jaman, det där, ansåg sig Hervor inte kunna undgå att svara.

— Visste ni inte det? Visste ni inte att det är på Col du Jaman vi nu befinna oss?

— Nej, det visste jag inte.

— Ämnade ni er till någon annan topp och kom vilse?

— Jag ämnade mig ingenstans. Jag gick som det föll sig. Jag tycker det är mycket

roligare att gå och upptäcka något själf, än att slå upp i Baedeker och tänka: dit måste jag väl gå, eftersom den utsikten »har stjärna».

— Åja, det kan ni ha rätt i, sade främlingen och log.

Där var en tydlig beundran i hans ögon, hvar gång han såg på henne. Men ibland tycktes han få som en aning om att hans ögon voro väl mycket talande och vände bort blicken, med en gentlemanlik fruktan att synas närgången.

— Se, en örn, utropade plötsligt Hervor och sprang upp i liflig förtjusning.

— Ja, det är verkligen en örn, medgaf främlingen, i det han betraktade den mörka punkten öfver deras hufvuden.

Örnen seglade majestätiskt och långsamt fram i den solfyllda rymden, spanande efter rof.

En fjällörn seglande öfver snöiga vidder...

Hervor fylldes plötsligt på nytt af den känsla af frihet, af brusande glädje, som nyss stormat inom henne, medan hon vandrat uppför fjället. Var det inte härligt att vara fri — vara långt borta från alla tanter, alla som anmärkte och gnatade.

Det skulle just roat henne för resten att se hvilka miner tanterna skulle gjort, om de sett henne sitta så här på en sten ensam uppe i fjällen med en ung herre, långt, långt borta från alla andra människor.

En ganska trefflig ung herre förresten. Hvarför skulle hon inte prata med honom och ha roligt en stund?

— Storartad utsikt det här, utlät han sig just nu. Isynnerhet i aftonbelysning. Något af det vackraste jag sett i Schweiz. Men ni kanske hör till dem som tycka mer om Vierwaldstättersjön än Lac Leman?

— Jag har inte sett Vierwaldstättersjön än, förklarade Hervor. Jag har inte sett något annat af Schweiz än den här trakten.

— Jaså, ni är också för första gången i Schweiz? Jag har heller inte varit här förr. Men jag får säga, att på det hela känner jag mig något besviken. Vackrare bergstrakter har jag sett.

— Hvar då?

— I Himalaja t. ex. Och på Nya Zeeland. De snötäckta vulkanerna där, som höja sig vid hafsstranden — det är något af det mest imponanta man kan se.

— Har ni varit omkring öfverallt i världen?

— Ånej, inte öfverallt! Men jag har rest rätt mycket.

— Jag skulle önska, jag kunde resa omkring i hela världen! Jag har alltid hoppats att få se alla fem världsdelarna, innan jag dör. Eller åtminstone Asien och Afrika.

— Jaså, de andra världsdelarna bryr ni er inte om?

— Jo — kanske Australien.

— Men Amerika föraktar ni helt och hållet? Hvad har ni emot mitt stackars hemland?

— Är ni amerikanare?

— Ja. Hör ni inte det på mitt uttal?

— Nej. Jag har inte hört så mycket engelska.

— Nog har ni väl varit i England?

— Nej, jag har aldrig varit utomlands förrän när jag reste hit.

— Hvar har ni då lärt er tala engelska så bra?

— Hemma i Sverige.

— Då har ni lätt att lära... Men nu måste ni tala om hvad som är anledningen till er aversion mot Amerika.

Hervor tvekade, något förlägen.

— Seså, börja nu bekännelsen, sade främlingen i sträng ton och sköt sin Stanley-hatt en smula tillbaka, så att en hvit rand i pannan blef synlig öfver det solbrända ansiktet.

— Jag har alltid föreställt mig, att Amerika är tråkigt, började Hervor. Alla de där skyskraparna måste vara rysligt fula. Och så tänka människorna visst bara på pengar. Och så kan det väl aldrig vara samma stämning öfver en amerikansk stad som öfver de europeiska. De äro ju så nya, ha inga minnen, intet af det ålderdomliga och säregna som man i europeiska städer brukar finna åtminstone i någon vrå.

— Skyskraparna vill jag inte försöka att försvara — inte ur estetisk synpunkt åtminstone. Och ni har rätt i att våra städer i allmänhet stå efter de europeiska i fråga om pittoresk ålderdomlighet. Men jag kan försäkra er, att det finns människor i Amerika som inte bara tänka på dollarn. Och jag skulle vilja visa er några af de härliga nejderna i mitt stora fosterland: Yosemite-dalen och skogarna kring de stora sjöarna, Kaliforniens kuster och Floridas palmlunder. Jag tror ni då skulle medge att Amerika är värdt att se.

Några sekunders paus, medan solen sjönk, röd och stor, allt närmare horisonten.

— Jaså, ni är från Sverige, sade främlingen eftertänksamt. Där har jag aldrig varit. Men jag har en vän som rest mycket i Norge och är alldeles förtjust i det. Norge är ju betydligt vackrare än Sverige, har jag hört sägas?

— Nej, det är det visst inte, svarade Her-
vor med förtrytelse.

Och som hon var en entusiastisk patriot, begynte hon med ifver utveckla, hurusom naturen väl var olika i de båda grannländerna men ägde fullt så mycken skönhet i Sverige som i Norge.

Främlingen lyssnade med road min.

— Jag kommer ihåg, att jag hört det råder en stark rivalitet emellan de båda länderna. Jag måste någon gång resa och bese dem och

bilda mig ett opartiskt omdöme. Men ni kan inte neka till att Norge står före Sverige i litterärt och konstnärligt hänseende. Ibsen och Grieg ha ju världsrykte.

— Å, vänta bara i tjugo — eller bara i tio år —, så ska ni få se hvad svenska konstnärer och författare ha fått för ett namn öfver hela världen, profeterade Hervor med stor säkerhet. Å, ni ska få se...

Nu snuddade solen vid Jurabergen där-borta.

Hervor sprang upp.

— O, jag måste genast skynda mig hem, utropade hon. Jag kommer ändå för sent.

— Rädd att komma för sent till table d'höten? sade främlingen och reste sig på samma gång, tydligen anseende det både naturligt och lämpligt att de företoge nedstigandet samtidigt. Och få kall mat?

— Jag äter inte vid någon table d'höte, och jag får i alla händelser bara kall mat till kvällen i pensionen. Men madame blir ond, om jag är för länge ute.

— Bor ni i en skolpension? Jag trodde ni var en fullvuxen ung dam!

— Jag är fullvuxen, genmälde Hervor med värdighet, men jag är här som »pensionnaire libre» i en skolpension, för att lära mig tala franska riktigt flytande.

— Och madame grälar på er, när ni kom-

mer för sent! Skall jag följa med och försvara er och intyga, att orsaken till ert dröjsmål uteslutande varit en högst lofvärd patriotisk ifver att försvara ert land?

De gingo med snabba steg utför de grönskande sluttningarna, där gentianorna lyste blå i den begynnande skymningen.

— Är ni mycket flitig med att måla? frågade främlingen.

Han hade ej förut antydtt, att han igenkändt henne som den målande dam hvilken han passerat i 'Gorge du Chaudron för några dagar se'n.

— Åja, sade Hervor. Se, där är just något som jag skulle vilja måla.

De hade hunnit in i trädregionen. En till hälften förtorkad ek sträckte ett par fantastiskt formade nakna grenar upp emot himmelen. Emellan grenarna lyste den flammande solnedgången.

— Ack, om jag ändå haft min skissbok på mig, så kunde jag åtminstone med ett par streck ha tecknat af det där trädet! Det är någonting så patetiskt gripande i dessa grenar, som liksom sträcka sig i en förtviflad åkallan mot himmelen.

— Jag tror nog jag kan stå till tjänst med en blyertspenna och ett stycke papper, om det i nödfall kan duga, sade amerikanaren.

Han drog upp något, som såg ut som en plånbok, ur sin bröstficka.

— Nej, jag ser, att jag ledsamt nog inte har något papper — utom kuvertet af ett bref som jag nyss fått... Men det duger väl inte?

— Åjo.

Hervor aftecknade med några hastiga streck det träd som så lifligt intresserat henne.

— Jag skall försöka måla det ur minnet i morgon, sade hon.

De hade åkt ner med funiculairen och vandrade fram mellan rader af praktfulla hotell, från hvilka floder af elektriskt ljus strömmade ut öfver vägen. De hade gått och tigit en stund, då främlingen plötsligt med en viss oro i stämman frågade:

— Ni ämnar väl inte bli en riktig artist?

— Ni säger det där i precis samma ton som mina tanter, genmälde Hervor skrattande. De anse det inte vara comme-il-faut att bli artist. Men jag trodde inte att en son af det fria Amerika hade sådana slags betänkligheter.

— Nej, det var inte med tanke på hvad som är comme-il-faut. Men jag måste bekänna, att jag hyser en uppfattning, hvilken ni troligen finner mycket gammalmodig — oförlåtligt gammalmodig, isynnerhet hos en amerikanare. Jag tycker inte riktigt om när damer ägna sig åt konsten eller åt vetenskapen. Jag anser, att de ha en uppgift som är mycket högre och större... Detta är nog, som sagdt, inte hvad ni väntar er af en yankee... Men jag är också blott till hälften amerikanare. Både min

far och min mor voro från Skottland, och då de flyttade öfver till Amerika, var jag tio år gammal. Ni vet nog att den skottska nationalkaraktären är mycket olika den amerikanska. Och jag har kanhända en skottsk uppfattning af somliga saker. Jag tror, att den alltmer öfverhandtagande vanan att unga kvinnor ägna sig åt arbete af det slag som förut förbehållits männen, har bidragit till att beröfva kvinnorna mycket af de egenskaper vi män sätta värde på.

— Som t. ex. den, att obetingadt beundra hvad männen göra och säga? föreslog Hervor i gäckande ton. Det är förstås så mycket bättre än att själf åstadkomma något.

— Jag är inte så bornerad som ni tror. Jag anser, att det på det hela taget är mannen som har att beundra kvinnan och inte tvärtom. Men jag menar...

Han fick inte tid att utveckla hvad han menade. De hade just hunnit till pensionens port.

— Förlåt, jag måste skynda mig in, sade Hervor brådskande. Hon räckte honom — efter en half sekunds tvekan — sin hand och sprang så in genom porten.

Men det första hon gjorde, sedan hon hunnit upp på sitt rum, var att ta fram det kuvert han gett henne och granska dess utanskrift.

»Philip Lynnton Esq.», stod där.

Ett vackert namn, tänkte hon gillande. Och han såg verkligen distingerad ut. Och hade ett behagligt ansikte. De lyste, de hvita tänderna, i hans solbrända, mörklagda ansikte...

VII.

I vaknande vår.

Hervor var ute och gick, det hade nyss regnat, och luften var härligt frisk.

Hon hade hunnit förbi Chillon och vandrade vidare på den breda chausséen utmed sjöstranden.

På en liten stig, hvilken slingrade sig fram på de vinstocksklädda sluttningarna till vänster — i sned riktning emot tora landsvägen — kom någon gående. Det var någon som gick rak och spänstig, hade en grårutig kostym och en brun nacke under den hvita Stanley-hatten. Nu vek han in på stora chausséen ett par minuters väg framför henne och fortsatte sin vandring framåt Rhonedalen till. Hervor såg hvem det var. Och hon började önska, att han måtte vända på hufvudet och få syn på henne.

I detsamma vände han sig om — som om han känt hennes önskan klyfva luften likt en fågel och nå fram till honom. Han såg henne

och kom snabbt emot henne med ett ansikte, som lyste upp af stark tillfredsställelse.

— God afton! Hvart ämnar ni er?

— Jag har inte något särskildt mål.

— Får jag gå med er?

Hervor böjde jakande på hufvudet.

— Vill ni inte följa med mig på en liten stig emellan vinbergen, ledande till ett par små pittoreska byar, som jag nyss upptäckt? Den här vägen nere vid sjön är ju så full af turister!

Han sade det i en ton af djup afsmak, som om det inte kunde falla honom in att någon skulle vilja inrängera honom själf under denna förhatliga benämning.

Och totalt glömsk af att hon själf för ej många dagar sedan betraktat den unge gentlemanen i grårutig kostum och Stanley-hatt som en trefnadsstörande turist, instämde Hervor:

— O ja, låt oss gå någonstans, där vi slippa se turister!

De begynte vandra uppför den lilla stigen emellan vingårdarna. Hunna till en krökning af vägen, stannade de ett ögonblick och sågo ut öfver sjön. Nedanför dem speglade sig Chillons murar och torn i det klara vattnet.

— Chillon har ni förstås målat? sade mr Lynnton.

— Nej, sade Hervor hastigt. Jo, det vill

säga: jag började en skiss af det, men så var jag en gång inne i slottet och besåg det inre... såg fängelsehålorna och oublietterna och tortyrredskapen... Å, det var förfärligt! Och nu skulle jag inte kunna måla det. Bara jag ser ditåt, så stiga de upp för min inre syn alla dessa fasor — dessa olyckliga, som pinats och plågats af sina medmänniskor... Det är förfärligt...

Och hon tillade helt lågt, liksom för sig själf och med en halft undertryckt skälfning i stämman:

— Hur har Gud kunnat tillåta att sådant skedde?

— Det sker mycket som är grymt ännu i våra dagar, sade Lynnton. Det finns många stackare som pinas af sina likar på det ena eller andra sättet. Men, tillade han i en lättare ton, det är inte värdt att grubbla öfver sådant. Man kan ändå inte göra något åt det...

Hervor kastade en hastig blick på honom — det såg ut som om hon ämnat opponera sig. Men så hejdade hon sig och teg.

— Nå, hvad roar ni er med nu för tiden? frågade mr Lynnton.

— Tror ni att man roar sig, när man är pensionär hos madame Du Chatel? Fast jo — i morgon ska vi ju ha ball!

— Ball! Kan man få komma med på den?
Mr Lynntons röst fick en helt ifrig klang.

— Nej, det kan man inte! Det är inga herrar med på Pension Du Chatels stillsamma baler. Pensionärerna få dansa med hvarandra. Och som jag är en af de längsta flickorna, får jag vanligen agera herre. Vi ha sådana där »baler» hvar fjortonde dag för att öfva oss i dans och världsvana.

— Och aldrig några herrar med?

— Nej, inga utom monsieur själf, förstås, pensionsförestånderskans man. Han är snäll, men han ser alltid så förfärligt betryckt ut. Och så mr James, läraren i engelska. Men han är halt och dessutom gift, så att honom är det just inte mycket nöje med, som min vän Kaatje brukar säga.

— Skulle det verkligen inte kunna vara någon utsikt för en städad yngling att som tredje man supplera denna högst respektabla men något fåtaliga uppsättning af kavaljerer?

— Nej, det tror jag alldeles inte! sade Her-
vor skrattande. Jag skulle vilja se madame, om jag föresloge något sådant! Men den som skulle bli belåten, det voro Kaatje!

— Hvem är Kaatje?

— Det är en liten holländsk väninna jag har i pensionen. Hon är mycket förgrymmad öfver det enformiga lif hon där får föra. Hon brukar föreslå mig att säga till ett par svenska officerare jag känner och som äro i Montreux för tillfället, att de någon kväll ska klättra öfver muren till pensionens trädgård och ha med

sig cigaretter och ha en treflig stund med oss i bersån. Ja, ni förstår, det är ju alldeles på skämt vi tala om den saken, tillade Hervor hastigt, då hon märkte ett litet missnöjdt veck emellan mr Lynntons ögonbryn.

Men det tycktes inte vara fröken Kaatjes projekt i sig själf som väckte mr Lynntons misshag.

— Jaså, ni känner ett par svenska officrare i Montreux? yttrade han i något sträf ton. Är ni ofta tillsammans med dem?

— Ofta? Nej, aldrig en enda gång!

Mr Lynnton såg tvisflande ut.

— Men ni sade ju, att ni kände dem?

— Ja, men helt litet. Jag har bara träffat dem ett par gånger i Stockholm. Och när vi möttes här en dag, hälsade vi och frågade hvarandra hur det stod till och anmärkte att Lac Leman är en vacker sjö — det är allt.

— Men nog ha de väl föreslagit er att göra någon promenad eller utflykt med dem? sade mr Lynnton i undrande ton och kastade en hastig blick på sin följeslagerska, som mer än till hälften uttryckte hans tanke: att han för sin del inte kunde fatta att någon man kunde möta på sin väg denna strålande unga varelse utan att göra åtminstone ett försök att få träffa henne igen.

Om Hervor förstod något af hvad den blicken uttryckte, så dolde hon det ganska väl.

— Visst inte, svarade hon lugnt. Sven-

ska flickor äro inte som de amerikanska, ser ni. Amerikanska flickor gå ju helt ensamma ut på långa promenader med herrar, men det gör inte svenska flickor.

Men i detsamma slog henne tanken, att hon just i detta ögonblick gjorde sig skyldig till hvad hon förklarar icke lämpa sig för unga svenska damer. Och hon rodnade häftigt och tvärstannade.

Mr Lynntons min klarnade betydligt.

Det var verkligen något ganska tilltalande i tanken, att denna unga flicka med den stolta hållningen för hans skull företog sig något, som hon i grunden inte ansåg fullt commel-faut. Det var en så angenäm tanke, att mr Lynnton gick och teg i två hela minuter, eftersom han inte ansåg det riktigt lämpligt att — än så länge — ge uttryck åt den belåtenhet som detta nyupptäckta faktum uppväckt inom honom.

Han blickade under tiden ihärdigt ut öfver den blanka sjön, på det att inte heller hans ansiktsuttryck måtte förråda hans tankar.

Hervor kastade en orolig blick från sidan på sin tigande följeslagare. Var han fortfarande ond? Hade han inte förlåtit henne, att hon råkade känna två svenska officerare som voro i Montreux? Eller misstrodde han hennes försäkringar och föreställde sig, att hon verkligen hade små fester tillsammans med dem om aftnarna i pensionsträdgården?

Plötsligt vände mr Lynnton åter sitt ansikte emot sin följeslagerska.

— Hur länge kommer ni att bli kvar i Montreux? frågade han helt oförmodadt.

— Ungefär en vecka.

— Och hvart reser ni sedan? Far ni hem till Sverige?

— Nej, jag reser till Engadin. En gammal tant kommer från Sverige och hämtar mig och tar mig med till San Moritz.

— En mycket fruktansvärd gammal tant? Huvor skrattade.

— Åja, ganska fruktansvärd. Hur kunde ni gissa det?

— Ni har ibland en så ängslig, förskrämd blick — fastän ni af naturen är modig —, så jag har tänkt, att ni helt säkert blifvit uppfostrad af en hel liga med stränga tanter.

Huvor blef helt slagen af den riktiga gissningen. Endera måtte mr Lynnton vara en synnerligen snabbsynt och skarpsinnig psykolog, eller också måtte han ha ägnat mycken tid åt funderingar öfver hennes natur och hennes förhållanden...

— Det kom för ett par dagar sedan ett par unga amerikanska flickor till det hotell där jag bor, yttrade mr Lynnton tämligen omotiveradt. Ett par vackra unga flickor, glada och trefliga...

Tänker han ge mig igen för de svenska officerarna? undrade Huvor.

Men mr Lynntons ansikte hade ett tankfullt uttryck, som inte antydde några planer på att retas.

— Det är verkligen både snälla och vackra flickor, fortfor han med en min som om han halft talade för sig själf, men när jag talat med dem, har jag tänkt på, att det är en likartad skillnad emellan dem och europeiska — somliga europeiska flickor — som den ni ganska riktigt antog skulle förefinnas emellan europeiska och amerikanska städer. Våra städer — de allra flesta åtminstone — sakna den drömmande tjusning som fläktar en till mötes från så mången halft undangömd vrå i denna gamla världsdel. Och rätt sällan finner man hos en amerikansk flicka — hur vacker, hur käck och hur intelligent hon än må vara — detta något, som kommer en att ana en värld af drömmar och känslor, ett helt hemlighetsfullt rike, känt blott af den själ hvilken skapat det åt sig, mäktigt lockande till upptäcksfärd och till eröfring den främling, som fått kasta en blick ditin... Är det månne er gamla kultur, era traditioner, era sociala vanor — som i vissa hänseenden tyckas oss så föråldrade —, som äro den nödvändiga jordmånen för detta slags blomning af själf full och utsökt kvinnlighet?

Han teg en stund. Så sade han hastigt:

— I nästa vecka har jag tänkt resa upp till Berner Oberland. Men det kan hända att jag därifrån reser upp till Engadin...

— Jag tyckte ni sade, att ni inte just brydde er om Schweiz och med första ämnade lämna det, sade Hervor med en liten illmarig glimt i ögat.

Mr Lynnton såg för ett ögonblick något förlägen ut. Men han hämtade sig strax och yttrade med tonen af en man, som har högst förnuftiga och väl öfvervägda skäl för allt hvad han företager sig:

— Ja, men ser ni, jag har hört somliga påstå att Engadin är något helt olika det öfriga Schweiz, mera storartadt och mera ursprungligt, och jag tycker då att det kanske inte vore rättvist att fälla ett omdöme om Schweiz utan att först hafva sett Engadin. Tycker inte ni också det?

— Jo, det är kanske rättvist af er att se Engadin, medgaf Hervor och såg äfvenledes djupt allvarlig ut.

* * *

— Hör du, Kaatje, sade Hervor samma kväll till sin lilla holländska väninna, tror du att alla herrar äro fallna för att bli svartsjuka? Jag menar: om de äro en smula förtjusta i någon.

Hon tittade ut genom fönstret, medan hon talade, eftersom hon kände att hon blef röd.

— Javisst, sade lilla Kaatje med stor tvär-

säkerhet och en min af vidsträckt erfarenhet. Min äldsta syster brukar alltid säga, att det är det allra säkraste tecknet på att en herre är förtjust i en, när han inte tål, att man talar vid en annan herre.

— Hör du, Hervor, tillade hon i nästa ögonblick med en värld af nyväckt intresse i sina spelande ögon — har du kanske träffat de svenska löjtnanterna? Kanske träffat först den ene, och så har den andre fått veta det och blifvit svartsjuk? Så förfärligt intressant det vore!

— Nej, nej, sade Hervor skrattande, jag har inte sett röken af de svenska löjtnanterna — inte på flera dar.

Hon kände sig i detta ögonblick helt belåten öfver att hon — till följd af någon outredd instinkt — aldrig kommit att meddela Kaatje något om mr Lynntons existens.

VIII.

Kosmopolitiskt hotellif.

Det var en brokig skara som hvarje dag samlades till table d'ôten i det eleganta hôtel Languard i San Moritz.

Där fanns ett lefnadsgladt napolitanskt par:

en prins och en prinsessa, som hade i sällskap en vacker blond engelska med ett kallt och högmodigt utseende. Hon var en väninna till den vänliga lilla mörkögda prinsessan, men somliga påstodo, att hon egentligen var mera väninna med prinsen. I alla händelser var hon tio gånger så högdragen som om hon varit en verklig prinsessa och nedlät sig just aldrig att tala med någon annan än sina högt betitlade vänner. Hon hette Blanche Rowley, och som hon sades ha nått ett stycke in på trettioalet och var särdeles väl konserverad, hade någon spetsig tunga bland bordssällskapet hittat på att kalla henne »Bianc'eterna», hvilket är det namn som på Engadins halfitalienska munart gifves åt den blomma som aldrig vissnar, blott långsamt torkar, som växer bland frost och is och som på tyska kallas Edelweiss.

Så fanns där en österrikisk baron af israelitisk härkomst, som ägde alla järnvägar i Rumänien och Bulgarien och sades ha så många miljoner francs i årlig inkomst som han hade fingrar på sin ena hand. Han var en sextioårs man, såg ut som en stor svart katt — han färgade omsorgsfullt sina polisonger —, fick ett halft dussin telegram om dagen och kunde aldrig föra en konversation utan att under tiden hastigt gå af och an och nervöst gnugga sina händer. Han hade ett ytterst förbindligt sätt gentemot de förnäma italienska familjerna på hotellet och en hård blick inne i de lurande

ögonen, när han talade till kypare och enkelt folk, som kom en att ana att man vid de rumäniska järnvägarna inte var öfver sig lycklig när den mäktige baronen kastade sig upp på ett expresståg med destination till Balkanhalfön.

Han åtföljdes af sin maka, som var ett tjugotal år yngre än han och ännu hade pretention på att anses som en skönhet. Hon var fetlagd och korthalsad och hade en favorithatt prydd med en stor vit dufva, hvilken enligt hennes egen mening klädde henne bedårande, hvarför hon gärna hade den på vid lunchen. Men om vädret såg osäkert ut, nändes hon icke ta på den dyrbara hatten, när hon gick ut, utan skyndade då vid hemkomsten in på sitt rum att byta hufvudbonad, för att vid table d'hôte få uppträda i sin fulla hjärteförkrossande glans. Det var icke bekant huru länge den store finansbaronen och hans nuvarande maka varit förenade genom hymens band, men de tyckte om att framhålla för världen huru förälskade och lyckliga de voro. Den feta baronessan brukade med kuttrande och sentimental stämman utbreda sig inför prins Cervinaras öfver hur olycklig hon kände sig, om hon blott en half dag måste vara skild från sin man.

Baron Löwenberger hade också med sig en son i ett föregående gifte — en tjugoårig yngling med grådaskig hy och klen begåfning samt en synnerlig oförmåga att se elegant ut,

trots det att vilja härtill ingalunda saknades. Han betraktades tydligen af både far och styf-mor som en ganska misslyckad företeelse, och de omilda tillrättavisningar han emellanåt fick emottaga i främmandes närvaro läto en ana, att han icke hade roligt i familje-tête-à-têterna. Med fickpenningar var han synbarligen mycket illa försedd och var vid gemensamma utflykter och picknicker nödsakad att be att få låna af de andra herrarna, när det var fråga om att göra upp. Synbarligen var han mycket rädd för sin store fader, men bemödade sig på samma gång att efterlikna honom i sätt och åtbörder, och när man mötte baron Löwenberger, beledsagad af sin son, båda med uppkörda axlar, händerna i fickorna och en tankediger rynkning mellan ögonbrynen, så tycktes det en att man såg en Stor Bister Fruktansvärd Svart Katt, åtföljd af en liten afsigkommen grå misse, som gjorde ömkliga ansträngningar att efterlikna den Store.

En grefve Baldacchini från Milano, en liten herre med ett fint och klokt men något utlevadt ansiktsuttryck, var där med sina fyra döttrar, af hvilka den äldsta, Carmelita, var tjuogoett år men såg äldre ut med sitt smala, snipiga ansikte; hon hade förut varit den enda unga flickan på hotellet och betraktade från första stund Hervor med sneda och afundsamma ögon. Den närmast yngre system, Gianna, var en munter och pratsam fjortonåring, som

redan andra dagen efter det hon gjort Hervors bekantskap, frågade henne, om hon trodde Carmelita hade några utsikter att bli gift; hon, Gianna, trodde det nu alls inte. Så var det två lustiga och intagande småflickor, Aurora och Graziella, som brukade krypa upp i knät på Hervor och med sina små fingrar draga i hennes hår, läggande en lock än så och än så, under förnumstiga försäkringar: Så klär det dig alldeles utmärkt! Så skulle du ha ditt hår!

En gammal officer från Spezzia med buskiga mustascher och ögonbryn och martialiskt utseende hade med sig sin dotter, en ung änka med vackra sorgbundna ögon. Hervor fann henne sympatisk, och äfven friherrinnan Eleonore talade ibland med far och dotter — tills hon kom underfund med att den förnäma italienska societeten totalt ignorerade dem och till yttermera visso af baronessan Löwenberger fick höra att de voro af mycket enkel extraktion, hvilket föranledde friherrinnan Eleonore till allvarliga betraktelser öfver huru fullt af vanskligheter och faror det dock alltjämt är att resa i främmande land. Ty hemma i Sverige vet man, så snart man hör en persons namn, om han är af societeten eller ej, men hvem kan väl höra — om man ock har det mest aristokratiska gehör — om ett italienskt namn har en societetsmässig klang eller inte?

Så var det de båda misserna Asher från Northumberland, som inte precis voro unga och

inte precis vackra och inte precis roliga men inte heller motsatsen egentligen; godlynta, förnöjsamma flickor, som togo en flirt, där de kunde få en, och inte föraktade ens en skolpojke. De voro kraftigt byggda, åtnjöto en förträfflig hälsa och voro alltid redo till ett lawn-tennisparti, en bergsbestigning eller en roddtur eller hvad som föreslogs. De voro mycket resvana och hade en stor förmåga att ställa det billigt för sig, fastän de bodde på smarta hotell. Sistlidna vinter hade de tillbragt på Malta, hvilken bergiga ö de med öfivad skarpsinnighet förstått vara en mycket god plats för flirt, i ty att där ligga massor af unga brittiska officerare, som ha det enformigt nog i den lilla fästningsstaden med dess begränsade resurser på societetslifvets område. Om misserna Asher gingo — eller reste — sin väg fram genom lifvet med en liflig åtrå att hinna äktenskaps hamn — och det var tillåtet att förmoda det —, så måste det till deras berömmelse sägas, att de förträffligt dolde den förtret, som antagligen ibland vaknade inom dem, när chanserna därtill årligen aftogo. De skrattade lika mycket och lika hjärtligt nu som då de i sin första ungdom startat seglatsen.

Så fanns där en engelsk domprost, en rödlätt, jovialisk herre med gråsprängda polisonger och stor benägenhet för att ställa till picknicker och alpturer. Den axelbrede, något högröstade prästmannen hade med sig sin fru, som

var stillsam och blek och såg trött ut, hvilket sista man inte undrade på, då man hörde hon hade ett halft dussin plantor hemma i prästgården.

Till den engelska kolonien hörde också »Old Tom» och hans äkta hälft. »Old Tom» antogs ha varit hökare; han var kort och bred och grå och fick ett girigt uttryck i sina gamla ögon för hvar gång ett fat med mat bars in. Och när han serverades, krafsade han länge och ifrigt i fatet, tills han fått de bästa bitar han kunde upptäcka — utan att det minsta bry sig om kyparnas tydligt nog visade ovilja —, hvarpå han med triumferande ton underrättade sin maka om hvad han lyckats eröfra. Det gråhåriga paret sysselsatte sig för öfrigt med att då och då lära sig franska, på så sätt, att de frågade både uppässare och andra hvad det och det hette. Och så meddelade de hvarandra med hög röst hvad de fått veta. »Ficelle heter det! Ficelle, Keziah, det är segelgarn!»

Misserna Asher voro Old Toms grannar vid table d'hôten, och de brukade uppbygga de öfriga med historier om honom, skildrande hans vrede, när han märkte att kyparna ingått komplott emot honom och tagit sig för att alltid servera honom sist af alla.

Ett par skollärare från Padua med svartmuskiga ansikten, hvilka knappast sågo ut som om de tvättades för hvar dag, höllo ständigt ihop, spelade schack med hvarandra och troddes

ha socialistiska tendenser. Detta ansågs vara deras ensak, men betänkligt var att de ibland spottade på golfvet, t. o. m. när de sutto till bords. Den engelske domprosten, hvilken var deras granne vid bordet och såsom äkta brittisk högkyrkoman höll ännu mer på renligheten än på gudligheten, anmälde förbrytelsen hos hotellets direktör, hvilket höll på att föranleda schism på hotellet emellan briter och italienare, i det de olika nationaliteterna inbördes höllo ihop och försvarade sina landsmän.

En gång dök en tysk fabrikör upp i Hotel Languard. Men han fann sig icke tillfreds där. Han ogillade högeligen den något stelton där rådde och den ganska afgjorda uppdelningen i societet och icke societet. Det fanns visserligen möjligheter att komma in i »societeten» äfven för den som ej bar något adligt namn. Ett par unga engelska köpmanssöner, som först uppmuntrades af misserna Asher, öfvergåfvo otacksamt dessa, så snart de upptäckte att den smalögda och förnäma Carmelita var mycket villig att låta sig kurtiseras af dem, och blefvo därefter med hull och hår upptagna i den lilla klicken af italiensk beau-monde på Languard. Men den hederlige tyske fabrikören var för tjock och gift och klumpig för att tagas till nåder på grund af några personliga egenskaper. Det engelska kottieriet åter, som leddes af domprosten Merryweather, upptäckte med fasa, att tysken stack knifven i munnen,

när han åt, och vägrade därefter att ha det minsta att göra med honom. Att sälla sig till en eller annan af de mera blygsamma existenser som nöjde sig med skuggan, tilltalade icke heller sonen af det stora fäderneslandet. Han hade varit den rolighetsminister, till hvilken hela det lilla hotell han nyligen hemsökt i Berner Oberland sett upp med beundrande skrattsalvor, och han fann Hôtel Languard synnerligen ogemytligt, enligt hvad han meddelade Hervor.

Han satt bredvid Hervor vid bordet. I Hotell Languard, som var ett af de äldsta hotellen på platsen och där man i många fall höll på gamla traditioner, sutto nämligen gästerna vid långa bord och icke vid småbord.

— Uppe på Hotel Rössli, där voro vi alla hotellgäster som en enda stor familj, försäkrade tysken Hervor.

Hu, så rysligt, tänkte Hervor. Men hon sade det icke.

Hvor visade sig icke högdragen, men hon röjde ingen större beundran för hans kvickheter, hvarför fabrikören snart blef missnöjd äfven med henne och flyttade till ett annat hotell, där det fanns flera tyskar och mer gemütlichkeit än på Hôtel Languard.

Dagen efter den då tysken afflyttat, fann Hervor, då hon kom ned till table d'hôte, att hon fått en ny granne...

Någon som hon väntat på!

Hon hade i själfva verket, allt sedan hon

kom till San Moritz, spejat efter ett välkändt, solbrändt ansikte med ett par stålblå ögon. Och då tre dagar gått, under hvilka hon ännu ej sett en skymt af honom, vare sig vid promenaderna vid Kurhaus på morgnarna, där folk gick af och an och drack järnvatten och mönsttrade hvarandras toaletter, eller vid de ensliga vandringarna i de glesa lärkträdsskogarna, så sade hon till sig själf med dysterhet, att hon säkerligen aldrig mer i detta lifvet skulle få se Philip Lynnton!

Och nu satt han där vid bordet — på platsen bredvid hennes egen!

Hon såg och igenkände honom i samma ögonblick hon trädde in i salen.

Hon höll sig bakom tant Eleonore, medan de gingo fram till sina platser, och böjde ned hufvudet, ty hon kände hur hon rodnade till af en strålände glädje.

Men mr Lynntons hälsning var den stelast möjliga. Han reste sig till hälften från stolen och gjorde en kort bugning, så afmått och kyelig som för en helt främmande dam, hvilken han blott af artighet — därför att han råka- de sitta bredvid henne — ägnade en flyktig bugning. Hvarpå han ögonblickligen åter försjönk i den viktiga sysselsättningen att äta soppa.

Hervors hjärta sjönk inom henne. Och om nu en ny blodvåg steg upp och göt sig i en brännande rodnad öfver hennes kinder, så var

det af blygsel. Hur enfaldigt af henne att tro, att han skulle brytt sig något vidare om henne! Han hade tyckt om att prata med henne, när han gått där helt ensam i Montreux, men han hade naturligtvis inte ägnat henne en tanke se'n. Och om han nu kommit till Engadin, så var det, förstås, bara för att alla människor nu för tiden reste dit. I synnerhet alla som tyckte om att göra bergsbestigningar. Engadin var modernt — det var hela saken.

Lifvet kändes plötsligt mycket tungt. Världen var grå och enformig, och det var bara dumt att hysa några illusioner. Och om man nu t. ex. vid en sådan här table d'hôte satt och såg på alla människor som klädt sig i middags-toaletter, så fina de förmått, och nu voro helt belåtna med sina egna personer — hvad de egentligen sågo tarfliga och ledsamma och ointressanta ut allihop!

Plötsligt hörde hon en dämpad stämma bredvid sig:

— Ni må tro att jag måste anstränga mig för att få den här platsen! Mutade öfverkymparen förstås.

Och när hon hastigt såg upp, mötte hon en tjufpojksaktig glimt i de skarpa, stålblå ögonen.

Hervor visste rakt inte hvad hon skulle svara. Hvad kunde man egentligen svara på sådana ord?

Ja, egentligen borde man ju bli ond. Ty

det var ju bra starkt, det där, att gå till öfverkyparen och säga, att han nödvändigt ville ha sin plats bredvid den unga svenska damen! Hvad skulle öfverkyparen tänka? Och så till på köpet helt öppet tala om det för henne själf! Det var egentligen det allra värsta. Att säga något sådant som man inte alls visste hvad man skulle svara på!

Men det var märkvärdigt hvad världen i en hast blifvit ljusare! Det var som om det elektriska ljuset i salen plötsligt hade blinkat till och fått ett långt klarare och muntrare sken än förr, så att man måste känna sig helt öfverdådigt lätt om hjärtat, och allas ansikten blefvo vackrare och gladare och lifligare än förut. Grefve Baldachini var i alla fall en bra fin gammal herre, och prins Cervinaras voro riktigt vackra människor, båda två, och det var nog förtal det man hviskade om prinsen och »Bianc'eterna», och domprosten såg så hederlig och jovialisk ut, misserna Asher voro verkligen snälla flickor, och Old Tom och hans gumma kunde man nu inte annat än skratta åt. Och t. o. m. hos den Svarta Katten och hans fru funnes nog försonande drag, om man bara ville leta upp dem.

Mr Lynnton vände sig åter till sin granne.

— Förstår er tant engelska? frågade han.

— Nej, inte just, svarade Hervor.

— Så utmärkt!

Det där var nu återigen något som man

egentligen borde bli ond öfver! Hvad hade han i själfva verket för rättighet att säga något sådant? Som om de stode i något slags komplott med hvarandra! Som om de nånsin hade sagt något — eller hade för afsikt att säga något — som inte hela världen kunde höra! Hvad hade han egentligen för anledning att tro, att hon brydde sig mer om honom än om hvilken annan ung herre som helst? Hon kunde inte inse, att hon på minsta sätt antydt något sådant.

Det där var nog hvad man brukade karaktärisera som amerikansk hänsynslöshet.

Ja, som sagdt, hon borde alldeles gifvet känna sig ond och förtretad.

Men det var märkvärdigt att det lyckades inte alls att känna sig så.

— Hvem är den herrn du har bredvid dig? hördes plötsligt tant Eleonores röst på hennes högra sida.

Tant Eleonores fråga rörde ej den minsta misstanke — den var tydligen förestafvad af bara vanlig lugn nyfikenhet.

Och Hervor välsignade i detta ögonblick inom sig mr Lynntons klokhet att hälsa så svalt och främmande. Och hon var på samma gång innerligt tacksam öfver att det i tant Eleonores ungdom inte ansetts lika oundgängligt för en societetsdam att kunna det engelska som det franska språket.

— Det är en amerikanare som jag träffade

ett par gånger, medan jag var i pensionen i Montreux, svarade Hervor med en ton som hon bemödade sig om att göra isande likgiltig.

Hon var plågsam medveten om, att det låg en smula af dubbelhet, af kvinnolist i detta svar. Det gaf liksom en half antydning om att det varit i hägnet af pensionen och af den majestätiska madame Du Chatel som hon gjort ifrågavarande amerikanske gentlemans bekantskap.

Men hvad skulle man göra? Tanter voro en svår uppfinning, som Greta yttrat en gång i världen. Det vore ju någonting förskräckligt om tant Eleonore skulle börja ana någonting!

Egentligen hade det varit bäst, om mr Lynnton fortsatt med sin fintlighet och tigit hela denna middag, så kunde det se'n ha sett ut som om de blifvit bekanta först här på hotellet. Kanske hade han först föresatt sig den saken, men se'n inte stått ut med det.

Nå, det var nu i alla fall bra, att han inte det gjort! Hon skulle inte vilja ha tillbaka den känsla af isande tyngd i hjärtat hon haft för en stund sedan.

Den tjocke öfverkyparen med den skalliga hjässan stod och höll upp dörren, genom hvilken gästerna efter slutad table d'hôte passerade ut i den breda, upplysta korridoren. Han hade en liten bugning för hvar och en och bemödade sig att dölja ett uttryck af fa-

derlig och leende välvilja, när den unga svenska damen gick förbi, åtföljd af den nyanlände amerikanaren.

Hervor hade aldrig förr insett hvilken enorm fördel det var att Hôtel Languard hade två salonger. Och aldrig skulle hon ha trott, att hon någonsin kunde komma att känna en så liflig tacksamhet mot den lille greve Baldachini som den hon nu erfor, då hon såg honom gå fram till hennes tant och inleda konversation med henne. Tant Eleonore skulle bli charmerad, det var klart, och upptagen en lång stund. Och som hon slagit sig ned i den gröna salongen, gick Hervor in i den röda.

Mr Lynnton bar sig mycket skickligt åt. Han följde henne inte direkt. Han dröjde ett par minuter i den gröna salongen och tittade i New-York Herald; så fortsatte han långsamt med en lugn, likgiltig, nästan uttråkad min in i det röda gemaket.

Det var nog bra att inte tanten var i den salongen. Men där voro i alla fall flera personer än hvad mr Lynnton egentligen fann sig tilltalad af.

— Vill ni inte gå ut ett slag i trädgården? frågade han.

Hervor såg ett ögonblick tvekande ut.

— Jag förstår — ni vågar inte! Det är ju rätt svalt här om kvällarna.

— Jo, jag vågar visst, sade Hervor, reste sig genast och gick mot dörren.

Han smålog, i det han följde henne. Det roade honom att se hvilket barn hon var; man behöfde bara säga att hon inte vågade något, så strax skulle hon göra det. Han visste många damer, som ansågo det ljuft och kvinnligt och bedårande hjälplöst att i fråga om allt möjligt säga: »Ack, det törs jag inte». Men han senterade inte den sorten. Det som var fångslande hos denna svenska flicka, det var just blandningen af en frisk naturlig käckhet och en vek känslighet.

De stodo ute i den blåa sommarnatten och sågo hän emot kedjan af snöiga fjäll, som steg stolt upp emot det stjärngnistrande fästet.

— Det där är Piz Languard, sade mr Lynnton. Det är den högsta toppen här — där skall vara en underbar utsikt.

— Häruppe har jag börjat förstå, att fjälltopparna locka, sade Hervor. Jag var i går med domprostens och misserna Asher till Piz Ot. Det är ju inte så högt, men det var härligt i alla fall. Och nu har jag redan kommit i det stadiet af alpfebern att jag inte kan se en sådan där hvit topp utan att börja göra upp planer att bestiga den.

— Jag undrar om ni skulle kunna göra en så lång tur som till Piz Languard, sade mr Lynnton i eftertänksam ton. Jag skulle vilja stå däruppe och ha er bredvid mig...

Stjärnorna tindrade tysta och klara på det vida blå fästet. De stodo allena samman i

den stilla natten och kände sig båda kringsvepta af en fläkt af högtidlig glädje.

Men världen var inte långt borta...

Mr Lynnton fick hastigt klart för sig, att den fruktansvärda tanten när som helst kunde komma in i den röda salongen och märka att hennes niece var försvunnen. Det var onödigt att väcka drakens misstänksamhet i förtid.

— Det är nog bäst vi gå in, sade han. Er tant skulle kunna sakna er.

— Ja, det är kanske bäst vi gå in, sade Henvor medgörligt.

Och de gingo in och satte sig i en vrå af den röda salongen för att bekikas af ett par dussin kalla, nyfikna ögon.

Men hvad gjorde det dem egentligen, att Carmelita med afundsam hätskhet konstaterade, att den svenska flickan fått en uppvaktande kavaljer, som såg mera chic ut än hennes egna drabanter, — att misserna Asher kastade längtansfulla blickar bort emot deras hörn och gjorde upp planer att få den nye till att spela tennis med dem, och att unge herr Löwenberger satt och såg förargad ut öfver att fröken von Hardenburg tydligen var mera intresserad af den där herrns konversation än hvad hon brukade vara af hans.

Hvad gjorde det väl dem?

De talade med hvarandra, de voro omgifna af en gyllene strålmur af glädje, hvil-

ken helt skilde dem från en ledsam och tarflig värld, som därutanför kastade afundsamma blickar in i deras Eden.

IX.

Bland hvita alper.

Rakt uppför fjällväggen gick det. En smal, brant, slingrande stig, här och där med steg uthuggna i klippan.

Det var som att gå i en trappa. En lång, oändlig trappa, som tycktes räcka ända upp i himmelen.

Skulle det då aldrig bli ett slut på detta evigt uppstigande?

— Är ni mycket trött? frågade en stämma bredvid henne.

Det var en klang af ömhet i rösten — kanske halft omedveten —, som om han gärna velat gifva henne något af sin egen styrka. Och som om med ens — på något underbart sätt — genom denna starka ömhet ny kraft tillförts henne, svarade Hervor med ett gladt litet leende:

— Ånej, det är inte så farligt.

— Ni skall få se, hur tröttheten alldeles försvinner, sade mr Lynnton tröstande, bara

vi komma upp på snöfälten. Man känner sig med ens så märkvärdigt lätt, när den friska snöluften strömmar emot en.

Äntligen hade de hunnit uppför den långa branten. Framför dem sträckte sig en fjällsluttning, höljd af bländande hvit snö. Lynnton hade haft rätt. Det var som att dricka lifselexir att få in denna luft i lungorna. All trötthet var som bortblåst. Och med lätta, spänstiga steg vandrade Hervor framåt.

Den outtröttlige domprosten, som var ett stycke förut, vände sig om och ropade med gladlynt stämma:

— Nå, miss von Hardenburg, hur går det?

— Bra, svarade Hervor gladt.

— Ni är en duktig fotgängerska, miss von Hardenburg, sade den välvillige prästmannen i gillande ton. Snart är ni tränad nog att gå upp till Piz Languard.

Och så fortsatte han sin vandring i sällskap med sin hustru och ett par brittiska damer samt de båda misserna Asher, hvilka voro öfverlyckliga öfver att ha fått med i sällskapet de båda unga herrarna Wilson, som annars voro fångna hos Carmelita.

Man hade redan från ett par föregående gemensamma alpvandringar fått fullt klart för sig, att mr Lynnton och miss von Hardenburg helst talade med hvarandra. Och man lämnade dem för det mesta hänsynsfullt i fred. »En liten flirtation», sade domprosten och mis-

serna Asher, godmodigt leende, till hvarandra. Och som flirten är en äkta brittisk institution — lika nationell som roostbeefen — ha både präst och lekman i det mäktiga öriket försyn för densamma och störa den ej annat än i yttersta nödfall.

Man hade hunnit till Diavolezzasjön, en liten fjällsjö, hvars stillastående vatten i skuggan från bergen omkring fått en dunkel svartgrön färg, och såg så öfvergifven och dyster ut som någonsin Döda hafvet — med Sodomsäpplen, jordbeck, ryktbarhet och allt.

I en halfkrans omkring sjön slöto sig mäktiga alper i ödslig vildhet — en rad af hvita toppar som alla tycktes lika otillgängliga, lika afvisande gentemot hvarje obehörigt intrång. Vände man sig om och blickade mot det håll från hvilket man kommit, såg man långt borta en rad af de aflägsna Bernina-alperna.

Endast snö och fjäll och himmel hvart man såg — icke en skymt af något annat — mer än den lilla flock af människor, som man själf tillhörde och som kom här och gjorde intrång i naturens stolta ensamhet.

Domprosten fann, att denna storslagna omgifning i förening med hans ämbete kräfde yttrandet af några allvarliga ord.

— Hvilken högtidlig känsla gripas vi icke af här inför naturens majestät, sade han. Huru små, huru vanmäktiga känna vi oss icke, vi människor!

Hervor kände sig emellertid inte det minsta högtidlig. Hon insåg att hon borde göra det, att det var hvad som måste väntas af hvar och en hvilken hade en smula känsla för det passande. Men hon kunde inte hjälpa, att det dansade och sjöng inom hennes hjärta, så att det var rakt omöjligt att hängifva sig åt några upphöjda betraktelser. Hon kände sig för resten inte alls liten och vanmäktig gentemot de där stolta fjälljättarna. Hon kände det som om allt omkring henne, — sol och himmel och fjäll och sjö — blott vore där för att bilda en ram kring henne och den man hvilken gick vid hennes sida. Inom henne fanns något som hade vingar och som steg jublande högt upp i den oändliga ljusfyllda rymden och medlid-samt såg ned på dessa stackars fjäll, hvilka stodo där och pekade uppåt men aldrig nådde högre.

Men hon aktade sig att uttala sina hädiska tankar, och hon sträfvade att för några sekunder undertrycka det strålande leende af lycka, som i dag ej ville lämna hennes läppar.

Man hade kommit till en liten bar fläck midt i snö- och isregionen.

— Här bruka alltid de herrskaper som göra Diavolezza-turen, stanna och äta frukost, meddelade Martin, föraren.

— Nåväl, min käre Martin, sade domprosten glädtigt, lossa på renseln! Vi ha redan en förträfflig aptit! Eller hur?

Man satte sig ned på några stenar, och innehålllet i Martins rensel dukades upp. Ingen gjorde ett försök att förneka, att man blifvit kolossalt hungrig af fjälluften, och ägg och kyckling, smörgås och rödvin fingo en strykande åtgång.

Det blef ett lifligt prat och surr, och Hervor behöfde alls inte anstränga sig längre för att se högtidlig ut. Hon fick le och skratta af hjärtans lust. Och i sin glädje fann hon domprostens skämt ypperligt och misserna Ashers historier rysligt lustiga och herrarna Wilsons konversation riktigt treflig. Alla voro muntra. Bara mrs Merryweather var tyst och såg trött ut som vanligt; det föreföll som om äfven alpvandringar för henne tillhörde de äktenskapliga plikter som fyllas med undergifvenhet snarare än med nöje.

Mr Lynnton var också tämligen fåordig. Hervor förstod godt, att han föredrog att ha henne för sig själf. Men han fick väl ta det lugnt. Det gjorde ingenting alls, om han tyckte hon talade för mycket med mr Walter Wilson. Ingenting gjorde någonting i dag! Allt var sol och lycka och glädje. Tänk, att lifvet ändå var så ljust och härligt!

— För ett par veckor se'n, meddelade Martin, var jag här med ett sällskap, som började dansa på den här fläcken efter frukosten. En af sällskapet hade en flöjt i fickan, och han tog upp den och blåste en vals, och de

andra dansade. En riktig liten bal häruppe i alperna!

Och den godmodige Martin såg vädjande på de närvarande.

Men det var ingen som hade en flöjt i fickan, och den luminiösa idén fick falla till marken.

En stund senare, medan man vandrade öfver en glacier, där förarna emellanåt påbjödo halt för att noggrannt undersöka sprickorna, sågs en lång, gänglig man med en hög alp-staf i handen komma vandrande ensam från motsatt håll.

När han mötte Lynnton, hälsade han på honom med en nickning och utbytte i hast några ord med honom.

— Att någon vågar gå här utan förare, sade Hervor, sedan den länge passerat.

— Han bor i Pontresina, den där mannen och tar sig hvar dag en promenad här uppåt glaciererna, så han känner väl till dem. En af våra mångmiljonärer för resten. Hans far, som dog för ett år se'n, var en stor affärsman.

— Å, era mångmiljonärer, utbrast Hervor i häftig ton, de äro det värsta i Amerika, tycker jag! Det finns ju en af dem som förklarat att det är en skam att dö som mångmiljonär, men jag tycker det är en skam att nåsin bli det!

— Det är nog sant, genmälte Lynnton,

att de flesta af dem fått sina enorma förmögenheter på ett icke vidare fint sätt, men det finns verkligen en och annan af dem, som förvärfvat sina rikedomar genom affärer mot hvilkas hederlighet man icke egentligen kan anmärka.

— Ja, men det värsta är ju att de allihop därute bemötas med en sådan respekt, bara de äro rika — om de också äro kända som ohederliga människor! Om jag på en bjudning mötte en sådan som Jay Gould eller hvad de nu heta, alla de där järnvägs- och oljekungarna, sommed nöje ruinera tusentals människor för att få in några miljoner till, och om han läte presentera sig för mig, så skulle jag vända honom ryggen!

— Skulle ni? sade Lynnton och såg road ut. Jag skulle vilja se er vid ett sådant tillfälle! Men jag tror knappast ni i det afgörande ögonblicket skulle komma er för att göra det ändå. Däremot tror jag er alldeles om att se så onådig ut som en förolämpad prinsessa! Och det kan ju hända att det skulle ge ett stygn åt dollarkungens hårda samvete! Men jag kan i alla fall försäkra er, att i de bästa kretsarna i Amerika blir inte hvilken mångmiljonär som helst mottagen. Det finns sådana som aldrig — hur mycket de än må anstränga sig — kunna komma med där.

— Men det är inte bara det att bli rik genom ohederliga medel som jag finner afsky-

värddt. Bara det att ägna sitt lif åt att samla pengar, mer och mer pengar — långt mer än man behöfver, det är det som jag finner så ohyggligt. Och det är väl klart, att ingen blir mångmiljonär utan att sätta in hela sin energi på det.

— Men det är inte alltid för själfva pengarnas skull, invände Lynnton, det är ofta nog för själfva den eggande kampen, för själfva kraftmätningen. Våra förfäder gingo ut i krig — eller rent ut sagdt på röfvartåg — för att tillfredsställa sin stridslust; vi, barn af det nittonde seklet, vi kämpa med andra vapen. Men det är ju en speciellt manlig instinkt; jag kan tänka mig, att en kvinna har svårt att fatta den tjusning som striden i själfva verket alltid utöfvar på oss män.

— Jag kan nog förstå, sade Hervor, att hvad ni kallar kraftmätning är någonting eggande, men jag kan inte förstå annat än att när den sker helt och hållet i själfviskt syfte, så är den någonting osympatiskt. Ni talar om krig och röfvartåg; för den, som gick ut som legoknekt var det ju ett röfvartåg, men den som gick ut att strida för sitt land kan väl inte kallas röfvere. Samma skillnad är det mellan den som ägnar sitt lif åt att samla pengar och den som ägnar sig åt ett gagneligt arbete.

— Men gränsen är nog inte alltid så lätt att uppdraga. Kapitalsamlade kan på indirekt

sätt göra nytta; de stora och gagneliga företagen behöfva stora kapital.

— Det kan ju hända, medgaf Hervor nådigt och tog den hand han räckte henne för att stiga utför några trappsteg, som en af förarna nyss huggit upp i ett större isblock. Men i alla fall så gillar jag inte miljonärer!

— Hur vet ni, min kära miss von Hardenburg, inföll domprosten, som råkade komma strax efter dem och uppfångat de sista orden, hur vet ni, om inte vår vän Lynnton är en miljonär?

— Det hoppas jag ni inte är, utropade Hervor med en förskräckt blick på Lynnton.

Mr Philip Lynnton kände sig i detta ögonblick verkligt brottslig i medvetandet af att vara ägare till ett par miljoner dollar. Men han räddade sig ur förlägenheten genom att försäkra, att han enligt amerikansk uppfattning icke kunde anses som en rik man.

Man hade kommit ut på den stora Morte-ratschglacieren.

En bred sänka emellan fjällen, fylld af ismassor, hvilka lågo liksom vräkta öfver hvarandra. Isen var täckt af ett tunnt lager snö som fallit under natten, men i brottytorna glimmade den i underbart skiftande, blågröna färger. Ett moln hade glidit framför solen. Det var en ödsligt storslagen stämning öfver dessa väldiga ismassor, hvilka tornat upp sig som i gigantiskt trots.

— Så storartadt! sade Hervor, i det hon stannade och såg ut öfver ishafvets stelnade vågor. Men man skulle inte kunna måla det...

— Tänker ni alltid på er målning? frågade Lynnton i en halft förtretad ton.

— Säg mig, tillade han hastigt och ifrigt, skulle ni inte kunna tänka på att afstå från konsten? Skulle ni inte... han häjdade sig, och när han fortsatte, var det tydligen ej med de ord, som han först ämnat använda — skulle inte något annat för er kunna gå före konsten?

Det var med en mycket vältalig blick han beledsagade sina ord.

En röd blodvåg sköt upp i Hervors ansikte. Hon förstod godt hvad han menade. Och i detta ögonblick kände hon med öfverväldigande klarhet, att konsten — det arbete hon längtat till och den ära hon drömt om — nu för henne var intet i jämförelse med det starka kraf på lifvets fulla, varma lycka, som brann i hennes hjärta och glödde i hennes blod. Men just därför att det krafvet ropade så högt inom henne, greps hon af skygghet, af en plötslig förfäran, och hon försökte — såsom stolta, jungfruliga unga själar brukar göra — att i det längsta afvärja den storm, som — hon kände det — en gång måste sopa henne med sig. Hon mumlade till svar i en hastigt afvisande ton, att hon trodde inte hon nå

gonsin skulle kunna upphöra med sin målning...

I nästa ögonblick, då hon steg ned från ett isblock till ett lägre ned liggande, grep han henne hastigt i armen.

— Akta er! sade han. Det är mycket halt just här.

Hon kände liksom en elektrisk ström utgå från den hand, som med ett fast grepp höll om hennes arm, och genom hela hennes varelse. Och hon stod för ett ögonblick stilla, halft maktlös — — —

De båda förarna, som en stund stått och rådplägat med hvarandra, förklarade nu med ett något betänksamt utseende, att det tycktes ha uppstått nya förskjutningar och sprickor på denna glacier, sedan de sist vandrade öfver densamma, och då den nyfallna snön kunde hindra en från att strax upptäcka dem, ansågo de försiktigheten bjuda, att alla i sällskapet bundes samman med rep.

Martin, föraren, som bundit om sitt eget lif den ena ändan af ett långt, med knutar försett rep, hvilket han förut burit öfver axeln, slog nu en slinga af repet kring Lynnton. Så kom han till Henvor.

— Nu, miss, sade Martin med ett bredt leende, är det ni, som blir fast.

Och han knöt nästa slinga kring hennes lif.

Hon lyfte ofrivilligt ögonen mot mr Lynn-

ton och mötte en hastig, leende glimt ur hans mörka, stålblå ögon.

De gingo varsamt framåt i en lång kedja — Martin itéten, den andre föraren sist — klättrande uppför och utför isstyckena. Hvarken mr Lynnton eller Hervor sade ett ord, men Hervor kände det, som om den sällsamma, darrande elektriska strömmen, hvilken nyss genomfarit henne vid hans beröring, nu oupphörligt ilat emellan dem genom denna lina, som förenade dem.

Efter en stunds ansträngande vandring, under hvilken förarna mer än en gång måste hugga steg i isen med sina yxor, hunno de till en stenmorän, som låg utmed glaciерens ena sida.

— Nå, det gick ju bra, sade Martin och log fryntligt. Nu, miss Hardenburg, skall ni bli fri igen — ifall ni vill!

Och han log menande, i det han lösgjorde henne.

Nere i Pontresina väntade några vagnar, beställda af den omtänksamme domprosten, för att föra alpbestigarna hem till San Moritz.

Där voro två giggar med platser för endast två och en körsven, som dinglede bakom på en smal bräda. De båda misserna Asher störtade energiskt fram, bemäktigade sig hvar sitt af dessa fordon och samtidigt hvar sin af de unga herrarna Wilson, satte sig upp och foro gladeligt åstad, beredda att njuta af en tète

à-tête i månskenet och utan att akta på den vredgade blick mr Lynnton slungade efter dem.

Det återstod två vagnar med plats för tre i hvar. Domprosten och hans maka äntrade upp i en, åtföljda af miss Long, en medelålders dam, som älskade allt slags sport. Där fanns ännu en medelålders engelska i sällskapet, en miss Brown, en mager, tystlåten, godhjärtad varelse som inte gjorde en mask för när. Hon kastade en skyggt afbedjande blick på Hervor och mr Lynnton, då hon kröp upp i samma åkdon som de. Hon förstod, att hon var öfverflödlig och skulle så gärna ha lämnat dem ensamma. Men där fanns intet annat val.

Midt emot de båda damerna satt på baksätet mr Lynnton. Hans panna var lik ett åskmoln. Han hade räknat på en hemfärd på tu man hand i nattens dunkel, en hemfärd med ett enastående tillfälle till ostörda samtal och förklaringar, utan möjlighet till afbrott af obehöriga, och han svor inom sig en helig ed att aldrig i all evighet förlåta misserna Asher deras oförsynta själfviskhet.

Hervor var den enda af de tre, som var glad. Visserligen tyckte hon också, att det varit bra mycket roligare, om miss Brown varit borta, men i alla fall — hon hade varit så lycklig hela dagen, så hon kunde omöjligt kän-

na sig ledsen nu. Hon kände sig på ett drömmande sätt lycklig bara öfver att se Lynnton, bara öfver att vara i hans närhet.

X.

Frost.

Hervor kom ut ifrån signor Bianchis butik, som var uppfylld af italienska härligheter: florentinska mosaiker, neapolitansk sköldpadd och romerska silkesschalar.

Just som hon vände om hörnet, upphanns hon af mr Lynnton. Och de gingo tillsammans uppför backen till hotellet.

De sågo baronessan Löwenberger komma promenerande från motsatta hållet och gå in genom hotellets port. Vädret var mulet och hotande; följaktligen hade den förståndiga baronessan en mörk hatt på sig.

— Ska vi slå vad om att hon i alla fall uppträder i dufhatten till lunchen? sade Lynnton.

Hervor log.

— Jaså, ni har också märkt det där!

Några minuter senare sågo de baronessan komma inseglande i matsalen i den dyrbara hvita pariserhatten.

De utbytte helt ofrivilligt en liten blick af munterhet.

Bara ett blixtnabbt litet leende.

Men olyckligtvis observerades det af baronessan. Och en glödande vrede upptändes i hennes bröst.

Hvad? De skrattade åt henne? Åt henne, den mäktige baron Löwenbergers förtjusande maka!

Baronessan hade aldrig tyckt om Henvor, som från början visat sig synnerligen likgiltig gentemot familjen Löwenberger. Och då baronessan, som trots sin ömma kärlek till maken, inte alls hade något emot en stilla flirt med andra herrar, skänkt den vackre mr Lynnton några hulda leenden, hade denne visat en köld, som var nästan förolämpande.

Och nu vågade de skratta åt henne, de där två!

Nå, det kunde allt hända de skulle få ångra det. —

Friherrinnan Eleonore satt med en fransk revy i handen på en träsoffa ute i hotellets lilla »trädgård», bestående af några meterhöga björkar och lönnar, hvilka tropiska växter med rörande omsorg här uppdragits och hägnats. Friherrinnan Eleonore skulle hållre velat syssla med sin virkning, men hon hade kommit underfund med att det i utländska societetskretsar ansågs betänkligt borgerligt att hålla på med handarbeten, och därför bedref hon här

i San Moritz den svensk-nationella virkningen blott som en hemlig last uppe på sin kammarare.

Baronessan Löwenberger trädde ut ur hotellporten, strålande i hela sin dufhvita oskuld. Hon upptäckte den svenska friherrinnan, styrde kurs på henne och frågade med ett älskvärdt leende, om hon fick slå sig ned bredvid.

Friherrinnan Eleonore tyckte, att baronessan Löwenberger var vulgär — en åsikt, som hon icke var ensam om. Men det oaktadt, och hur nybakad titeln än var, så måste man ju vara höflig mot henne, i synnerhet när man tog i betraktande den ansenliga mängden af miljoner hennes make representerade.

Och friherrinnan Eleonore böjde artigt på hufvudet och bad baronessan taga plats.

Baronessan inledde samtalet med en liten känslfull suck öfver det sorgliga öde, som tvang henne, att en hel half dag vara skild från sin make, hvilken fått några mycket viktiga bref att besvara.

— Mycket viktiga bref, ni förstår, madame, depescher af diplomatisk natur. Åh, det finns folk, som skulle vilja ge mycket för att få veta innehållet i de där brefven. Både diplomater och affärsmän. För att nu inte tala om sådana där tidningsskrifvare!

Baronessan satt ett par ögonblick och njöt med ett mildt triumferande leende medvetandet af huru betydelsefull för hela Europas

välfärd hennes makes morgonkorrespondens var.

Så bytte hon ämne.

— Er charmanta niece är väl ute på bergbestigning i dag, kan jag tro.

— Nej, inte i dag. Hon är för tillfället ute och plockar blommor tillsammans med de små flickorna Baldachini.

— Jaså. Jag tog verkligen för gifvet, att hon var med om den där utflykten till Fexglacieren. Jag trodde det verkligen. Mr Lynnton är då med där, det vet jag.

Friherrinnan Eleonore blef något rak i ryggen.

— Ursäkta, men jag förstår inte riktigt sammanhanget.

— Ack, förlåt, min goda friherrinna, jag borde kanske inte ha berört det ämnet. Men jag tog verkligen för gifvet, att ni visste det som hela San Moritz vet — eller åtminstone hela Hôtel Languard.

— Hvad är det, som hela San Moritz vet?

— Å, att er förtjusande niece och den unge amerikanaren ha ett synnerligen godt öga till hvarandra. Ni vet, det är ett par hyggliga unga engelsmän, som bruka vara med i vårt kotteri — jag menar med Cervinaras och Baldachinis och oss — nå, de där unga herrarna äro ibland med på de alpbestigningar, som den engelske domprosten brukar arrangera,

och de ha berättat mig, att det ser alldeles ut, som om mr Lynnton och er niece vore förlofvade. Men jag vet ju inte — det kan ju hända, att man har mycket fria seder i ert land? Jag förstår mig nu inte på sådant — jag är ju lite gammaldags uppfostrad.

Friherrinnan Eleonore visste inte hvad hon skulle svara. Hon sjöd af harm öfver den tillgjorda lilla miljonärsfruns taktlöshet. Men å andra sidan skulle hon icke velat gå miste om de upplysningar hon nu fick.

— Det där är verkligen nyheter för mig, sade hon till slut i stel ton och med förhöjd färg på kinderna.

— Ja, se de unga flickorna nu för tiden! Ack, kära fru friherrinna, var öfvertygad om att jag hyser ett varmt deltagande för er. Det är verkligen en pröfning, när man måste befara att få in i sin familj någon som inte tillhör ens egen societet. Jag förstår er så väl! Ja, det är inte roligt att nödgas vara släkt med obskyrt folk.

Baronessan hade någon erfarenhet om den saken. Det var henne en källa till mycken grämselse hvar gång hon måste bjuda till middag sin gamle fader, hvilken fordom innehaft en skradderiverkstad, som han på befallning af sin mäktige måg fått lof att upphöra med. Den gamle mannen bjöds naturligtvis aldrig annat än när inga andra gäster förekommo, men baronessan led hvarje gång verkliga kval vid tan-

ken på hvad hennes grandiose hofmästare och hennes fina betjänter skulle säga sins emellan efter middagens slut om den lille mannen med det tarfliga utseendet och sättet.

— Om ändå mr Lynnton vore rik, fortsatte baronessan, som ingalunda skulle vilja förneka det faktum, att pengarna kunna öfskyla allt. Men det tror jag inte alls han är. Han förefaller inte så.

Baronessan hade svårt att föreställa sig, att en man kunde vara rik utan att ha ett vräkigt sätt eller lysa med briljantkråsnålar eller spela baccarat med hög poäng eller på annat sätt för världen påpeka tillvaron af sina miljoner.

— Jag vet, att han bor i ett af de billigaste rummen här på hotellet, tillade hon i den djupt ringaktande tonen hos den, som själf har ett par salonger i första våningen.

Hon brydde sig inte om att tillägga, att när mr Lynnton anlände, hade han fått det enda rum, som fanns ledigt på hotellet.

— Man kan inte veta, fortsatte hon, njutande af det intryck hon tydligen redan gjort på Hervors chaperon, man kan inte veta, om han inte rent af hemma i sitt land står i en bod och säljer skor.

— Det är omöjligt, sade friherrinnan Eleonore i kort ton.

Hon tänkte inom sig, att hon hade nog mera instinkt än den lilla finans-baronessan,

när det gällde att bedöma om en person ägde distinktion i sitt väsen eller ej.

— Omöjligt? Nej, det är det visst inte. Om han vore en europé, kanhända. Men ni kan inte tro hvad amerikanare ha för besynnerliga idéer i sådant där. Det kan hända dem att ställa sig i sin egen bod och sälja, fast de äro både förmögna och väluppfostrade.

Tanken på att hennes niece skulle kunna komma att gifta sig med en bodherre var nästan mer än hvad friherrinnan Eleonore kunde bära. Hon reste på sig, i det hon mumlade något om att hon var tvungen att skrifva ett par bref med eftermiddagsposten, och lämnade med en stel böjning af hufvudet den dufhvita baronessan.

Uppkommen på sitt rum, sjönk hon ned i en hvilstol, flämtande af sinnesrörelse.

Det var någonting hon nyss påminnt sig, som gaf ökad sannolikhet åt baronessans insinuationer.

Hervor hade samma dag den unge amerikanaren anländt till hotellet medgett, att hon träffat honom förut i Montreux. T. o. m. ett par gånger. Friherrinnan hade icke då tänkt något vidare härfpå, men i denna stund sade hon till sig själf med vrede, att det tydligen var en komplott. Det var inte troligt, att det var en händelse, att han för det första kommit till San Moritz, för det andra tagit in på sam-

ma hotell som Hervor och för det tredje fått sin plats just bredvid henne vid table d'hoten.

Men friherrinnan Eleonore ämnade inte låta det här fortgå...

Det var verkligen inte för att Hervor skulle gå och gifta sig med en obetydlig köpman — hvilken kanske rent af stod i bod — som hon tagit sin niece med sig på den här resan.

Friherrinnan Eleonore hade under sista tiden rätt mycket förändrat sina åsikter beträffande Hervor. Icke så att hon gripits af någon starkare sympati för henne — därtill voro de allt för olika. Men hennes uppfattning af Hervors värde på äktenskapsmarknaden hade rätt betydligt förändrats. Hon hade ej kunna undgå att märka, att de herrar, som mötte Hervor på promenader eller sutto midt emot henne i järnvägsvagnar och vid table d'hoter, gifvo henne blickar af tydlig beundran. Och såväl gamle grefve Baldachini som flere andra af hotellets societetsklick hade sagt friherrinnan Eleonore komplimanger för hennes charmanta niece. Friherrinnan Eleonore hade numera ganska stora förhoppningar om ett lysande giftermål för denna niece.

Och så kom den där amerikanaren, som hon inte visste om han var fågel eller fisk. Nej, aldrig!

Men här måste handlas snabbt.

Man måste genast lämna San Moritz, det

var klart. Och söka förhindra, att Hervor dessförinnan träffade honom.

Om de redan vore förlofvade sins emellan, så skulle detta visserligen inte hjälpa mycket.

Men friherrinnan Eleonore trodde inte det. Hon skulle knappast kunna säga hvarför, men hur pass litet psykolog hon än var, hade hon dock en känsla af att det måste ha förmärkts i Hervors väsen en stor förändring, ifall någonting så lifsafgörande händt henne. Och hon kände sig också nästan viss om att Hervor, i fall hon verkligen möttagit ett frieri af Lynnton och gifvit sitt ^{ord}, skulle ha underrättat sin tant därom. Hvad man måtte säga om flickan, men någon benägenhet för falskhet och hymlande kunde hon ej rättvisligen beskyllas för. Nej, ännu vore det nog inte för sent.

Men här måste handlas snabbt och klokt.

Det var ju en stor tur, att den unge amerikanaren just i dag var borta på alpexkursion.

Hervor kom hem från sin promenad med de små italienska flickorna vid strålande lynne och med händerna fulla af doftande linnéarefvor.

— Ser tant, att det finns linnéa här i skogen!

— Hervor, sade hennes tant med matt röst, jag är mycket dålig i dag. Jag är säker på, att det var ett misstag af doktorn att skicka mig hit.

— Har tant en så svår migrän i dag? frågade Hervor deltagande.

— Åja, migrän har jag ju också. Men det är inte det som oroar mig. Det är hjärtat... Jag har hört flere personer här påstå, att den mycket tunna och höga luften här alltför mycket anstränger hjärtat. Du vet: lady Folkestone reste härifrån i förra veckan af den anledningen.

— Men hon hade ju hjärtlidande förut, invände Hervor.

— Nåja, du må inte tro, att jag har ett så utmärkt hjärta, sade tant Eleonore i en något förebrående ton.

Hon tog det alltid som en personlig förolämpning, i fall man visade benägenhet att anse henne frisk och stark.

— Och nu, fortsatte hon, har jag i flera dagar lidit af stark hjärtklappning, fast jag ju ej velat säga något om det.

Hon tog på sig en martyrs min.

— Men i dag är det verkligen så svårt, så jag har kommit till det resultat, att vi måste genast resa härifrån. Det är bäst du strax börjar packa, Hervor. Och du får allt vara snäll och hjälpa mig med min packning också.

— När ska vi resa då? frågade Hervor i förfärad ton.

— I morgon bittida. Jag har redan låtit säga till portiern, att han skaffar oss en resvagn till kl. 7. Jag har tänkt fara ner till de

italienska sjöarna. Malvina var så förtjust i dem. Och det är en höjd, som jag tror är mera lagom för mig.

— I morgon bittida? upprepade Hervor i stammande ton.

Det hvirflade omkring i hennes hjärna. Så grep hon fast i ett nödankare.

— Men tant borde väl först fråga doktorn, om det är klokt att fara, just när tant är så dålig.

— Det bryr jag mig inte om. En sådan där badortsläkare ordinerar en naturligtvis alltid ått bli kvar så länge som möjligt vid hans badort. Det är ju hans yrke. Såvida de inte befara att man skall lägga sig att dö — då köra de ju hälst af med en tvärt. Nej, jag reser i morgon bittida, det är jag alldeles bestämd för. Jag vet, att jag genast blir bättre, om jag kommer i lite lägre luft. Gå nu strax och packa, Hervor! Och kom se'n hit in igen och hjälp mig lite.

När Hervor kom in i sitt rum, hade hon en känsla af att en blytyngd låg öfver henne. Hon förmådde icke stå upprätt.

Resa... Resa nu, just som det härliga, det underbara, som hennes innersta så länge trånat efter, stod färdigt att brista ut öfver henne i hela sin strålgans.

Hon visste ju, att han älskade henne. Han hade alls icke gjort några försök att dölja det. Och ur denna skälvande, innehållsrika

tystnad emellan dem skulle, det visste hon, vid första tillfälle — första stund som de voro alena, fria från nyfikna blickar — springa ord af en lågande känsla...

Hon blef het, hon blef röd vid blotta minnet af de blickar, han gifvit henne, dessa blickar, som halft ofrivilligt flammade till och omsvept henne med sin glöd...

Hon gömde ansiktet i händerna...

— Har du börjat packa, Hervor?

Tant Eleonore tittade i dörren.

— Ja, tant, jag börjar nu...

Och hon reste på sig och började mekaniskt packningen.

Det var som om hon packat ner sin lycka i en likkista.

Hon trodde just inte på tant Eleonores hjärtlidande. Tant Eleonore var visst inte den som skulle ha gått i flera dagar och tigit med ett lidande. Nej, tant hade troligen hört någonting och börjat frukta någonting...

Om hon blott sagt detta rent ut! Då hade Hervor kunnat resa sig i trots och säga: Jag offerar inte mitt lifs lycka...

Men tant var klokare än så. Hon förklarade, att hon var sjuk och visste, att därmed var Hervor afväpnad. Det hade ju varit den svartaste, den mest oerhörda otacksamhet, ifall Hervor, sedan hon af sin tant bjudits på denna resa, öfvergifvit henne i sjukdomens stund.

Om hon ändå finge träffa Philip ett enda

ögonblick. Hvilken olycka, att han skulle vara borta på denna alptur! Han hade svarat ja till den outröttlige domprostens förslag, därför att han trott att hon skulle komma med — det förstod hon ju. Och när han så i sista stund fick klart för sig, att hon inte kom med, kunde han ju inte draga sig tillbaka, det hade varit allt för påfallande.

Hon själf hade nog haft den allra största lust att följa med. Men när hon meddelade tant Eleonore, att domprosten föreslagit henne en exkursion, hade hennes tant sett mycket missnöjd ut och förklarar, att då Hervor så nyligen varit borta en hel dag, kunde hon gärna vara hemma i dag. Tant Eleonore tyckte inte om att gå ensam ner till måltiderna.

Det värsta var, att de inte kunde hinna hem från utflykten till Hôtel Languards middagstid. Därför hade det planerats, att hela sällskapet skulle äta middag på Grand Hôtel, där man beställt särskildt bord. Så att de komme tydligen ej hem förr än rätt sent.

Och klockan sju följande morgon skulle de fara. Mr Lynnton brukade nog vara tidig om morgnarna, men naturligtvis var det inte alls troligt, att han så dags vore ute.

Tant Eleonore hade inte reda på detta: att alpinist-sällskapet skulle dinera ute. Hon förklarade, att hon omöjligt orkade gå ner till table d'hoten, hvarför hon ringde och tillsade,

att middagen skulle serveras uppe på hennes rum för både henne och mademoiselle.

Och sedan skulle Hervor hjälpa henne med packningen.

När klockan led emot tio och Hervor började tänka sig möjligheten att de bortavarande kunde ha återkommit, kastade hon fram, att hon tyckte hon borde gå ner i salongen och säga farväl åt sina bekanta, t. ex. Baldachinis och domprostens.

— Å, kära du, det behöfs inte, sade tant Eleonore. Det väntar sig ingen på ett sådant här ställe. Man är tillsammans, och så en dag, rätt som det är, är man försvunnen. Det är ingen som undrar på det. Vi kunna ju låta skicka våra kort med p. p. c. i morgon till våra bekanta här. Och då de få höra, att det är i anledning af sjukdomsfall vi begifvit oss af lite tidigare än först ämnadt, så undra de inte det minsta. För resten ville jag be dig laga de här handskarna åt mig. Det är ett par finger, som sluppit upp, och jag ville ha dem på mig i morgon.

När Hervor slapp ut från tant Eleonore, var klockan öfver half elfva. Då var ingen människa kvar i salongen, det visste hon.

Nej, ödet var öfver henne. Ett blytungt öde som pressade henne till jorden...

Hon ville dock göra ett förtvifladt försök.

Hon skyndade utför trapporna och trädde in i den gröna salongen, med en förlägen

känsla af att det egentligen var ganska opas-
sande att ensam gå dit ner så sent. Men i
nödfall kunde hon låtsa att hon gått ner för
att leta efter någon bok, som hon glömt.

I gröna salongen sutto de båda paduanska
skollärarna, som vanligt fördjupade i ett
schackparti; de lyfte på hufvudena och stirrade
på Hervór under buskiga, svarta ögonbryn.

Annars var där ingen.

Och inne i röda salongen?

Där var inte en människa. De elektriska
lamporna lyste tyst och ointresseradt öfver pal-
mer och plyschmöbler och inbundna Punch-
och Fliegende Blätter-exemplar, och det hela
såg så tomt ut som blott en tom hotellsalong
kan göra.

En hotelltjänare kom in med tydlig afsikt
att släcka belysningen.

Hervor gick ut i korridoren.

Inne från Löwenbergers salonger hördes
sorl och skratt. Där inne var det napolitanska
kotteriet och spelade baccarat — det gjorde
de nästan hvar kväll.

Med långsamma, trötta steg gick hon upp-
för trapporna igen, hållande sig i ledstången.

Så många gånger som hon sprungit i des-
sa trappor, med hvarje fiber vibrerande af gläd-
je öfver den underbara lyckan, att han fanns
i samma hus och att där alltid fanns en möj-
lighet att i nästa ögonblick möta honom!

Och i morgon skulle hon vara långt borta...

Som hon trädde in i sitt rum igen, kom hon att tänka på något. Hon skulle skriva på ett kort några afskedsord till mrs Merryweather...

Det kunde hända, att mr Lynnton satt och rökte en aftoncigarrett inne hos domprostens — det hände visst någon gång. Så att om mrs Merryweather finge biljetten i kväll, så kunde mr Lynnton möjligen få veta nyheten om en liten stund. Och då firge hon väl se honom åtminstone ett ögonblick i morgon bittida.

Hon nämnde i den lilla biljetten, att de skulle resa ner till de italienska sjöarna, troligen till Lugano. Så att i värsta fall skulle mr Lynnton ändå veta det.

Hon ringde, och lilla Marie tittade in.

— Snälla Marie, lämna den här till mrs Merryweather. Jag förmodar hon är hemkommen nu.

Om hon blott vågat sända några afskedsord också till Lynnton...

Men blotta tanken på hvad Marie skulle tänka och alla de andra tjänarna — för hvilka naturligtvis Marie skulle omtala, att den unga fröken skref biljetter till den amerikanske herrn — nej, det vore alltför outhärdligt.

Nu fick han ändå som en hälsning från henne. Ty det måste han väl förstå, att inte skulle hon brytt sig om att skriva till den snälla, trötta, urblekta mrs Merryweather, som hon just aldrig talat med, om det inte varit

därför, att mr Lynnton skulle få veta hvad som stod i biljetten.

När Marie kom ut i korridoren, mötte hon Matteo, borstaren, som just varit ute och samlat ihop ett fång skor, hvilka stått upprådade utanför dörrarna.

— Å, Marie, kom ut och gå med mig ett tag, sade han i bedjande ton. Nu har du slutat för i kväll och det är så vackert månsken.

Marie tyckte ju egentligen, att Matteo var en något tarflig tillbedjare. En borstare var ju någonting så oändligt underlägset en kypare. Men det kunde inte nekas, att Matteo hade riktigt vackra bruna ögon och ett trefligt krusigt hår, och hvem visste, hvad han kunde bli med tiden?

— Det skall brännas af ett fyrverkeri nere vid Hotel du Lac, tillade Matteo.

Det afgjorde saken.

Marie stoppade biljetten i fickan — det gjorde väl detsamma, om den ej lämnades fram förrän i morgon — och följde med Matteo på en liten promenad ner emot Casino, som ännu strålade i all sin glans.

Fyra dagar senare hittade Marie biljetten i sin ficka. Den hade blifvit både smutsig och skrynklig — man kunde verkligen inte lämna fram den. Och för resten skulle det då kanske vankas bannor för att den ej lämnats förr.

Ånej, det var bäst att bränna upp den...

XI.

Nere i dalen.

Fjättrad vid en påle, sprang den lille Jocko rundt och rundt, allt emellanåt utstötande ett skärande skri. Så hade han sprungit hela dagen, den lilla fången, ständigt ryckande i sin kedja för att med ständigt ny förtviflan finna sig ohjälpligt fast.

Då och då kommo barn in i hotellträdgården för att se på den lilla markattan.

— Jocko, Jocko, ropade de, här ska du få!

De hade kakor och karameller i händerna, som de bjödo på. Och djuret rafsade hastigt åt sig godsakerna och började sedan omedelbart på nytt sitt snabba, ångestfulla kringlöpande.

Och barnen skrattade åt honom och funno honom mycket rolig och skyndade så bort till andra lekar. Och trädgården låg stilla som förut med de gröna planerna och de granna stockrosorna och de stora, lummiga kastanjeträden.

Ingenting som rörde sig mer än Jocko, den lilla fången med sin oupphörliga, rastlösa ångest, och en ung flicka i vit klädning, som satt i en repgunga emellan träden och gungade långsamt af och an, under det hon stirrade på Jocko.

Jocko brydde sig inte om henne numera, såg inte ens åt henne; han hade blifvit van

vid henne. Trodde kanske, att hon var dömd till att sitta där och gunga, liksom han till att springa med sin kédja, för att roa folk, som kom till hotellet.

Hon kände sig i själfva verket som fånge lika mycket som den lilla kamraten där nere på gräsplanen, hvilken i gälla skri gaf luft åt sin förtviflan. Fjättrad också hon, fjättrad af en sorg, som lagt sig centnertung öfver henne, jagad af en rastlös saknad, en brännande inre oro, som dref hennes tankar rundt, rundt i evig kretsång.

Skulle de alltid fortfara, dessa marter? Det föreföll henne, som om hon redan i åratal burit på denna sorgens börda.

Och dock var det ej mer än några dagar sedan hon lämnat San Moritz.

De hade åkt därifrån en klar morgon, då nyfallen snö låg och sken på höjderna rundt omkring och solen lyste så gladt att det skar en i hjärtat att se det. Kypare och städerskor stodo i dörren och bugade och hälsade till afsked så pass länge, som det kunde anses erforderligt att med denna uppmärksamhet kvittera för erhållna drickspengar, och skyndade sig sedan in, så fort vaguen svängde ut från gården, eftersom det var kyligt i luften så här tidigt på morgonen.

Med förtviflan i hjärtat såg Hervor hotellet försvinna ur sikte, utan att ett välkändt, efterlängtadt ansikte visat sig...

Om en stund var hela San Moritz ur sikte. Och den stolta, snötäckta bergskedjan, som reste sig ofvan den klara lilla San Moritzsjön, bortskymdes af närmare liggande höjder. Där försvann nu också Piz Languard — den högsta, stoltaste af dem alla — den toppen, dit hon aldrig kom, den, där hon skulle stått vid Philip Lynntons sida...

De hade åkt en god bit, innan Hervor vaknade till insikt om det faktum, att de inte alls åkte i riktning åt Maloja-passet — det bergpass, som ledde ned till Italien. Hvad ville detta säga? Hade tant Eleonore narrat henne? Hon var inte i dag hågad för att tala med tant Eleonore, men hon måste ha klarhet i denna sak.

Jo, tant Eleonore ämnade sig nog till de italienska sjöarna, förklarade hon, men hon hade beslutit ta vägen öfver Julier-passet — fast den ju var betydligt längre —, därför att hon för sitt hjärtas skull måste hvila öfver några dagar på en mellanstation, innan hon komme ifrån Engadins högfjällsluft ned till sjöarna; det fanns inte, trodde hon, någon lämplig mellanstation på Malojavägen, medan man däremot på denna väg hade Thusis. Det skulle vara en så vacker och idyllisk liten stad, Thusis, hade hon hört sägas, och så fanns där ju Via Mala. Grefve Baldachini hade just sagt henne, att Via Mala måste man se, det var så intressant.

Hervor förstod mycket väl hvad som var det egentliga skälet: mr Lynnton skulle ledas på villospår. Det hade i själfva verket hela tiden varit tal om att tant Eleonore och hennes niece skulle, när de lämnade San Moritz, göra en tur nedåt de italienska sjöarna; tant Eleonore kunde därför anse som sannolikt, att mr Lynnton hört något om den planen. Om han nu vid nyheten om Hervors afresa strax begåfve sig nedåt sjöarna för att följa efter henne, så skulle han få leta henne förgäfvets någon tid, tänkte troligen tant Eleonore. Och så kanske tröttna...

Men mr Lynnton skulle väl dock hitta på att fråga Hôtel Languards portvakt, hvart de svenska damerna begärt att få sin post returnerad. Tant Eleonore hade själf före afresan skrivit en uppgift därom och lämnat den till portiern.

Det var först ett par veckor senare — när Hervor fick bref, som från San Moritz returnerats till Stockholm och därifrån till Lugano — som hon kom underfund med, att tant Eleonore bedt att all post skulle returneras till Sverige. För att ingifva vederbörande den föreställningen, att de afrest direkt dit...

Men nu gick Hervor i Thusis och väntade hvarje dag i feberaktig ifver att få se Philip Lynnton eller höra något från honom. Hon väntade — och dock på samma gång med en tung, förlamande aning om att olyckan brutit

in öfver henne och att hon icke mer skulle återse honom.

Lika fjärran, överklig och otänkbar, som olyckan förefallit henne den strålande dag, då hon uppe på snöskimrande vidder vandrat vid den älskades sida — lika fjärran och oupphinnelig syntes henne nu lyckan vara, då hon af ett omildt öde störtats ned i sorgens dyst-ra dal.

Ibland måste Hervor ut och promenera med tant Eleonore i Thusis' omgifningar.

Rundt omkring reste sig bergen, icke snötäckta här, men tillräckligt höga för att te sig som skrämmande vakter kring den gröna dalen. Det blef mulet väder några dagar, och när molnen hängde tunga öfver de omgifvande bergens kammar, kändes det för den, som kom från de fria vidderna där uppe, som om man sutte på botten af en gryta och locket lagts på.

Vid den väg, de vanligen brukade gå, fanns på ett ställe en hundgård. Emellan stängslets spjälor såg man ett par stora S:t Bernhards-hundar med lurfvig fäll och trofasta ögon, hvilka skälde af glädje och viftade på svansen, när Hervor — som var stor djurvän — stannade och talade till dem och klappade dem på nosarna, dem de stucko ut mellan spjälorna. Där fanns också en hel flock små valpar med otympliga rörelser och ett hjälplöst sätt att krafsa med de små, lurfviga tassarna, som rör-

de ens hjärta; de gnällde och hoppade och slickade ifrigt ens fingrar, när man stack in dem genom stängslet. Där var en liten tjock, mörkbrun en, med en fäll så len som silke, som alltid bet hårdt om Hervors finger med små starka tänder och rakt inte ville släppa henne. Och hon nändes inte rycka loss sitt finger, utan stod där kvar, tills tant Eleonore i förtretad ton ropade på henne och hon måste springa för att hinna upp sitt sällskap. Men den lilla hundvalpen gnällde ömkligt efter henne. Och när hon nästa dag kom tillbaka, högg den lilla lurfviga med nyväckt glädje och energi tag i det finger, som räcktes honom. Och Hervor kände det nästan som en liten glimt af glädje midt i den tunga bedröfvelsen, att denna lilla lurfviga, mjuka varelse rakt inte ville släppa henne ifrån sig.

Och så i nästa ögonblick fick hon tårar i ögonen af ömkan öfver sig själf vid tanken på att hon var så ensam och öfvergifven och fjärran från glädjen, att det nästan var henne en tröst att en liten hundvalp rakt inte ville släppa henne...

*

*

*

Det fanns en tysk fru på hotellet, som var änka efter en öfverste, och hon hade med sig två döttrar.

De båda flickorna hade gjort bekantskap med Hervor och ville gärna sällskapa med henne. Hervor ville afgjort helst vara i fred, men det gick icke alltid att komma ifrån dem, när man inte ville vara direkt ovänlig.

Den yngre, en rundkindad, rödhårig sextonåring, litet tafatt och förlägen, hade fattat en blyg och beundrande tillgifvenhet för Hervor.

— Ack, hvad ni är blek, sade hon ibland och såg med ängslig ömhet på Hervor. Jag önskar, jag såge er glad någon gång!

Hervor sträfvade tappert att se se glad ut, men ibland, just då hon trodde, att hon hade behärskat sig riktigt bra och förefallit helt käck och munter, så kom där ett bekymradt: »Ack, hvad ni ser blek och sorgsen ut» från hennes lilla trofasta beundrarinna.

Den äldre systemen, som var några och tjugo år och var betydligt ful, men glad och godmodig, tog sig för att sjunga lustiga små visstumpår och slagdängor för att muntra upp den vackra, bleka svenska flickan.

»Ach, ich bin so ärgerlich,
ach, ich möchte weinen:
Jedes Mädchen hat sein Schatz
und ich habe keinen».

Och när ingenting hjälpte, utan det lilla leende Hervor lyckades pressa fram, tedde sig

bedröfligt matt och färglöst, stämde hon i med ett:

»Du bist verrückt, mein Kind,
du musst nach Berlin,
wo die verrückten sind —

Men Liesel, sextonåringen med de blå, litet sentimentala ögonen, sjöng om kvällarna vid pianot i hotellsalongen små sorgsna sånger:

»Behüt dich Gott! Es wär zu schön gewesen:
Behüt dich Gott! — Es hat nicht sollen sein».

Hervor höll en tidning framför ögonen för att dölja tårarna, som kvälde fram — de voro just aldrig långt borta i dessa dagar.

»Es wär zu schön gewesen —»

Ja, så var det. Det skulle ha varit en alltför stor lycka, en alltför omätlig sällhet för att det skulle varit tänkbart att nå den.

Hon visste inte, hur det förhöll sig med andra människor — kanske fanns det sådana, som fingo tillhöra den de älskade och ändå inte gingo sin väg fram som i soliga skyar af sällhet —, när hon tänkte på saken, så kände hon verkligen flera människor, som ansågos ha gift sig af kärlek, men, underligt nog, utgick dock icke från dem som ett strålande skimmer af lycka... Men det var nu detsamma hur det förhöll sig med andra människor, —

det visste hon i alla fall, att inom henne funnos oändliga, strålande möjligheter till lycka, som alla skulle sprungit i blom, ifall hon fått komma samman med den man hon älskade.

Men lifvet var väl icke sådant, att det åt någon skänktes en omätlig sällhet...

Ibland kände Hervor det som om hon borde varna Liesel, barnet med de trohjärtade blå ögonen.

— Akta dig, lilla Liesel, skulle hon velat säga — akta dig för kärleken! Du vet inte, hvilka sorger den bringar — ingen vet det, som inte pröfvat på det! Hvarför varnar man oss inte? Men jag skulle vilja rädda dig, lilla Liesel, rädda dig från att gråta i nätternas ensamhet, tills dina ögon svida...

XII.

En ljusglimt.

På Hotel Reichmann i Lugano fanns en gäst som alla kypare bugade sig för med en synnerlig vördnad målad i sina slätrakade anleten och som de rusade fram att betjäna med stor och beskäftig ifver. Den högtidlige hotellägaren själf, hvilken annars alltid hade något

visst magnifikt i sitt sätt, nalkades henne med en tydlig respekt.

Hon hade ett i hög grad distingeradt utseende, och hennes skiftande ögon voro förunderligt uttrycksfulla, — ibland djupt allvarliga med något fjärrskådande i blicken, ibland glittrande af en vaken intelligens som icke var utan ett stänk af ironi. Hennes hållning hade en naturlig förnämhet, som var fri från all konventionell stolthet. Hennes klädsel var af utsökt elegans och hade något af den enkelhet och storhet i linjerna, som man sällan finner annat än hos italienskor af de högsta klasserna. När Hervor först såg henne, antog hon henne vara närmare trettio år. När hon hade iakttagit henne ett par gånger till, förmodade hon henne vara omkring trettiofem — detta dock mera till följd af något visst i själfva ansiktsuttrycket, som tydde på att här var en människa, som tänkt och känt och erfarit mycket, än därför att åren satt märke i hennes drag.

Hon hade sitt bord i närheten af de svenska damernas, och hvarje lunch och hvarje middag hade Hervor tillfälle att iakttaga den vackra främlingen, hvilken satt där helt ensam, sedan en dam och en herre, med hvilka hon den första tiden haft sällskap, afrest från Lugano.

Hervors skönhetssinne tjusades af denna obekanta främling. Hon hade icke litet af den benägenhet för att gripas af en svärmisk be-

undran, som är gemensam för flertalet känsliga och fantasirika unga sinnen, och midt i den sorg som tryckte henne, hade hon spänstighet nog för att strax bli betagen i den vackra damen och göra upp små planer till att bli bekant med henne.

Hervor hade talande ögon — mer talande än hon själf visste af —, och den främmande damen hade icke kunnat undgå att i sin unga grannes ögon läsa den beundran hon ingaf. Kanhända var hon ej helt okänslig därför, kanske kände hon själf sympati för den varma och intelligent ungdomlighet som lyste ur den unga nordbons ögon. Allt nog, hon hade tagit sig för att med ett vänligt litet leende böja på hufvudet, när hon mötte henne ute. Men de hade aldrig talats vid.

En dag, då hotellvärden kom fram till de båda svenska damerna, hvilka sutto nere på terrassen vid sjön, och med afmätt artighet till dem ställde de förbindliga frågor angående deras befinnande som han tydligen ansåg som sin skyldighet att då och då uppmuntra sina gäster med, frågade Hervor hvem den damen var, som satt vid fönstret närmast deras i matsalen.

— Det är hertiginnan af San Tesoro, svarade värden med en röst som icke förmådde helt dölja hans stolthet öfver att äga en så förnäm dam bland sina gäster. Hon bor i Bologna — har ett palats där —, men hon är

vanligen häruppe vid sjöarna ett par veckor hvarvt år.

— Hon ser icke ut som en italienska, anmärkte Henvor.

— Ni har rätt, mademoiselle. Hon är heller icke född italienska, hon är dotter till en rysk bojar och mycket rik.

De sista orden uttalades med om möjligt än större vördnad än det föregående. Att vara rik — det var tydligen i denne hotellvärds ögon ännu viktigare än att vara förnäm. Och att vara båda delarna, det innefattade så godt somt allt hvilket kunde ingifva respekt på denna jord.

Dessa båda fakta tillsammans kommo emellertid Henvor att uppgifva sina planer på att söka bli bekant med den intressanta främlingen. Om det var något hon afskydde, så var det kryperi för förnämhet och rikedom, och hon blef helt afkyld vid blotta tanken att den främmande damen skulle kunna tro hon sökte hennes bekantskap, därför att hon vore hertiginna.

*

*

*

Det var en solig eftermiddag. Solen hade ännu ej börjat sänka sig mycket, men där var dock något af den guldröda ton i luften som bådär, att dagen icke har långt kvar att lefva.

Hervor satt och målade inne i en liten hvitmenad kyrka, belägen strax utanför Lugano. Hon hade ett par dagar förut råkat gå förbi denna kyrka, sett dörren stå öppen och gått in, ledd af sin konstnärskänslas alltid vakna upptäckarinstinkt. Den lilla kyrkan var hvarken särskildt märkvärdig eller särskildt vacker, men genom ett högt, smalt fönster sågos ett par luftiga rankor af glyciner med mörkgrönt löfverk och lilasljusa blommor, sakta vaggande i solljuset. Hervor hade blifvit betagen af kontrasten emellan de blåaktiga skuggorna inne i det lilla templet och det lefvande, dallrande solljuset, som mellan blomster och vajande blad föll in på en kalkhvit vägg och en smal förgylld ram kring en gammal mörknad madonnabild.

Hon satt ifrigt upptagen af sin akvarell, då solljuset plötsligt vek bort från väggen och de glimmande rankorna i en hast fingo en kallare och tyngre färg.

Ett moln som gick öfver solen! Så förargligt — nu måste hon hålla upp med målningen en stund.

I nästa ögonblick märkte hon, att det skulle inte bli mera målning af i dag. Luften blef helt svart. Här var tydligen ett oväder i annalkande. Bäst att söka hinna hem, innan det bröt ut.

Hon samlade ihop sina målardon och skyn-

dade ut. Men hon hade blott hunnit några steg — blott till kröken, där den lilla gränd vid hvilken kyrkan låg, mynnade ut på stora vägen — då stora regndroppar började falla tätt och häftigt. En riktig åskby.

Nej, det vore bättre att springa tillbaka in i kyrkan och vänta, tills det här var öfver.

Som hon skulle vända om, fick hon se en ensam dam komma skyndande med hastiga steg och upplyfta kjolar på stora vägen, kastande sökande blickar upp till de villor, som å ömse sidor lågo tysta och oåtkomliga bakom sina järngaller och grindar. Det var hertiginnan.

— Kom hit, madame, ropade Hervor ifrigt. Här finns en tillflykt — en liten kyrka.

Hertiginnan log tacksamt och följde med.

Inom några ögonblick sutto de inne i det fredliga templet och hörde på regnet, som smattrade häftigt utanför.

— Det var riktigt snällt, att ni ropade på mig, sade hertiginnan. Jag skulle ha blifvit genomvåt. Min kammarjungfru varnade mig verkligen och ville jag åtminstone skulle taga min paraply, men jag tyckte det såg så vackert ut... Jaså, ni målar, mademoiselle! Får jag se? — Nej, men det där är ju riktigt bra! Ni har färgkänsla, det märks då. — Och så denna raska teknik.

Hervor rodnade af glädje.

De voro snart i lifligt samspråk. Her-

tiginnan var tydligen mycket intresserad af konst och tycktes känna till alla Europas tafvelsamlingar.

— Jaså, ni har inte varit i Italien än? Å, ni måste se det. Man får i alla fall där så starka och fulltoniga skönhetsintryck som ingenstädes annars — de må nu på andra håll bygga aldrig så förträffliga museer och fylla dem med mästerverk. Ni har bara sett några Berlinmuseer än? Jaså, ja, där finns i alla fall mycket. Och det bästa är Pergamonmuseet. Jag är annars just inte svag för Berlin, men dessa friser, de draga mig med en oemotståndlig makt. Ibland sätter jag mig på ett tåg och reser upp till staden vid Spree, bara för att tillbringa timme efter timme inför dessa underbara konstverk. Det är intet af hvad Europa äger af fornhellenisk konst som på mig gör det intryck som denna mäktiga kamp mot gignaterna. Huru känner man icke inför detta verk, hvilket eminent kulturfolk det helleniska var — kulturfolk just i den mening att de förstodo huru allt som af människor vinnes för ljus och skönhet, vinnes genom kamp — kamp emot det låga, det djuriska, det jordbundna. Hvilken stormande, ungdomlig tro på att det dock är ljuset som måste segra, lyser ej fram ur detta verk! Hvilken kampglädje i alla dessa gudar och gudinnor, som i upphöjd vrede ljunga fram emot de mörka, vilda makterna! Huru stolt trampa de dem icke under sina föt-

ter, alla dessa jättelika varelser, hvilkas afskräckande låghet sticker fram i händer som blifvit till gripande klor, i fötter som blifvit till slingrande ormar — emedan konstnären i sin ädla skönhetskänsla icke kunnat förmå sig att uttrycka den genom att göra deras drag grofva och osköna. Hvilken brusande stridslust, som än i dag klingar likt en fanfar ur dessa härliga gestalter! Aldrig låta sig öfvervinnas af lågheten! Det höga, det ljusa skall segra! Är det ej som om denna tanke klingat som en oaflåtlig hymn inom den genialiske konstnär som skapat dessa bilder? Det är en detalj i denna gigantkamp som alltid påminner mig om en af Michel Angelos gestalter. Kommer ni ihåg den giganten man ser ligga framstupa, besegrad? Man ser blott hans breda tjurnacke med det yfviga manlika håret, hans anlete är helt doldt. Hvilket uttryck i denna nacke! Hvilken dof förtviflan — en förtviflan som dock gömmer så mycken styrka, så mycket trots, att den inger skräck. Han påminner mig alltid, denne slagne gigant, om en af de fördömda i Michel Angelos »Yttersta domen». Ja, ni har ju inte sett den än, men kom ihåg att betrakta den gestalten, när ni kommer till Rom. Det är en man, som bäres på ryggen af en straffets demon och som stirrar rakt framför sig med ett uttryck af outsäglich, dyster ödslighet. »Detta är då slutet...», tyckes han säga. »Detta är då slutet...» Men han

har icke en tanke på att bönfalla om nåd, — om det nu också skulle hjälpa! Icke en skymt af ånger öfver det han gjort. Han skulle än en gång begå samma dåd, äfven om han visste följden. Jag kan aldrig se på denna gestalt utan en rysning af förfäran. I det ögonblick konstnären skapat den, måste där ha stigit fram inom honom det mörkaste, vildaste ur hans väsens djup. Andra konstnärer, som skildra de fördömda, tyckas liksom Dante ha valt till modeller sina fiender och ibland icke utan en viss känsla af triumf skildrat deras straff. Men Buonarroti — han nedsteg i sitt eget väsens dunklaste djup, och allt hvad han där fann af doft titaniskt trots, af osäll sönderslitenhet, af dragning till mörkrets värld — det har han här skildrat. Och hvar och en, som ser denna bild och intensivt känner med konstnären, måste också blicka in i sig själf... Också inom mig, måste han säga, finnas dunkla, förfärande drifter som kunna draga mig ned till de djupaste afgrunder...

— Är det inte underligt, sade Henvor, att det på denna Pergamon-fris är ett så stort antal gudinnor med i striden?

— Ni har rätt. Jag har också lagt märke till det. Det är inte något tvifvel om, att den konstnär, som skapat detta verk, haft en stark känsla af allt hvad kvinnan kan vara och verka. Och alla dessa som tala om att kvinnan blir okvinnlig genom strid, genom deltagande i

de stora frågorna, de borde se dessa uttryck för en sund dyrkan af det bästa hos kvinnan. Huru härlig är icke denna Athene som, omgifven af hätska fiender, segerrikt kufvar dem alla! Och denna Artemis, den kyska, den stolta, som ljunger fram emot Otos. Själfva Afrodite, behagets gudinna, vet att det åligger den som älskar ljuset, att kämpa emot mörkret. Själfva Eos, den ljufva, den rosenfingrade, tvekar icke att skynda till striden, när det gäller att nederslå de onda, att värna om det höga. Hera, den moderliga, mister icke sitt majestät, därför att hon kämpar för sina barns rätt till ljuset. Alla äro de här, de höga gudinnorna... Ja, Artemis och Otos — jag tänker alltid med ett litet leende, när jag ser dessa två, som ljunger emot hvarandra med samma stridslust flammande ur ögonen — lika höga till gestalten, lika fulländade i skönhet — på detta hat emellan könen, som man nu för tiden brukar skriva så mycket om. Otos hade ju älskat Artemis och eftersträfvat den stolta och kyska; hon hade afvisat honom. Och så har hatet fattat honom. Det måste medges, att män oftast uppföra sig på det sättet — det är få som ha nobless nog att icke vredgas på den kvinna som afvisat dem. Och Artemis — har hon hatat Otos? Jag vet icke. Men säkert är, att hon väl vet, att han numera är hennes fiende och att hon möter honom som sådan. De äro beundransvärdt sköna, båda dessa som nu mö-

tas i kamp, icke i kärlek. Men hon är den gudomliga, hon är den som skall segra, och man ser det i hennes blick, som lyser af lif och segervisshet...

Regnet hade upphört; hertiginnan och Hervor voro på väg hem till hotellet.

Som de kommo i backen, där emellan ett par villor utsikten öppnade sig öfver sjön, tvärstannade de båda.

Det var en underbart vacker tafla...

En flod af gyllenrödt aftonljus, som bröt fram under de tunga åskmolnen, öfver de violetta skimrande bergen. Sjön låg därnere lik en trollkittel, mörk och hemlighetsfull, med djupa grönblå och blyfärgade slagskuggor, Monte San Salvatore höjde sig djärft mot skyn, och längre bort lågo några hvita toppar.

De stodo ett par minuter tysta. Då de åter fortsatte sin väg, sade hertiginnan, vänd till Hervor, med en ton af lifligt gillande:

— Nej, men ni kan ju gripas af något vackert och inte ge till ett utrop af förtjusning! Det tycker jag om! Det finns intet jag sätter mera värde på än att människor förstå att tiga...

* * *

*

Det var en regnig dag. Hertiginnan hade bedt Henvor komma in och dricka te hos henne.

Henvor stod ett ögonblick stilla och såg häpen ut, när dörren öppnades.

— Ni tror väl inte, att allt det här är herr Reichmanns, sade hertiginnan leende.

— Nej, det ser verkligen inte ut som ett hotellrum, sade Henvor och såg sig med välbehag omkring.

Där sutto några gamla kopparstick på väggarna; krukor med blommande växter och ett par vackra antika vaser stodo på borden; framför en dörr hängde ett praktfullt orientaliskt draperi. Det hela var ordnad med en sällsynt artistisk smak.

— Jag måste ordna mig, hvar jag än är, så att jag känner mig hemma i mina rum. Därför tar jag med mig sådant här och afstår i stället från att blända table-d'hôtegästerna med någon större omväxling af toaletter. Ja, blomkrukorna har jag förstås skaffat mig här. Men det händer ibland, när jag riktigt fäst mig vid en blomma, som jag skaffat mig så här på en resa, att jag inte kan förmå mig att lämna kvar den på hotellet utan tar den med mig hem — fast Rosita, min kammarjungfru, puttrar lite öfver besväret.

Hon serverade Henvor te och var inbegripen i ett lifligt samtal med henne, då hon hastigt reste sig med ett »ack förlåt mig», skyndade bort till fönstret, grep en karaffin och gaf

en praktfull sammetsbrun lackviol en riklig öfversköljning.

— Jag fick se att den stod och såg ohyggligt törstig ut, sade hon. Rosita är ordentlig annars, men man kan aldrig få en jungfru att fatta att olika växter ha olika behof af vatten. Det är för resten märkvärdigt med lackviolerna — jag har sett dem i deras hemland, i norra Afrika; där ha de det minsann ganska bekymmersamt i fråga om vatten och få lof att reda sig ändå, men så snart de komma ut i världen, äro de högeligen kinkiga i fråga om den saken. Just som sådant där folk, som hemma ha det rätt tarfligt men äro de värsta att anmärka på mat och allting, så snart de komma bort.

— Ibland, när jag ser på blommor, sade Hervor, tänker jag: hvarför arbetar man egentligen med att måla och skulptera, då man dock aldrig kan åstadkomma något slags konstverk, som kan jämföras med en blomma!

— Ja, hvarför arbetar man egentligen? Vore det för att nå ett synligt resultat, då kunde man nog ofta tycka det är förgäfvets. Och dock ligger det i vår natur att känna arbetet som ett behof — kanske det starkaste behofvet af alla.

Hon lät blicken glida kring rummet och tillade:

— Äfven för ens arbete är det af vikt att vara omgifven af sådant som tilltalar ens

skönhetssinne och verkar harmoniskt. Det går mycket lättare att arbeta då.

Hervor undrade, hvad det kunde vara för arbete som upptog hertiginnan. Men då denna ej själf gaf någon antydning därom, vågade hon ej fråga.

Öfverhufvud fanns det någonting förbehållsamt hos hertiginnan, hon talade sällan om sig själf och sina förhållanden. Blott det fick Hervor veta, att hon var änka och ej hade några barn. Att hon icke varit lyckligt gift, tyckte Hervor sig också kunna ana. Hon fick emellertid den unga svenskan till att berätta rätt mycket om sig själf. Så mycket att Hervor ibland själf förundrade sig öfver att ha varit så öppenhjärtig.

Ett var det dock, som Hervor aldrig vidrörde eller ens häntydde på, och det var den sorg hon så nyss gått igenom. Men hon hade som en aning om att dessa kloka ögon genomskådade henne och sågo, att hon bar på ett inre sår som ännu var friskt och rödt och skälfvande.

Hon skulle ha känt sig plågad om det varit någon annan som gissat hennes hemlighet, men hos hennes nya vän fanns så mycket af finkänslig godhet, så mycket af förstående intelligens, att hon icke kände det som någon profanation om också dessa klara genomträngande ögon sågo rakt in i hennes hjärta. Hon hade redan fattat en djup och varm till-

gifvenhet — och på samma gång en liflig beundran — för denna öfverlägsna personlighet, hvars tydligt visade sympati varit som en ljusstrimma i hennes sorgers natt.

Hertiginnan gjorde ett försök att förmå tant Eleonore att göra en liten resa nedåt Italien. Hon önskade, att Hervor skulle få se åtminstone Florens, och hon sade till hennes tant, att då de voro så pass nära till den staden, vore det verkligen skada att inte fara dit. Hervor måste bita sig i läpparna för att inte le, då hon hörde sin nya vän föreställa tanten, att folk rentaf skulle undra på, att de inte foro dit.

Men inte ens det argumentet hjälpte här. Ty tant Eleonore hade en hemlig, djupt rotad öfvertygelse att Italien var en riktig humbug — var något som »sådana där artister» kommit öfverens om att svärma för men som i vanligt förståndigt folks omdöme inte var på långt när så storartadt som Paris eller Berlin. För öfrigt hade tant Eleonore redan bestämt dagen och routen för hemresan, och när tant Eleonore bestämt någonting, så skulle det vara mycket viktiga skäl för att hon skulle ändra sig.

När hertiginnan — som afreste från Lugano några dagar tidigare än de svenska damerna — tog afsked af Hervor, sade hon: Skrif till mig ibland! Och Hervor — som med stor saknad skildes ifrån henne — lofvade det med glädje.

Dagen före sin afresa från Lugano skref Henvor ett bref till mr Lynnton.

Då dag från dag hoppet att han skulle komma och söka upp henne minskats, hade småningom beslutet att skrifva till honom mognat inom henne. Bara några ord för att säga, att hon var ledsen att ej ha varit i tillfälle att säga honom farväl — ingenting mera. Kom han då ihåg henne, tänkte han på henne så som hon tänkte på honom, så skulle han väl svara...

Det blef ett ganska tafatt litet bref. Mycket formligt — hon var ju i grunden helt förskräckt öfver sitt tilltag att skrifva till en främmande ung herre, det var något som aldrig händt henne förr, och hon hade en obestämd farhåga att det var något ganska vågadt och opassande och antydande ett större intresse för ifrågavarande ungherre än som var tillåtet för en ung flicka att röja, innan han genom en direkt förklaring af sina känslor auktoriserat det. Ett ganska tafatt och ängsligt korrekt litet bref med sitt »Bäste herr Lynnton» och »med högaktning» och allt sådant där på slutet, men i alla fall ett bref, där den, som har det fina öra som kärleken gifver, skulle ha märkt en skälfning emellan orden, skulle ha märkt den bakom de barnsligt stela fraserna och smålett kanhända en smula åt något visst hjälplöst i dem, men med det rörda leende som en man ägnar åt barnsligheten hos den kvinna han älskar...

Det var, när allt kom omkring, kanske just det rätta brevet, just det som borde skrivas af en ung flicka, som midt i sin kärlek bevarade sin kyska stolthet, sin ömtåliga skygghet. Kanhända skulle inte den allra klokaste och erfarnaste kvinna ha kunnat utfundera ett som säkrare skulle förmått en man att skynda till den efterlängtrade och taga henne i besittning.

Men — det händer ibland att bref ej nå fram.

Hervor dolde ingalunda för sig själf, att det var ganska osäkert om detta bref någonsin skulle nå mr Lynnton. Hon visste ingen annan adress än Hotel Languard, San Moritz, men med all säkerhet var han icke kvar där. Vid den här tiden hade alla människor lämnat Engadin; med september bröt vintern in däruppe i fjällen. Var bara hotellet ännu öppet, så blef väl dock brevet returnerad efter honom. Men många af hotellen stängdes den 1 september, och kanske var Hotel Languard ibland dem — Hervor visste det inte riktigt. I så fall berodde det på om mr Lynnton också uppgifvit sin adress på postkontoret. Hade han inte det, så blefve kanske brevet liggande där, tills Hotel Languard nästa år öppnades, och så låste de väl in det i den lilla lådan med galler för, som var upphängd bredvid portierns lucka, och där ankommande resande brukade titta efter om de hade några bref. Och när

det så suttit där några månader, skulle kanske värden eller portvakten öppna brefvet och läsa det — hon ryste vid denna tanke —, innan de kastade det på elden.

Men hon trodde i alla fall inte, att det skulle gå så med hennes bref. Nej, det vore inte möjligt. Där fanns så mycken brinnande längtan gömd i det lilla brefvet, så det måste leta sig fram — om det så vore öfver världshafvet — tills det hunne den man hon älskade...

Hon gick själf till stationen och lade brefvet i postlådan på ett tåg, som stannade här och pustade ett ögonblick innan det beslutsamt störtade i väg uppåt alpernas land.

Och så for det lilla brefvet ut i världen på sin villande stråt.

XIII.

Hemma igen.

Vintern efter det Hervor kommit hem från sin utländska resa, var hon ganska mycket ute i världen, mer än hvad hon någonsin förr varit. Hon var med i en ridklubb, åkte skridsko med ifver, dansade på många baler och

var betydligt gladare och lifligare än förr, ansåg folk i allmänhet. Hon hade förut i sällskap varit tämligen blyg och tystlåten. Nu hade hon förvärfvat mera säkerhet i uppträddandet, mera förmåga att konversera och replikera.

— Det märks hvad det gör godt att vistas utomlands en tid, sade tant Eleonore, stolt öfver sitt verk.

Den ständiga saknad, som innerst tärde på Hervors sinne, kunde genom två olika medel stundtals döfvas; det ena medlet var arbetet, det andra var nöjet. Familjen var fortfarande afvogt stämd emot hennes arbete, men där emot afgjordt benägen för att låta henne »komma ut riktigt» i världen; följaktligen blef det i förströelserna Hervor hufvudsakligen sökte komma ifrån den inre smärtan. Kanslirådet, som förut alltid, när det gällt dottern, varit betydligt ekonomisk, hade nu kommit till samma åsikt som tant Eleonore: att det kunde löna sig att lägga ned lite pengar på Hervor, ity att hon tycktes ha goda utsikter på äktenskapsmarknaden.

Hervor smålog för sig själf, när hon märkte huru mycket mera de unga herrarna brydde sig om henne nu än förr. Nu då hon inte mera brydde sig om dem.

Nåja, egentligen var det just i anledning däraf.

När hon var helt nyutkommen — med hvil-

ken bäfvande vörtnad hade hon inte då blickat upp till de unga herrar hon träffat samman med. De hade för henne representerat ett helt okänt och märkvärdigt släkte. Ty under sin barn-dom och under öfvergångsåren — ja, ända tills hon presenterades vid hofvet och fördes ut i världen — hade hon nästan icke alls träffat samman med gossar och unga män. När hon bjöds på barnbaler till sina skolkamrater, fick hon inte gå. Inte kunde hon få gå bort till folk som familjen inte kände till, förklarade tant Agatha. Icke heller fick hon, hvarken som barn eller som nyss fullvuxen, gå på skridskobanan, där annars ungdom träffades. När hennes bröders skolkamrater någon gång — det var mycket sällan — voro bjudna hos dem, voro de alltför manliga för att bry sig om en liten flicka. Sedan kommo bröderna till Uppsala, och deras studentkamrater såg hon just inte heller något af. Unga herrar voro därför för henne något ganska okänt och skräckinjagande, och hon föreställde sig alltid att de voro lika kritiska i sin uppfattning af henne som hennes bröder plägade vara.

Men på samma gång hon var lite rädd för de herrar hon träffade på balerna, när hon först kom ut i världen, och såg upp till dem med bäfvan inför deras öfverlägsenhet och ständig ängslig farhåga för att de skulle se ned på henne och tycka att det var dumt och obetydligt det hon sade, så gömde hon dock innerst på

en hemlig aning om att någon af dem någon gång skulle blifva herre öfver hennes hjärta och hennes drömmar och — kanhända — öfver hennes lif och lycka. Och för hvar gång hon mötte en som imponerade på henne ännu en smula mera än de andra — vare sig nu han såg stolt och bra ut, ungefär som hon tänkte sig romanhjälten borde se ut i den roman hon för tillfället svärmade för, eller han föreföll intelligent och satirisk eller bara var glad och treflig och dansade utmärkt och hade ett oemotståndligt muntert skratt — så var där som en liten darrande fråga innerst inom henne: Är det månne han?

Men nu frågade hon sig aldrig mera något sådant, därför att hon redan mött den som för henne var han; nu imponerade de unga herrarna inte på henne, därför att hon alltid i sina tankar jämförde dem med Philip Lynnton och konstaterade hur djupt underlägsna hon om de voro. Och efter som den man som i hennes ögon var »der Herrlichste von Allen», utvalt just henne och gifvit henne sin kärlek, så var också hennes skygghet, hennes öfverdrifna misstro till sig själf, rätt mycket minskad, och hon kunde nu i sällskapslifvet ådagalägga denna säkerhet som tant Eleonore ansåg vara frukten af att hon vistats utomlands.

Hervor väckte emellertid snart ett allvarligt misshag hos sin släkt genom att afvisa

ett mycket förmånligt parti. D. v. s. om hon rent af gifvit en korg, visste man ju inte, det var ingen som kunde komma underfund med den saken, ty Hervor var olik flertalet unga flickor däri att hon inte brukade åt någon anförtro sådana saker, inte ens ge förtäckta antydningar därom. Men släkten hade sett tillräckligt för att ha fullt klart för sig att, när saken inte blifvit af, så var det för att Hervor inte velat det — antingen hon nu svarat nej eller så tydligt visat sin mening att hon besparat pretendenten det tillämnade frieriet. Nå, det var nu sak samma. Tanten voro i alla fall missnöjda. Det var minsann inte alla dagar man blef bjuden ett så godt parti! Och om han nu också inte precis hade något tilltalande utseende eller sätt — nå, så fick man väl inte begära allt heller!

När Hervor äfven året därpå visade sig ganska försumlig i att taga vara på sin egen fördel, sade tant Eleonore henne något beskt om den som väljer så länge i väpplingen att han stannar i starren. Och samma visa och världskloka tant underrättade det öfriga tantkollegiet om att hon sällan brukade misstaga sig och att hon från början sagt, att släkten skulle få bekymmer af Hervor. Hon hade visserligen en tid tänkt sig möjligheten — det var väl hennes medfödda godhet och människokärlek som intalat henne det, — hon hade tänkt sig möjligheten att Hervor kanske

ändå kunde bringa dem tillfredsställelse. Men nu — ja, nu borde de allihop kunna inse hvart det bar hän...

Tant Eleonore utlade inte närmare det dyst-ra framtidsperspektiv, som hägrade bakom denna häntydning, men alla hennes åhörarinnor förstodo hvad det betydde: att Hervor skulle råka ut för den dubbla olyckan och smäleken att bli ogift och att bli konstnärinna.

I tre vintrar efter den resa som förändrat hennes lif, deltog Hervor i det stockholmska sällskapslifvet. När den fjärde vintern kom, förklarade hon att hon ämnade inte alls vara med längre. Inte göra hofvisiterna, inte gå på några baler, inte vara med i någon ridklubb.

Som skäl uppgaf hon, att hon kände sig vara för gammal att längre vara med. Hon var visserligen inte mer än tjugufyra år, men tanterna visste ju hur det var: att på Stockholms societetsbaler är det nästan bara de helt unga officerarna som äro med i dansen — de som äro kommenderade på krigsskolorna och de allra yngsta gardesofficerarna. Nå, tanterna kunde väl förstå, att hon skulle känna sig som en gengångare, när hon såg den ena generationen efter den andra af centralister och krigshögskoleelever uppträda på arenan, och att hon tyckte det var löjligt att dansa med pojkar som voro flera år yngre än hon. Hvad kunde hon och de ha att säga hvarandra?

Slakten var förtörnad: Hvarför skulle nu Hervor kasta bort sina sista utsikter? Ty onekligen hade hon ännu utsikter. Men det var väl de där artistgrillerna som döko upp, förstås.

Ja, det var »artistgrillerna» som vuxit sig starka inom Hervor.

Hon kände sig inte så gammal som hon föregaf, och det var så fjärran från hennes natur som möjligt att känna sig blaserad. Hon hade ännu ett spänstigt lyrne, kunde både le och dansa af hjärtans lust och under stundens sprittande liflighet glömma, att där fanns en gnagande hunger djupt i hennes hjärta. Men hon kände, att det gick inte att förena arbetet och nöjet — åtminstone inte om man dessutom måste ägna en god del af sin tid åt s. k. skyldigheter inom hemmet, d. v. s. måste komma in i salongen och sitta och konversera i timtal, när tanter och kusiner kommo upp på långa förmiddagsvisiter och ändlösa eftermiddagsbesök. Och eftersom nöjet ju inte i längden kunde fylla hennes lif så som arbetet, så försakade hon nu beslutsamt det förra för att välja det senare.

Men om kanslirådet under de senare åren visat sig mindre njugg mot sin dotter än förut, så tog detta nu tvärt slut. Han minskade genast på hennes nålpenngar, under förklaring, att hon nu, då hon ej ämnade gå på baler mer, naturligtvis inte behöfde så stort toalettanslag. För öfrigt kostade honom hans söner nu gan-

ska mycket, så han måste verkligen var sparsam där han kunde. Hvad det beträffade att betala lektioner i målning för Hervor, så kunde det aldrig komma i fråga.

Hervor hade icke råd — med det lilla anslag hon hade — att vare sig taga lektioner eller hyra ateljé. Nåväl — så fick hon försöka måla i sitt eget rum. Det var inte stort, och det hade rätt dålig belysning. Men det fick väl gå ändå. Hon började taga hem några fattiga barn hon kände och måla af dem — barn om sex, sju år, som ännu inte börjat skolan och som kommo med förtjusning, när de fingo en silfverslant och några kakor, och sutto så stilla som små råttor.

Hervor målade med ifver och kände sig helt lycklig. Det var ändå härligt att få arbeta.

Men en dag sade tant Agathe vid middagsbordet med sin långsamma röst och sitt mest sötsura leende:

— Jag undrar om det egentligen är så klokt af Hervor att ta hit de där barnen, som hon målar af. Det är ju från fattiga hem de komma, och hvem vet hvad för smitta där finns!

Kanslirådet var en konservativ och gammaldags herre — det satte han en ära i att vara — men i en sak var han fullt modern och up to date: han hade en den mest utbildade bacillskräck. Han såg aldrig Hervors modeller,

eftersom de både kommo och gingo, medan han var på sitt ämbetsrum; och inte heller ägnade han många tankar åt hvad hans dotter företog sig om dagarna; han hade därför aldrig kommit att tänka på den fara som tant Agathe nu antydt, men i samma ögonblick han fick en vink härom, flammade han upp i vrede och fasa öfver de attentat mot hans dyrbara lif och hälsa som här förehades.

— Du kan ju ta döden på oss allihop, bröt han ut i harm, vänd till sin brottsliga dotter. Sådana där smutsiga ungar från smutsiga hem! Naturligtvis ha de alla möjliga baciller på sig. Nej, det får vara slut med det här nu! Inte ett enda sådant där barn får du dra hit mera. Och inte några vuxna heller. Allra minst några yrkesmodeller! De äro naturligtvis sjuka allihop.

Det var ingen appell.

Hervor började på att måla ur minnet. Hon hade ett ovanligt starkt synminne, och hon hade många gånger efter hemkomsten från en bjudning ritat af de personer hon sammanträffat med. Nu tog hon sig före att hvar gång hon varit ute och gått, rita af såväl personer som situationer, hvilka hon iakttagit. Det var ganska intressant. Men hon fann snart, att det hade sina olägenheter att så där falla in i vanan att fixera folk hon mötte.

En dag satt hon i en spårvagn snedt emot en ung officer, som hon icke kände; han hade

en fysionomi som på ett roande sätt påminde om ett fårs, så att hon inte kunde låta bli att titta på honom — helt oförmärkt inbillade hon sig — för att vid hemkomsten rita en karikatyr af honom. Några dagar senare fick hon på diverse omvägar höra, att bemälde officer anförtrott ett par kamrater, att endera hade fröken von Hardenburg blifvit blyxt kär i honom eller också hade hon i allmänhet ett mycket lifligt intresse för unga herrar, ty en dag hade hon i en spårvagn fixerat honom oafbrutet...

Hervor började gå ut om eftermiddagarna och studera Stockholm vid eldsljus. Hon gick undangömda, stillsamma gator, där hon kunde hoppas undgå bekanta, och hon stod långa stunder fängslad af ett dallrande lyktsken, spegladt i vattnet, eller af en interiör, skymtad emellan hvita gardiner och gröna agapanthuskrukor i något rum på nedra bottnen: unga kvinnor med leende, upphettade ansikten som stodo mted uppkaflade hvita tröjor och läto strykjärnen fräsande gå öfver skjortor och kragar, eller barn som sutto med fingrarna instuckna i öronen och läste, eller riktiga småtingar, som en mamma eller sköterska matade med gröt.

Allting så så hemtrefligt och förtroligt ut så här vid lampljuset. När man gick utanför i mörkret och blickade in, kunde man nästan tro att det var idel lyckliga människor som bod-

de innanför alla dessa upplysta fönster, människor som voro innerligt belåtna med att stryka skjortor och läsa läxor och äta gröt. Och t. o. m. om man tittade in i en sybehörshandel, där en flicka satt och sydde blusar, medan hon väntade på kunder, så såg det fridfullt och idylliskt ut i det förtroliga ljusskenet. Och så utmärkt det var, att så här i mörkret ingen märkte, att man gick omkring och tittade in genom fönstren — hvilket ju egentligen var ganska opassande och ogrannlaga. Men sedan kunde man hela följande förmiddag ha roligt af att rita det man sett.

En favoritplats hade Hervor på en lång träsoffa under Riddarholmsbron. Där såg hon huru gaslyktorna speglade sig i kanalens dunkla vatten, och uppe på kajen stodo emellan en rad aflöfvade träd en hop stånd med grönsaker och frukter och lerkrukor, medan där ofvanför det Petersénska husets utsirade röda gafvel reste sig, hög och bizarr, och speglade sig i den smala kanalen. Om man bara vore man och kunde stå här hela dagarna och måla, så skulle föga fattas i ens lycka!

Men en dag då Hervor kom hem, möttes hon af en storm af yrede.

Ett par herrar, som sett henne en gång då hon satt på bänken under Riddarholmsbron och igenkänd henne, hade ironiskt yttrat något om att fröken von Hardenburg verkligen hade

rätt egendomliga vanor; och detta yttrande hade blifvit inrapporteradt till någon af tanterna.

— Det är ju förfärligt opassande det där, utbröt tant Agathe, i det en värld af dygdig harm målade sig i hennes runda, vattenblå ögon och skälfde ända upp till den slätbenade hjässan. Hur kan du bära dig åt så! Det är ju sant, att nu för tiden gå äfven flickor af god familj ibland ute ensamma om eftermiddagarna, men då gå de helt ordentligt bort till en bjudning eller i en bod. Men att så där ströfva omkring i mörkret i trakter, där ingen kan antaga att du går till en bod eller till en bjudning..

— Du borde väl tänka något på familjens heder och anseende, sade kanslirådet i bister ton. Hvad tror du att människor ska tänka om dig, när du företar dig sådant?

— Hvad menar pappa de skulle tro om mig? frågade Hervor och reste stolt sitt hufvud.

— Allt möjligt, löd kanslirådets korta svar. De kunna tro att du är ute på äfventyr — har möten med någon.

Ett uttryck af vredgad bestörtning och fasa flög öfver Hervors ansikte. Det hade hon aldrig drömt om att någon ett ögonblick kunde misstänka henne för sådant.

— Nåja, sade hon, efter ett ögonblicks tystnad, med darrande stämma och skälfvande näsborrar, om det finns människor som äro så

dumma och lågsinta att de tro mig om sådant, så få de väl tro det då!

— Nej, min lilla flicka, sade kanslirådet, världen är inte sådan att man kan ignorera hvad de dumma och lågsinta mena. Det är ändå vanligen de som diktera den allmänna opinionen. Äfven om alla de som känna dig, bedyra att du är ren som en ängel, så skall det inte hjälpa, ifall en gång någon skadeglad människa släpper ut ett ondt rykte om dig. Ja, t. o. m. dina vänner skulle småningom börja tänka inom sig, när de hört förtälet några gånger upprepas: Ja, hvem vet? I synnerhet därför att du har den där olycksaliga fallenheten för att måla — folk tror ju alltid, att artister äro litet fria af sig. Ja, min kära flicka, tilllade kanslirådet i en något blidare ton, jag tror ingenting ondt om dig, men jag känner världen bättre än du, och då du inte själf förstår akta dig för sådant som skadar ditt rykte, så måste jag nu absolut förbjuda dig att någonsin gå ut ensam sedan det blifvit mörkt.

Hervor gjorde ännu ett försök att försvara sig.

— Men jag vet att Greta Carlsson brukade ströfva omkring om aftnarna för att studera ljuseffekter, och aldrig har jag hört någon säga något ondt om henne för det.

— Nå, sade kanslirådet med en axelryckning, hvem bryr sig om hvad en fröken Carls-

son gör! I de kretsar där hon umgås, är man troligen ej så noga med formerna. Men hvar och en måste ju tänka, att om en fröken von Hardenburg, som är uppfostrad till att iakttaga hvad som är *comme-il-faut*, företar sig sådant där promenerande i mörkret, så måste hon allt ha sina skäl... För resten är det den skillnaden att fröken Carlsson troligen ej hade många bekanta, medan det däremot är många som känna eller känna igen dig.

Hervor satt inne i sitt rum och stirrade dystert in i lampans sken. Hur allting stängde sig omkring henne — omslöt henne som med fängelsemurar.

Hon visste nog hvad hennes vän Greta skulle ha sagt: Du ska inte låta kufva dig af din familj! Du ska inte bry dig om deras förbud och deras fördomar. Du är ju en myndig människa!

Ja, hon var ju enligt lagen myndig, men hvad gagn hade hon af det, när hon ej var ekonomiskt oberoende? Så länge hon underhölls af sin far, måste hon väl lyda honom.

Men det var sant, hennes bröder hade ju också sitt underhåll hemifrån. Och dock skulle det aldrig falla fadern in att tala till dem i denna befallande ton och förbjuda dem att göra det och det.

Nej, det var skillnad, förstås, när man var flicka...

Hon smålog med bitter själfironi, när hon

tänkte på hur hon för några år sedan föreställt sig, att den stora konflikten i hennes lif skulle bli valet emellan äran och kärleken. Jo, det var just troligt att något sådant val skulle erbjuda sig för henne! För henne voro båda lika oupphinnelige som två fjärran stjärnor...

Hon hade just nyligen hört, att man inte fick komma in som elev vid Akademien för de fria konsterna, sedan man fyllt tjugusex år. Och det fyllde hon nu om några dagar. Så att nu var den stängd, också den möjligheten, som allt emellanåt hägrat för henne. Hon hade ju inte egentligen haft så särdeles stor lust för det — kände sig inte tilltalad af att få lof att rita efter gips i ett år, då hon visste hon hunnit längre än så —, men det var i alla fall den stora fördelen att det inte kostade någonting. Och ehuru hon väl visste att familjen fortfarande skulle tyckt illa om det, så trodde hon inte att de numera skulle ha absolut förbjudit det. På de senaste åren hade ju flera flickor »af familj» gått in vid Akademien. Hvar visste godt numera, att det fanns folk som voro förnämre än Hardenburgarna men ändå inte voro så gammaldags trångbröstad som de. Och t. o. m. bland tanterna hade det börjat smyga sig in en aning om den saken. Om bara Greta varit hemma i Sverige, — hon som kände till alltihop: hur man bar sig åt för att söka inträde och så

vidare, hon som skulle ha uppmuntrat Hervor då hon var försagd och tvekande —, så hade hon troligen redan sökt sig in. Men nu, just som hon börjat med allvar tänka på att tillgripa denna utväg, fick hon höra att det var för sent! Att det fanns något sådant som åldersdispens hade hon inte reda på.

Hon begärde inte annat af lifvet än att få arbeta. Men det var det hon inte fick...

XIV.

En majkväll.

Hervor satt i sin lilla kammare och stirrade tungsint upp emot den flik af vårligt grönbå himmel, som lyste ofvan det svarta plåttaket midt emot.

Det var maj månad, det var söndag, det var en härlig, solglittrande eftermiddag. Från en kaféorkester i närheten kommo, burna af ljumma eftermiddagsfläktar, de vecka tonerna af en trånande Waldteufelsvals.

Hon satt och längtade att komma ut till landet eller åtminstone till Djurgården — och se vårgrönska och glimmande vatten och leende, glada människor. Men hon hade ingen att gå med, och ensam kunde hon ju ej gå.

Där uppe öfver det stycke blå himmel, som kunde skönjas från hennes fönster, seglade en liten vit sky, seglade lustigt hän hvart den ville, utan att stängas af murar, utan att tyngas af band...

Fula grå murar och fula svarta tak, långa rader fönster på precis samma afstånd från hvarann och med samma lilla tarfliga meningslösa gipsornament öfver hvart och ett — det var hvad man såg.

Och så den lilla skyn som seglade bort och försvann öfver takåsen.

Ack, att segla med den långt, långt bort till fjärran lyckliga nejder...

I kväll voro visst alla människor ute och voro glada. Luften var full af vårglans och lycka och underliga skälfvande toner.

Men hon satt ensam — långt borta från lyckan.

Fanns det egentligen någonting mera melankoliskt än sådana vårsöndagseftermiddagar i Stockholm? Då man kände hur allt lefvande trådde efter sol och glädje och fria vidder, och då man förstod att allt, som likväl trött släpade sig kvar i den gråa staden, var sådant som var bortstött af lifvet — det fulla lefvande lifvet.

Hervor reste sig med en hastig rörelse. Nej, hon måste komma ut — kunde inte sitta inne hela den vackra majkvällen. Hon tog hastigt på sig hatten och den lilla jackan och ryckte

till sig handskarna, dem hon drog på, medan hon sprang utför trappan.

Icke långt borta från hennes hem låg en stadsdel, där man såg litet grönska här och där och glimtar af vatten och skymtar af blånande skog; dit kunde hon gå utan att behöfva möta societetsfolk, som skulle anmärka öfver att hon gick ute och promenerade ensam i söndagskvällen.

Hon gick öfver en bro, där hon hade på vänster hand Mälarens blänkande vatten och därbortom de södra bergen i rosiga och köpparröda kvällsdagrar. Helt allena uppe på högsta åsen sågs väderkvarnen, som stod just där solen gick ner och ständigt sträckte två vingar upp mot det flammande röda. Till höger om bron var en smal vik med dunkelbrunt vatten, i hvilken rankiga skutor, lastade med kol och tegel, speglade sina mörka master och tjärade skrof. Så gick hon en lång buktande gata, omgifven af sjukhus och plankinhägnade trädgårdar, och sneddade öfver en kyrkogård, som låg på slutningen af ett berg; där sågos gamla fruntimmer i rutiga sjalar och underliga bahytter, de sutto stillsamt på de grönmålade sofforna, sakta spåkande med hvarandra och runkande på sina åldriga hufvud.

Hon begaf sig utför en brant backe, kom efter en stund in på en bred gata, där inhägnade tobaksland omväxlade med fula nyuppförda hyreskaserner och en och annan träkåk

med en liten täppa, innehållande några krusbärsbuskar och pingstliljor. Det var rätt mycket folk ute i vårkvällen: unga arbetare, som drefvo fram, blossande på cigarretter, kvinnor som stodo i portarna och pratade med hvarann, bleka barn, som flockades i gathörnen och tycktes ha glömt att leka.

Här och där var det några barn, som hälsade på Hervor; en och annan arbetare lyfte på hatten.

Hon hade de senaste åren varit medlem af en förening, som sökte något lindra nöden i denna församling, och hon kände till icke så få af de fattiga hemmen här.

En liten rödhårig flicka med smutsigt ansikte kom springande.

— Fröken, mamma ligger i dag igen.

Hon såg ifrigt vädjande upp till Hervor, tydligen väntande att hon skulle komma in till dem.

Hervor tvekade ett ögonblick. Nej, i dag kunde hon verkligen inte gå dit. I dag hade hon nog af sina egna tunga tankar. Det var ett af de smutsigaste, fattigaste hem hon någonsin sett, så ohjälpligt fattigt. Man blef alltid ledsen, när man varit där. Och i kväll tålde hon inte vid att bli mer ledsen än hon var.

— Jag kan inte komma nu; har inte tid. Men jag kommer snart någon dag. Adjö, lilla Stina, hälsa din mamma!

Hervor fortsatte sin väg. Men hon hade ej gått många steg iörrän hon tvärstannade.

Det var ändå skamligt att säga att hon inte hade tid! Nog kunde hon väl offra en liten stund på dem. Madam Eriksson var en kvinna, som tyckte om att få beklaga sig; hade hon jämrat sig riktigt bra en stund, så tycktes hon lättad och belåten efteråt. Så man visste alltid, när man gick dit, att en smula tröst åtminstone kunde man bringa, om man också ej kunde hjälpa på annat sätt.

Hervor vände sig om. Där stod flickungen ännu och tittade efter henne.

— Kom Stina, ska vi gå in till mamma!

Madam Eriksson reste på sig i sängen, när Hervor trädde in. Det var en kraftfull byggd, rödhårig kvinna, som tydligen icke hade sett illa ut i sin ungdom.

— Kära hjärtandes, fröken, nu ä de uselt med mig igen! Jag fick stå och tvätta hela da'n i går, och så fick jag igen ryggmatisten i armen. Och så värker det i hela kroppen också. Och inte en slant till en matbit ha vi i huset heller, för det Eriksson fick i lördasse på fabriken, det gick strax åt till att betala kostymen, som han fått på kredit, så att det är ett elände.

Rummet var tämligen stort men tycktes nästan uppfyllt af smuts och trasor; luften var så tjock och illaluktande att det, när man först trädde in, föreföll omöjligt att uthärda

där i en minut. Åtta barnungar funnos i familjen. De stucko upp här och där ur sängar och vaggor, inhöljda i trasiga klutar, de slunko in genom dörren med ögon blanka af hopp om att här skulle vankas något godt, eftersom de nerifrån gatan sett den främmande fröken komma. Alla voro de rödhåriga och smutsiga, men alla sågo de skinande glada ut med hvita tänder och blå skrattande ögon. Icke minst en liten en, som sittande i en vagga, omgifven af paltor, med ett uttryck af hjärtinnerligaste fröjd undersökte sina tår, hvilka alla stucko fram ur de eldröda ullstrumporna. Hervor kunde sällan se en barnunge utan att känna lust att taga honom upp i sin famn. Men de Erikssonska ungarna — nej, dem tog man verkligen inte gärna i — de voro för smutsiga. Men söt var han, den lille.

Den som inte heller såg ledsen ut var en sjuåring, som satt på golfvet och var ofärdig; han log öfver hela sitt magra, fula, fräkniga ansikte, när Hervor frågade hur det var med honom.

— Jo, han är bättre nu, sade madam Eriksson. Det var så besynnerligt, vet fröken, att en dag, just som han var så dålig, så hörde jag precis liksom en röst som sa' te mej — det var ändå just som det kom bortifrån kakelugnen där — jo så här sa rösten: Gå te benedoktor Larsson på Kammakaregatan! Ja, tänk så sa den. Och jag tog pojken på armen och

gick dit, och han gaf mig en salfva att smörja på benet. Och nu har det läkts ihop, det där såret, som var så illakt och aldrig ville läkas ihop. Men det förstås, aldrig kan han komma te gå riktigt, utan han får väl sitta ofärdig hela sitt lif.

Pojken log, som om det vore den gladaste utsikt i världen.

— Om man skulle försöka få in Johan på Serafimerbarnhuset, sade Hervor i något tveksam ton. Där ha de det så bra, och ni har ju svårt att hinna med honom, madam Eriksson, så många som ni har omkring er.

— Nehej, se det vill jag då rakt inte, sade madam Eriksson med oväntad kraft i stämman. Se, min egen pojke vill jag allt behålla hos mig!

Den klagande tonen var med ens försvunnen, och där kom något i hennes blick som gjorde att Hervor förstod hvarför alla barnen kunde le och stråla midt i smuts och fattigdom och trasor.

I detta ögonblick återkom Stina, som af Hervor blifvit utskickad att köpa kamfertsprit och ett par brödbullar. Hervor började gnida madam Erikssons sjuka arm med kamfertspriten — tappert kämpande emot en kväljande känsla af vedervilja inför den smutsiga, illaluktande tröjan.

— Jo, det känns verkligen bättre nu, erkände madam Eriksson.

Hervor visade Stina hur hon skulle göra för att hjälpa modern, ifall smärtorna kommo tillbaka. Och så tog hon afsked och gick — dock icke utan att ha utverkat tillstånd att få öppna ett fönster.

Hon hade kommit utför trapporna och befann sig på nedre botten. En dörr öppnades, och ett hufvud tittade ut.

Det var den lilla magra madam Jonsson, som neg och bad, att fröken, då hon ändå var i huset, skulle komma in till dem ett litet tag.

De grågula hamptygsgardinerna framför fönstret och de tyska oljetrycken på väggarna gjorde just ingen glad. Men där rådde inne hos Jonssons en snygghet, som särdeles fördelaktigt afstack mot det Erikssonska hemmet. Och för tillfället härskade där tydligen en särskildt festlig stämning inom familjen. En viss högtidlig glädje lyste ur allas ansikten: mannens, hustruns, och de tre små flickornas.

Madam Jonsson dröjde icke med att förklara orsaken.

— Sir fröken, Jonsson har slutat opp med å supå. Det är en frälsningssoldat som har haft en te å lofva det. Och tänk, i går var det första lördå'n efter se'n han hade loft det, så fröken kan tro, att jag var ängslig! Men han kom hem och hade inte smakt en droppe! Och inte i dag heller! Han har varit med oss hela da'n, och vi ha varit ute i Karl-

bergsparken och suttit i gröngräset och haft kaffe med oss.

Jonsson stod själf och log belåten vid hustruns berättelse, nickade bekräftande och sade:

— Ja, nu har jag sluta' opp me't.

Och de tre små bleka flickorna, som alla hade smala bruna ögon och hvar sin smala bruna fläta, stodo rundt omkring och skeno af glädje, äfven de, öfver detta märkvärdiga: att far slutat upp att supa.

Hervor visste, att det betydde icke litet för familjen detta, visste att denna tärda kvinna och dessa bleka små flickor tidtals hade lefvat på ett franskt bröd hvar om dagen samt litet kaffe. Och hon lyckönskade dem till förändringen.

— Men nu ska fröken si hvad jag har skaffat mig i stället, sade Jonsson. Si, nå'n glädje måste en ha här i världen, sir fröken. Och när jag slutade supa, skaffade jag mig de här små kräken i stället.

Han visade med triumferande min på ett par kanariefåglar som hoppade omkring i en liten ståltrådsbur, hvilken stod på bordet. Han böjde sig ned öfver buren, spetsade till sin stora mun och sade: »pip, pip» med ett förtjust uttryck i det grofva ansiktet.

— Ja, dom är han så da'n med, sade hustrun. Och jag tycker det är så bra han har dom, så har han ändå någe roligt.

— Jag köpte ett ägg åt dom i går, sade

Jonsson, och Albertina har hårdkokat det. Si, di tycker om ägg, och det är bra för dom att äta så'nt. Jag har kvar hälften än.

Han gick bort till ett skåp vid väggen, öppnade det, tog fram ett halft hårdkokt ägg och började mata fåglarna.

Och de tre små flickorna, som själfva tro- ligen ej på månader smakat ett ägg, stodo med glädjestrålände ögon och sågo på hur de små fåglarna pickade i sig både gulan och hvitan.

Hvor kom inte så snart därifrån.

— Det ä allt någe' annat jag skulle vilja tala med fröken om också, sade Jonsson. Jag tycker inte di bär sig bra åt nu i Frankrike. Jag skulle vilja säga fröken, hur jag tycker di skulle göra och höra om inte fröken också tror det vore det redigaste de kunde ta sig för.

Och så följde en längre utläggning af Jonssons åsikter om Europas politiska situa- tion, hvilken Hvor sträfvade att med all- varlig uppmärksamhet åhöra.

En stund senare skyndade hon med snab- ba steg den dammiga gatan framåt mot väs- ter, där solen ännu glödde mellan husraderna. Hon nådde stranden af Ulfsundasjön, som låg blank i den sjunkande solens glans. Några unga tallar höjde i förgrunden sina dunkla kronor, kringgjutna af det varma aftonljuset. På andra sidan sjön reste sig med enkla och kärfva linjer det gamla hvita slottet från Kar-

larnas tid. Smala näs med lummiga lindar och hvitstammiga björkar speglade sin dallrande ljusa vårfägring i det blänkande vattnet; öfver det skinande fästet drefvo små lätta skyar fram — rosiga de som höllo sig nära solen, viol- och ametistfärgade de som seglade längre borta.

Här var vackert — ljufligt vackert. Här kunde man för ett ögonblick drömma sig långt borta från den gråa staden...

Hon stod åter inne i sin lilla kammare, såg åter upp emot den lilla fliken af blå himmel.

Nu lyste stjärnor däruppe. Och nu glömdes man att det var bara en liten flik man såg. Ty där var dock oändligheten bakom. Stjärnor bortom stjärnor, världar bortom världar, skimrande glans och omätliga vidder i detta djupa, dunkla blå.

Hvad himmelen alltid blef mycket större och väldigare om natten! Hvad allting annat blef smått!

Hur kunde man väl klaga och knota, låta sig nedböjas af sorgen, då man dock var omsluten af oändligheten — denna oändlighet som man innerst tillhörde...

En stjärna var det som brann med ett starkare och stillare sken än de andra. Hon såg upp emot den och tänkte på de två stjärnor hon en gång drömt om — de två hvilka hon trott att hon skulle ha att välja emellan...

Ingendera af dem skulle hon nå. Lika fjärran brunno de båda...

Men om hon ock aldrig skulle vinna vare sig ära eller kärlek — där fanns dock ännu en stjärna att blicka upp till...

Hon tyckte sig ha skymtat den stjärnans glans i kväll, då hon sökt att glömma sig själf och bringa en glimt af hugnad till staccars trefvande medmänniskor.

XV.

Ett bref.

Det var en grå februaridag som Hervor vid hemkomsten från en promenad fann på sitt skrifbord ett bref med italienskt frimärke. En stor karaktäristisk, välkänd piktur.

Hon slet ifrigt upp kuvertet.

Det var icke ofta hon hade bref från hertiginnan. Men alltid var det som en fläkt ute från de stora vidderna. Och alltid var där också en strömning af värme, nästan af ömhet, som gjorde hennes hjärta godt.

»Kära barn,» skref hertiginnan i dag, »har ni inte lust att komma ut och hälsa på mig här i Bologna?»

Det är inte så ofta här i världen man

träffar någon som man känner sig äga en verklig djup sympati för, och om två människor råkas, som finna sig i sitt inre äga frändskap, då böra de icke släppa a hvarann — eller hur? Jag har alltid tänkt att någon gång be er komma till mig, men allehanda omständigheter ha kommit emellan: ett par år var jag mycket klen, ibland har jag företagit längre resor, och förlidet år hade jag hos mig en af mina ryska släktingar som var sjuk och behöfde ett sydligt klimat. Nu ber jag er emellertid: kom och gläd mig med ett besök! Kom så snart som möjligt och blif här öfver sommaren! När det blir för hett på slättlandet, fly vi upp till min hvita villa i Apeninnerna, där ni skall finna härliga skogar och en luft som bland Alperna.» —

Blodet sprang upp åt kinderna af glädje, när Hervor läste detta bref. Å, att få komma ut igen! Det skulle vara som ny ungdom, ny frihet, nytt hopp! Och att få komma till den väninna som hon så mycket beundrade och höll af!

Hon var utom sig af otålighet öfver att det skulle dröja ännu fyra timmar innan hennes fader komme hem. Hon skulle velat tala med honom strax, diskutera planen, bestämma dagen för afresan och ögonblickligen begynna packa.

Kanslirådet fick emellertid, när han först hörde om saken, ett anfall af ämbetsmanna-

mässigt försiktig misstro. En sådan där utländsk hertiginna — hvem kunde nu egentligen veta hvad det var för en? Och född ryska till på köpet! Det kunde mycket väl vara en äfventyrerska. Han visste inte, om han kunde låta Hervor resa ditut.

Helst som tant Eleonore själf förklarar, att hon »var nog lite konstig».

Hvarmed tant Eleonore i grunden menar det att hertiginnan haft den besynnerliga smaken att tydligen föredraga Hervors sällskap framför hennes eget.

Emellertid visade sig tant Eleonore, så snart hon fick höra om förslaget, verkligt angelägen om att saken skulle bli af. Ty den rättvisan måste man göra henne, att ingenting som kunde lända till släktens ära var henne likgiltigt. Och det skulle icke bli oangenämt att för sina vänner slå fram några ord ibland om »min niece som är ute hos sin vän hertiginnan di San Tesoro».

Tant Eleonore frågade sig för hos italienske ministern, när hon en dag träffade honom borta på middag, angående hertiginnan di San Tesoro.

Och nästa dag kunde hon meddela sin svåger, att hertiginnan tillhörde en af Italiens bästa familjer, själf var en högst distingverad dam och till på köpet ganska rik, hvilket, som man vet, ej alltid är fallet med förnäma italiennare och italienskor.

Efter detta lät kanslirådet sina betänkligheter fara, gaf högtidligen sitt faderliga tillstånd och dessutom en toaletstutstysel och en reskassa betydligt öfver hvad Hervor vågat hoppas.

Fjorton dagar efter brefvets ankomst var Hervor på väg — ensam denna gång. Det hade verkligen beslutats i familjerådet, att hon skulle få lof att resa ensam.

— Nu för tiden, söta Beate-Malene, ser man sådant också i de bästa familjer. Det är underligt, men man får ju lof att rätta sig efter tiden...

Är det sant? Är den sant? mumlade Hervor, när hon satt på tåget och ångade i väg. Fri för ett halft år åtminstone! Fri från tanter och kält och gnat. Fri att göra hvad hon ville — att ägna sig åt den konst hon brann för, utan att behöfva höra dessa små pikar och anmärkningar som ibland kunde för hela dagar döda all arbetsglädje inom henne.

Och djupt inom henne hviskade en stämma att det öppnade sig ock andra möjligheter för den som begaf sig ut i vida världen...

Tåget brusar framåt, skramlande, rasslande, dundrande. Ut, ut, — sjunger det med sin gnisslande stämma som dock är så full af tjusning, — ut, ut i vida världen; hvem vet hvad som där kan hända dig? Hvem vet om inte därute, där solen skiner öfver fjärran stränder, ett ansikte, ett älskadt, ett efterlängtadt,

plötsligt lyser emot dig? Hvem vet? Hvem vet? Världen tyckes stor, men den är i själfva verket så liten... Måste icke två hjärtan som tillhöra hvarandra, som längta till hvarandra, åter mötas en gång? Är det inte en evig dragning emellan dem?

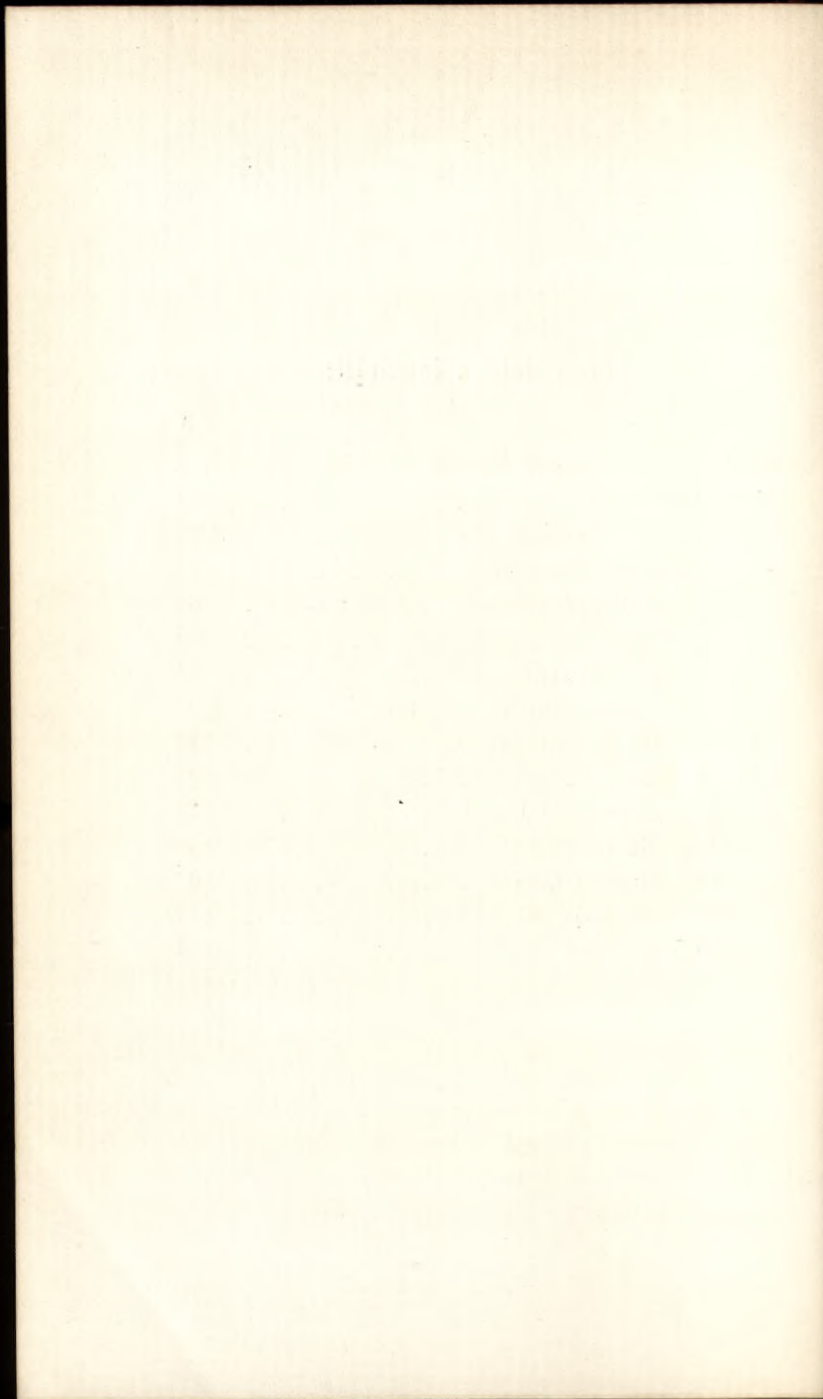
Sitter du hemma i din vrå, då glider dig lifvet förbi, men kastar du dig ut i strömfåran, hvem vet — hvem vet hvad som kan hända dig?

Förra delens innehåll:

	Sid.
Kap. 1. Vid Nacka	3
» 2. Släkten.	14
» 3. I »musernas sal»	35
» 4. Ett evenemang	49
» 5. I flickpensionen	62
» 6. Ett möte	69
» 7. I vaknande vår	86
» 8. Kosmopolitiskt hotellif	95
» 9. Bland hvita alper	112
» 10. Frost	125
» 11. Nere i dalen	142
» 12. En ljusglimt	150
» 13. Hemma igen	167
» 14. En majkväll	182
» 15. Ett bref	193

PÅ SÄLLSAMMA VÄGAR

ROMAN

AF

ANNA MARIA ROOS

ANDRA UPPLAGAN

SENARE DELEN

STOCKHOLM
C. E. FRITZES BOKFÖRLAGS AKTIEBOLAG

STOCKHOLM 1910
TRYCKERI-A.-B. SKANDIA

XVI.

Ut i världen.

Fram brusade tåget öfver vida slätter ännu i vintersömn, fram genom planterade tallskogar, där träden stodo i leder, så precisa och käppraka som preussiska soldater. Fram emellan svindlande höga berg, från hvilka forsarna skummande störtade ned genom djupa klyftor. Fram genom mörka tunnlar, där vagnarnas ras-sel ljud doft och dånande.

Och så åter öfver slätter, men med mjukare, vekare linjer, slätter, täckta af en späd vårgrönka, med rader af träd, sammanbundna med guirlander — vinrankor, hvilka ännu icke fått löf men ändock verkade som festdekorationer.

Nu var det afton af den sista resdagen. Huvor hade legat i Verona öfver natten och ströfvat omkring på dess torg och gator en stund på morgonen; nu hade hon ej långt kvar till målet.

Den tidiga marsskymningen hade sänkt sig öfver fälten, allt hade blifvit grått och sorgmodigt, höljdt i ett disigt dunkel.

Tåget höll stilla ett par minuter vid en liten station. På perrongen gick af och an en gosse, bärande en bricka med stora glas, fyllda af iskyldt skummande öl, som han bjöd ut. Men ingen af passagerarna tycktes benägen att låta fresta sig. De som känt behovet af en läskedryck hade en halftimme förut på en större station stillat sin törst. Men oförtrutet ljud gossens: »Birra e ghiaccio! Chi commanda birra?» Han sjöng det med klar och klingande röst på en melodi som han själf hittat på, en melodi som steg helt käck och förtröstansfull under de första orden, men plötsligt sjönk vid de sista med något af en sorgen, smärtfyllt resignation. Han var väl van vid det där, pysen, att ingen brydde sig om hans rop och hans öl, där fanns ju den stora stationen, som alltid, obeveklig som ödet, kom i förhand och där fullvuxna, magnifika kypare höstade in massor med soldi. Men han lät inte kufva sig, han höjde i alla fall på nytt i heroiskt glada tongångar sitt rop bara lite mer ansträngdt för hvar gång, och ändå lite mera tårfyllt, darrande, hopplöst, i slutets fallande kadanser.

Ännu då tåget satte sig i gång, hördes den tappra lille pysens kamp mot ett öfvermåktigt öde.

Allt djupare blef skymningen; det var natt, en mulen, stjärnlös natt.

Hervor, som förut under hela resan varit fylld af en förväntansfull glädje, hade låtit sig gripas af marskvällens grå, mjältsjuka melankoli. Hon fattades af en beklämning, likartad med den hon som barn erfarit, när hon fick resa bort på besök till släktingar på landet. Det hade varit en sådan fröjd, när man fått lof att resa, men ju närmare man kom målet, dess mer växte inom en en blyg, ångestfull förskräckelse. Man önskade innerligt att vara hemma igen och inte behöfva möta en hop jämförelsevis främmande varelser, som skulle titta på en och kanske innerst tänka: Hvad har du här att göra?

Det var nu nära sju år sedan Hervor sett hertiginnan. De hade känt en stark sympati för hvarandra, en sympati som å Hervors sida ännu fortlefde oförminskad och som, af hertiginnans bref att döma, också fanns kvar inom henne. Men ändå — hon kände sig inte viss om att inte hertiginnan egentligen bjudit henne af medlidande, — därför att hon förstod att hon hade det svårt hemma. Kanske satt hertiginnan just nu och tyckte innerst, att det var rätt tråkigt och besvärligt att få en gäst så här på längre tid. Med den gamla misstro till sig själf, som hos Hervor var ett outplånligt minne från barndoms- och ungdomsårens förtryck, sade hon till sig själf, att hertiginnan sannolikt

i denna stund var allt annat än glad att få henne till sig...

»Bologna!»

Kort och skarpt ljud konduktörernas rop i samma ögonblick tåget glidit in på perrongen. En stund senare satt hon i en droska med sitt bagage.

»Palazzo San Tesoro!»

Kusken grinade välvilligt, klatschade med piskan och körde i väg.

Hvad var det för jättelika vidunder som högt uppifrån nattdunklet böjde sig hotande fram — liksom för att krossa henne?

Ah, det var Asinelli och Garisenda — de båda lutande tornen. Hon hade läst om dem, men hon hade inte tänkt sig att de båda medeltidsjättarna skulle verka så dystert imponerande.

Droskan stannade med ett ryck.

Ett ståtligt palats i tidig renässansstil. Porten öppnades af en hvithårig portvakt med vänliga ögon och silfverprydt iivré; en svartklädd liten kammarjungfru förde henne uppför trappan till ett stort vackert rum, där en brasa sprakade och en skål, fylld med anemoner, spred en glans af vårlig friskhet.

Om signorinnan ville byta toalett, sade kammarjungfrun, skulle hon komma tillbaka om en halftimme och hämta henne och visa vägen till matsalen.

När Hervor trädde in i den lilla salongen

i Lous-seize-stil bredvid matsalen, kom hertiginnan emot henne.

— Välkommen, mitt kära barn, sade hon med en hjärtlig klang den vackra, mjuka stämman och omfamnade henne.

Hervor kände med ens alla sina farhågor försvinna.

Och då de en stund senare sutto vid middagbordet, inbegripna i ett lifligt samtal, kände Hervor, vid det hon såg in i sin väns varma och kloka ögon, en fröjdefull förvissning om att här skulle hon känna sig hemmastadd mer än någonsin i sitt eget köldmättade hem.

XVII.

En mottagning.

Hertiginnan hade sin torsdagsmottagning.

I Palazzo San Tesoros praktfulla salar — några smyckade med fresker af Luca Giordano, där muskulösa olympiska gudomligheter höllo gästabud, andra klädda med gobelänger, där i dunkelgröna skogar under en blekblå himmel Diana jagade en evigt flyktande hind och Venus oafslåtligt sörjde en död Adonis — rörde sig en talrik skara besökande. Eleganta damer, som kommo från den obligatoriska pro-

menaden i vagn i Giardini Margherita, och prydliga kavaljerer med välvårdadt spetsigt helskäggs à la blaserad världsman eller små koketta mustascher à la oemotståndlig Don Juan.

Men där funnos också andra typer — folk som tydligen icke tillhörde den bolognesiska *crème n.*

— Du kommer att hos mig möta folk från två olika världar, hade hertiginnan sagt till Hervor. »Societeten» är jag ju tvungen att umgås med, fast det inte just är många ur den som intressera mig. Men några af de människor jag helst är tillsammans med här i staden tillhöra Bolognas universitetsvärld, och inom dess kretsar finnas några mycket begåfvade personer som jag önskar göra dig bekant med.

När hertiginnan sedan på sin mottagning presenterade för Hervor en mörkhyad ung man med ett par inteligenta ögon såsom professor Benedetti, förstod Hervor, att detta måtte vara ett af ljusen inom Bolognas lärdomsvärld.

— Ni är konstnärinna, hör jag af hertiginnan, började den unge professorn genast. Är det mycket ovanligt i Sverige att unga damer ägna sig åt konsten?

— O nej, sade Hervor med ett litet leende. Vi äro många som äro hemfallna åt den lasten — alldeles onödigt många, tycka visst våra manliga kolleger.

— Jag önskar vi kunde säga detsamma här i Italien, att här funnes många konstnärinnor.

— Önskar ni verkligen det? frågade Hervor förvånad. Det är i sanning ovanligt att höra någon man göra ett sådant uttalande. Men ni är inte målare! Jag undrar om ni skulle önska att många kvinnor slog sig på er vetenskap — hvad det nu är för en? Jaså, filologi.

— Det skulle jag visst, sade signor Benedetti allvarligt. Och jag skall säga er hvarför. Vi unga italienare som äro varma för vårt lands framtid — vi som förstå huru det i somliga hänseenden är efterblifvet och inse att det kräfvdes mycket arbete innan Italien åter når den ledande ställning inom kulturen som våra stolta traditioner berättiga oss att hoppas på, vi — eller åtminstone somliga ibland oss — inse, att det skulle betyda mycket för vårt lands utveckling om kvinnorna gäfvade sin insats däri, i stället för att bara tänka på toaletter och kurtis.

Hans blick flög halft föraktfullt ut öfver det sidenfrasande, violdoftande vimlet omkring dem.

— Jag förstår: det är för att ni tar det ur patriotisk synpunkt som ni kan se på kvinnoarbetet fördomsfritt, sade Hervor. När man hemma hos oss får höra män resonera om kvinnoarbete — särskildt inom konst och litteratur —, så är det nästan aldrig ur den synpunkten om det är till gagn för landet eller icke att kvinnorna göra sin insats i det andliga arbetet. Utan det bedömes vanligen uteslutan-

de ur konkurrenssynpunkt: hur pass mycket förfång det kan göra männen, hur pass mycket det kan anses försämra deras utsikter i fråga om inkomster och ryktbarhet.

Professor Benedetti skakade på hufvudet.

— Då äro vi mindre trånga här, sade han. Vid Bolognas universitet hör det för öfrigt till våra gamla traditioner att ära kvinnoarbetet. Ni vet kanske, att det var här i Bologna som Laura Bassi var professor i matematik och Mazzolina i anatomi, att det var här som den lärda Clotilda Tambroni föreläste i grekiska och som den sköna Novella d'Andrea måste hålla sina föredrag dold af ett förhänge, på det att icke studenterna måtte förvirras vid åsynen af hennes fägring. Och om ni går omkring här i gallerier och kyrkor, skall ni finna verk af bildhuggarinnan Properzia de' Rossi samt af målarinnan Elisabetta Sirani, hon som dog så ung men redan gett så stora löften. Det var under Italiens storhetstid som kvinnorna deltog så verksamt i kulturarbetet; jag tror att om vi skola få en ny storhetstid, så måste vi ha kvinnorna med. Nåja, i vissa afseenden äro vi redan på god väg uppåt, tillade han med en glimt af stolthet i de intelligentas bruna ögonen. Ni vet kanske inte det, men det är en oerhörd utveckling i ekonomiskt och industriellt hänseende som Italien genomgått på de senaste decennierna. Om ni talar med någon af de gamla, någon af dem som minnas hur

det var när Bologna hörde till Kyrkostaten och Firenze hade sina österrikiska storhertigar, så skall ni få höra hurudant här var då: hur allting var ruttet — ifrån styrelsen och till de bräder, som bildade usla små broar öfver våra floder. Ja, och på det vetenskapliga området står Italien också högt. Och vi ha utomordentliga uppfinnare. Ni vet: vi ha vår Marconi!

Det var icke första gången Hervor hört detta namn nämnas med stolthet af italienare. Hon förstod och fann nästan rörande denna tydliga, naiva glädje hos ett folk som ägt så många af mänsklighetens största och ryktbaraste söner, men sett sin storhet och sin ära sjunka, öfver att åter kunna räkna ibland de sina en man, hvars namn flugit öfver jorden.

I ett gemak, där ett blekblått silfverstickadt sammetsdraperi hängde bredvid en skimrande venetiansk spegel, och där på en svart skulpterad piedestal stod en bronsstaty af den finlemmade, drömmande gedayngling med de tankfullt sänkta ögonen som af forskarna kallas än Narcissus och än Bacchus, satt hertiginnan själf midt i en liten grupp af gäster. Det led mot slutet af mottagningen, de flesta hade gått, den tidiga skymningen och en mulen marsdag hade begynt falla, och den elektriska lampan framför spegeln var tänd. Det var en lampa i form af en lilja, som växte upp från golfvet rak och slank, men när der väl hunnit så högt den förmådde, i trött vemod böjde sin opal-

skiftande kalk, hvars månlika ljus återkastades af spegelglaset.

I den lilla krets som samlat sig kring värdinnan — och dit nu också Hervor samt professor Benedetti sällat sig — funnos representerade båda de världar om hvilka hertiginnan talat.

Man hade börjat tala om en bok, som nyligen utkommit och väckt mycket uppseende i hela Italien, speciellt i Bologna, vid hvars universitet författaren för några år sedan tagit sin grad.

— Men en sak i den boken kan jag inte förstå, sade den lilla grefvinnan Soranzo, öfver hvars buckliga hår, lysande i den allra modernaste rödblonda färgen, sväfvade en hatt som var ett under af lilasfärgad tyll och hvita plymer, sammanhållna af en smaragdkimrande skalbagge — en sak kan jag inte förstå: att författaren tror på den där besynnerliga teorien att människorna i flera olika inkarnationer komma tillbaka till denna jord, men att han ändå polemiserar emot teosoferna! Men det där är ju just teosofernas lära.

Hertiginnan sökte dölja ett litet småleende, i det hon svarade:

— Ni menar väl, som de flesta, med teosofer dem som svära på m:me Blavatskys helighet och på mrs Besants ofelbarhet. Men läran om reinkarnationen har månghundra år före dessa damer och deras efterföljare förkun-

nats af vise män i Egypten och Indien, i Grekland och i Rom; den har anförtrotts som en helig hemlighet vid prästinvigningar i de gigantiska templen vid Nilen, den har förkunnats vid de eleusinska mysterierna, den har varit ett ämne för forngermanska sagor, den har lärts af filosofer och kyrkofäder, den har utlagts af Platon och försvarats af Origenes. Ja, jag försäkrar er, min kära grefvinna, att man kan tro på reinkarnationen utan att vara en lärjunge till madame Blavatsky.

— Men det är ju egentligen en alldeles förskräcklig teori, utbrast baronessan Pepoli, en fetlagd medelålders dam med ett jovialiskt ansikte, små svarta, pigga ögon, en extravagant toalett och på det hela en typ som påminde om en glad och fördomsfri mamma i någon modern buffa-operett. En fasligt omstörtande och rabulistisk teori! Att tänka sig att man kanske i ett föregående lif har varit tvätterska och i det nästa blir månglerska! Ja, ja, mitt herrskap, jag förstår nog hvad ni tänka, när ni titta på mig, ni tänka att det ser inte så alldeles omöjligt ut! Ja, det tjänar ingenting till att ni neka... Men just därför så vill jag inte höra talas om den där teorien -- nehej, jag tål den inte. För min egen själfaktnings skull vill jag ha den tillfredsställande kärslan att det behöfts några seklers aristokratiskt blod för att åstadkomma Rosa Pepoli.

— Ni har rätt, baronessa, inföll signor de

Zampiere, en liten blek spindelliknande herre, — det är alltför omstörtande teorier. Det skulle ju då inte betyda något, det blåa blodet, den ädla härstamningen! Skulle man inte mer ha rätt att vara stolt öfver sina förfäder!

Hervor tänkte på kusin Per-August och log i sitt sinne. För kammarjunkaren skulle lifvet förlora sin mening, ifall han ej mer kunde glädjas åt sina sexton anor och sörja öfver att han inte hade trettiofvå.

— Och för resten så vet ni ju allihop, fortfor den jovialiska baronessan, att i min släkt ha vi alla sneda ögon — à la Chinoise — och små korta uppnäsor, och allihop tycka vi om god mat och tycka om att prata och förstå oss inte det allra bittersta på affärer. Nej, min kära Vera, hur mycket jag än beundrar ditt goda hufvud, men det skall du inte få mig att tro, att vi alla, syskon och kusiner och onklar och tanter, ha rafsats ihop rent på måfå från världens alla hörn.

— Inte sammanförda på måfå, sade hertiginnan leende, utan dragna till hvarandra af frändskap i natur, böjelser och anlag. Om öfverallt den lagen gäller att lika attraherar lika, är det då icke högst antagligt, att också vid inträdet i lifvet en sådan hemlighetsfull attraktionens lag gör sig gällande? Därtill kommer ju den yttre likheten som är en naturlig följd af den fysiska samhörigheten, samt en del öfverensstämmelser — i röst, i sätt, i va-

nor, — hvilka äro berende af likhet i uppfostran och omgifning.

— Nå, vi lefva ju i en demokratisk tid, sade baronessan med ett tragiskt uttryck som knappast tycktes höra hemma i hennes väl-mående och godlynta ansikte. Och börja alla människor omfatta de där teorierna, så blir det förstås, som signor de Zampiere säger, aristokratiens undergång!

— Jag vet demokrater, som äro minst lika missbelåtna med teorien som några aristokrater, sade hertiginnan. Och, efter hvad det synes mig, med kanske än mer skäl. Ty om själarna i allmänhet genom frändskap och böjelser dragas till en viss omgifning, då är det ju antagligt att det i regel är i intelligens och förfining efterblifna individualiteter, som födas i de familjer, hvilka stå lågt med afseende på bildning och kultur.

— Men, hertiginna, ni måste väl medge, att från den regeln finnas åtskilliga undantag, inföll professor Benedetti. Tänk på huru många framstående män arbetat sig fram ur de lägsta klasserna!

— Om ni med de lägsta klasserna innefattar landtmännen, så medger jag att undantagen äro tämligen talrika. På landsbygden har fattigdomen ej samma fruktansvärda skönhetsdödade inverkan som i den moderna fabriksstaden. En fattig herdegosse — det är inte bara något som låter poetiskt, det innebär ock-

så en sysselsättning som är ägnad att väcka och nära hågen för drömmier, kärleken till naturens skönhet, den trånad till vida horisonter som är en så naturlig sporre för fantasien. Men ni skall, om ni tänker efter, finna att af hela Europas framstående män under det gångna seklet är det få som äro söner till stadsarbetare. Hvad nu dessa undantag beträffar, så blir ju det sociala problemet hufvudsakligen detta: att så mycket som möjligt underlätta deras öfvergång till en mera bildad klass. Men detta blir icke ett nivellerande, icke ett försök — som alltid måste bli misslyckadt — att låsa som om på det hela ingen skillnad finnes i förfining och i andlig struktur emellan människor, som uppvuxit inom olika klasser.

— Men om öfvergången nedifrån uppåt bör underlättas, genmälde professor Benedetti, så vore det säkerligen också fördelaktigt om ej så många sociala fördomar motsatte sig en öfvergång uppifrån nedåt. Jag vet unga män som skulle bli förträffliga medborgare, ifall de ägnade sig åt t. ex. snickeri, men som bli odågor därför att de vuxit upp inom en krets där kroppsarbete icke anses fint.

— Det är sant, sade hertiginnan. Det vore godt om alla familjer hade samma princip som hohenzollrarne: att hvarje ung man skall lära sig ett yrke, och det vore förträffligt om folk som inte ha fallenhet för andligt arbete, öfvade yrkesfärdigheten ej blott som

tidsfördrif utan på rent allvar. Platon hade kopparslagareverkstad — hvarför skulle vi skämmas, ifall våra söner eller bröder valde ett sådant yrke?

— Jo, ursäkta, kära Vera, jag tycker det vore rysligt, helt enkelt, utbrast baronessan. Jag skulle strax säga upp bekantskapen!

Hertiginnan smålog.

— Det tror jag, Rosa. Men jag återkommer till hvad jag nyss utgick ifrån: Huru skola icke socialism och anarkism förlora sina bästa agitationsmedel, om det bittra raseriet öfver samhällets orättvisor, den hätska afunden emot de i ekonomiskt hänseende bättre ställda befunnes vara omotiverade — om hvar och en måste anses vara åtminstone till en stor del själf ansvarig för de förhållanden han födts i? Ja, jag tror för min del rentaf, att skola vi möjligen kunna undgå den sociala revolution, af hvars annalkande vi redan höra det första dofva mullrandet, så skall det vara därigenom att människorna blifva öfvertygade om den sanningen att våra gärningars lön följer oss efter.

— Ja, det är som pater Anselmo brukar säga, inföll grefvinnan Serranzo, massorna ha ingen religion mera; det är därför man inte kan hålla styr på dem.

— Pater Anselmo var nog rätt i att massorna icke ha någon religion, sade hertiginnan, men han kanske inte har gjort klart för

sig hvad det är som vållat, att folket ej mera med undergifvenhet vill finna sig i att anse som Guds skickelser olikheterna i yttre lefnadsvillkor: man har velat tvinga människorna att tro i blindo. Det kunde kanske gå förr, då massan icke tänkte. Ja, jag vill inte precis påstå, att den stora massan tänker så mycket nu heller, den följer nog på det hela lika blindt och kritiklöst nu som förr hvad som predikas för densamma. Men det är den skillnaden att nu är det hatets och missnöjets och omstörtningens religion som predikas med den största ifvern och som vinner de flesta adepterna, eftersom den utlofvar fröjder redan på denna jord — något som otvifvelaktigt lockar flertallet betydligt mera än en hägrande sällhet i ett kommande lif. Och nu hämnar det sig att man aldrig sökt lära människor att förstå hur det kan vara möjligt, att vi hafva en rättvis och kärleksrik Gud, och att ändock jorden är så full af lidande, — ofta, som det tyckes, oförskyldt. Det finnes blott ett sätt, synes det mig, att lösa problemet — eller åtminstone ge en antydning om dess lösning — och det är läran om återfödelsen och om en evig rättvisa, som gör det nuvarande lifvet till en följd af de föregående.

— Men, hertiginna, inföll professor Benedetti med en glädtigt satirisk glimt i de kloka ögonen, det förvånar mig att i dag höra er tala om den sociala revolutionen så som om ett

ondt, som bör om möjligt afvändas. Det var icke länge sedan ni talade om för mig, att ni hemma i Ryssland var en röd revolutionär.

— Nå, i Ryssland... Hvem tror ni i Ryssland kan vara ung och ha ett hjärta utan att brinnande längta efter den dag då förtrycket och brutaliteten blir omöjliggjordt! Hör på, jag skall berätta för er en händelse som jag hörde i min ungdom — ni skall förstå att det var något som kunde komma ett ungt hjärta att gråta blodstårar af harm. Det hände på kejsar Nikolaj I:stes tid. En vacker ung flicka, tillhörande en af Moskvas förnämsta familjer, var på en maskeradbal, hvilken bevisades af tsaren själf. Sonja — hon hette så, den unga flickan — var så glad och sprittande som en nyss i världen utsläppt sjutton-åring kan vara. Hon gick fram till kejsaren — han bar mask, han som de andra, men ingen kunde undgå att känna igen hans ståtliga gestalt och hans härskareshållning —, och hon hviskade i lekfull ton: »Vackra mask, hvad gjorde ni i går kväll på Morskaja-gatan?» Det var något rykte hon uppsnappat — tsaren hade en liaison vid den gatan —, jag tror inte den unga flickan riktigt begrep, hvad det var hon alluderade på, hon visste bara att man hviskade om att tsaren brukade begifva sig dit om kvällarna, och hon log muntert under masken då hon kom med sin lilla anspelning. Men tsaren ryckte till. Och tog reda på hvem

den där unga damen i den skära dominon var. Nästa morgon, medan den unga flickan ännu låg och sof, kommo ett par gendarmer till hennes fars bostad och begärde att få träffa den unga fröken. De tilltvungo sig inträde i hennes sängkammare, de tillsade henne att följa med dem, och de lämnade ej ens rummet, medan hon klädde på sig. Så fördes hon ned i en droska och åkte bort, sittande emellan de båda gendarmerna — medan fadern och modern sågo på. Vid polismästarens bostad höll droskan, hon leddes in i hans ämbetsrum. »Ni skall få lära er, min unga fröken», sade polismästaren i barsk ton, »att man får ha tand för tunga, när man talar till högt uppsatta personer...» I samma ögonblick rycktes en tallucka i golvet undan, flickan sjönk ned under golvet ända till hakan... I det undre rum, där hennes kropp befann sig, väntade ett par bödlar, de slet af henne kläderna och piskade henne. Däruppe stod polismästaren och iakttog kallt hennes ansikte... Ett par timmar senare fördes hon åter i droska till sitt hem — afsvimmad, blodig, sargad. Hon låg sjuk och yrade ett par dagar — så dog hon.

Hertiginnan var helt blek, när hon slutade historien, och hennes stämman darrade.

— Ni förstår, att när en ung människa får höra en sådan historia, så börjar hon att drömma om revolution... Och den historien är bara ett litet exempel af många. Men

när vi drömde, vi unga, om ett stort och fritt Ryssland, — då trodde vi det skulle kunna åstadkommas genom en revolution som skulle gjuta blott föga blod — blott straffa några af de värsta förtryckarna såsom skuldoffer för seklers våld och grymhet. Det tycktes oss, att man behöfde blott ropa ut ett frihetens, ett förlösningsens ord till folket, och alla skulle nödgas inse, att här måste bli en ändring, en pånyttfödelse, ett afskaffande af godtycke och våld. Men ack — nu är det inte svårt att märka hur barnsligt optimistisk man den tiden var. Det tyckes mig nu som om min generation, de som hoppats liksom jag, vore lika opraktiska och idealistiska som dessa girondister, hvilka med förskräckelse sågo den frihet de drömt om dränkas i ohyggliga orgier af mord och blod. Nu är det »bergets» tid i Ryssland, nu är det de våldsamt hätska, mord- och förstörelsebegärliga elementen som tagit ledningen. Nu kan ingen förutsäga hvart det skall bära hän. Bara det kan man med tämlig vissnet förutse, att smittan från denna ofantliga permanenta revolutionshärd skall sprida sig till alla Europas länder — långt mer än hvad fallet var när Frankrike genomgick sin stora kris.

Alla tego en stund och sågo allvarliga ut. Så höjde baronessan Pepoli sin stämma:

— Ja, kära Vera, inte kan jag reda ut hvilketdera du är: aristokrat eller demokrat.

— Det tror jag inte jag skulle kunna säga

själf, sade hertiginnan. Men tar man aristokrat i den ursprungliga betydelsen: att de bästa böra styra, lutar jag nog mot den meningen.

— Ja, öfvermänniskan, sade signor de Zampiere, i det ett gillande uttryck glimtade fram i de matta ögonen, öfvermänniskan är det som skall leda hopen.

— Jag menade nu inte alls den Nietzsche-ska öfvermänniskan, genmälde hastigt hertiginnan, inte den som föraktfullt ser ned på hopen. Jag menar med de bästa dem som mest ha vilja och förmåga att hjälpa andra.

— Det blefve nog alldeles förträffligt och idealiskt, sade baronessan med en liten suck, ifall det bara blefve sådana där utmärkta mönstermänniskor som flöte ofvanpå. Men jag för min del trifs verkligen med lifvet som det är, jaha, det gör jag. Det är verkligen mycket som är treffligt på den här jorden! Men nu måste jag gå, för jag skall d.nera hos Buoncompagnis i kväll. Och det är också något som är treffligt — jaha, det är det. Så att adjö då, kära Vera, jag måste verkligen gå nu.

Som baronessan seglade ut, syntes betjänten i dörröppningen, anmälande en ny besökande.

— Herr markis Vanessi!

Den inträdande var en man med rak, elegant hållning, aristokratiska drag, ett par stora, svarta ögon och en mun, kring hvars tun-

na röda läppar låg ett drag af högmodig hårdhet.

En ovanligt vacker man, men jag tycker inte om honom, var det omdöme Hervor fälde inom sig.

— Jag hoppas ni tillgifver mig, fru hertiginna, sade markisen med en bugning, att jag vågar komma på er mottagning, fastän det är så pass sent. Jag kom hem först med halfsextåget, men ville inte gå miste om att få komma och uppvakta er.

När en stund senare alla de besökande gått, sade hertiginnan till Hervor:

— Markis Vanessi ber oss komma ut och se hans slott. Han ärfde ett för några månader sedan efter en farbror; det ligger vid foten af Appeninnerna.

— Ett vackert gammalt slott? frågade Hervor.

— Ja, det är ståtligt och af historiskt intresse, svarade hertiginnan.

Hon såg något förströdd ut, tyckte Hervor.

XVIII.

Castel Vanessi.

Töff-töff-töff.

Fram rusade en automobil på den breda, dammande landsvägen emellan vårgröna fält och ängar.

En liten gumma i kort svart kjol och med ett ansikte fullt af rynkor stod utanför ett litet lutande gråhvitt hus och tittade efter vidundret.

— Nog måste det vara syndigt, muttrade hon för sig själf, att fara fram på en sådan där! Det ska ingen få mig att tro att den kan be rätt till madonnan och helgonen, som begagnar ett sån't där spektakel.

Lite längre bort stod bysmeden, hjulbent och stark och butter med svart skinnförkläde; han såg på odjuret, fnyste och sade till Antonio, värdshusvärden:

— Förut ha vi trott att den luktade svavel, men nu vet vi att han osar bensin!

Midt i en lund af stora knotiga oliveträd, som kantade vägen å ömse sidor och spreda en behaglig skugga, stannade automobilen.

— Vi måste vänta en stund på baronessan Pepoli, sade hertiginnan, som var en af dem hvilka sutto i automobilen, annars kommer hon fram alltför långt efter oss.

— Hon åkte i väg nästan en hel timme före oss, sade grefvinnan Soranzo, hon borde snart vara här.

— Men vi ha ju inte åkt förbi henne, sade Hervor, kanske är hon före oss?

— Det tror jag inte. Hon har förmodligen en bit åkt en annan väg, af fruktan att hennes hästar skulle bli skrämde af automobilen.

— Baronessan kan visst aldrig öfvervinna sin aversion för automobiler, sade grefve Soranzo.

— Till en viss grad förstår jag hennes antipati, sade Hervor. De äro oerhördt fula! Att inte de som konstruera dem, någonsin kommit att tänka på att det kräves en ny form för en ny idé och att deras automobiler ha något ohjälpligt misslyckadt och otympligt öfver sig, så länge de se ut som vagnar, hvilka tappat sina hästar. De borde naturligtvis ha någonting högt afslutande fram — något som en stäf, hvilken reser sig för att klyfva luftböljorna. Eller ett stiliseradt fågel- eller drak-hufvud, höjande sig likt en galjonsbild, och där bakom ett par höjda vingar — också starkt stiliserade — hvilka ginge öfver i vagnens sidor. Då skulle det inte längre göra en så djupt missmodig att se en töff-töff komma rullande genom ett härligt landskap; då vore han som ett sagovidunder, som komme rytande och

flåsande, — skräckinjagande, men dock med en viss stämning öfver sig.

— Se, där kommer visst Rosa, utbrast grefvinnan Soranzo.

Jo, det var hennes ekipage med de bläsiga fuxarna. Och inne i landån satt hon själf med fladdrande yfvig fjäderboa kring den korta halsen och en djärft extravagant hatt öfver det feta och jovialiska ansiktet och såg mera än någonsin ut som en operettmamma.

— God morgon, mina vänner, god morgon, ropade hon glädtigt. Jaså, ni äro verkligen vid lif ännu. Jag väntade mig just att få plocka upp er bitvis på vägen. Nånå, jag kan ännu få göra er den tjänsten, ännu ha vi ett stycke kvar till Castel Vanessi.

— Men ni vet, baronessa, att det är mest prinsar och bankirer som bruka slungas i diket af dessa ännu något otämnda monster. Och som vi inte äro några sådana mäktiga personligheter...

— Ni är alltid så blygsam, herr grefve! Men hör på, mitt herrskap, nu tycker jag det är bäst ni ge er af på ert odjur, så att inte markisens déjeuner kallnar för oss. Den här gången är det ni som få fara först; jag vill visst inte bli upphunnen af er på vägen och få mina hästar galna af förskräckelse. Jag skall inte komma långt efter er — skall bara hålla så pass respektfullt afstånd att jag slipper ert damm och er utsökta bensinparfym,

Castel Vanessi var ett mycket gammalt slott med tjocka grå murar och med små torn i byggnadens fyra hörn. En halft igenrasad vallgraf omgaf byggnaden, som på det hela gjorde ett intryck af ett visst förfall.

Markisen stod på trappan af sitt slott och mottog sina gäster.

— Jag ber er vara öfvertygade om att jag högt skattar äran af ert besök.

Efter det déjeunern intagits, förde markisen sina gäster omkring i slottet. Där voro många rum, de flesta blott till hälften möblerade, men med praktfulla gamla möbler här och där och med gyllenläderstapeter som skulle varit oskattbara, om de ej varit betydligt sönderrifna.

— Här är ju förfallet, sade markisen i ursäktande ton, min farbror bodde här aldrig — han hade ju ett annat palats nere i Arnodalen — och brydde sig föga om att underhålla detta slott. Och själf har jag ju knappt ett halfår varit ägare till det, så att jag har ej hunnit göra mycket. Jag skulle emellertid inte bedt er komma hit ut, mina vänner, innan jag fått det mera iståndsatt, om jag ej räknat på att få en del goda råd af er upplysta smak. Ni, fru hertiginna, som visat en så beundransvärd stilkänsla vid ordnandet af ert palats, ni skulle kunna ge mig ovärderliga vinkar i fråga om restaurerandet af dessa gamla salar och gemak.

De kommo in i en stor sal med en väldig öppen marmorspisel och med gamla porträtt hängande kring väggarna. Midt emot den stora spiseln hängde bilden af en man i röd kardinalsdräkt; på ett bord bredvid honom låg den röda hatten med tofsarna. Det var ett briljant måladt porträtt, där det magra, gulbleka ansiktet med de tunna läpparna och de hårda, svarta, stickande ögonen på ett sällsamt lefvande sätt trädde fram ur den dunkla bakgrunden.

— Det är kardinal Vanessi, sade markisen. Ni känner till honom af historien, fru hertiginna. Inte på ett så särdeles fördelaktigt sätt! Skulle varit en icke oäfvnen stallbroder till Cesare Borghia, ifall han lefvat i femtonde i stället för i sjuttonde århundradet. Apropå, jag har i slottets bibliotek funnit ett mycket intressant manuskript från kardinalens tid och troligtvis härrörande från hans egen hand. Det är en liten bok, bunden i grön marokäng, på hvars blad finnas uppskrifna en del recept — på gissa hvad? Jo, på de utmärkta hemliga gifter som min salig grandonkel så förträffligt visste bereda och använda. Ni minns nog historien om kardinal Vanessi och furst Alessandro... Nåväl, det är just sådana gifter som här beskrivas — ofelbart verkande men omöjliga att upptäcka ens vid den omsorgsfullaste obduktion. Och framkallande ett sjukdomsförlopp som alldeles öfverensstämmer med andra verkliga sjukdomar. Där finnas de noggran-

naste upplysningar både om beredandet och om verkningarna. Å, det är en mycket intressant bok, den där lilla i grön marokäng!

Han skrattade till — ett kort, elakt skratt.

Hervor tänkte med en plötslig rysning af vedervilja, att markisen i detta ögonblick var ganska lik sin grandonkel kardinalen — om han också var yngre och vackrare. Där fanns samma drag af grymhet kring de tunna läpparna, samma stickande glans i de svarta, djupt liggande ögonen.

— Det finns också oublietter i det här gamla nästet, fortfor markisen, hvars ögon glimmade, som om han blifvit helt animerad af att tala om dessa ämnen. Med den gamla sinnrika konstruktionen ni vet: först föllo fångarna på en rad skarpa knifvar och sedan ned i vattnet. Vallgrafven här var full af vatten på den tiden och stod i förbindelse med floden. Mekanismen är ju förrostad, men det är rätt intressant ändå. Ska vi gå ned och se på dem?

— O nej, sade Hervor hastigt med ett uttryck af fasa.

— Jaså, signorinan är så vekhjärtad, sade markisen i en något gäckande ton.

Hertiginnan förklarade också att hon ej ville gå med, men baronessan Pepoli sade:

— Jo, jag för min del tycker rätt mycket om det som är rafflande. Det är ganska pikant att få rysa ibland -- liksom på teatern, när det mördas och när det gråtes; när man

se'n kryper ner i sin varma, sköna bädd, är man så belåten att tänka att man själf slipper råka ut för sådana där otäckheter.

Grefvinnan Soranzo ioreföll också rätt hågad, och markisen, som tycktes ha något förlorat lusten på saken, sedan hertiginnan afböjt att gå med, kunde ej gärna undandraga sig att som ciceron följa dem af sina gäster som önskade bese de underjordiska regionerna.

Innan han begaf sig af, vände han sig till hertiginnan och sade med låg röst:

— Jag är förtviflad öfver att nödgas lämna er en stund, då jag nu en gång har glädjen att se er under mitt tak!

— Å, vi reda oss nog, min väninna och jag, sade hertiginnan glädtigt. Om ni tillåter, skola vi gå ett slag i trädgården.

När markisens gäster togo afsked för att återvända till Bologna, sade baronessan till Hervor, som af någon okänd anledning tillvunnit sig hennes bevågenhet:

— Vill ni inte komma och åka i min vagn? Jag skulle tycka om att ha något sällskap, och jag lofvar er att ni i alla fall skall hinna fram i tid för middagen.

Hervor, som tyckte att baronessan var lustig om också ej egentligen sympatisk, svarade ja.

— Ja, det var ju ett ståtligt slott, sade baronessan, i det de rullade hemåt i landån, medan solen började sjunka och blida ångor

stego från ängarnas violer. Ett riktigt ståtligt ställe — historiskt och minnesrikt och stämningfullt och allt sånt där. Men ändå tror jag det skulle varit klokt af markisen att betacka sig för det arvet. Hela egendomen är icke stor nog att förslå till reparation och underhåll af ett sådant slott. Och markisen har just ingen förmögenhet — har mest sku'der, skulle jag tro. Nå, hvad tycker ni för öfrigt om markisen, min unga signorina? Farlig karl, inte sant? Hans svarta ögon anses vara oemotståndliga.

Hervor log.

— Kanske för sydländskor, sade hon.

— Ja, det är sannt, ni är nordbo och har kallare känslor. Ja, jag undrar ändå ibland — äro ni verkligen så kyliga, som det påstås? tillade hon med en nyfiken blick på Hervor. Vår väninna, hertiginnan, är ju också nordbo, och att hon är mycket dygdigare än hvad vi italienskor i allmänhet äro, det tror jag allt man kan påstå. Det är bara afund, när somliga försöka sprida ut historier om henne. Jaså, ni har inte hört det? Jo, kära vän, här i Bologna förtala vi hvarann allihop. Jag har emellertid känt Vera länge, och jag har sett — hur otroligt det än låter — att hon inte brukar roa sig med att flirta. Så vacker som hon ändå är! Och fast hon nog var ganska olycklig i sitt äktenskap. Jag var ju släkt till hennes man, så jag vet bäst, att han var ett riktigt

kräk. Underligt att hon nånsin tog honom! Men hon var ju så ung, och jag tror det var modern som ställde till partiet. Modern var engelska, ni vet, och alla engelskor bli som tokiga, när de se en utsikt till att få sina döttrar till hertiginnor. Nå, hvad jag ville säga är att jag undrar i alla fall, om Vera i längden skall kunna motstå Vanessi. I synnerhet som han den här gången verkligen tycks vara kär. Och det är inte underligt. Ingen kan neka till att Vera är mycket intagande. Och hvad det beträffar att hon är några år äldre än han, så betyder det alls ingenting. Ja, d. v. s. ni tycker antagligen att det är mycket märkvärdigt. En ung flicka kan aldrig föreställa sig, att en medelålders kvinna kan hafva någon tjuskraft. Men jag försäkrar er, att männen ha en annan uppfattning. De tycka ofta bättre om mogen frukt än om surkartar. Själf är jag ju numera ur leken — jag är femti år fyllda, skall jag tala om för er, min lilla vän, ja, jag kan ju i förtroende erkänna, att jag t. o. m. hunnit ett par tre år däröfver, men jag bedyrar er, att bara för några år sedan så hade jag allt mina tillbedjare, jag med. Och hör på, jag har en väninna som är jämnårig med mig; när hon var fyrtiofyra år, duellerade två herrar för hennes skull, de voro vansinnigt kära i henne båda två, och den ena var bara tjugutvå år och var god vän med hennes son — var inte det pikant? Emellertid så blef han

dödad i den där duellen. Fasligt bedräfligt, eller hur? Det hände i Venedig, för resten. Jo, hvad jag ville säga, det är att jag tror inte det är bara för pengarnas skull som markisen eftersträfvat Vera — fast det ju inte kan nekas till att de skulle komma honom väl till pass. Jag undrar, om han bjöd oss hitut i dag för att fresta hertiginnan med sitt slott. Ja, som sagdt, jag undrar hur det skall gå... När markisen, efter hvad det påstås, är oemotståndlig t. o. m. när han bara spelar förälskad, hvad skall han inte då vara, när han verkligen är det...

Hervor fann det något ogrannliga af den tjocka baronessan att på detta sätt diskutera deras gemensamma väninnas intimaste angelägenheter.

— Jag tror inte alls hertiginnan tänker på att gifta om sig, sade hon i en något stel ton.

Baronessan lät sig inte bekomma.

— Hvem vet? hvem vet? sade hon och nickade förnumstigt med huvudet, så att paradisfågeln där uppe vajade.

Hervor fann det lämpligt att byta samtalsämne.

— Det var ohyggligt att höra markisen tala om de där gifterna, som användes förr i världen, sade hon.

— Förr i världen? Å, det händer nog äfven nu för tiden, att man sysslar med sådant. Träffar ni någon gång en jesuit — helst en

högtstående och invigd —, så fråga honom, om inte hans orden har några små hemligheter i den vägen. Har ni aldrig hört talas om kretinpulvret? Det ger man åt en människa — helst åt ett barn —, och ingen märker strax några följder däraf, allra minst föremålet själf. Men småningom blir det tydligt för omgifningen att den behandlade gripes af en viss slöhet. Och till sist blir han svagsint. Om då personen i fråga har eller väntar någon större förmögenhet — och oftast är det nog det som är orsaken till alltihop —, då blir det så utmärkt lämpligt att kyrkan tar hand om densamma som förmyndare. Eller kanske har man skickligt passat på i rätta ögonblicket — då offret är för slött att göra motstånd mot vänliga råd men inte slött nog för att inför lagen vara otillräkneligt — och fått underskrift på ett testamente, däri kyrkan göres till universalarfvinge... Jo, kära barn, sådant händer allt. Och det finnes andra pulver också. Hör på, ni har naturligtvis hört talas om — ja, ni är ju en ung flicka förstås, men i alla fall: nu för tiden få flickor minsann höra lite af hvarje, och jag tänker inte minst i era kalla länder, där unga flickor ha en så förunderlig frihet — så ni har nog hört talas om en prinsessa i ett visst tyskt rike som for i väg med en liten vacker tandläkare. Nå, vet ni hvad som i invigda krétsar påstås vara den ursprungliga orsaken till den där historien? Jo, den prinsessan var,

när hon var helt ung och nygift, mycket älskad både af sin man och af sitt folk, och hon var en kvinna med ett godt hufvud och en frispråkig tunga, och hon sade till hvem som hörde på att hon inte kunde tåla de där jesuiträfvarna som intrigerade i smyg, både vid hofvet och öfverallt i landet. Nu är det så, som ni vet, att i det landet är folket protestantiskt men kungahuset katolskt, och ni kan tänka er hur många ränker som spinnas för att leda så många som möjligt af hjorden öfver till Roms fårahus och hur mycken myllrande oro där skall väckas, om man tror sig ha anledning befara att kungahuset hyser planer på att öfvergå till sitt folks religion. Nå, en dag sade den unga prinsessan — det var just på en hofbal och det var många, som hörde det —: »Ja, för min del har jag just ingen religion alls, men skulle jag ha någon, så nog skulle jag hellre vara protestant än katolik». De orden dömde henne. Hon var, som sagdt, tillbedd af sin man och honom långt öfverlägsen i begåfning — han skulle en dag bli landets konung. Hvad kunde man inte då vänta sig? Så berättas det nu i den hufvudstad där hon skulle ha blifvit drottning, — och inte bara där utan ock på andra ställen i Europa —, att icke långt därefter fick den unga prinsessan i sig något otyg, som helt förvandlade henne. Hon blef inte sjuk och inte svagsint — fast det ju kan hända att det var något sådant

som åsyftades, det är ju möjligt, att man inte alltid kan riktigt beräkna hvad verkan ett gift utöfvar på olika organismer —, men där tändes inom henne hvad man skulle kunna kalla en osläcklig eld. Det dröjde ej länge förrän hela hufvudstaden var full af historier om hennes lif... Hon gjorde sig alls inte besvär att dölja sina små äfventyr. Hon var ute och cyklade på de förnämsta gatorna med sin tandläkare, hon blef intim vän med kafémamseller för att få nöjet att föra sådan konversation som roade henne, hon kunde säga till en vacker officer, som hon såg första gången: Kom till mig i kväll — lilla trappan! Nå, och hvad slutet blef på hennes historia, det vet ni. Nu går hennes f. d. make — som avancerat till kung — hvarenda morgon lydigt i mässan och beviljas säkerligen till belöning absolution för att han ibland dricker för mycket om kvällen. Ingen behöfver numera befara, att den mannen skall söka reformera religionen! Ja, jag vill ju inte gå i god för att det är sannt, det där, att den stackars prinsessan fått något pulver af kyrkans omtänksamma tjänare, men det vill jag säga, att har hon fällt det där yttrandet — och det har jag hört försäkras af folk som voro med på den hofbalen — så nog var det all sannolikhet för att hon skulle få erfara följder däraf. Ifall det fanns jesuiter tillhands. Och de finnas alltid tillhands... Ja, ni förstår, jag vill inte påstå, att det inte hän-

der att äfven lekmän syssla med de där små pulvren, men nog är det i synnerhet kyrkans män som äro amatörer på dem.

— Ni sätter inte ert prästerskap högt, baronessa?

— Nej, det gör jag inte. Och det bör väl tilltala er, ni lilla protestant. Jag har all aktning för religionen — jag förstår mig visserligen inte på den, jag tycker i grunden att det, rent ut sagdt, är en smula ledsamt att tänka på sådana där saker — när man har så mycket annat som är mera uppiggande, men i alla fall — jag har en ofantlig aktning för folk som äro religiösa, när det är ärligt menadt. Men humbug tycker jag inte om. Och fikar man efter makt och pengar, så kan man lika gärna låta bli att smeta öfver det med gudliga talesätt och kalla det för religion — tycker jag.

Solen sjönk i flammande prakt, när de körde in på Bolognas gator. Asinelli och Garisenda stodo skrofliga och fantastiska, kringgjutna af en blodröd glans.

— Seså, nu är ni hemma i tid till middagen, som jag lofvade, ade baronessan, i det de stannade framför Palazzo San Tesoro. Adjö, min lilla vän, och tack för sällskapet!

XIX.

En fest i Palazzo Soranzo.

Det var fest i Palazzo Soranzo.

Den blonda grefvinnan stod midt i en salong, som hon sträfvat att göra så parisisk som möjligt och där små förgyllda stolar och tunga plyschklädda emmor gjorde hvad de kunde för att blanda bort att man befann sig i ett palats som byggts af Baldassare Peruzzi och smyckats med reliefer af del'Arco. Midt under den jättestora venetianska kristallkronan, numera apterad för elektriskt ljus, stod grefvinnan och log älskvärdt mot alla de anlända gästerna.

Hon var stolt och hon var lycklig öfver tre ting i kväll, den lilla grefvinnan med det vackra blonda håret.

Först och främst öfver sin nya klädning från Agostini, hvilken var vackrare och mer chic än någon hon hittills lyckats upptäcka bland sina gäster.

För det andra och tredje öfver sina två attractions, kardinal Beltraffio och den världsberömda tragédiennan.

Kardinal Beltraffio — som för tillfället var på gästbesök hos ärkebiskopen af Bologna — var en mycket betydande man. Han hade i flera år räknats bland »papabili», — bland dem

som kunde komma i fråga vid ett påfveval — och vid senaste kardinalkonklaven hade han varit starkt ifrågasatt.

Det var en intelligent man, monsignor Beltraffio, det var lätt att se på hans skarpt skurna drag och hans små djupt liggande ögon med sin listiga blick. Han var hög och mager, och det var med en härskares hållning han gick fram genom salongerna, där förnäma damer sjönko ned i djupa nigningar och täflade om att få kyssa den stora juvelen som blixtrade på hans hand.

Den världsberömda tragédiennen brukade annars aldrig, när hon reste omkring och gaf gästspel, gå bort på fester, men denna gång hade hon gjort ett undantag; hon hade för ett par år sedan vid en badort gjort bekantskap med Soranzos, och grefvinnan hade nu själf varit hos henne på hotellet och bönfallit henne att komma.

När nu därtill kom att grefvinnan lyckats engagera en framstående tenor till att sjunga några sånger under aftonens lopp, ansåg hon sig ha rätt att betrakta sin fest som synnerligen lyckad.

Det var blott en toalett, nämligen hertiginnan di San Tesoros, som denna afton möjligen kunde täfla med värdinnans — om än grefvinnan Soranzo tröstade sig med att hennes egen magnifika brokadklädning med gamla venetianska spetsar otvifvelaktigt var dyrbara.

re. Hertiginnans dräkt var som en sky af åskblått, hvilken föll från axlarnas hvithet ned öfver en underklädning af flammande rödt; det åskblå molnet var kantadt med ett lilasfärgadt bräm. Det hela var i luftig mjuk chiffon öfver glänsande atlas och verkade som en solnedgång, där svärmodstunga aftonmoln breda skymning öfver en ännu glödande himmel. En stjärna i diamanter glänste i det mörka håret och ökade intrycket af drömmande aftonstämning. Hade ej allting — i färg och i snitt — varit afvägdt med en så måttfull och distingerad smak, så skulle denna aftondräkt ha förefallit teatralisk. Nu var den blott förtjusande och originell, såsom Hervor entusiastiskt sade sin vän, då de ett ögonblick under aftonens lopp stodo bredvid hvarandra.

— Din klädning är också mycket lyckad, sade hertiginnan med en gillande blick på det fina unga ansiktet, som på en lång, graciöst buktad hals växte upp från hvita skuldror, omgifna af skyar af tyll. Hervors ögon tycktes än mer stora och strålande än vanligt i kväll, och på hennes kinder glödde en svag purpurfärg — hon hade verkligen en beau jour.

— Jag såg nyss hans eminens kasta en blick bort emot dig och fråga värdinnan hvem du var, fortsatte hertiginnan. Åja, hans eminens är inte alldeles likgiltig för vackra damer. Men var lugn — jag skall inte presentera dig för honom. Tänker för öfrigt själf hålla mig

på afstånd — jag kan inte med det där att kyssa en man på hand — han må vara aldrig så helig och högt uppsatt. Och det skulle väcka ovilja om jag inte gjorde det. Nej, men den andra af aftonens attraktioner vill du bestämdt gärna göra bekantskap med. Du var ju hänryckt häromkvällen på teatern. Kom, skall jag presentera dig för henne.

Hervor stod inför den världsberömda och sökte framstamma några ord om sin beundran.

Den stora skådespelerskan smålog artigt men lite trött med ett uttryck som røjde, att hon var alltför van vid artigheter och loford för att sådant skulle kunna göra något intryck på henne. Det tycktes emellertid som om Hervors personlighet berört henne sympatiskt, ty hon började samtala med henne.

— Ni är ju också konstnärinna, enligt hvad hertiginnan sade? yttrade skådespelerskan.

Jo, Hervor talade om att hon målade.

— Och är ärelysten, kan jag tro? sade signora Dorini med ett litet leende, till hälften malitiöst, till hälften välvilligt.

Hervor rodnade. Ja, hon kunde inte helt förneka det.

— Ja, det är ju klart, sade signora Dorini. Det vore väl nästan onaturligt för en konstnär att inte vara det — när man är ung. Men jag skall säga er en sak, min unga vän, tillade den stora skådespelerskan med ett leende, som var fullt af svårmodigt behag, det förhåller sig

med äran på samma sätt som med pengarna, om hvilka någon sagt, att det inte egentligen är något nöje att äga dem men ganska led- samt att inte äga dem. När man inte får er- erkännande för sin konst, så har det en, men får man det, så tyckes detta en blott så- som det skall vara och det faller en inte in att glädjas däröfver. Utom de allra första fläktar- na af framgång som nå en i ungdomen — det nekar jag inte till att de berusa en. Det finns stunder nå några ord af beröm ge en liksom vingar, komma en att känna sig sväfva ofvan jorden. Jag minns hur en gång i min ungdom en vän kom till mig och berättade, att hon på en representation, där jag uppträdde, råkat sitta bredvid en af mina rivaler, en skådespelerska som var ursinnig på mig, därför att jag fått ett par roller som hon önskat sig. Nåväl, denna min bittra fiende hade plötsligt, liksom ofri- villigt, låtit undslippa sig orden »men hon är ju ett snille!»... Jag försäkrar er, att när jag hörde citeras för mig detta erkännande af en som var så ohågad som möjligt att låta sig gripas af min konst — då kände jag det som om jag ej mera trampade jorden, som om jag lyf- tes ofvan skyarna. »Sade hon det? Sade hon verkligen det?» mumlade jag, och jag kände att jag blef röd af glädje. Men blott ett par dagar därefter fick jag i en tidning en nedgö- rande kritik, hvilken gjorde mig halft sjuk af vrede och missmod, och jag har anledning att

tro att det var samma skådespelerska — min rival — som inspirerat denna artikel. När jag kände mitt sinne förgiftadt af den hätska elakheten i antydd artikel, då fylldes jag af en brinnande längtan till den dag, då alla mina fiender skulle känna sig förödmjukade, då de ej mer skulle våga säga något sådant, därför att Europa, ja, världen skulle erkänna mig som en stor konstnärinna. Jag kände mig som dessa gamla vilda assyriska konungar, hvilka funno tillfredsställelse i att låta afbilda sig trampande på nacken af dem som vågat trotsa dem... Och nu — ja, nu har ju triumfen kommit. Nu kunde jag ju känna det som om jag trampat mina motståndare i stoftet. Men tror ni att jag känner någon glädje däröfver? Hvad bryr jag mig om, ifall den och den tidningsskrifvaren, som förut skrifvit elakheter om mig, nu kallar mig en stor konstnärinna? Jag kan för öfrigt känna mig ganska viss om att han, så snart tillfälle yppar sig, skall börja säga elakheter igen. När den dag kommer, då man tycker sig börja märka att jag åldras, att min konst mattas — och det kanske inte dröjer så länge till dess —, då skall han med illa dold tillfredsställelse skrifva: tyvärr måste man konstatera ett tillbakagående. — Det är så, ser ni, att människorna i allmänhet äro småsinta och tarfliga! När de möta någon, som de finna gynnad af lyckan i ett eller annat afseende, då blifva de i grunden så innerligt till-

fredsställda, när de upptäcka en fläck hos dem eller en refva i deras framgång. Och särskildt när en människa besitter någon af de förmåner, som icke äro beroende af en slump, icke äro af ett yttre slag. Det har jag märkt, att yttre fördelar, såsom rikedom och börd och skönhet, kunna människor till en viss grad förlåta, men snillets gåfvor — de gåfvor som medföra så mycket arbete, så mycket lidande —, de väcka alltid en afundsam ovilja. Ni vet nog det, att den fagra rosen och den stolta eken ha tusen fiender som tära på deras lif, medan ogräset vid deras fot blir föga ofredadt. — Ja, min unga vän, ni har ett par ögon, som ha lätt att se det goda, det ljusa i lifvet, det ser jag på er, men också för er skall den dag komma, då ni med smärta känner detta: hur små, hur bedröfligt ynkliga människorna äro. Och eftersom ni är konstnärinna, skall ni troligen komma till detta resultat ungefär samtidigt med att ni röner framgång i ert arbete. Ser ni, jag tror en smula på försynen —, ehuru det ju är rätt gammalmodigt att göra det, eller hur? — och jag tror, att det är så vist ordnadt, att vi i allmänhet icke vinna den ära, vi i ungdomen tråna efter förrän vi kommit till insikt om huru värdelös den är.

Hervor kände sitt hjärta beklämdt.

— Men, invände hon i en något sorgsna ton, det måste dock finnas något af värde i äran. Shelley har sagt -- ni kanske minns de

orden — att »ära är förklädd kärlek». När den stora konstnärsgärningen mötes af en ström af kärlek, af sympati, af förståelse, — och ni måste ha erfarit det — icke sannt: det måste kännas som en glädje detta? Att mötas af tusendens tack och välsignelse för hvad man gifvit?

Signora Dorini såg på Hervor med en blick full af godhet och med ett leende, som Hervor inom sig kallade tillbedjansvärdt. Hon sade:

— Det finns ju också något af detta, och tro icke att man är så otacksam att man ej känner sig värmd däraf. Men jag vet dock knappast om denna värme uppväger all den kyla som strömmar emot en: all denna grönkalla afund, allt detta småaktiga förtal — allt sådant som väl icke helt öppet vågar uttala sig, sedan man hunnit en viss grad af s. k. ära, men som man likväl känner i luften ibland. Ja, det gäller nog också här det ordet, att det ligger större sällhet i att gifva än i att taga. Det gäller om beundran lika så väl som om kärlek...

Hennes mörka ögon fingo ett smärtsamt och liksom fjärrskådande uttryck. Och Hervor kom ihåg hvad hon hört antydast om de stora och uppsplitande sorger denna beundrade kvinna mött i sitt enskilda lif.

Alltjämt med ögonen liksom fästa vid ett osynligt fjärran, fortfor konstnärinnan:

— Om man analyserar den känsla som

tvingar en att koncentrera all sin själskraft på att blotta sitt eget innersta, så är det väl dock i grunden kärlek som drifver en därtill — kärlek till människorna, hvilka ha gagn af att läsa i en annan människas hjärta och därigenom lära känna sig själfva. Och när man på detta sätt i konsten gifver ut sig själf, då ligger däri lycka — en stor om ock smärtfylld lycka. Men att af människor blifva prisad därför — det är i jämförelse därmed blott en ringa ting...

I detta ögonblick nalkades värden i sällskap med signor di Zampiere.

— Å signora, utbrast den senare, så fört han blifvit presenterad, hvad jag är lycklig öfver att få tillfälle att uttrycka min förtjusning, min tacksamhet, min hänförelse öfver eder gudomliga konst. De äro i sanning oförgätliga, de kvällar, då man har lyckan att känna sig förtrollad af eder.

En stund senare, då grefve Soranzo bjudit Dorini sin arm och fört henne ned till buffeten, sade den lille signor di Zampiere till Hervor:

— Nå, hvad tycker ni om vår stora tragedienne? Inte sannt, hon börjar se rätt passerad ut, när man ser henne så här på nära håll. Och äfven i hennes konst har det börjat insmyga sig något visst slentrianmässigt. Det kan inte nekas att hon redan börjat gå tillbaka...

*

*

*

Den ryktbare tenoren sjöng.

Välljudande, italienska sånger, fulla af trånande glöd och af vek sentimentalitet, tolkade med en stämma af smältande klang, hvars chevrotterande patos här tycktes helt på sin plats för att gifva uttryck åt denna smäktande, dallrande kärlekslängtan.

Hervor satt tyst och lyddes. Och hon kände huru inom henne vaknade med förnyad styrka den heta längtan efter lifvets fulla, varma sällhet, som en tid tycktes ha slumrat in, kväfd under en stilla resignation.

Å, hon var ung ännu, hon hade ett blod som brann, ett hjärta som längtade efter att gifva och mottaga ömhet...

Skulle han aldrig komma, den efterlängtrade? Skulle hon då aldrig se honom åter?

Och om han icke komme...?

Där klingade inom henne några verser:

Så ljuf, så skön är kärleken ändå,
så tomt, så tungt är utan den att vara,
att om vi ej dess väsen kunna nå,
vi sträcka armar mot dess skenbild bara...

Om ej den högsta lyckan kunde vinnas — var det rätt att helt afstå från all lifvets varma glädje och lust? Var det rätt att göra sig själf så fattig och arm?

Smekande, klingande kommo tonerna i vaggande rytmer...

»Nol troverai» — sjöng sångaren — en

liten sång, där halft melankoliskt, halft välustigt, i vaggande valsrytmer suckas öfver den stora, den oförlikneliga lyckan som svunnit.

»Aldrig skall du finna den åter; icke bland tusen lekar och nöjen — aldrig skall du än en gång känna denna heliga skälfnings. Nej, aldrig mera...».

Men midt i vemodet, det bittert ljufva, var där som en smekande maning: Väl vinner du icke det högsta, men sök dock tröst, där du kan finna den. Hvem kan lefva utan ömhet, utan värme? Hvilken dårskap att visa bort allt det som icke är det högsta...

Hervor spratt plötsligt till vid att känna ett par ögon fästa på sig.

Hon såg upp och mötte markis Vanessis sammetssvarta blick. Han stod lutad mot en dörrpost och fixerade henne.

Nu kom han fram till henne och bugade sig. Hans ögon sade detsamma som hertiginnan sagt för en stund sedan: »Ni är förtjusande i kväll!»

— Tillåter ni att jag slår mig ned bredvid er?

Han började tala med en stämma lika full af smekande tonfall som sångarens där borta. Hervor lyssnade till honom och undrade hvarför hon förut känt antipati emot honom.

Nej, där fanns ingen hårdhet kring dessa läppar, blott ett drag liksom af smärtsam läng-

tan. Och hans ögon — att se in i dem var som att blicka ned i en sjö så djup att ingen botten finnes.

Sångaren begynte å nytt. Och mannen bredvid henne blef tyst. Sade blott ibland några ord med halfhög röst nära intill hennes öra. Men ögonen lämnade henne icke en sekund — de mörka, underligt lockande ögonen, som på samma gång voro halft skrämmande...

Så reste han sig och sade:

— Kom med mig ut i vinterträdgården! Ni har visst inte sett den än?

Hon reste sig som viljelös och lade sin arm i hans.

Det syntes ingen människa till nere i vinterträdgården. Alla hade skockat sig i musikalongen eller i angränsande rum. Helt tyst var det och svalt emellan de höga gröna palmerna. Midt ibland dessa stod en pisang med sin stora underliga jätteblomma med tjocka kronblad, mörkröda inne och daggbå utåt. Från taket hängde orkidéer likt trolska, sällsamma fjärilar, med mörka ögonpunkter här och där i de ljusa, matta färgerna.

— Så vackert här är, utbrast Hervor.

Markisen sade ingenting. Han bara såg på henne.

Och plötsligt kom en skälvande ångest öfver henne. Hon förstod med ens, att det var en dåraktig oförsiktighet att begifva sig hit ensam med denne man...

Hans blick var ej heller densamma som nyss. Där var nu något af roffågeln's triumf, när han har en liten hjälplöst darrande fågel i sina klor.

Och nu sade hans läppar detsamma som hans ögon:

— Hvad ni är vacker i kväll! Ni vet ej hur bedårande ni är!

— Jag vill gå dit upp igen, sade Hervor hastigt och drog sin arm ur hans.

I samma ögonblick hade hans händer fattat om hennes båda bara armar.

Han smålog.

Och han närmade sitt ansikte till hennes. Hon kände redan hans heta andedräkt fläktas på sin kind.

Den förtrollning, i hvilken hon en stund varit bunden, var med ens försvunnen. Hon böjde sig häftigt tillbaka, sökte vrida sig ur hans grepp. Hade hela tiden en känsla af att hon icke ville skrika, icke ville kalla på människor, som skulle bevittna hennes dårskap och hennes förödmjukelse.

Men det var förgäfvets hon kämpade för att komma loss. Åter var hans brännande ansikte tätt intill hennes, de svarta ögonen glimmade med en het och hungrig glans...

Då hördes en röst:

— Är du här, Hervor?

Det var hertiginnans röst. Hon stod vid ingången till vinterträdgården.

Markisen hade ögonblickligen släppt Her-
vor. Han stod och såg mörkt vredgad ut, men
icke egentligen skamsen.

— Om du går dit upp i salongen, Her-
vor, så kommer jag straxt efter, sade hertigin-
nan.

Hervor lydde genast vinken.

Så vände sig hertiginnan mot markisen mot
ögon som lågade af harm.

— Herr markis, sade hon, i det hon såg
honom rakt in i ögonen, ni förstår kanske, att
efter detta undanber jag mig edra besök i mitt
hus.

— Å, hertiginna, sade markisen i en if-
rig, passionerad ton, ni vet ju ändå att det är
endast er jag tillber. Det var blott en flyktig
nyck, det försäkrar jag er.

— Ni missförstår mig alldeles, herr mar-
kis, genmälde hertiginnan i sin högdragnaste
ton. Jag hedrar er verkligen inte med något
slags svartsjuka. Jag har redan flera gånger
bedt er att upphöra med att göra mig er cour
och försäkrat er, att det aldrig kan leda till
något resultat; det skulle därför endast vara
mig en lättnad, om jag funne att ni på all-
var vände era blickar åt annat håll. Men ni
bör kunna förstå att det djupt upprört mig att
finna huru ni för ett ögonblicks nöjes skull
velat göra en ung flicka olycklig, — en ung
flicka som är min vän och som vistas i mitt
hus.

— Min bästa hertiginna, svarade markisen i en nonchalant ton, en ung flicka blir inte olycklig öfver att få mottaga ett par kyssar. De flesta bli tvärtom ganska lyckliga, — hur onda de än låtsas bli.

— Jag undanber mig edra cynismer. Ni hade inte behöft meddela mig, att ni är långt ifrån att ana huru en ung oskyldig flicka måste känna inför ett tilltag sådant som edert. Men jag hade verkligen trott att ni var tillräckligt mycket gentleman för att ej vilja med våld taga en kyss — åtminstone när det var fråga om en dam af er egen samhällsställning. Jag upprepar hvad jag nyss sade: jag önskar icke vidare se er i mitt hem.

Markisen bugade sig, och hertiginnan gick att uppsöka Hervor, som ännu såg helt blek och förskrämd ut.

— Jag hade en känsla af, att du var i fara, sade hertiginnan och tryckte sakta hennes hand. Det händer mig ibland, att jag har en sådan där sällsam aning, när någon jag håller af hotas af en olycka. Hvad jag är glad, att jag inte kom för sent!

XX.

Markisens hämd.

— Herr markis Vanessi, anmälde betjänten.

Hertiginnan vände emot den inträdande en blick, hvars harmsna förvåning hon icke brydde sig om att dölja.

Men markisen gick, lika lugn och säker som alltid, fram mellan de talrika besökarna på Palazzo San Tesoros tordagsmottagning. Och när han bugade sig för värdinnan, tycktes han helt oberörd af hennes kyliga sätt att besvara hans hälsning.

En stund senare fann hertiginnan ett tillfälle att tala enskildt med markisen.

— Jag trodde inte, yttrade hon i afmätt ton, att jag skulle bli nödgad påminna er om hvad jag sade häromkvällen.

— Fru hertiginna, sade markisen, ni kan väl icke tro att en känsla sådan som min så lätt låter afvisa sig. Jag kan förstå att ni blef upprörd den där kvällen, jag medger att jag burit mig obetänksamt åt, och jag ber er uppriktigt om ursäkt därför, liksom jag är beredd att be den unga signorinan om förlåtelse. Men jag kan omöjligt tro att ni menade allvar med att alldeles bortvisa mig från er närhet.

— Jo, jag menade fullkomligt allvarligt,

sade hertiginnan. Och jag anhåller att ni genast ville aflägsna er från mitt hus.

Markisen såg på henne med en på en gång vredgad och passionerad blick.

— Jag går icke, sade han. Ni får icke sända bort mig, ni kan icke göra det. Jag upp-repar det: en känsla sådan som min låter icke afvisa sig... Kom ihåg att jag svurit att ni skall tillhöra mig.

Hertiginnans blick flammade till i häftig och harmsen stolthet. Hon vinkade till sig en betjänt och yttrade med låg röst några ord till honom, hvarpå hon vände sig om och gick mot den inre salongen.

Betjänten bugade sig för markisen.

— Herr markisens vagn är framkörd, an-mälde han.

Hervor, som sett sin väninna tala med mar-kisen och anat hvad samtalet gällt, genomfors af en hastig rysning af förskräckelse. Hon ha-de uppfångat den blick af ursinne den föroläm-pade markisen sände efter hertiginnan, i det han aflägsnade sig.

* * *

Hervor satt inne hos hertiginnan i hen-nes skrifrum, då Rosita, kammarjungfrun, träd-de in med en silfverbricka, på hvilken lågo en biljett, ett paket samt en knippa förtjusande rosor.

— Från herr markis Vanessi, sade hon. Hertiginnan såg förvånad ut. Hon slet upp biljetten, och sedan Rosita aflägsnat sig, läste hon högt dess innehåll för Hervor:

»Tillåt, fru hertiginna, att jag med en ödmjuk bön om tillgift för mitt uppträdande här-omdagen, hvilket — jag medger det — var alltför pockande, får öfverlämna med anledning af er fête i dag några blommor samt en liten bonbonnière Värdes emottaga dem som ett tecken på att ni — om icke genast förlåter mig, dock vill låta mig hoppas att en gång vinna er tillgift. Om ni visste hvad jag varit förtviflad dessa dagar öfver att ha misshagat er!»

Hertiginnan kastade biljetten ifrån sig med ett missnöjdt uttryck.

— Jag skulle på alla sätt ha föredragit att han visat mera stolthet, sade hon.

Hon skar upp paketet. Det innehöll en elegant bonbonnière i hvilken, när hon gläntade på locket, några rader syltade frukter visade sig.

— Jaså, han vill blidka mig med att visa att han kommer ihåg min svaghet för den här sortens sötsaker! Och genom att röja sin hågkomst af att jag har en namnsdag i dag — det hade jag verkligen själf glömt. När man har fyra dopnamn så... Det är rätt barnsligt att tro, att man blidkar en kvinna som mig med sådant! Men italienare äro ofta barnsliga — äfven när de inte förefalla att vara det. — Nå,

de där frukterna kommer jag nog inte att smaka. Min hälsa tillåter mig inte sådant nu för tiden. Vill inte du ta dem, Hervor? Åjo, gör det! Du gör mig en verklig tjänst med att ta dem med dig.

Hervor var inne i sitt rum, hade just öppnat bonbonnièren och var i begrepp att taga en af de syltade mandarinerna, då hon hejdades af en hastig knackning på dörren.

I nästa ögonblick trädde hertiginnan brådskande in.

— Du har väl inte smakat dem än, Hervor?

— Nej, men jag skulle just...

— Gör det inte, jag ber dig! Jag fick en sådan plötslig ångest just nyss. Som du gått ifrån mig, kom det öfver mig liksom en dvala, och jag såg — jag vet inte om det var i en dröm, eller om jag var vaken — men jag såg alldeles tydligt den där gamla kardinalen på Castel Vanessi, han log sitt listiga leende — alldeles som på porträttet — och på bordet bredvid honom, där kardinalshatten annars ligger, stod en ask med syltade frukter, lik den jag fick nyss; så tog han asken och bjöd mig — alltjämt med sitt lömska leende... Jag vaknade upp med en känsla af häftig förskräckelse... Hervor, du får inte äta de där frukterna! Markisen är en man som man kan tro om hvad som helst, när han blifvit riktigt uppretad. Och det är — när man tänker därpå — mycket san-

nolikt, att hans kärlek, efter det han blifvit på ett så förolämpande sätt afvisad, förbytt i ett brinnande hat.

— Men det är ju otänkbart, utbrast Hervor. Jag tycker inte om markisen, men att han skulle vara en giftblandare — nej, det kan jag ändå inte tro!

— Jag tror honom om hvad som helst, sade hertiginnan med eftertryck.

Och Hervor kom plötsligt ihåg den blick af hat hon sett i markisens ögon, då hertiginnan häromdagen vändt honom ryggen. Hon påminde sig också den grymma glimten i hans blick, då han ute på sitt slott talat om sina giftblandningar.

— I alla händelser har jag nu fått en sådan ångest, sade hertiginnan, så jag skulle inte stå ut med att veta att du förtärde en enda af dessa frukter. Du får förlåta mig, Hervor, men jag måste verkligen taga tillbaka min present!

Hon tryckte på en knapp.

Rosita trädde in.

— Rosita, bär ned den här asken och kasta bort frukterna i den. De äro giftiga, ingen får smaka dem. Eller hellre: säg åt Pepe att gräfvad ned dem i jorden, — ute i trädgården —, så att ingen, vare sig människa eller djur, kommer öfver dem. Men du måste själf se efter, Rosita, att de bli riktigt nedgräfvda och att ingen smakar dem.

Några timmar senare hörde Hervor ett förfärligt skrik — ett skrik som i dödsnöd.

Hon rusade ut i korridoren. Skriket kom från våningen ofvanför, där tjänstefolket bodde. Hon sprang uppför trappan.

Åter ett skrik.

Det kom från rummet invid trappan. Hon ryckte upp dörren.

Där låg Rosita på golvet och vred sig i kramp, oupphörligt stönande och skrikande.

— Frukterna, signorina, jag smakade på frukterna!

I detta ögonblick kommo flera af tjänstefolket rusande, tillkallade af skriken.

— Skynda genast till hertiginnan, Armida, och tala om för henne, att Rosita har ätit af frukterna. Kanske vet hon något råd. Och du, Nicola, spring ned i köket och hämta upp varm mjölk.!

Hvor lade sig ned på knä på golvet bredvid Rosita och sökte, genom att sticka ett finger in i hennes mun, få henne att på ett naturligt sätt befria sig från hvad hon förtärt.

Inom ett par ögonblick var hertiginnan där och öfvertog kommandot. Hon skickade efter het olja, hvarmed hon gned flickan i maggropen. Efter flera timmars ansträngningar vågade man anse Rosita räddad.

— Du ser, att jag anade rätt, sade hertiginnan, då hon och Hervor utmattade sutto i ett

par hvilstolar inne i hennes sängkammare. Han har velat hämnas! Du anar inte hvad hämnanden är för en italienare, när han blifvit riktig ursinnig. För den offrar han allt.

— Hvad ämnar du göra? frågade Hervor.

— Ja, inte ämnar jag stämma honom. Men han skall få veta, och det mycket snart, att planen har misslyckats och han själf blifvit genomskådad.

Hon gick till skrifbordet och skref hastigt några rader. Innan hon förseglade biljetten, sköt hon den öfver till Hervor, som läste:

»Ber att få tacka eder, herr markis, för de förträffliga frukterna, hvilka emellertid icke voro så ofelbart verkande som ni säkerligen trodde. Månne inte er grandonkel, kardinalen, var skickligare? Vill nämna — för att lugna er, — att jag ej afprovade dem själf.

Vera di San Tesoro.»

— Seså, nu tror jag ändå jag skall slippa se honom på mina mottagningar, sade hertiginnan.

— Det är otroligt, mumlade Hervor, som ännu inte hämtat sig ifrån sin uppskakning. I vår tid...

— I vår tid, upprepade hertiginnan. Åja, hvarför skulle det vara så mycket mera otroligt i vår tid? Icke ha människorna förändrat sig mycket på de århundraden som gått sedan Borghias tider... De ha samma passioner, samma känslor af kärlek, svartsjuka, raseri, hämnd-

lust. Det är sant, att samhällets makt nu är större, dess maskineri långt mera säkert verkande än förr, och de brott som kunna upptäckas och bestraffas äro därför kanske färre. Men ett brott som samhället icke är i stånd att upptäcka, — det blir en annan sak. Som jag sagt dig: dessa hemliga gifter framkalla symptoner som ej kunna skiljas från dem som uppstå af vissa vanliga sjukdomar; om Rosita dött — det skulle i alla händelser ej ha inträffat förrän i morgon, ty naturligtvis få ej dessa gifter verka med en så ytterlig snabbhet att det måste framkalla misstankar —, om hon dött, min stackars lilla kammarjungfru, så skulle läkaren, äfven om han företagit obduktion, ha förklarat att det varit ett synnerligen häftigt anfall af tyfus med krampanfall. Och Rosita själf skulle icke ha förstått att det var dessa frukter — som sågo så oskyldiga ut — hvilka vållat hennes illamående, om hon ej blifvit varskodd därigenom att jag sagt henne de voro giftiga. Nåväl, om man har möjlighet att begå ett brott, som man vet samhället icke kan konstatera och bestraffa, hvarför skulle man låta afhålla sig därifrån därför att man lefver i tjugonde seklet? Du finner detta häpnadsväckande, omöjligt, därför att driffjädern varit en känsla som uppe hos er, bland ert folk med dess kyliga temperament, ej är så stark och så våldsam. En svensk man, som blir försmådd i sin kärlek och ej är i stånd att manligt

bära sin sorg, gör kanske som mina landsmän ryssarna pläga göra: går bort och förstör sig själf genom att förfalla i dryckenskap. Eller om det är mera vrede än sorg han känner, så kanske han hämnas genom att tala illa om den kvinna han eftersträfvat — jag känner män som gjort sådant. Men en italienare, som blifvit försmädd af den han älskar, blir utom sig af ursinne och vill hämnas ögonblickligen — effektivt. Är han en fattig stackare, så tar han till knifven och blir straffad med bagnon; är han en markis som haft en mångkunnig kardinal bland sina förfäder, så kan han välja ett elegantare och — för honom själf — ofarligare sätt.

— Jag vill inte försöka mig på att bedöma italienarna, sade Hervor. Jag känner dem för lite. Men hvad mina egna landsmän beträffar, så nog tror jag man kan säga att bland dem brotten äro färre nu än förr.

— Är du så säker på det? Ja, med afseende på somliga brott kanske. Men bland de gamla germanerna ansågs ju allt slags tjufnadsbrott som något oerhörddt, något ytterst ned sättande — det var ju långt mer straffvärdt än ett mord —, det måste väl då ha varit något jämförelsevis sällsynt. Och hur är det nu? Är det inte hos er som öfverallt att stöld och bedrägerier framkallas ej blott genom nöd utan ock genom en tilltagande njutningslystnad? Ack, jag tror inte mycket på den där satsen,

som så många slå sig till ro med: att en stigan-
de upplysning med nödvändighet måste förbättra
människorna. Inte tror jag heller på att
brotten skola försvinna, allt efter som de so-
ciala förhållandena bli bättre och nöden mind-
re. Upplysningen är bra, och förbättrandet af
de fattigas ställning är ett viktigt och behjär-
tansvärdt arbete. Men det fordras något an-
nat — något större, något djupare — för att
göra människorna bättre, för att lära dem ar-
beta fram det bästa och behärska det sämsta
inom sig...

XXI.

Outforskade världar.

— I kväll, sade hertiginnan, skall du få
se något som skall ge dig en föreställning om
arten af det arbete som upptager mig. Du har
hört mig ibland säga att jag är mycket syssel-
satt, och du har undrat — icke sant? — hvad
det är för slags arbete jag håller på med.
Men jag har föredragit att vänta med att tala
därom, tills jag kunde låta dig se något af dess
resultat. I afton således...

Det var i en sal liggande i en af slot-
tets flyglar, hvilken under århundraden ej varit

bebodd och därför mer än öfriga delar af palatset bibehållit en prägel af forna tider, som man samlades. Kring väggarna hängde gamla taflor i svarta eller förgyllda ramar: mörknade porträtt, åldriga bataljstycken med blågröna dagrar och naiva perspektiv och ett par taflor af Annibale Carrachi, där i fantastiskt svafvelgula ljussken, kämpande mot dystert svartbruna slagskuggor, titaniska gestalter reste sig i trots eller nedsjönko i döende, dof förtviflan.

Från taket, som var kassetteradt, nedhängde i salens midt en stor ljuskrona, utskuren i svart trä och af ålderdomlig stil: två kransar af hufvuden från hvilka ljuspipor utgingo — den öfre kransen idel blida änglaanleten, den undre hemskt förvridna demonansikten med grinande munnar och ormar till hår.

Bland de människor som sutto kring salens högpanelade väggar voro icke många af den eleganta bolognesiska aristokrati som plägade samlas på fester och mottagningar i Palazzo San Tesoro; däremot funnos åtskilliga medlemmar af de lärda universitetskretsarna.

— Jag tror att alla jag väntade nu äro komna, sade hertiginnan, hvilken suttit i samspråk med Hervor och professor Benedetti.

Hon reste sig upp, tog från ett bord en bit krita, böjde sig ned och drog ett långt hvitt streck på golvet, hvilket hon avslutade med att rita en femuddig stjärna. Därpå tog

hon ett stycke kol och ritade en svart linje, parallell med den förra, men avslutad med en slingrande orm.

Alla betraktade under uppmärksam tystnad hennes förehafvande. Då hon reste sig upp och gick tillbaka till sin plats, yttrade hon:

— Jag ber er alla betrakta dessa båda linjer.

Uppmaningen behöfdes knappast. Allas ögon voro redan fästa vid de streck hon dragit.

Efter ett par minuters allmän tystnad reste sig plötsligt en ung man, gick ett par steg framåt och stannade midt emellan de båda linjernas begynnelsepunkter. Hans ögon irrade en stund liksom tvekande emellan dem. För de öfriga närvarande tycktes han icke ha en blick eller en tanke; hans ögon voro häftade vid dessa båda linjer, som om existerade intet annat i världen för honom. Efter ett par minuter vände han sig beslutsamt mot höger och gick med fast hållning ett par steg framåt, följande den hvita linjen. Så stannade han och såg långtande bort emot den svarta. I hans ansikte rörde sig en ångestfull själsstrid, hans kropp vacklade af och an. Hastigt störtade han, liksom öfvermannad af sin lidelse, öfver på den vänstra linjen och följde den. Hans ansikte blef blodrött och fick ett drag af vild, triumferande passion. Ett par gånger hejdade han sig och kastade en ångrande blick emot

den hvita väg han öfvergett. Men i nästa ögonblick skyndade han åter framåt.

Han hade hunnit till den punkt, där linjen slutade med en svart orm, då han tvärstannade med ett uttryck af vild förfäran. Han böjde kroppen baklänges utan att dock, efter hvad det föreföll, vara i stånd att taga ett enda steg tillbaka. Det tycktes som om han sett en afgrund öppna sig framför honom. Ångestsvetten pärlade från hans panna, ögonen voro fyllda af stel fasa. Han satte sig ned på huk, som om han därmed skulle kunna lättare motstå den svindel som syntes fatta honom, men hans tänder skallrade och han utstötte ett skri af för-
tviflan...

Hertiginnan skyndade fram, strök honom sakta öfver pannan ett par gånger och sade:

— Det är borta nu — — Nu ser ni ingenting mer. Var inte rädd! Ni är här, bland vänner.

Den unge mannen reste sig, tog sig om pannan, såg sig omkring med en förvirrad blick och mumlade:

— Var det då bara en dröm?

— Berätta oss hvad ni drömt, sade hertiginnan.

— Jag tyckte mig ha framför mig tvenne vägar, sade den unge mannen med en stämma, hvars dofva klang tydde på att han ännu ej var fullt kvitt de skräckbilder han sett. Den

ena vägen var den som en rättskaffens människa bör vandra i arbete och pliktuppfyllelse, den andra en som var så lockande som synden och vällusten äro det... Jag fattade mitt beslut: jag ville gå den rätta vägen. Men jag hade ej gått många steg förrän jag kände dragningen af detta andra: allt detta lockande som skymtade i visioner så tydliga som om de varit verklighet. Jag såg sköna kvinnor med blottade bröst, som logo frestande emot mig, såg ett vimmel af skrattande människor med upphetade ansikten samlade till en yrande fest, jag kände den berusande doften af eldigt vin, jag hörde rasslet af tärningar och de snärjande melodierna af lättsinniga visor. Och så blef det mig öfvermägtigt, jag störtade dithän, in i denna njutningarnas yra värld. Och jag kände vällustens skälfnings genomila mig, jag upplefde, tycktes det mig, år af ohejdad njutning. — Då och då vaknade samvets-
kvalen — jag kastade en blick bort emot den pliktens raka och mödosamma väg jag öfvergifvit. Men det var mig omöjligt att slita mig loss från detta lif. Så mötte mig en ny frestelse: jag kunde med att förfalska ett namn skaffa mig de behöfliga medlen till nya njutningar. En sekund tvekade jag, så dränkte jag min tvekan i ett glas absint och begick med obekymradt sinne gärningen. Icke långt därefter kom jag i tvist med en vän om en skön kvinna som jag åtrådde och som han äg-

de; jag greps af ett blindt raseri, drog fram en dolk och stötte den i hans bröst...

Den unge mannen teg ett ögonblick och torkade svett dropparna ur pannan, hvarpå han fortsatte:

— Och så kom det förfärliga... Den var till ända, den väg jag gått, och framför mig gapade ett bråddjup — en hemsk afgrund, en rymd af mörker och kyla. Ur djupet ljödo hånande skratt och rop från osaliga andar. Jag darrade i alla leder, med fasa i hjärtat klamrade jag mig fast vid bråddjupets kant, men kände på samma gång huru svindeln betog mig. Jag förstod att jag var dömd att falla, falla... Aldrig skall jag kunna glömma hvad jag upplefde i den stunden...

Och i den unge mannens ansikte målade sig ännu fasan af hvad han sett och erfarit.

— Hjälp mig att föra honom in i ett annat rum, sade hertiginnan sakta till Benedetti.

De togo honom i hvar sin arm och ledde honom in i ett angränsande rum, där han fick lägga sig ned på en soffa. Hertiginnan strök honom lätt öfver pannan och utefter armarna. Inom en liten stund hade det spända, ångestfulla uttrycket i hans ansikte utjämnats, hans ögon slötos, andedräkten blef lugn och jämn — det märktes att han sof.

— Nu skall ni helt och hållet glömma hvad ni nyss sett, sade hertiginnan med låg

men eftertrycklig stämma. Ni skall vid uppvaknandet ej ha minsta minne däraf...

Medan hertiginnan gaf dessa suggestioner, återvände Benedetti till salen och satte sig bredvid Henvor.

— Det var ganska egendomligt detta, sade han. Om han förut varit magnetiserad af hertiginnan, skulle man bättre kunna förstå, att han så där kunde bli hypnotiserad bara af att stirra på ett par streck som hon ritat. Men den unge mannen har aldrig förrän i kväll varit med om några sådana här experiment. Jag känner honom något litet, han är medicine studerande, och han har flera gånger bedt mig ställa om att han kunde få komma med på en af seanserna här. Han var intresserad af saken, men på ett helt skeptiskt sätt, föreföll det. Han tycktes ha den uppfattningen att här försiggick någon sorts humbug, som han ämnade genomskåda. Och så visar han sig själf vara så mottaglig!

— Det var ohyggligt en stund, sade Henvor. Han såg ut som om han skulle mista förståndet.

— Ja, sade Benedetti, hade jag icke vetat hur erfaren hertiginnan är i allt sådant här, så hade jag blifvit orolig. Men hon har studerat dessa saker på allvar. Ni vet väl, att hon håller på att skriva ett större arbete i dessa ämnen? Förr brukade hon genom sin magnetiska förmåga bota folk från allehanda sjuk-

domar — gjorde verkligen märkvärdiga kurer ibland —, men det tog för mycket på hennes egen hälsa; numera har hon koncentrerat sig på det vetenskapliga arbetet.

I detta ögonblick trädde hertiginnan åter in i salen. Hon gick fram till den stora karmstolen vid bordet och satte sig.

— Det experiment jag här i kväll företagit, — började hon med sin låga, lugna stämma, hvilken likväl var så tydlig —, har förut utförts af en framstående fransk magnetisör, hvilken för några decennier sedan lät trycka en bok om sina rön i ett mycket begränsadt antal exemplar, blott tillgängliga för hans lärjungar, och med strängt förbud för att låta den bli spridd bland den stora allmänheten, då där finnes en hel del som af samvetslösa människor skulle kunna missbrukas. En af hans lärjungar testamenterade, när han dog, sitt exemplar till mig. När jag nyss uppdrog dessa båda linjer på golvet, koncentrerade jag min inbillningskraft på det jag ville med dem symbolisera. Det hvita strecket betydde, i mina tankar, det rättas, det godas väg — såsom den ju också uppfattades af subjektet. Vid uppritandet af den svarta linjen tänkte jag på allt sådant, som lockar en människa bort från hennes plikter, och då jag tecknade den svarta ormen vid dess slut, föreställde jag mig den död — eller det uppvaknande ur detta lif — hvilket enligt min öfvertygelse väntar den som ger

vika för alla frestelser. Detta experiment synes mig bättre än något annat bevisa hvad man skulle kunna kalla tankarnas äfven materiella existens. Är det icke som om de tankar jag tänkte, medan jag gick där och drog upp linjerna, efteråt sväfvat däröfver för att, då ett mottagligt subjekt nalkades, anfalla honom? Liksom dessa små baciller, hvilka strax äro redo att angripa och taga i besittning en organism som ej är motståndskraftig. Och liksom dessa baciller på några timmar kunna föröka sig och bilda en hel koloni, så har ur de tankefrön jag utsått vuxit upp en hel värld. Ty, som ni nog förstå, de bilder jag såg för mitt mentala öga voro ingalunda så lefvande och så utbildade, som de hvilka visade sig för subjektet. Man skulle också kunna säga att mina tankar verkat likt de ord man hvisskar till en sofvande; I veten huru ett par sådana hvisskade ord kunna framkalla en hel serie visioner. Hvad jag emellertid särskildt vill framhålla det är att jag icke, medan subjektet gaf oss detta egendomliga skådespel, koncentrerade min vilja på att ingifva honom några föreställningar i den ena eller andra vägen — jag var hela tiden, liksom ni alla, blott en ifrig iakttagare.

Hon teg ett ögonblick liksom tvekande och fortsatte därpå:

— Den franske författaren jag nyss talade om, framkastar att man skulle kunna ge-

nom ett experiment sådant som det nyss utförda sondera en människas karaktär, utrona åt hvad håll hennes starkaste böjelser ligga. Jag vill uttryckligen säga, att det enligt min mening vore oriktigt att ur mitt experiment draga några slutsatser af denna art. Alla ha vi inom oss anlag och böjelser pekande åt såväl det ena som det andra hållet, alla kunna vi vid olika tider och tillfällen känna oss mer eller mindre svaga i kampen mot frestelserna.

Hon reste sig upp.

— Och nu, sade hon, vill jag företaga ett annat experiment.

En tjänare hade omsorgsfullt utplånat de för en stund sedan ritade linjerna och symbolerna. Hertiginnan tog åter ett stycke kol, böjde sig ned och ritade midt i salen en cirkel, hvarpå hon återvände till sin plats.

Några sekunders tystnad.

Så reste sig en ung flicka, bland åskådarna, gick med säkra, sömngångaraktiga steg fram till cirkeln, såg ned i den och smålog hemlighetsfullt. Hon gick långsamt rundt omkring cirkeln, alltjämt uppmärksamt blickande ner i densamma. Allt emellanåt förändrades hennes uttryck. Hon tycktes inom denna lilla ring skåda en hel värld af skiftande tilldragelser, än glada, än dystra. Stundom undföll henne ett utrop, som lät de närvarande ana hvad för bilder som drogo förbi hennes syn. Plötsligt övergöts hennes unga ansikte af en klar rodnad,

ett förvirradt och dock lyckligt uttryck smög sig öfver hennes drag, genom den späda gestalten for en skälfning.

— Man skulle nästan kunna gissa hvad hon nu ser, hviskade Benedetti leende till Hervor.

En liten stund därefter tecknade sig en sorgsen ångest i flickans ansikte; det ryckte nervöst kring hennes läppar, som om hon vore färdig att brist i gråt, hon tryckte båda händerna mot sitt bröst med ett uttryck af hjärtslitande förtviflan.

Hertiginnan tog henne sakta vid handen, förde henne bort till en soffa, strök ett par gånger mildt öfver hennes panna och tillsade henne att glömma hvad hon sett.

— Denna cirkel, förklarade hertiginnan, är hvad man under medeltiden plögade kalla den magiska spegeln. I densamma kunde man, troddes det, få se sina egna kommande öden.

En ung man reste sig nu upp. Lockad af den mystiska cirkeln, nalkades han densamma. Och man såg honom bete sig ungefär på samma sätt som den unga flickan — endast att hans sinnesrörelser tycktes starkare.

I ett hörn af salen satt en kvinna, som Hervor hela aftonen lagt märke till; hennes hufvud var insvept i en svart spetslöja, och hon tycktes ej ägna minsta uppmärksamhet åt hvad som förehades.

Hvor fäste Benedettis uppmärksamhet på den beslöjade damen.

— Så underligt hon uppför sig, sade Hvor. Hvarför har hon kommit hit, om hon inte alls bryr sig om att åse experimenten?

— Det är signora Brera, sade Benedetti. Har ni inte hört talas om henne? Det är en ryktbar clairvoyante. Hon är ytterligt känslig för hypnotiskt inflytande, och jag förmodar det är detta som är orsaken till att hon för det mesta undviker att åse experimenten; troligen skulle hon ej kunna motstå det hemlighetsfulla inflytandet af dessa linjer och cirklar. Kanske har hertiginnan rent af bedt henne att icke alltför snart framträda.

I detsamma yttrade hertiginnan:

— Som ni kunnat förstå, mina damer och herrar, ha de båda unga personer, som hitills blickat ned i den mystiska spegeln, där skådat blott sina egna kommande öden — eller, som några af er antagligen hellre skulle vilja ha det uttryckt: de ha sett innehållet i sina egna drömmar och farhågor lefvandegjort. Det tillhör ofta nog ungdomen att vara så helt upptagen af sina egna angelägenheter och förhoppningar, att den har blott föga sinne för annat. Men jag skulle önska, att vi också finge se någon, som i framtidens spegel skönjde ting af ett mera allmänt intresse.

Hon höjde hufvudet och såg bort emot det hörn af salen, där den beslöjade kvinnan satt,

— Skulle inte ni vilja gå fram, frågade hertiginnan.

Hon hade icke nämnt något namn, och den hemlighetsfulla signoran hade suttit med bortvändt ansikte. Likväl tycktes signora Brera strax känna den uppfordrande blick som hvilade på henne. Hon reste sig och gick fram i salen, i det hon lät den svarta spetslöja, som dolt hennes ansikte, glida åt sidan.

Det var ett egendomligt utseende. Ett par gråa ögon af en sällsam matt glans och med ett frånvarande uttryck, tungt blåsvart hår och tunna, tärda drag.

Redan på afstånd voro hennes ögon häftade vid den mystiska cirkeln; då hon hunnit fram till den, tvärstannade hon. I det hon intensivt blickade ned som i en hemlighetsfull rymd, började hennes kropp sakta vagga af och an. En långdragen, klagande suck trängde öfver hennes läppar. Därpå, efter ett par minuters andlös tystnad, började hon tala, långt mera distinkt än de båda, som före henne blickat ned i »framtidens spegel», men med en röst af en dof och liksom aflägsen klang.

— Ve, ve, ve!

Jag ser blod, jag ser eld, jag ser fasor af tusen slag.

Människorna se och se dock icke, de höra och höra dock icke; de förstå icke hvad som närmar sig...

De se icke tecknen på himlen, de skönja

icke de tunga skyar — blodröda, olycksbådande — som komma drifvande med stormens fart.

De märka icke hur jorden skälver under dem — skälver under miljonernas hat.

Ve, ve, ve!

Där flammor en brand borta i öster...

Tusenden äro ifriga att blåsa på lågan, tusenden, som icke veta att där de så vind, där skola de skörda storm.

Och branden sprider sig öfver all världen...

Jag ser män med mörka ansikten, hvilka samlas i en sal med kala väggar.

Två ord är det som männen med de mörka blickarna alltjämt mumla till hvarandra: de orden äro »hat» och »hämnd».

Hat och hämd — det är den lära som nu predikas på jorden. Massorna räcka hvarandra handen i dessa dagar. Mellan folk och folk knyter sig ett hemligt förbund, ett våldets och hatets förbund. Där går ut ett budskap från de mörkt blickande männen, som sitta samlade i den låga salen — ett budskap som sprider sig kring hela jorden.

— Resen eder, säger budskapet, kullstörten det bestående, slån ned dem som makten hafva. Nu är eder tur kommen, nu skolen I njuta af lifvet, I myllrande massor som förtrampats!

Och där rullar ett dån öfver jorden, ett härskri ur miljoner strupar.

Jag ser förfärliga ting...

Ve öfver enhvar som icke kallas »arbetare», enhvar som icke arbetar med sina händer.

Och ve öfver alla kvinnor! Ty alltsedan Evas dagar bär kvinnan på det tunga ödet att få lida dubbelt mot mannen.

Ve, ve, ve!

Jag ser blod, jag ser eld, jag ser fasa af tusen slag...

Det uttryck af ångest och fasa som hela tiden stått att läsa i fjärrskåderskans spända drag, hade blifvit allt intensivare. Nu vacklade hon och var nära att falla. Hertiginnan skyndade fram, stödde henne och förde bort henne till en stunds hvila.

I salen sutto alla tysta. Intrycket af hvad som blifvit sagdt — med tonfall af så sällsamt gripande verkan, att hvar och en af de närvarande tyckt sig se inför sina ögon, hvad serskan skildrade — var alltför starkt för att man skulle kunna strax börja tala därom.

Alla gästerna hade gått. Hervor hade följt med sin värdinna in i hennes toaletterum.

— Säg mig, sade hon, i det hon kastade en bekymrad blick på sin väninna, hvars fina ansikte var ovanligt blekt och hvars ögon voro omgifna af mörka ringar, säg mig, Vera, är det icke allt för ansträngande för dig att hålla

på med sådant? Jag är rädd du skadar din hälsa därmed.

Öfver hertiginnans anlete gled det tankfulla småleende som mer än något annat gjorde det intagande.

— Naturligtvis tar det rätt betydligt på ens krafter, sade hon. Men hvem som vill på allvar forska efter sanningen, hvem som vill utföra något till gagn för mänskligheten, kan väl göra det utan att släppa till både af själens och kroppens krafter? Professor Benedetti sade mig nyss förebrående: »Ni förkortar ert lif hvar gång ni företager sådana här experiment». Jag svarade honom: »Häromdagen var det någon, som förklarade det för onyttigt dårskap, att forskare äfventyra lifvet för att utspana de arktiska regionernas hemligheter eller för att upprätta kartor öfver öken-trakter och otillgängliga bergskedjor. Ni häfdade då med ifver att människans begär att utforska det okända, att få veta sanningen, är något af det största och bästa inom henne, och ni förklarade det mycket orätt att tadla en människa som, ledd af denna heliga ifver, offrade sitt lif för forskningens sak. Det är så många som spilla sitt lif på njutningar, sade ni, hvarför skall man väl klandra dem som offra det för något långt högre? Jag tillåter mig att tillämpa dessa edra ord på mig själf. Och inte kan ni väl anse det för mindre viktigt att utspana människans eget inre, hennes dolda möj-

ligheter och latent kraft, än att utforska den jord hon bebor?»

Hon teg en stund, blickande in i den brasa som brann i den öppna marmorspiseln och hvars fladdrande sken återkastades af en stor venetiansk spegel, som hängde midt emot. Hervor som såg sin väninnas smärta, svartklädda gestalt och hvita ansikte omsvepta från tvänne håll af ett fantastiskt flammande ljus, erfor plötsligt en känsla af att Vera på något hemlighetsfullt sätt blott till hälften tillhörde den värld i hvilken hon lefde och rörde sig.

— För öfrigt, fortsatte hertiginnan tankfullt, alltjämt blickande in i det glimmande eldskenet, om det skulle något förkorta mitt lif — hvad betyder väl det? Hvad är väl detta jordelif värdt, utom för så vidt vi därmed äro till något gagn för andra och växa och förädlas till vår egen inre människa? När vi äro unga — då tro vi ju, att detta lifvet skall skänka oss allt det härliga, underbara vi innerst tråna efter. Men när vi begynt förstå, att vår dröm om en fullkomlig harmoni är alltför stor och skön för att på denna jord kunna nå sin uppfyllelse, när vi känna oss förvissade om att det är ett kommande lifs mäktiga möjligheter som hägra för oss i ingifvelsens stunder — hur skulle vi väl då kunna sörja, om vi märka att vår lefnads lampa icke har mycket olja kvar?

XXII.

Fra Paolos manuskript.

Hertiginnan och hennes gäst sutto inne i palatsets bibliotek — ett stort rum med tjocka murar och ett gammalt snidadt tak. De böcker, som fyllde väggarnas hyllor från golf till tak, voro till största delen bundna i gamla pergamentband eller i sjuttonhundratalets bruna skinnband med utsökt sirliga guldpresningar.

Det var ett rum, fylldt af en förunderlig stillhet. Solskenet, som föll dallrande in genom de höga fönstrens rutor och smekte de gamla böckerna med deras halft urblekta förgyllning; ett par antika marmorhufvud, med den gulaktiga ton och den halfförvittrade yta som marmor får, då den legat och sofvit i jorden några sekler; höga skulpterade stolar af mörknad ek med fjortonhundratalets lugna ädla former, det kassetterade takets rika men dämpade färgprakt, golfvets mjuka österländska mattor — allt samstämde till ett helt af, man skulle vilja säga andaktsfylld ro.

— Hit släpper jag sällan in någon, sade hertiginnan; blott mina få verkliga vänner få någon gång komma hitin. Här vill jag ha min egen tysta värld. Och jag skulle känna det som ett vanhelgande intrång, ifall en tom, hvar-

daglig människa, en som icke älskar böcker och icke vet hvad det är att gå på upptäcktsfärder i deras rike, skulle komma hitin och fylla luften med sitt tröttande sladder... Och nu skall jag visa dig hvad som för mig är den allra dyrbaraste skatten i detta bibliotek. Det är icke någon af dessa pergamentsfolianter, fastän de äro rariteter från boktryckerikonstens äldsta dagar, icke heller någon af de där prydliga elzevirerna. Det är en volym med anteckningar, som jag fann för några år se'n; den låg undanstoppad bakom de andra böckerna högt uppe på en hylla under taket. Anteckningarna häröra från en medlem af släkten San Tesoro, som lefde för något öfver hundra år se'n och var munk i ett kloster uppe i Apeninnerna. Jag har sökt få veta något om hans lif, men vet blott att han vid några och tjugo år gick in i klostret — efter hvad det troddes därför att han rönt sorg och svek i kärlek. Men också, tänker jag, därför att han hade det djupa, obetyingliga behof af ensamhet, som vissa naturer äga. Det framgår af hans anteckningar, att han var af dem som genom att gå in i sig själf söka i sitt eget väsens djup möta det gudomliga — möta den Evige, hvilken är, såsom de gamla filosoferna sade, det allra innersta i oss. Hör på, du skall få höra ett och annat ur de tankar och inre erfarenheter, hvilka en enslig själ på dessa blad har biktat

och hvilka han kanske aldrig under lifstiden uttalat för någon människa. Förmodligen har hans bror — som var farfarsfar till min man — efter fraa Paolos bortgång begärt och erhållit från klostret dessa anteckningar — hvilket i förbigående sagdt är rätt märkvärdigt, ty i regel bruka icke klostren vilja släppa ifrån sig sådana där manuskript; de låta dem hellre multna osedda i klosterbiblioteket. I synnerhet är det märkligt, därför att dessa blad innehålla mycket som är kätterskt enligt kyrkans lära. Endera har klosterpriorn icke genomläst anteckningarna, eller ock har den dåvarande hertigen af San Tesoro tyckts honom vara en så pass betydande person, att han ej vågade neka utlämnandet. Det är tydligt, att broder Paolo menar sig ha mottagit ingifvelser från en högre värld, icke på det halft omedvetna sätt som hvar och en, hvilken ej är döf och blind för alla det andliga lifvets realiteter, någon gång kan få erfara, utan på det direkta sätt som Paulus och andra kristenhetens apostlar vittnat om när de sagt, att en »Herrans ängel talade till dem». Hör på hvad han skrifer:

»Detta är berättelsen om hur jag allra först bragtes att tänka öfver de hemliga ting, som äro fördolda för de flesta människor.

En afton satt jag allena inne i min faders bibliotek — och i detta rum var jag alltid allena, ty det var ingen i min släkt mer än jag som älskade böcker och i dem sökte

kunskaper. Jag satt i tunga och bittra tankar, ty jag hade för icke länge sedan rönt svek där jag minst väntat att finna det. Och tänd af grämelse, slets jag emellan tvänne svåra frestelser: nämligen att endera kasta mig in i ett vildt och syndigt lefverne för att på så sätt döfva min smärta, eller ock att med egen hand förkorta mitt lif. Som jag nu i mitt hjärtas bitterhet sade till mig själf, att så hade Gud och människor fogat det, att nu återstod mig intet annat än att välja emellan dessa två onda ting, så hände det mig någonting sällsamt. Ty en bok, som stod på hyllan bredvid mig, föll plötsligt till golvet utan att jag rörde vid den. Det var en stor och tung bok, inbunden i pergament, och den låg nu uppslagen midt framför mig. Jag böjde mig ned och tog upp boken, sorgfälligt aktande mig för att slå igen den. Jag såg strax, att det var en bok som jag aldrig läst i eller ens sett, och änskönt det i biblioteket i min faders palats fanns alltför många böcker för att jag skulle ha kunnat läsa dem all, så förundrade det mig dock, att jag aldrig förr lagt märke till denna bok.

De första ord jag läste, då jag fäste mina ögon på den uppslagna sidan, voro dessa:

»Ve dem som förneka de ljusa makterna!
En gång skola de bittert ångra, att de icke hos dessa makter söka den hjälp, de kunnat få.

Ve dem som förneka de mörka makterna!

En gång skall det för dem varda uppenbart hvad ve och vända de åsamkat sig genom att icke taga sig i akt för mörkrets här.»

Med förundran läste jag dessa ord. Och jag begynte eftersinna, att änskönt jag mycket studerat och läst, så visste jag dock intet om detta, som här förkunnades vara af sådan vikt.

Och jag begynte läsa i denna boken med mycken ifver.

Så länge läste jag däri, att dagen begynte gry i öster förrän jag släppte den ur min hand. Och mycket lärde jag af denna gamla bok, full af hemlig visdom, som förklarade och utlade hvarför det är af vikt att fördjupa sig i forskandet efter sanningen, och hvarför det är olycksbringande att, såsom många göra, blott af nyfikenhet och utrustad med alltför ringa kunskap söka intränga i den fördolda världens hemligheter.

När jag till sist i den gråa gryningens timma gick att söka hvila, var jag väl hvad kroppen beträffar uttröttad, men min själ var långt mindre nedtryckt än förut. Det tycktes mig att jag funnit något som gjorde lifvet värdt att lefva. Jag beslöt att tränga vidare på den väg som jag sett öppna sig för mig.

— — — — —
En natt, medan jag låg i min bädd, varsnade jag ett sken, som föll in genom en springa vid dörren. Jag reste mig upp och öppnade dörren, undrande hvem som mände midt i nat-

ten med en lampa eller ett ljus vandra ute i gången utanför min dörr. Då jag kom ut, såg jag strax, att skenet strömmade ut genom den öppna dörren till biblioteket, hvilket låg vid ändan af denna gång. Och jag gick dit bort och trädde in i biblioteket.

Då såg jag en hvit gestalt stående midt i rummet. Och från honom var det som skenet utgick, från hans ögon och hans händer, från hans hufvud och från hans kläder, hvilka voro vida och veckrika och hvita som snö.

Jag greps af bäfvan och ville fly. Men jag förmådde icke röra mig, utan blef stående stilla.

Ängeln såg på mig med en blick, som var full af mildhet och höghet, och sade till mig: Frukta dig icke, o människobarn! Dig skall intet ondt vederfaras. Jag är kommen för att förkunna dig viktiga ting. De tecken, som med dig hafva skett, hafva alla skett för att bringa dig till att besinna hvad din frid tillhör. På många vägar drager Gud människorna till sig; en af dem är kunskapens väg. Den, som blickat in i den fördolda världen och fått kunskap om dess hemligheter, den förgäter icke lätt, att jordelifvet är kort men att dess gärningar följa människan in i evigheten.

Och han begynte undervisa mig och förklara mångahanda ting. Och han sade till mig, att han var den skyddsängel, hvilken Herren ålagt att vaka öfver min själ. Och mycket

af det han sade, skulle jag icke mäkta med ord återgifva, ty det var af outsäglig art. Och när han länge hade talat till mig, sade han: »Frid vare med dig!» Och i samma ögonblick var han försvunnen ur min åsyn.

Och jag vaknade upp och befann mig inne i biblioteket, sittande i en stol. Och jag sade till mig själf: I sömnen har jag gått hit; var det månne allt en dröm? Men i nästa ögonblick förstod jag, att detta var icke en dröm, ty minnet därpå var på ett annat sätt lefvande i mitt hjärta, och ännu förnam jag inom mig den stilla hugsvalelse och den underbara glädje, som gjutits in i min själ vid ängelns frids-hälsning.

— — — — —

Icke långt därefter var det som jag fattade beslutet att ingå i kloster. Flärd och fåfänglighet lockade mig icke mer, jag träng-tade till den enslighet och ro, som jag icke kunde finna i min faders palats, där festerna voro många och långa. Jag trådde till att få försjunka i betraktelser och utforska den in-re världens hemligheter. Och jag blef munk här i Sankt Benedikti kloster.

— — — — —

Ängeln talade till mig: »I dag vill jag föra dig långt bort och visa dig något.»

Och han fattade mig i min handled, och jag tyckte att min själ gjorde sig fri från den-

na jordiska kropp och steg uppåt och färdades genom rymden med tankens snabbhet.

Och jag såg hän i omätliga rymder, där stjärnorna rullade fram på de banor Gud utstakat för dem. Och där voro stjärnor, som lyste med ett flammande gult sken, och andra, som hade ett dystert och liksom olycksbådande rött ljus, och åter andra som glimmade långt borta, strålande hvita som liljorna på fältet.

Och ängeln styrde färden med mig till en af de röda stjärnorna. Icke vet jag hur det tillgick, men med ens stodo vi på en mark som icke var mycket olika vår jord, dock var gräset tunt och torrt och blommorna få och liksom glanslösa. Och den dager som göt sig öfver fälten var röd, men icke så som en afton på jorden, då himlen glöder i klarhet, utan af en tung och beklämmande färg. Som jag såg mig omkring, märkte jag, att bredvid oss var en brunn, en rund djup brunn, hvars kanter voro af hård hvit sten. Men när jag böjde mig ned och kände på stenen, var den icke lik kalksten, ej heller lik marmor eller någon annan hvit sten jag känner. Och då jag såg ned i brunnen märkte jag, att vattenspegeln låg mycket djupt nere, och jag tänkte med undran: Huru är det möjligt att här hämta upp vatten? Äfven lade jag märke till en annan sak, nämligen att detta vatten var helt klart och icke blef slemmigt kring kanterna, såsom vattnet i våra brunnar och sjöar plägar blifva. Som

jag nu stod och såg ned i brunnen, märkte jag något förunderligt, nämligen att vattnet begynte hastigt höja sig uppåt. Och inom en kort stund stod vattenytan uppe vid jordbrynet. I detsamma hörde jag ett tramp, som lät likt ett tassande, och ett sorl af röster med hväsande, hesa ljud, och vid det jag såg upp, märkte jag skaror af människor, hvilka kommo löpande från alla håll, bärande i sina händer allehanda käril. Men när jag säger människor, menar jag icke att de voro lika de människor som bo på jorden. De voro längre och tunnare, deras ansikten voro vaxbleka, deras ögon voro som smala springor och hade en falsk och skelande blick. De voro klädda i djurhudar, och de käril eller säckar de buro tycktes också förfärdigade af djurskinn. Alla störtade de med girig hast fram till brunnen, knuffande hvarandra åt sidan, sänkte ned sina säckar i vattnet, fyllde dem och buro bort dem med stor varsamhet, såsom om det vore något synnerligen dyrbart. Och då jag såg mig omkring, kunde jag icke förmärka någon sjö eller någon flod eller någon källa, och marken var torr och hård, och jag kunde förstå att vattnet var för dessa varelser något sällsynt och högt skattadt.

Och jag förundrade mig högeligen över detta: att vattnet på ett sätt som var för mig fördoldt och omöjligt att utgrunda steg uppåt, efter hvad det tycktes på en bestämd tid, då

människorna väntade sig det. Och jag sade till ängeln: »För visso måste människorna här besitta ett stort förstånd, då de kunnat uppfinna ett medel att på detta underbara sätt komma vattnet att stiga uppåt».

Ängeln svarade: »På denna planet — hvilken är densamma som I kallen Mars — råder en stor brist på vatten, och behovet har drifvit dess invånare att ägna mycket möda och omtanke åt att förskaifa sig sådant. De hafva under tusentals år arbetat på att gräfva långa kanaler, hvilka leda vattnet från de kalla nejder, där det finnes, ut öfver hela deras planet. Och genom att dämna upp det på ett ställe, få de det att stiga till jordytan på ett annat».

Jag såg åter på människoflocken, och jag greps af en vämjelse och en rysning vid deras åsyn, och jag sade: För visso finnes det mycken ondskan bland jordens barn, men icke har jag där någonsin på en gång sett så många falska och hårda ansikten som här.

Ängeln svarade: Har jag icke sagt dig, att eder jord är en pröfvoort och att de människor, som icke där gå framåt, blifva, när de lämna dess sfär, förflyttade till en stjärna, där lifvet är tyngre och hårdare än på jorden. Ty Han, hvars namn är Barmhärtighet, vill pröfva om icke tilläfventyrs en djupare nöd skall bringa dem att besinna sig och rannsaka sig själfva. När du skådar denna ofruktbara mark,

skall du förstå, att eder jord är i sanning rikt välsignad af Herren Gud.

Jag frågade: Säg mig, o du Herrens sändebud, är det många af de planeter, som rulla omkring vår sol, där lifvet är tyngre än på vår jord?

Han svarade: Ja, många.

Åter frågade jag: Är det också många, som äro mera gynnade än vår jord?

Ängeln svarade: De äro blott två.

— För mig till en af dessa, bad jag.

Men i detsamma var synen borta, och jag vaknade åter upp i min cell.

*

*

*

Ängeln stod inför mig, hög och blid, räckte ut sin hand och sade:

— Kom!

Och min själ lyftes uppåt, fri från kroppens tyngd. Och jag erfor en utsäglig känsla af glädje och befrielse. Huru länge det var som jag sväfvade uppåt vid ängelns hand, vet jag icke, ty tiden var borta för mig, och det tycktes mig som om jag af evighet på detta sätt sväfvat fram genom världsrymderna. Det kunde ha varit tusen år jag på detta sätt ilat fram, och det kunde ha varit en stund så kort som den under hvilken några sandkorn falla i timglaset.

Då strömmade oss plötsligt ett blåaktigt sken till mötes — ett sken så ljufligt och fagert i sin drömlika glans, att jag ville ropa till ängeln: 'Ack, låt oss fara till den stjärna, från hvilken detta ljus utströmmar!' Men i det samma märkte jag, att jag behöfde icke bedja därom, ty 'det var just emot denna stjärna vi styrde kosan. Allt starkare blef den blåaktiga glansen, och snart voro vi helt omhvärfda af densamma. Aldrig har någon på jorden skådat en färg som denna. Ty den hade opalens och ametistens alla skiftningar och var liksom genomväfd af den ljusaste silfverglans.

Efter en stund — icke vet jag huru lång — stodo vi på den ljusa stjärnan. Och omkring mig såg jag en värld så fager och underbar att ingen människotunga han utsäga det.

Där växte träd liksom på jorden, men långt större och skönare och alla blommande i vårlig prakt. Och på marken lyste blomster, sådana som aldrig mitt öga förr skådat, ty liksom ädelstenar gnistrade deras kalkar, och dock var där en lefvande mjukhet i deras glans, som fyllde med sällsam fröjd dens hjärta som betraktade dem.

Och jag såg en sjö med klart och blänkande vatten, hvars vågor sakta slog mot stranden med ett ljud som af sorlande sång. Och den sand som täckte sjöstranden glittrade likt stoft af diamanter.

Men öfver skogar och vatten och ängar göt sig det underbara blåa ljuset.

Och jag sporde ängeln: 'Säg mig, du Herrens sändebud, hvad är detta för en värld? Ty här är själfva luften full af sällhet och frid'.

Ängeln svarade: 'Detta är den stjärna, där jag har mitt hem. Ty du skall veta, att också vi, som ila genom rymderna för att utföra Herren Guds vilja, också vi hafva ett hem, dit vi stundom begifva oss för att hvila. Ty hos allting i skapelsen finnes växlingen emellan hvila och verksamhet. Också solar och stjärnor hafva sina tider af vakande lif och sina tider af sofvande ro, ehuru hvardera räckande så länge att människotanke icke förmår fatta det. Allenast Herren Gud, Han som allting skapat, Han som allting uppehåller, Han som bor i det ljus, i hvilket ingen intränga kan, allenast Han är evigt verksam. Och ve världen, om Han blott ett ögonblick upphörde att verka: i samma stund skulle hela skapelsen störta samman'.

I detta ögonblick varnade jag helt nära oss en liten buske, som alls icke bar några blommor, medan annars alla träd och snår blomstrade härligt.

Som jag undrade öfver detta, såg jag ängeln räcka ut sin hand och låta den sakta glida öfver den lilla buskens grenar. Strax sprungo där fram de skönaste blommor i gnist-

rande hvitt och med en guldgul ring innerst, så att den lilla busken tycktes brista ut i ett leende af plötslig fröjd. Och ängeln sade: 'Du undrar öfver allt detta. Men vet det, att liksom I människor kunnen i edra drömmar och tankar skapa hvilka bilder I viljen, så förmå vi i vår värld med vår vilja skapa också sådant, som har hvad I kallen yttre verklighet. Ty vår värld är en annan än eder och den makt vi fått af Gud en annan'.

Och jag såg en vidsträckt slätt, där blomstren skimrade i tusende färger, och midt på slätten såg jag höja sig som en stor glob af klaraste kristall. Icke vet jag huru globen hvilade på marken, men den låg helt stilla och rörde sig icke. Och himmelens ljus bröt sig emot dess kristallklara väggar i ett underbart färgspel. Och jag frågade ängelen: 'Hvad är detta?'

Ängeln svarade: 'Detta, o människobarn, är för oss hvad I på jorden kallen en kyrka. Genom böner, som stigit emot den Högste är denna kyrka byggd — af rena böner från rena hjärtan —; därför är den så klar och genomstrålad af ljus; till att vara lika vår Fader i himmelen, som är fullkomlig, sträfva vi; därför har den fullkomlighetens form, som icke äger början och icke slut. Därinne samlas vi och fröjdas tillsammans åt Guds godhet och vishet och ljus. Alltid är det vårt hjärtas sällhet att vi göra Hans vilja, alltid är det vårt

hjärtas frid att vi älska Honom och den Han sändt hafver. Men när vi där komma samman och sjunga Herrens lof, då tänder den enas glädje ett ljus i den andras bröst, och så varder vår glädje fullkomnad'.

Och jag undrade huru änglarna kommo in i sin kyrka, ty jag såg ingen port därpå. Och ängeln såg mina tankar och sade: 'Du undrar huru vi komma in i denna glob, och du har dock sett huru jag förmått gå genom lyckta dörrar äfven på er jord, där materien är så mycket tätare och tyngre'.

I detsamma såg jag en skara änglar komma gående öfver ängen — och så lätt gingo de att blomstren ej ens böjde sina hufvud under stegen —, och jag såg dem träda in i globen, som tycktes öppna sig för dem och åter sluta sig efter dem. Och jag hörde deras sång, då de lofsjongo Herren Gud. Och så skön var denna sång, — så klar som klockor och så full af ljufhet, där den klingade ut öfver neyden — att det tycktes mig att jag ville förgås af idel lycka och sällhet.

I detsamma vaknade jag upp i min cell. Och när jag kom ihåg hvad jag hört och sett, brast jag i gråt öfver att åter befinna mig på denna arma jord, som är så full af synd och sorg. Och jag begynte lifligt längta efter min död och ropade till Herren: 'Ack, tag mig snarligen bort från denna värld och för mig till det som är bättre!'

Men i detsamma kom jag ihåg hvad ängeln en gång sagt mig, att en människa icke får bedja om sin död. Ty Herren är det som bestämmer öfver detta, och så länge hon är kvar på denna jord, skall hon också här tjäna Herren af all sin kraft och af all sin håg.»

* * *

— Det är sällsamma ting denne munk berättar, icke sannt? sade hertiginnan, i det hon tillslöt boken. Och dock — det som gjort denna bok kär för mig är icke främst dessa mystiska visioner, fastän de, jag medger det, i hög grad fängslat mitt intresse. Men där är något annat som gripit mig djupare. Jag har, när jag genomläst dessa gulnade anteckningar med deras bikter om en själs innersta erfarenheter, haft en den starkaste känsla af att vara i beröring med en ande, som lefvat ett lif i gemenskap med Gud, i innerlig kärlek till Kristus. Denne ensamme, länge sedan hädangångne mans tankar och erfarenheter ha haft ett afgörande inflytande på mitt lif. Ty — hon sade det med en viss tvekan, en viss skälfnings i stämman — det är så, Hervor, att jag är en kristen...

Hervor satt tyst, gripen.

Hon tänkte på huru mycket starkare intryck denna bekännelse gjorde på henne, just

därför att den kommit så sent — först efter det hon verkligen lärt känna den människa som så talade. Hon hade mött icke få personer, hvilka varit ifriga att från första stund med ord och åthäfvor framhålla att de voro kristna, och ett sådant framhäfvande hade alltid lämnat henne kall. Men här var en som — liksom i skygg försynthet — gömde på denna bekännelse som en helig skatt och ej lät den gå öfver sina läppar annat än inför en vän, hos hvilken hon visste sig möta förståelse. Hervor hade sett och förstått att Veras lif var allvarligt, osjälfviskt och rent långt mer än mängdens, hon hade sett hos denna kvinna, — som lidit mycket på mer än ett sätt och som hunnit den ålder, då i regel illusionerna äro förbi och — skymta fram en djup stillhet, en hemlig inre glädje — liksom en vacker undan-gömd skogssjö, drömmande blank i aftonglansen. Och i denna stund hade hon fått förklaringen. Vera var en kristen... För henne hade lifvet en mening och ett mål.

Hervor önskade, att hon kunnat svara med samma bekännelse.

Hon sade:

— Det är då däraf du får kraft att vara lugn och glad...

— Ja, sade Vera. Det fordras mycken kamp innan man lärt sig mottaga den kraften, men det är mödan värdt att kämpa...

XXIII.

Den ena stjärnan.

— Professor Benedetti förefaller verkligen ganska intresserad...

Hertiginnan sade det i en menande ton.

Hervor rodnade och såg förlägen ut. Hon svarade ingenting på anmärkningen. Men ett par minuter därefter yttrade hon:

— Jag hade bref i går från en god vän, en målarinna, som heter Greta Carlsson, hon vistas i Rom för närvarande och hon föreslår mig att komma och hälsa på henne. Hon har hyrt en dubblett tillsammans med en kamrat, denna har nyss återvändt till Sverige, och nu tycker Greta det vore så lämpligt, om jag toge det lediga rummet på ett par veckor.

— Naturligtvis bör du se Rom, svarade hertiginnan. Och detta är ju ett förträffligt tillfälle. Ja, jag tror att det blir bra att du reser, Hervor...

* * *

I Peregrinis restaurant vid Via Capo le Case suto några medlemmar af årets skandinaviska konstnärskoloni församlade, i färd med att intaga sin lunch:

En blond och något fetlagd ung man med kvicka glimtar i de små grå ögonen trädde in, nickade åt Pelle Brandberg, målaren, bugade sig för damerna, slog sig ned vid det långsmala bordet och yttrade i vårdslös ton till Luigi, den framskyndande kyparen:

— Due suppli!

»Due suppli» var den billigaste af alla signor Peregrinis frukosträtter och rekvirerades följaktligen ofta af de unga konstnärerna — i synnerhet så här frampå vårsidan, då kassan begynte blifva klen.

— Hvad har du gjort i dag, Tore? frågade Pelle Brandberg.

— Diktat förstås, svarade den nykomne. Hur skulle det väl gå för denna världen — och isynnerhet för Vimmerby —, ifall inte Tore Ström diktade ett resebref ibland?

Tore Ström var en ung författare, som ännu inte just var känd utom det område som hade Vimmerby-bladet till sin själaspis, men hvilken en gång — enligt egen försäkran — skulle lägga världen för sina fötter.

— Nå, hvad har ni förnummit för nyheter här i den eviga staden, sedan vi träffades sist? sporde Vimmerbys unga snille de församlade.

— Jo, jag har fått reda på en idyllisk liten stad uppe i Abruzzerna, som tyckes mycket lämplig till sommarkvarter, sade Greta. Tänk, att man kan få bo där för tre lire om dagen — bostad och mat!

— Och små svarta sängkamrater, föreslog Pelle Brandberg.

— Nå, det är man väl inte så alldeles ovan vid här i landet! Präktiga motiv finns det i alla fall: slingrande gator med pittoreska ruckel, blåa höjder i fonden och bruna ungar i förgrunden.

— Det finns vackra kvinnor uppe i Abruzzerna, sade Pelle Brandberg med kännarmin. Sådant inspirerar alltid! När jag sett en riktigt vacker kvinna, kan jag måla bra se'n i flera da'r.

— Har herr Brandberg hört, frågade Hervor, att Lindvall fått en tafla såld till Nationalmuseum? Jag läste det i en svensk tidning, som jag fick hemifrån i morse.

Hervor hade hört att Brandberg och Lindvall skulle vara goda vänner och trodde att hon bragte en glädjande nyhet. Men Pelle Brandberg fick ett mulet uttryck.

— Jaså — nej, det har jag inte hört. Ja, Lindvall har flax, han!

Hervor såg förvånad ut, men sade ingenting.

— Känner ni Harry Olsen, den norske författaren, fröken Hardenburg? frågade Tore Ström.

Nej, Hervor hade icke reda på den storheten.

— Jaså, han är annars här i Rom nu. Det är en vådligt styf karl, ska' jag säga er.

Kolossalt lärd! Och så mycket idéer han har se'n! Han ämnar snart ge ut ett arbete som kommer att väcka uppseende — ett oerhört uppseende! Vet ni hvad han har upptäckt? Jo, att gamla testamentet egentligen kommer från Japan! Eller åtminstone är starkt påverkad därifrån. Ganska märkvärdigt, hva? Och vet ni hur han bevisar det? Jo, det står nånstans i Job eller Habakuk eller jag vet inte riktigt hvar — jag är inte specialist på de där —: »Om jag toge morgonrodnadens vingar och flöge ytterst i hafvet» — Nå, tänk nu efter, fröken Hardenburg, om ni hade hafvet åt väster och såge solen gå ner där om kvällarna och aftonrodnaden lysa åt de där lokalerna till — och om ni så skulle känna ett behof att ta till någon poetisk bild om vingar och så'nt, — skulle ni då inte hellre säga, att ni toge aftonrodnadens vingar för att fara ytterst i hafvet? Jo, visst skulle ni det! Men om ni i stället säger »Morgonrodnadens vingar» i det där sammanhanget, så bevisar väl det, att ni brukar se morgonrodnaden gå upp ur hafvet? Nå, nu har man i Syrien och Palestina hafvet i väster — såsom torde vara bekant äfven för den i geografi rätt lindrigt bildade. Och hur långt man än ger sig i väg rakt österut från Palestina, så kommer man inte till något land, där man ser solen gå upp ur hafvet, förrän man kommer till Kina och Japan. Ja, jag kommer inte ihåg hvarför Olsen påstår

det är Japan det kommer från och inte från Kina. Men det kan ju hvem som helst förstå, att det är mera piffigt och intressant att ta Japan, som är så mycket mera modernt och aktuellt just nu.

— Men jag tycker det finns haf som kunna ligga närmare till hands, invände Hervor. Som t. ex. Röda hafvet. I Egypten kunde väl israeliterna ha sett solen gå upp ur Röda hafvet.

— Röda hafvet! Ett sådant puttefnaskhaf! Nej, ser ni fröken, då man säger »ytterst i hafvet», så menar man ett kolossalt stort haf, ett väldigt haf, där man har fasligt knogigt med att komma allra längst ytterst. För resten har Olsen andra bevis också. Harakiri t. ex. Har ni någonsin tänkt på det, fröken Hardenburg, att kung Saul begick harakiri? Han stötte sitt svärd i sin buk, står det, så att hans inälfvor gåfvo sig ut. Och till på köpet ber han sin tjänare hjälpa sig — alldeles som ännu i dag en japanes, som skall ge sig af från det här eländet med en anständig harakiri, anhåller om bistånd af en vän eller tjänare. Jo, den där boken kommer att väcka uppseende, var säker på det!

Pelle Brandberg strök sina röda mustascher.

— Hvad ämna damerna taga sig för efter inmundigandet af denna splendida frukost? frågade han.

— Vi tänka gå till Villa Borghese och

måla, sade Greta. Där finns präktiga motiv: mörka pinjer och ljusa ängar och gamla mossiga fontäner. Och öda kor och svarta präster kan man alltid få till staffage.

— Jag har också ämnat mig ut någonstans för att hedra naturen med att föreviga den, sade Pelle Brandberg. Om jag skulle uppmuntra damerna med att göra er sällskap!

— Gör det, herr Brandberg, sade Greta. Vi skulle känna oss ofantligt smickrade.

Äfven Tore Ström beslöt sig för att följa med. För att tjänstgöra på en gång som kritiker och som förkläde, förklarade han.

Snart sutto de målande medlemmarna af sällskapet utplanterade här och där i den vackra parken. Tore Ström hade slagit sig ned i gräset i närheten af Hervor, blickande lättjefullt upp emot den solfyllda himlen och pratande med en outtömlig svada, till hvilken Hervor lånade blott ett halft öra.

— Jo, det känns allt rätt vräkigt, det här, för en medarbetare i Vimmerby-bladet: att gå och titta på San Pietros kupol och promenera omkring på Forum och känna sig lika hemmastadd som på sin egen mammas gata! Har fröken nånsin varit i Vimmerby? Jaså, inte det? Jo, det är en nätt och hedersam liten stad, men fröken kan tro man får nog af den, när man vandrat där i tjugosju år. Se, jag hade ju tänkt mig i min gröna ungdom, att jag skulle få komma till Uppsala och studera, men

så dog far min — han hade haft handelsbod och sålt sill och russin och galoscher — och se'n fanns där inga mojänger till att fara och studera. Utan jag läste lite på egen hand, förstås, och skref i Vimmerby-bladet emellanåt. Mest vers till en början — vers i den högre stilen. Men nu skrifver jag kåserier, som man i Vimmerby anser ganska kvicka, ehuru stundom misstänkta för att inte vara tillräckligt vördsamma emot höga vederbörande. Och så ibland vers i allmogestil. Ja, om fröken någon gång får se i tidningarna, att en ny Fröding har uppstått nere i Vimmerby, så bli inte förvånad! Nå, emellertid så fick jag ett arf nyligen — en hederlig gammal tant som lade sig att dö helt lägligt —, och då tänkte jag: Nu, Tore Ström, ge vi oss af söderut till den eviga staden! Och om jag får säga det själf, så anser jag det ganska aktningsvärdt att resa till Rom och odla sin själ i stället för att fara till Stockholm och fördärfva sin kropp med sprit, och jag räknar allt på att jag skall ha en viss fördel af den saken, när den stora rätttegången kommer, efter det man har kolat af. Ja, Rom är allt styft! Eller hur, fröken? Jag håller betydligt mer på Rom än på Florens.

— Jag har inte sett Florens än, sade Herwor. Jag tänker stanna där på återvägen.

— Jaså. Vet ni hvad jag gjorde för en upptäckt i Florens? Jo, att det är egentligen

vi germaner som åstadkommit hela den s. k. renässansen! Titta på quattrocentisternas bilder! Är det inte blonda germanska typer de allra flesta! Hälften af dem ä' lika rödhåriga som Pelle Brandberg! Och Benozzo Gozzolis änglar — det är ju ena riktiga Carl Larsson-ungar! Jo, ser ni, fröken, då vi germaner — longobarder och hvad vi hette allt för slag här nere — legat i Italien några århundraden och fått upp ögonen för lite af hvarje — då klämde vi till och åstadkom renässansen. Men strax efter den ansträngningen, så började vi bli lite slöa — som man blir i värmen så småningom. Och så kom renässansen på dekis och blef först barock och se'n nånting än värre. Och nu gå florentinarna omkring och ä' mörka och fula och se inte alls ut som unga gudar längre — som t. ex. jag och Pelle Brandberg. Det romanska blodet har tagit öfverhanden hos dem, ser fröken. Det kommer i alla fall att bli en viss tillfredsställelse för mig, när jag sitter hemma i Vimmerby igen, att tänka på allt hvad vi germaner åstadkommit härnere. Hå hå, jaja — Vimmerby kallar snart sin son tillbaka till sitt moderliga sköte. Vimmerby kan inte undvara mig längre och inte jag Vimmerby heller. Jag måste åter dia dess moderliga bröst — ursäkta bilden, bästa fröken — efter som sanningen att säga, min salig tants rikedomar börja på ett betänkligt sätt

att sina. Och det fast jag för det mesta lefver på »due suppli» — quindici centesimi, you know.

— Hur är det, frågade Henvor, är herr Brandberg inte längre vän med Karl Lindvall? De voro ju goda vänner?

— Åja, det tror jag nog de äro än. Hur så?

— Jo, det förvånade mig att herr Brandberg inte blef glad åt att Lindvalls tafla inköpts af staten.

— Ack, kära fröken, inte ska' ni bli förvånad öfver sån't. Är ni verkligen så naiv och oskyldig, så ni tror man gläder sig åt sin nästas framgång? Ånej, det gör man ingalunda. Har ni inte hört talas om den kungliga svenska afundsjukan? Fast jag tror nu man lika gärna kan säga den allmänna europeiska, amerikanska och asiatiska afundsjukan, — de två andra världsdelarna känner jag inte något närmare till. Ja, sådana ä' vi. Jag vet det med mig själf — ty äfven jag är bara en vanlig dödlig, fast fröken kanske inte tror det —, att när jag ser någon annan poet få beröm, så blir jag för det mesta liksom lite misslynt. D. v. s. när det är någon af storgubbarna — som till exempel Heidenstam eller Selma Lagerlöf — då tar jag det ändå med ett visst lugn, för med dem ämnar jag inte täfla — än så länge. Men när det är någon poet i de lägre rangklasserna, som blir öfveröst med blommor, då tänker jag med en viss gröngul

bitterhet, att det berömmet kunde mina verser lika väl ha förtjänt. Men när jag en gång väl blir erkänd som den storhet jag är och som en prydnad och ära för vårt älskade fosterland — då tror jag att jag utan att bli arg kommer att tåla att andra få lite beröm också. Men i alla fall — det ska ni veta fröken, att den afund som vi författare och konstnärer broderligen hysa emot hvarandra, den är ingenting emot den som brackorna ägna oss alla. När en bracka får höra, att någon hälsas som en öfverlägsen begåfning, då får han ondt i magen af förtret, och när han ser i sin tidning, hur en versskrifvare eller tafvelkluddare får på huden — då skiner han af förnöjelse. När vi ä afundsjuka — då ä det ju till stor del för den arma brödbitens skull. Det är mycket lättare att svälta ihjäl än att lefva, när man är poet i Sverige, och därför, om man ser snedt på den som redan kommit fram i solskenet och skymmer ens egna utsikter, så ä' det ju ändå liksom lite mänskligt och ursäktligt. Men brackorna — de ha medelmåttans hela inbitna hat till öfverlägsenheten — de fröjdas i ren infernalisk skadeglädje, när en staccars skribent eller målarslusk får sig påskrifvet.

Hvor var just nu djupt upptagen af sin målning och kände sig något distraherad af hans svada. Hon tillät sig framkasta ett förslag att herr Ström skulle begagna tillfället att

gå in och se Galleria Borghese. Eftersom han själf bekant sig ännu aldrig ha varit därinne.

Tore Ström förstod gerast vinken.

— Jaså, fröken vill bli af med mig! Fröken är trött på mig! Och så satt fröken och lyssnade på mig med ett mildt och sympatiskt leende, så att jag i all blygsamhet trodde att fröken var road af min enkla konversation. Men kvinnans väsen är falskhet, såsom Hamlet så riktigt anmärker. Ja, för all del, fröken ska' visst bli af med mig! Tro inte att en son af det fattiga, men hedervärda Vimmerby är så renons på all ridderlighet att han tvingar sitt sällskap på en dam emot hennes vilja. Jag går, fröken... Men kanhända fröken kommer att ångra sin hårdhjärtenhet. Jag går till fontänen därborta... Kanhända skall jag i dess mörka vatten finna ro efter detta sista hårda slag af ödet... När man funnit mitt lik, så var god och telegrafera om det till Vimmerby-bladet... Är inte fontänen nog djup? Jo, det är den visst det, ifall man ställer sig på hufvudet. Och detta är blott en af de många konster i hvilka Tore Ström i lifstiden varit en mästare... Ajö, fröken! Ajö...

Och med värdig sorgsenhet i min och hållning spankulerade han bort öfver den soliga gräsmattan.

En stund senare kom Pelle Brandberg, som slutat sin målning. Han bar i handen en pannå, ännu våt.

— Jag är ute och inspekterar, sade han glädtigt. Var nyss borta och tittade på fröken Carlssons skiss. Den var verkligen inte illa. Få se hvad fröken har åstadkommit!

Han böjde sig fram och såg på Hervors skiss.

Det var en stark färgglädje i denna lilla hastigt nedkastade studie. Luften hade en dallrande lätthet, de hvita skyarna hade en fart i teckningen och en glans i dagrarna som gaf dem ett utseende af att jublande segla hän mot fjärran rymder; öfver ängens vårgröna matta spelade ljuset i skimrande förtoningar, afbrutna af pinjernas långa blåa skuggor.

Hervor såg ifrigt upp i herr Brandbergs ansikte, hon var angelägen att få höra den kände artistens omdöme.

Där hade kommit ett snabbt uttryck af förvåning i Pelle Brandbergs drag. Det var tydligt att han inte väntat sig annat än diletterantism af denna unga dam, som alldeles icke var känd inom konstnärsvärlden. Hervor såg honom kasta en hastig blick på sin egen pannå. Där var rätt mycket likhet i motiven. Men Hervor kunde ej undgå att se att hennes egen studie var friskare och bättre. Pelle Brandberg gjorde tydligen själf samma iakttagelse. Det kom en skugga öfver hans ansikte, och han sade kyligt:

— Ja, det är ju snyggt, det där! Verkligen ganska snyggt.

Hervor kände det som hade hon fått ett smärtsamt styng. Hon hade just nyss suttit och tänkt på hvad det var roligt med ett sådant här otvunget kamratskap emellan kvinnliga och manliga konstnärer — det var ju något som hon aldrig förr haft någon erfarenhet af. Och så att känna att det pinade en kamrat, när hon själf gjorde något som var bra!

Hon var glad att se Tore Ström komma tillbaka, vandrande med säfliga steg öfver gräsmattan.

— Ja, det var ju inte illa, det som fanns därinne, utlät sig Vimmerby-bladets kåsör med en matt gillande ton. Men kan ni förstå det, fröken, hvarför Tizians »heliga kärlek» inte har några kläder alls på kroppen, medan den oheliga har fullt upp?

Greta hade just kommit fram till de andra, bärande på sin studie.

— Jag antar, inföll hon, att Tizian någon gång suttit i ett herrsällskap, där man diskuterat frågan när en kvinna tar sig bäst ut: när hon är klädd på det praktfullaste eller när hon inte har några kläder alls. Så har han fått den idén att måla bredvid hvarandra två sköna kvinnor, en klädd och en oklädd — liksom för att jämföra. Men naturligtvis måste han se'n hitta på något djupsinnigt namn till sin tafla...

— Ganska inventiöst, fröken Carlsson! Utom att, förlåt, att jag säger det, det är oer-

hördt naivt att tro, att i ett herrsällskap det kan förekomma skilda meningar om den saken. — Men för att öfvergå till en mera praktisk fråga, börjar ni inte, mitt herrskap, känna er lite törstiga i värmen?

— Vi skulle kunna gå in på »Vaquerian» och dricka mjölk, föreslog Hervor.

— Mjölk!? Nej, förr döden! som Hamlet säger.

— Det sa' aldrig Hamlet!

— Hur vet ni det, fröken? Har ni kanske något beedigadt protokoll att tillgå öfver allt hvad denne prins sa' alltifrån sin födelse och till sin död? Nej, där ser ni, det har ni inte! Nå, då ska ni inte heller opponera er, när en gudagifven skald citerar sådana ord ur djupet af sitt medvetande. — Hvad jag emellertid i denna stund vill uttala som min bestämda öfvertygelse, det är att herrskapet skulle handla både klokt och rätt genom att snarligen begifva sig till ristorante San Constantino uppe på Aventinen och där intaga sin middag. Pro primo är detta ett högst tilltalande och sympatiskt lokus, pro secundo finns där god mat, pro tertio få ni där njuta af såväl mitt som Harry Olsens sällskap, ity att den svenske och den norske skalden där ha stämt ett broderligt möte. Och hvad nu det angår att ni med era kontinentala vanor måhända finna timmen en smula för tidig, så vill jag anmärka, dels att mat alltid är godt och att man

sällan kan få den för snart, dels att det är af vikt att bemäktiga sig ett bord ytterst på verandan på San Constantino, där man kan få njuta af den allt erkännande värda utsikten. Och om ni nu, som jag ser på er, gå in på mitt förslag, så hemställer jag, att vi för denna gång måtte glömma att ta hänsyn till de usla sekinerna, eftersom den stora konkursen i alla fall kommer förr eller senare. Må vi beslutamt slunga oss upp i de första droskor vi få tag i, deponera de i dag utförda konstverken i Pelle Brandbergs ateljé och så jaga hän till festen med all den flotta vräkighet som tillkommer öfvermånskors!

En stund senare sutto de på den af Tore Ström prisade restaurantens vinlöfsklädda veranda och åto risotto, drucko Vino Santo och skådade ut öfver en vidsträckt del af den oförlitneliga staden, som i denna stund badade i aftonens gyllene ljus.

— Fint det här, eller hur? Titta på Palatinens ruiner! Snyggt, skulle jag tro! sade Tore Ström, bröstande sig såsom om han byggt Rom eller åtminstone upptäckt det.

— Jag hörde någon säga, att Ibsen tyckte mycket om den här restauranten, yttrade Her-
vor till Harry Olsen, som satt bredvid henne.

Harry Olsen hade ett gråblekt, slätrakadt ansikte, som var fullt af blaserad öfverlägsenhet. Han mottog den lämnade upplysningen utan något större intresse.

— Ni har väl någon gång träffat Ibsen, herr Olsen? frågade Hervor, som högeligen beundrade den store skalden.

— Nej, det har jag inte. Och jag får säga, att jag skulle verkligen aldrig ha satt något vidare värde på att utbyta tankar med den mannen.

— Inte det? sade Hervor förvånad. Skulle ni inte bry er om att träffa en af världens största skalder?

— Nå, jag anser nu att han har blifvit betydligt öfverskattad, utlät sig herr Olsen. Och i alla händelser: ni kan väl förstå att för de yngre författarna i ett land är det inte roligt att ha en sådan där storhet liksom hängande öfver en, som nästan klämmer ihjäl alla andra. Bara att höra detta: honom kunna ni dock icke tänka på att någonsin hinna upp till — ni unga, nej, inte på långa vägar. Bara det, förstår ni, måste ju ta kuraget ifrån en.

Hervor svarade icke.

— Är det nu inte storartadt att vi till på köpet få månsken, utbröt Tore Ström entusiastiskt.

— Det är inte storartadt alls, sade Pelle Brandberg buttert. Månsken ha vi hemma på bondlandet i Sverige också.

— Ack, hvilken tarflig och medioker fantasi, som inte märker skillnaden emellan månsken på Palatinens ruiner och på en potatisåker i Västergylln!

— Vet ni hvad, sade Greta, jag tycker vi borde gå till Coliseum i kväll. Hervor bör verkligen se Coliseum i månsken.

Förslaget antogs. Och en timme senare befann sig det lilla sällskapet inom de stolta ruinerna af Flaviernas amfiteater.

Där voro inga fler besökare i kväll. Och det storslagna skådespelet af dessa väldiga ödemurar — här badande i hvitt månljus, där försänkta i djupa svartblå skuggor — lade sordin på alla, till och med på Tore Ström.

Hervor och Greta hade gått upp för några trappor och satt sig på en bänk i en af de öfre våningarna. De sågo häruppi från ej det öfriga sällskapet, som ströfvade omkring i gångarna därnere och med dämpad röst förde samtal, hvilket nådde ditupp blott som ett aflägsset ekande sorl.

En högtidlig stillhet. En öfverjordisk klarhet som, liksom i vemodig medkänsla, omgöt jordiska titaners brystna verk.

Rakt framför dem emellan ett par söndriga hvalfbågar tindrade nära hvarann två klara stjärnor, hvilkas glans ej helt drunknat i månskenet.

Greta kom plötsligt ihåg en dikt hon hört för åtskilliga år sedan i »musernas sal» bland tigande hvita gudar och gudinnor.

— Hur går det med dina två stjärnor, Hervor, frågade hon. Hvilken blir det som segrar?

— Hvem vet hur ens öde kommer att ge-

stalta sig...? Men det har jag börjat förstå: att den ena af de båda stjärnorna lyser blott med ett lånadt sken... Kan man väl längta efter ära, när man märker hvad som tycks vara framgångens närmaste och oundvikligaste följder: kall afund, illa dold ovilja, små försök att nedsätta storheten...

— Men förtälet brukar dö, när en människa går bort, invände Greta. Och äran lefver kvar.

— Ja, äran... Ack, äran är visst ändå en fattig fågel, Greta — han kommer susande och brusande med stora granna vingar, men alltid har han hungriga ögon...

XXIV.

I Florens.

Hervor satt på en bänk uppe vid kyrkan San Miriato och blickade hän öfver staden vid Arno, som bredde ut sig därefter med sina åldriga broar, sina stolta palats och sin härliga kupol, tecknande sig mot de fjärran höjdernas blå. Hon höll i handen en bok, som hon nyss köpt hos en antikvarie, en liten grå gubbe, som stod inne i sin mörka butik vid Lung-
Arno och var en smula vresig mot kunder, hvilka kommo och togo ifrån honom de kära gamla

böcker han egentligen helst velat behålla för sig själf.

Den bok Hervor råkat få tag på var bunden i brunt skinnband med urblekta förgyllningar, det var en gammal öfversättning till italienska af Platos dialoger; hon hade köpt den mest för det vackra gamla bandets skull. Och nu hade hon fördjupat sig i den.

»När människan varsnar skönheten på jorden», läste hon, »minnes hon den sanna skönheten, hon lyfter vingarna och brinner af begär att svinga sig upp till henne. Men hon är vanmäktig, och hon höjer likt fågeln ögonen mot himlen. — — Själens begynner med skönheterna härnere, och med ögonen fästa på den högsta skönheten, lyfter hon sig oafbrutet mot denna.»

Var icke detta hvad hon mången gång på ett oklart sätt tänkt och drömt? Skådandet af det sköna måste höja människan. Och därför var konsten icke blott en lek, icke blott något som frambragtes för att förströ människorna. Det fanns en djup mening i hvarje sträfvan att försköna tillvaron, ty den högre tillvaro vi äro bestämde för är fylld af skönhet — eftersom den är fylld af den eviga skönheten, som är Gud.

Hon såg ut öfver den fagra staden som låg och lyste därnere i dalen; hon såg för sin inre syn allt det som starkast gripit henne af de konstens härliga skatter där gömdes: den

underfulla kampanilen, som lyfter sig likt den skönaste hymn emot en ljusfylld himmel, Donatellos ädle Sankt Georg, som blickar med lugna, rena ögon ut i den lifvets strid, hvilken väntar en hvar som ej feget kryper undan kampen, San Marco-klostret med sin afskilda drömmande ro — med Savonarola-cellens stämning af gripande, svårmodigt allvar, med Fra Angelicos bilder, dallrande af en vek och stilla innerlighet — della Robbiernas späda barngestalter med oskuldens och värnlöshetens hela rörande och blida behag, Filippo Lippis flickhufvuden, så ljufva i sitt unga tankfulla allvar, och den titaniska sorgen, den dystra smärtan öfver en lumpen, trolös värld som klingar fram ur Michel Angelos Mediceer.

Var icke detta det gemensamma för dem alla: att hur högt de än satte konsten, fanns det dock något de satte ännu högre. Konsten skulle lyfta människan uppåt — mot det eviga.

Konsten för konstens skull — så ljöd nu mångenstädes ropet. Blott gifva ett starkt intryck — en känsla af liffsintensitet — det var målet. Konsten för konstnärens skull — låg nog också ofta bakom den principen. Konstnären skulle i utöfvandet af sitt kall njuta känslan af att vara öfvermänniska, skulle af hopen hälsas som sådan...

Hon tänkte på den stora florentinare hvilken efterlämnat ett konstverk, ej hugget i marmor, ej måladt å mur, men mer oförgängligt

än någon af Arnostadens skönhetskatter — den man hvilken, irrande och hemlös, i en »gudomlig komedi» uttalat allt sitt brinnande hjärtas ve öfver våldets och orättfärdighetens seger, allt sitt lågande hopp om en seger i himmel och på jord för rättfärdigheten och kärleken. Hvad var det väl som gifvit det verket en plats framför andra? Var det blott språkets ädla skönhet? Var det lärdomen och fyndigheten i detaljerna? Var det den majestätiska fullkomligheten i hela kompositionen? Nej, det var icke allt detta. Den som blott med svårighet tydde dess ålderdomliga språk, blott med möda kunde uppfatta alla hänsyftningarna på gångna tiders bittra strider, den kände väl att hvad som i detta verk grep läsaren med en nästan smärtsam hänförelse, det var flamman af den längtan till fullkomlighet, som genomglödgade hela verket. Hvad mer om denna rättfärdighetskänsla för nutiden syntes i somligt missledd af partifanatism, af ensidighet i uppfattningen? Den heliga elden fanns där dock — den eld som steg rakt mot himmelen i flammande hänförelse.

Alla dessa, hvilka här skänkt henne outplånliga minnen, de hade lämnat åt mänskligheten något som med starka vingar kunde lyfta den ur stoftet — ur hvardagligheten och lumpenheten af det lif som de flesta föra. Detta var hvad de sträfvat efter — medvetet eller omedvetet.

Af människors pris hade de ej alltid vunnit mycket under sin lifstid.

Äran hade till många af dem hunnit först efter mycken kamp; mot oförstående, mot småsint afund och mot tunga bekymmer hade de haft att strida. Och kanske de dock alla till slut kommit till samma resultat som den store Michel Angelo, hvilken mot sin lefnads afton, då hans rykte var så stort som ingen annans, i en svårmodig dikt förklarade att äran var intet värd.

De ljödo inom henne Buonarroto's ord, medan hon tankfull blickade ut öfver den sköna staden: »Konsten är icke längre nog för den själ som vänder sig emot den gudomliga kärleken».

XXV.

Nya vidder.

Från en högblå himmel lyste solen gladt på villans hvita murar och på terrassens marmorbalustrader med de ärggröna järnurnorna, i hvilka pelargonierna blommade i skarlakansröd prakt. Nere i trädgården höjde sig stolta magnolior, hvilkas stora hvita blomskålar lågo likt näckrosor gungande på de mörkt glän-

sande bladen; höga, dunkla cypresser stodo orörliga mellan buskager af rosenlager, och lummiga kastanjer och graciösa akacior med luftiga fjäderliknande grenar bredde blåaktiga, dallrande skuggor öfver vårgröna gräsmattor.

En mossig Neptun af brons stod där med sin gröna treudd och blåste oupphörligt ur en snäcka en stråle af porlande vatten, som steg uppåt likt en hvit rök och åter föll klingande ned i den bladomgifna bassängen vid hans fötter. Ej långt därifrån lutade sig en ung satory mot en trädstam, blickande i lättjefullt drömmeri hän öfver myrtenhäckarna. Men bortom parkens afskilda stillhet skymtade — skild från densamma af ett högt järngaller — skogen, Apenninernas skog af silfverstammiga bokar och lummiga gröna almar.

Man var ej så särdeles långt borta från Bologna här i den hvita villan i Apenninerna, men i denna idylliska, vårgröna ro kände man sig omätligt fjärran från stadslif och societetsfester.

Vår i södern! Det var något helt annat än Nordens vår — mindre fint och blidt och drömmande och liljekonvaljeblekt. Här var en stämning af ung kraft och glöd, af brusande lif som myllrade fram och strax segergladt insvepte jorden i sina käcka färger.

Och ändå: i ett var våren densamma hvart helst man kom: samma hänryckning öfver att vara till, öfver att växa och lefva, samma oänd-

liga värld af skönhet som öppnade sig för sällhetsdruckna blickar.

Kunde man ha upplefvat en vår — upplefvat den ute bland blommande träd och groende örter, bland sorlande bäckar och sjungande fågelskaror, utan att fyllas af en stark, en öfverväldigande känsla af att lifvets mening måste vara harmoni, lifvets mål oändlig salighet, lifvets upphof oändlig kärlek?

Hervor satt på ett af terrassens trappsteg med händerna knäppta kring knäna och såg ut öfver denna varma vårglädje.

Åh, denna praktfulla magnolia där med de skimrande hvita skålarna! Att kunna i ett konstverk återge allt hvad af glänsande, högmodigt majestät den representerade — mildradt och försonadt af ett skimmer af oskyldiga hvita drömmar.

En hel serie af trädporträtt — det var hvad hon skulle vilja måla. Hon skulle vilja få människor att känna och förstå hvilka olika kynnen som röja sig hos de olika träden, ej blott hos de olika arterna, utan ock hos de olika individerna.

Hon hade redan en hel del skisser därtill. En ek med sin stolta kraft, sitt furstligt förnäma lugn, och en fura, icke mindre stolt, icke mindre kraftig men med ett tycke af sträfhets, som röjde att hon haft att kämpa sig fram genom hårda förhållanden och blifvit medveten om sin egen styrka icke genom andras hyll-

ning utan genom andras motstånd. Det hade varit en af hennes barndoms kära och förtegnade drömmar, att hellenernas sagor om en själ, ett lefvande väsen, i hvar träd, gömde en sanning. Hon plägade föreställa sig, när träden susade omkring henne, att de talade till henne, hviskade till henne sina hemligheter.

Och nu satt hon och tänkte på detta, här i Italiens vår, att kanske — när de under hennes ensliga skogsvandringar böjt sig susande fram emot henne — kanske var det detta de hviskat: Förtälj för människorna hvad vi drömma i jublande morgnar och i tankfullt susande kvällar...

*

*

*

Uppe i bergen, ett stycke ofvanom den hvita villan, låg en liten stad med små fyrkantiga hus af gulaktig kalksten, med svartögda halfnakna ungar lekande ute på gatan bland kacklande bruna höns och rotande svarta svin.

Husens skuggor sträckte sig blåa fram öfver gatan i den varma eftermiddagssolen, då Hervor på en enslig promenad kom vandrande in genom den lilla stadsporten, som ännu, jämte en bit halft raserad mur, fanns kvar från forna krigiska tider.

Hon gick uppför den smala, slingrande hufvudgatan, där smågränder här och där veko af

och klättrade uppför eller stupade nedför bergets sidor. Och hon kom till ett litet torg, i hvars midt fanns en brunn med en vattenho, bestående af en antik sarkofag; bredvid torget höjde sig en ålderdomlig liten kyrka med en barockfasad som inte alls hörde till den ursprungliga stilen, men inte trufdes illa ihop med den ändå.

Kring brunnen stodo några kvinnor och tvättade kläder; de kastade nyfikna blickar på den främmande signoran och logo och nickade och hviskade sinsemellan. En flock barn, som pratade och skrattade och tiggde, hade Hervor redan i släptåg.

Ut från den lilla kyrkan trädde en fattigt klädd kvinna, som i ena handen bar en korg och med den andra släpade efter sig en liten högljudt gråtande gosse.

— Hvad han skriker, Pippo, anmärkte en af kvinnorna vid brunnen.

— Om han skriker! Jo, det vill jag lofva, sade modern. Han gråter natt och dag, och ändå har jag bedt så mycket till madonnan för honom. Just nyss har jag offrat till henne ett vaxljus, som kostat sina modiga femti centesimi. Få se om det hjälper.

— Ni skulle gå till Rocca d'Avella, tillrådde en af kvinnorna, och offra ett ljus åt madonnan där, hon är utmärkt för sjuka barn. Nina var dit, och hennes gosse blef alldeles fri från frossan.

— Rocca d'Avella? Det är långt dit! Hvem tror ni har tid att ge sig i väg så långt, när man har två barn hemma utom den här skrikhalsen.

Gossen, som höll sin ena lilla bruna hand hårdt tryckt emot ena tinningen, grät alltjämt; tårarna gräfdde ljusa fåror i det smutsiga ansiktet. Det var en vacker pys för öf-rigt, ehuru han såg klen och späd ut. Hans bruna lockar ringlade sig kring en låg, bred panna, där ådrorna lågo blå under det fina skinnet.

— Hvad har han för ondt? frågade Her-vor modern.

— Ja, hvem kan veta hvad det är? Det kom som ett skott — en ruta hade blifvit sönder-lagen i vårt rum, och så blef det oväder under natten, det blåste och regnade in, och gossen låg med hufvudet vid fönstret, och gamla Tessa, som bor i samma hus som vi, hon säger, att det måste ha varit någon häxa som for förbi och sköt ett skott mot gossen. Hon säger, att sådant händer ofta. I alla fall så jämrade han sig öfver sitt hufvud på morgo-nen, och se'n är det inte en dag som han inte gråtit.

— Ja, det vet då jag, intygade en af kvin-norna vid brunnen, jag hör honom skrika hvar-enda natt, och jag tackar alla helgon för att det inte är min gosse som är sjuk.

— Har ni inte talat vid någon doktor?
frågade Hervor.

— En doktor? Här är tre långa mil till en doktor! Och för resten kunna doktorer inte just göra någonting! De titta på en och säga: Räck ut tungan, och så ruska de på hufvudet och skriva någonting på en lapp, men inte blir man bra ändå.

— Nej, doktorerna vet inte mycket, bekräftade en af de andra kvinnorna.

— Han har alltid varit klen, fortsatte modern. Ser ni, signora, han blef född för tidigt. De kommo hem till mig och sade: Din man har råkat ut för en olycka där borta i stenbrottet, de sköto af ett sprängskott, han stod för nära och så blef han dödad. Jag skrek: »Jesus, hvilken olycka! Jag vill se honom, hvar är han?» Men de sade: »Nej, du får inte se honom, det ser alltför förskräckligt ut, hela ansiktet är borta». Jag grät, jag ville till honom i alla fall, men de höllo mig kvar. Ack, tänk er, signora, de begrofvo min Antonio, utan att jag fått se honom! Nå, strax efteråt blef gossen född, det var två hela månader för tidigt, och ingen trodde han skulle lefva. Men han lefver i alla fall, och ett snällt barn är han, så jag önskar inte nu att han vore död, fast jag önskade det till en början. Jag hade ju två förut, och madonnan och alla helgon ska veta, att det är inte lätt för en stackars kvinna att skaffa mat åt både sig själf och åt sådana

här ungar, som jämt äro hungriga. Inte för jag vill säga att Pippo äter mycket, det gör han nu inte, för han har, som sagdt, alltid varit klen; det är inte många dagar han har varit frisk sedan han föddes.

Hervor strök den lille öfver kinden, frågade honom om han tyckte om kakor och lyckades få se en glimt af glädje glida öfver det bleka lilla ansiktet, när hon gaf honom en slant att köpa något för.

* *
*

— Hvad det var bedröfligt, att inte alls kunna hjälpa den stackars gossen, sade Hervor, då hon, hemkommen, berättade tilldragelsen för sin väninna. Den tycktes mig först som en blid idyll, den lilla staden, full af solsken och förnöjsam frid, och så möter man helt plötsligt detta lilla barn, som lider och inte kan få någon hjälp.

De sutto ute i pergolans gröna ljusdunkel. Hertiginnan, hvars blick emellan de hängande vinlöfven sökte sig hän emot de fjärran blå skogshöjderna, sade efter en stunds tystnad:

— Jag tror att du skulle kunna hjälpa honom, Hervor.

— Skulle jag! På hvad sätt då?

— Det har alltid förefallit mig som om

du ägde icke så litet af magnetisk kraft. Och min intuition brukar sällan svika mig i sådana fall. Det är någonting i en människas blick ibland... Och ett par gånger vid beröring af din hand har jag känt denna magnetiska strömning, som man brukar erfara, när en magnetisörs hand glider öfver ens arm. Ja, jag är öfvertygad om att du skulle kunna magnetisera. Och barn äro i allmänhet mycket mottagliga. Så att om du vill försöka, tror jag du skulle kunna befria honom från hans plågor. Om han på det hela är klen, går det kanske ej så fort... Sådana där nevralgiska eller rheumatiska smärtor — det är väl något sådant han lider af — bruka inte gå fort öfver. Men, som sagdt, om du vill försöka...

— Naturligtvis vill jag, utropade Hervor. Jag går dit i morgon dag.

— Du har ju flera gånger sett mig magnetisera, sade hertiginnan, jag skall ge dig några ytterligare anvisningar och instruktioner, så tror jag du kan försöka saken.

Dagen därpå var Hervor åter uppe i den lilla bergstaden.

Åter stod en flock kvinnor och tvättade kring brunnen; och de loge och nickade åt Hervor som åt en gammal bekant.

Hervor frågade efter lille Pippo och hans mor. Strax erbjödo de sig alla att visa henne vägen dit.

Det var en hel skara af unga och gamla

kvinnor, förutom en flock ifrigt snattrande småbarn, som följde henne uppför den trånga gränden, där träskorna klapprade mot den steniga marken.

Alla kastade de långa blickar på den korg Hervor bar och undrade tydligen, djupt intresserade, hvad det kunde vara för goda saker som Pippo och hans mamma skulle lyckliggöras med.

— Här är det, skreko de alla på en gång, stannande framför ett förfallet tvåvåningshus och pekande på en svart port som hängde snedt på sina gångjärn.

Skaran dröjde grannlaga utanför, — blott kastande en sista, lång, saknande blick på korgen — när Hervor trädde in. Endast Tessa, — en gammal kvinna med ett djupt fåradt ansikte, som röjde spår af en svunnen skönhet — följde henne.

Det var nästan skumt i det rum dit hon förde Hervor. Där fanns blott ett litet fönster som satt högt uppe och hvars ena ruta var sönderslagen och tillstoppad med en klut.

Pippos mor kom emot dem och log belåtet, när hon mottog korgen. Gossen satt i ett hörn och stirrade på den inträdande signorinnan med sina stora ögon, hvilka hade det kloka och svärmodiga uttryck man ofta finner hos barn, hvilka länge varit sjukliga.

— Jo, han har nog ondt i dag med, men

han jämrar sig inte fullt så mycket just nu, sade modern.

— Jag tänkte försöka hjälpa honom, sade Hervor.

Hennes hjärta klappade, och hon kände sig helt försagd; det tycktes henne plötsligt helt förmätet att tro att hon skulle kunna åstadkomma någon förbättring. Och naturligtvis skulle hon också bli mött med misstro.

Men modern sade blott:

— Kan signorinan bota värk! Ack, hvad det vore väl, om ni kunde bota min gosse!

Och gossen lydde henne med tigande allvar, då hon tillsade honom att lägga sig ned på sängen.

Hon hade blott strukit honom några tag öfver kinden, då han själfmant slöt ögonen, och efter en liten stund hördes det på hans djupa, jämna andetag att han sof.

Då Hervor efter en halftimme väckte honom, slog han upp ögonen med en blick som först var litet förvirrad, men strax därpå log han belåtet emot henne.

— Hur är det med värken, Pippo? frågade Hervor.

— Pippo har ingen värk mer, förklarade gossen. Pippo är alldeles bra.

Modern och gamla Tessa brusto ut i förundran och tacksägelse till den främmande signorinan.

— Det är ju inte säkert att inte värken

kommer igen, sade Hervor, men jag skall komma tillbaka i morgon och några gånger till, så hoppas jag han blir riktigt bra.

Skaran utanför porten bröt ut i jubelrop, när den hörde det lyckliga resultatet. Man hade på fläcken ett halft dussin nya patienter att föreslå Hervor. Men hon förklarade, att hon måste skynda hem till middagen. I morgon skulle hon taga sig bättre tid.

Hela vägen hem kände Hervor det som om hon burits af en stor glädje. Fanns det något som kunde förliknas vid den fröjden att få borttaga värk och lidande, att få tända glädje i små sorgsna ögon?

Konsten finge nog hvila en tid...

XXVI.

Kallelsen.

Hertiginnans vagn hade stannat utanför porten till den lilla staden, hvars alla svartögda, lurfviga småtingar voro församlade i hänryckt beundran öfver de ståtliga fuxröda hästarna och den fina kusken med silfver på rocken.

Då hertiginnan och Hervor gingo uppför hufvudgatan, hälsades Hervor öfverallt med le-

ende välvilja. Lite hvarstans hade hon redan patienter: där var Beppo, som hon botat för tandvärk, och gamla Annunziata, hvars värk i ryggen hon lindrat, och lilla Giannita, som en dag fått sådana häftiga magplågor, hvilka stillats af den främmande signorinans mjuka händer.

— Det här är Tessa, sade Hervor presenterande, då de kommo fram till kyrkan, där den gamla, som vanligt, satt på trappan.

— Hur är det, Tessa? Ni ser ledsen ut i dag.

Den gamla svarade intet, stirrade blott ut i rymden med en ödslig blick. Men en grannkvinna skyndade sig att svara i hennes ställe.

— Tessa är bedröfvad, signorina, därför att hon i morgse hörde någon, som läst det i en tidning, berätta, att det ser ut som om Vesuvius skulle ha ett utbrott snart. Tessa hade en gång en son, som hade arbete i närheten af Torre d'Annunziata, och han blef dödad vid ett utbrott. Hon bodde också därefter på den tiden, Tessa. Och det stod också i den där tidningen, att koleran börjat gå i Napoli. Och nu tror Tessa, att världen snart skall gå under. Ser ni, signorina... Tessa är inte lik andra människor, hon ser många underliga saker ibland — sådant som ingen annan ser.

Nu lyfte Tessa på hufvudet. Hennes insjunkna svarta ögon hade en underlig, frånva-

rande blick, och de gråa hårtestarna hängde kring hennes gula, skrumpna kinder.

— Ve, ve, sade den gamla, i det hon vaggade af och an med öfverkroppen. Olyckorna bryta in öfver vårt land. Det visste redan våra fäder, att på detta sätt skall Italien gå under. Bergen skola utspy sin eld, och jorden skall darra och öppna sig. Vesuvius skall begrafva Napoli, och Mongibello skall draga hela Sicilien med sig i hafvet. Och Rom, som människorna kalla den eviga staden, skall Gud låta uppslukas af jorden. Detta är Guds dom öfver vårt land och vårt folk. De gamla ha redan i sekler förtäljt det för de unga. Men de unga äro så kloka nu för tiden, de tro icke på Gud och icke på madonnan, och de le, när de som äga visdomens gåfva, förtälja för dem om förborgade ting.

Hon teg en stund; därpå fäste hon sin blick rakt på de båda främmande damerna, som hon förut knappast tycktes ha märkt. Och hon sade med sorgmodig stämma:

— Jag hade en ung son, signore, och jag har sett honom dö, begrafven under ruinerna af sitt hus. Lavan kom vältrande, den röda lavan, och aska regnade från himmelen. Han sprang in ännu en sista gång — han hade pengar inne i huset, hela sextio lire, och han ville rädda dem. Men huset föll öfver honom. I tre hela dagar låg han därunder; och han skrek och jämrade sig, men man kunde inte

gräfva fram honom. Jag gräfdde med mina stackars händer, signore, men hvad förmådde jag? Till sist kommo karabinjärerna och gräfdde, och så fingode de fram honom. Men då voro hans ben afslagna. Och där var intet att göra. Han sade det själf: »Jag vet att det är ute med mig». Och han sade till mig, där jag stod bredvid honom och grät: »Nu vet jag mor, att du har rätt: det finns en Gud, jag har känt det under dessa dagar, då jag legat här och pinats. Jag har inte trott det förut, jag har inte brytt mig om att tänka på det heller, men nu vet jag att det är så. Och jag önskar att jag hade vetat det förut». — Så låg han och stönade en stund, och så sade han: »Bed för mig, mor!» Och så dog han. Ack, helige Gud, hvad det finns mycket elände på denna jord! Men det vore bättre för oss alla om vi tänkte på Gud och madonnan, innan vi ligga i döds-våndan. —

— Det är underligt, sade hertiginnan, medan hon och Hervor åkte hemåt, huru utbredd ibland folket denna föreställning är, att hela Italien skall gå under genom jordskalf och eruptioner. Och sällsamt är att återfinna denna förutsägelse i gamla böcker och handskrifter. I mer än en af de gamla folianterna i mitt bibliotek står denna profetia att läsa. — Den där underrättelsen som nu upprört gamla Tessa, tycks emellertid ha varit blott ett skrämskott. Telegrammen i dag förklara, att Vesuvius tycks

ha lugnat sig igen. Värre är det med koleran. Tidningarna tala inte mycket om den — det är ju en vanlig taktik att söka bagatellisera sådana farsoter för att inte skrämman bort turisterna för långliga tider. Men jag har hört i bref från en väninna, hvars son är officer och garnisonerad i Napoli, att det står rätt illa till där. Den går ju nästan uteslutande bland de fattiga klasserna, förstås. Det är förfärligt synd om fattigt folk här i Italien, när de råka ut för sådana där epidemier, de förefalla så hjälplösa — ha inte det minsta förstånd om hur de skola sköta sig, och ingen hjälp få de just heller.

Hervor satt och teg en stund. Så sade hon:

— Jag har läst en gång, att om man blott kan få en kolerasjuk riktigt varm — riktigt genomvarm, så att han transpirerar — så är han räddad... Du vet, att när man magnetiserar en sjuk människa, så blir hon mycket fort varm.

Hervor teg åter en stund; så sade hon:

— Tror du inte, att man skulle kunna hjälpa kolerasjuka genom magnetisk behandling?

Hertiginnan kastade en hastig, forskande blick på henne. Men Hervor undvek hennes blick — såg rakt framför sig ut i rymden, som var färgad af aftonens guld.

— Det är nog möjligt, sade Vera långsamt

Men det är allt mycket möjligt, att man inte skulle hinna behandla mer än en enda patient förrän man själf låge dödssjuk.

— Jag träffade en gång — sade Hervor, alltjämt blickande rakt framför sig — en herre som lefvat länge i Sydamerika. Han talade om hur koleran rasat i den stad, där han bott med sin familj, men ingen af dem hade blifvit sjuk, fastän de alls ej voro så ängsligt försiktiga som många andra. De hade nämligen ett preservativ, som de fått reda på, jag vet inte hur: de drucko dagligen några droppar saltsyra i vatten. Det tog lifvet af alla baciller, påstod han. Ett mycket enkelt och lätt åstadkommet preservativ, eller hur?

— Ja, sade hertiginnan, i det hon steg ur vagnen — de hade just hunnit fram till villan. Men det är knappast troligt att den där sydamerikanske herrn och hans familj gingo till kolerasjuka och rörde vid dem.

— Kanske inte det, sade Hervor.

* * *

Hervor satt ute på terrassen, fördjupad i en tidning. Hertiginnan kom och slog sig ned i en korgstol bredvid henne.

Hervor lyfte på hufvudet.

— Jag håller på att läsa om koleran i Napoli, sade hon.

— Jaså, sade hertiginnan. Ja, jag läste den där artikeln nyss.

Hervor satt och såg ut som om hon ämnade säga något och kämpade för att komma fram med det.

Så kom det.

— Vera, — jag reser till Neapel.

Hertiginnan drog ett häftigt andetag.

— Jag har gått och väntat på det här de senaste dagarna, sade hon med låg och uppörd stämma. Men, Hervor, har du betänkt hvad det innebär?

Hervor nickade beslutsamt:

— Ja, jag har tänkt öfver detta både väl och länge.

— Har du tänkt på att det kanske blir att offra ditt lif? Intet preservativ i världen kan med någon visshet skydda dig för smittan, när du kommer i en så intim beröring med de sjuka.

— Jag bryr mig inte mycket om baciller, sade Hervor. Jag har sett så mycket af skräcken för sådant och funnit det så ynkligt, så jag har blifvit ganska likgiltig för dem. Världen är ju full af bakterier, men om man tar dem med ro, så tror jag man reder sig rätt bra med dem.

— Jag vet att du inte är rädd af dig, och det är nog sant att det i sig själf är ett ganska godt skyddsmedel. Men i alla fall — jag vet af erfarenhet att just vid magnetisering

blir man ganska lätt smittad. Är du beredd att ge ditt lif, Hervor?

— Ja, svarade Hervor.

— Du vet, fortsatte hennes väninna, att jag ingalunda anser döden vara en olycka för dem hvars lif är riktadt mot ett högre mål än allt detta lilla och fåfängliga som de flesta äf-las efter. Men du har stora gåfvor — en äkta och originell begåfning för din konst — skola de rika löften den ger, gå till spillo?

— De gå inte till spillo. Kommer du ihåg hvad fra Paolo hörde ängeln säga: »I nästa lif skall du gifva ut åt människorna hvad du samlat in i detta». Å, Vera, försök inte att afråda mig från detta! Jag känner att jag måste gå dit; det har inte varit ur mina tankar i dessa dagar. Jag är viss om att jag skall blifva i stånd att hjälpa åtminstone några. Och om jag också sedan skulle dö, så är det dock icke att ångra... Om det befinnes, att detta är en verksam behandlingsmetod, så skola andra följa. — Å, Vera, jag har just varit så glad åt att tänka att du skulle förstå mig. Jag har ju varit så van vid att höra hur man tog allting så klokt och kyligt och nyktert och konventionellt och ansåg för dumhet och galenskaper allt som afvek från hvad folk i allmänhet brukar göra. Men du är inte på det sättet, Vera, du skall förstå mig, när jag säger att det är någonting inom mig som drif-

ver mig till att gå till dessa fattiga, sjuka staccare där nere.

Hertiginnan böjde sig fram, strök henne mildt öfver håret och öfver de upphettade kinderna.

— Nej, Hervor, jag skall inte sätta mig emot det. När jag hör att du känner det så... Nej, då har jag ingen rätt att hindra dig.

Hon teg en stund med tankfullt utseende. Så sade hon:

— Men har du tänkt på hvilka rent praktiska svårigheter du skall möta? Hvar skall du bo t. ex.? Om du tar in på ett hotell och hotellvärden får veta, att du går på besök till de kolerasmittade, så kommer han att ögonblickligen tillsäga dig att du måste flytta. På samma sätt hvar du vill hyra ett rum — utom kanhända i de allra uslaste kvarteren, där faktiskt ingen människa med någon känsla för renlighet kan bo.

Hervor såg rådvill ut.

— Det har jag inte tänkt på, sade hon nedslagen.

— Kanhända skulle jag dock kunna hjälpa dig med detta, sade hertiginnan eftersinnande. Jag känner rätt väl doktor Nugetti, som är öfverläkare på ett af de största sjukhusen i Neapel; om jag skickade med dig ett bref till honom, skulle han kanske kunna bereda dig tillfälle att bo på sjukhuset. Eftersom de just på det lasarettet ta emot alla slags infektions-

sjukdomar, böra de ju ej rygga tillbaka för en som går till de kolerasjuka.

Hon drog Hervor till sig och kysste henne på den hvita pannan.

— Gud skydde dig, sade hon sakta. Nej, jag vill icke hindra dig från att gå. I dessa tider, då så mycket hat spirar och gror, har hvar och en som går ut i en kärlekens gärning, en stor mission att fylla. Och gifver man sitt lif för att hjälpa sina medmänniskor, då blir helt visst döden en vinning. Vi känna oss vissa, du och jag, Hervor, att det lif som väntar oss därbortom, det är rikare än detta, mera fylldt af verksamhet i kärlek, af sökande efter sanning. Och därför, Hervor, skola vi komma öfverens om att inte sörja allt för mycket när vi — hvilkendera af oss det nu än blir som har att upplefva det — mottaga underrättelsen om att den andra tagits bort ifrån detta lif. Men jag kan inte lofva, Hervor, att jag inte skall gråta, om du dukar under därnere i din tappra strid...

XXVII.

I kamp med döden.

Doktor Nugetti tittade upp öfver brefvet och såg på Hervor.

— Jaså, ni tror ni skall kunna bota kolera! sade han.

Och där kom en satirisk glimt i de små grå ögonen, som skuggades af buskiga ögonbryn.

— Nå, det tror jag nu inte mycket på — det får ni ursäkta mig, fortfor han. Men vill ni gå omkring lite till de fattiga stackare som ha sjukdomen, så vill jag inte neka till att ni kan göra en viss nytta med det. Om inte annat så med att lugna dem och deras omgifning en smula. De flesta tappa all besinning, när den sjukdomen uppenbarar sig. Somliga rusa sin väg i förskräckelsen och låta sina närmaste ligga och dö ensamma; andra bära sig så hufvudlöst oförsiktigt åt, att med nödvändighet hela familjen måste bli nedsmittad. Det är ondt om sjuksköterskor, så att ni kan nog, som sagdt, göra en viss nytta. Men frågan är hur länge ni kan stå bi. Smittofaran är visst inte på det hela så stor som folk inbillar sig, och det är alldeles onödigt, när de som bo i de sunda delarna af staden, fly långa vägar. Men den som är i beröring med de sjuka — den har ju dock, det måste medges, rätt stora chanser att få en släng med af slevven.

— Men jag har med mig ett sådant utmärkt preservativ, sade Hervor ifrigt. Skref inte hertiginnan om det? Jo, det är saltsyra — jag har lärt mig det af någon jag kände, som bott i Syd-Amerika. Om man bara tar någ-

ra droppar i vatten för hvar dag, så är man så godt som säker för kolerasmitta.

— Det är allt tämligen tvifvelaktigt, sade doktorn kort. Men ni kan ju försöka det, eftersom ni tror på det. Nu ha vi emellertid frågan om hvar ni ska bo... Ja, eftersom hertiginnan di San Tesoro, som jag har den största aktning och — om jag vågar säga det — vänskap för, ber mig låta er bo här på sjukhuset, så vill jag naturligtvis göra hvad jag kan... Ja, låt mig se, det skulle ju kunna gå på det sättet att ni bodde i ett af rummen för enskilda patienter — vi ha verkligen ett ledigt rum. Ni finge naturligtvis lof att betala den stadgade afgiften per dag. Och så fick jag väl för ordningens skull ge er ett betyg, att ni är en patient, som har tillåtelse att gå ut. Ni får förstås vara särdeles noga med desinficering och ombyte af kläder för hvar gång ni kommer tillbaka från besök hos de sjuka. Jaha, jag skall se till att ni får ett rum genast och tala med öfversköterskan om er. Ni kan för resten få lite upplysningar af henne om hvart ni skall gå för att få tag i era patienter. Det är ju mest ner åt fiskarkvarteren förstås... Och så skall jag, som hertiginnan föreslår, säga till henne, att hon ger er ett band om armen med vårt emblem — ett sådant som sjuksköterskorna här bära. Det är ju i allmänhet inte rådligt för en ung dam att vandra omkring allena i Neapels gränder, och trodde

jag att ni det minsta rättade er efter mina råd i det hänseendet, skulle jag bara ur den synpunkten alldeles bestämdt afråda er från alltihop. Men det lönar väl inte mödan, kan jag tro. Nå den där bindeln om armen skall i alla fall vara er till rätt mycken nytta — jag tror nog att äfven bofvar och camorrister i allmänhet skola ha en viss försyn, när de förstå att ni går omkring för att sköta sjuka. — Jaha, god morgon, god morgon, signorina, och lycka till att göra många underkurer!

Seså, nu är det värsta öfver, tänkte Her-
vor lättad, när hon kom ut från doktors mottagningsrum. Hon hade ju förstått, att hon här skulle bli mottagen med ironi. I alla fall hade han varit nästan bättre än hon vågat hoppas. Nu var det bara själfva arbetet kvar, och det var hon inte rädd för. Nej, hon längtade efter det i feberaktig spänning.

När hon en stund senare talade med öfversköterskan — en storväxt medelålders kvinna med ett kraftigt och godt ansiktsuttryck —, kunde hon inte afhålla sig från att fråga om en sak.

— Doktor Nugetti sade, att det var ondt om sjuksköterskor här, men jag förmodar, att nunnorna göra rätt mycket i den vägen? De gå väl omkring till de sjuka, antar jag?

Där flög ett uttryck af förakt öfver syster Angelas ansikte.

— Nunnorna? Nej, hur skulle det gå ihop

med deras religion! Det finns ju nunneordnar som ägna sig åt sjukvård, men de betraktas — här åtminstone — som en mera världslig sort, och det finns mycket få af dem här. De riktiga nunnorna sitta inne i sina kloster och sjunga och läsa böner och bekymra sig inte om hur mycket elände där kan finnas utanför klostermurarna — det är deras sätt att uppfatta Kristi lära. Så finns det andra nunnor som ha lof att gå ut emellanåt, men för dem finns det i alla fall diverse regler och förbud som omöjligtgöra arbete i sjukvård. De kunna inte förbinda en karl, som håller på att förblöda, eller ens biträda därvid, därför att det är dem förbjudet att vidröra en mans blottade kropp. Hör på, jag skall berätta för er en liten historia. En gång — det var innan jag var sköterska här — var jag inne i ett fattigt hem, där hustrun just hade fått en liten gosse. Kvinnan var mycket sjuk, och jag var fullt upptagen af att hjälpa henne. En nunna var därinne, hon var bekant med familjen, släkt också, tror jag — hon var där för att läsa böner till madonnan, på det att allt måtte gå bra. Jag sade till henne att tvätta barnet. Det måste göras, jag var, som sagdt, upptagen af modern, och där var ingen annan tillstädes. Nunnan sade förfärad: »Men det är ju en gosse!» Hon tordes inte tvätta barnet, fick det inte, försäkrade hon, hon var strängeligen förbjuden att vidröra någon man-

lig varelses blottade kropp — vore det så det minsta barn! Så att ni förstår: om vår Herre Jesus Kristus än en gång låte sig födas här på jorden, så skulle en sådan där nunna anse sig besmittad, om hon toge upp honom ur krubban och tvådde honom! Ja, det är också en religion, det där! Nej, jag är inte protestant, men katolik är jag heller inte egentligen. Jag tror bara, att man skall hjälpa folk, när man kan det, det är min religion. Och det vill jag säga er — jag tror inte på att ni skall lyckas, men jag tycker om er för att ni vill försöka hjälpa de där stackrarna.

*

*

*

I en trång, slingrande gränd i Santa-Lucia-kvarteret gick Hervor och såg sig tveksamt omkring.

Hon mötte en kvinna med rufsigt svart hår och smutsig kattunblus och beslöt sig för att tilltala henne.

— Kan ni säga mig hvar det här i kvarteret finns några kolerasjuka?

Kvinnan såg misstrogen forskande på Hervor och på det märke som betecknade henne som sjuksköterska.

— Är det meningen att ta dem till något sjukhus, så kan ni lika så gärna låta bli. Ska

en dö, så kan en lika så väl få göra det i fred hemma hos sig.

— Nej, det är inte meningen att föra dem till sjukhus, sade Hervor. Jag tänkte jag skulle kunna vara dem till någon hjälp ändå.

— Jaså, på det viset... Nå då kan ni ju gå upp i det där huset — hon pekade på ett hus i närheten. Där ligger just en flicka sjuk som jag känner. Två trappor upp är det och midt för trappan. Hennes mor har dött för ett par dar se'n, och hon är alldeles ensam, så det kan ju hända det kan vara bra att någon tittar till henne.

Hervor gick enligt anvisning. Hennes knackning förblef obesvarad, men hon hörde stönanden därinifrån och trädde in.

På en halmbädd låg en späd ung flicka i en sammankrupen ställning och stirrade med stora, svarta, förtviflade ögon emot henne.

Så helt ensam och öfvergifven! Och plågad och fylld af fasa för det förfärliga.

— Stackars liten, sade Hervor mildt och böjde sig ned öfver henne, gripnen af medlidande.

Flickan svarade intet — stönade bara sakt. Men Hervor hade ej många gånger låtit sina händer glida ömt — liksom smekande — utefter hennes kropp, förr än hon märkte hur öfver de hårdt spända dragen smög sig ett uttryck af hvila.

En stund senare slöto sig de svarta ögo-

nen, andedräkten blef lugnare, händerna som varit kalla, återfingo sin naturliga värme.

Och med ousäglig glädje märkte Hervor, att en vändning inträdt.

XXVIII.

Mr Lynnton.

— Nej se, Lynnton. Du här? Det var i sanning underbart att råka på en bekant i London under den här årstiden! Bara på genomresa, kan jag förstå? Ja, det är så med mig också. Är bara här ett par dar därför att jag beställt hos Poole's ett par västar. I morgon reser jag upp till Northumberland till Charley Digsley — där skall samlas ett jakt-sällskap denna vecka på Digsley Hall. Hvert tar du vägen?

— Till Alversdale Castle. Träffade Alversdale i Trouville, och han bad mig komma och jaga rapphöns hos honom.

Brialmont slog sig ned bredvid Lynnton i en bekväm skinnklädd hvilstol och blickade genom det stora fönstret i den eleganta Travellers' Club ned på Piccadillys vimmel.

— Underligt, — är det inte? — att det kan finnas så pass mycket folk ändå i London, fast

alla ens bekanta äro borta! Till och med juristerna ha ju rest. Jag träffade just Dugdale i Venedig; han svor öfver det här oskicket, som han kallar det, att domstolarna ska sitta ända till halfva augusti bara för att några höga herrar bland domarna för jaktens skull vilja ha ferierna så sent som möjligt. Nio tiondelar af oss Londonjurister, sade han, önska ingenting högre än att få lämna staden till första augusti, men bara för att de där herrarna ha jaktmarker ska vi mista bästa delen af sommaren, Jag tänker ta ihop med det där, förklarade han, jag ska skriva om det i tidningarna.

— Jaså, du har varit i Venedig i sommar!

— Jag har varit lite hvarstans i Italien. Jag har en italiensk vän som alltid påstår, att Italien är bäst om sommaren och att det är skada att inga främlingar besöka det då. Så jag ville försöka det. Venedig var verkligen härligt. Hela dagen ute vid Lido med bad på den hvita sandstranden och segling ute på det blåa hafvet. Och så om kvällarna societetslif på Piazza di San Marco, med musik och glace och trängsel och solfjädrar och skratt och flirt — allt under en stjärnströdd himmel.

— Det var väl bra hett ändå?

— Ånej, inte i Venedig. Men i Neapel var det allt svårt.

— Neapel? Nå, det var då också en idé att resa dit midt i sommaren!

— Ja, inte skulle jag ha gjort det, om det inte varit för koleran. Jag har sett Neapel under ett utbrott af Vesuvius — det var inte något stort utbrott, men luften var i alla fall svart af aska och fylld af svafvelångor, och det var en viss spänning med det, och när jag nu hörde att det gick kolera där — ja, tidningarna bagatellisera det ju, men därnere visste alla, att det var rätt allvarsamt —, så tänkte jag det kanske kunde vara något sensationellt att se en stad härjad af en koleraepidemi. Och så reste jag dit.

— Nå, var det sensationellt?

— Inte ett dugg. Staden var sig alldeles lik — bara lite mera dåsig, förstås, i sommarhettan. Och när man frågade efter koleran, så svarade hotellvärdarna, att det var alls ingenting. Det var ju några fattiga stackare som lågo och dogo i några aflägsna smutsiga gränder, men där härjade alltid den ena eller andra epidemien, och om det var difteri eller influensa eller kolera — det kom ungefär på ett ut, fast folk nu en gång fått i sig den där skräcken för koleran.

— Jag läste häromdagen i tidningarna, att någon läkare nere i Neapel skulle ha uppfunnit ett medel mot koleran?

— Jaså, ja, det talades rätt mycket om den saken. Nugetti heter han, och det var visst

saltsyra han använde. Nå, inte vet jag om han botade någon med det, men det lär vara ett förträffligt preservativ. Nej, men där försöktes just nu en annan kurmetod, som verkligen lär ha gett goda resultat, och det var mesmerismen. Rätt eget, eller hur? Och den som använde metoden var — också rätt egendomligt — en ung flicka, som gick omkring bland de fattiga och påstods ha botat många af dem.

— En italienska?

— Hur kan du tänka dig det? Har du inte märkt, att när en kvinna företar sig någonting sådant där fantastiskt romantiskt, då är hon alltid från något nordligt land — från Skottland eller från Skandinavien eller från Ryssland. Jag föreställer mig, att i de där länderna med deras långa mörka vinterdagar och långa ljusa sommarnätter födas drömmar och fantasier af mer styrka och intensitet än hvad vi andra, mera praktiska varelser, kunna göra oss ett begrepp om. Nå, den där flickan, hon var nu från Skandinavien — var svenska för resten.

— Svenska?

Det var icke så ofta Philip Lynnton hörde nämnas det fjärran landet i norden, att han icke för hvar gång kände som en elektrisk stöt i bröstet — en halft smärtsam, halft ljuf påminnelse om några härliga dagar bland hvita alper och ett par flickögon, ur hvilka lyste än

ett glittrande solsken, än ett drömmande stjärneskimmer.

— Ja, fortsatte Brialmont, som, upptagen af att fixera en ung dam hvilken gick förbi nere på gatan, inte lade märke till den sinnserörelse Lynnton lagt i dagen, ja, det var en svenska, och jag såg henne för öfrigt en gång; man visade mig på henne ute på gatan. Hon såg bra ut för resten, lång och smärt med ett par vackra mörka ögon.

— Du hörde inte händelsevis hvad hon hette?

Lynnton ansträngde sig för att låta likt en som frågar egentligen bara för att säga något — med en sval, lugn nyfikenhet.

Brialmont var fortfarande upptagen af att fixera den unga damen. Var det bara en butikfröken måntro? Vacker var hon i alla händelser.

— Hvad hon hette? svarade han förströdt. Jo, det hörde jag nog, men jag minns det verkligen inte. Jag bara påminner mig, att det lät som ett tyskt namn. Nå, man kanske talar tyska i Sverige, jag vet inte riktigt... Det började med von, tror jag. Så hon var kanske af god familj. Det såg hon ut för resten, det var verkligen ett distingeradt utseende. Ja, von började det med, och det slutade med burg eller något sådant! Har du några svenska bekanta?

— Ja, jag har träffat en och annan, sade Lynnton och reste sig upp.

— Hvart går du? Kommer du inte med mig och äter middag ute på Star and Garter i afton? Vi tar en automobil.

Men Lynnton ursäktade sig, med att han hade en hel del att göra, innan han reste, och aflägsnade sig hastigt.

— Fördömdt osällskapligt, mumlade Brialmont. När man verkligen lyckats träffa på en bekant i den här utdöda staden...

Philip Lynnton hade begifvit sig in i Hyde Park och gick af och an på en aflägsen gång.

Minnena stormade in på honom. Han hade försökt att glömma, men i denna stund kände han starkare än han gjort det på länge, att han skulle aldrig lyckas helt förgäta denna unga flicka, som icke rört ett finger eller sagt ett ord med afsikt att göra intryck på honom, men likväl eröfrat honom så helt.

När hon så plötsligt lämnat San Moritz — utan ett ord till afsked —, hade han blifvit djupt sårad. Att afresan blifvit beslutad mot hennes vilja kunde han ju nog tänka sig — om han än ej kunde förstå skälet hvarför den gamla tanten skulle få så brådt att ge sig i väg. Han var van vid att anses som en ganska eftersträfvansvärd épouseur inom mycket aristokratiska kretsar i England och på kontinenten, och det föll honom inte in att den gamla svenska tanten, hur stel och högdragen hon än

kunde förefalla, skulle anse det nödigt att hals öfver hufvud fly för honom som för en alldeles oantaglig friare. Och i alla fall — den gamla friherrinnan måtte nu ha haft hvad för idéer och påhitt som helst — han kunde dock icke fatta hvarför icke Hervor före afresan — eller åtminstone efter densamma — skrifvit några ord till honom. Han var alltför van vid amerikanska och engelska flickors ganska tillmötesgående sätt gent emot unga herrar för att kunna sätta sig in i att en ung flicka, som i alla fall åtnjöt så pass mycken frihet som Hervor och hade ett så naturligt och otvunget sätt kunde anse det som en stor djärfhet — som något nästan otillåtligt — att skrifva ett bref till en ung man. Han kunde ju icke ana att hon, trots en intensiv längtan, så länge skyggat tillbaka för att skrifva till honom, att, när slutligen ett stackars litet bref blifvit åstadkommet, det kom för sent ut i världen och var dömdt att råka på villovägar och gå under.

Det var blott en förklaring till Hervors tystnad, som Philip Lynnton kunde utfinna.

Han ihågkom hennes svar på hans fråga: om hon skulle kunna låta någonting gå före konsten. Hennes svar hade kommit i en afvisande ton — i en kall ton, tycktes det honom efteråt, när han tänkte därpå, — hon kunde inte afstå från sin konst, hade hon sagt. Hon hade väl kommit till det resultatet att hon hellre offrade kärleken än konsten — om hon nu

någonsin älskat honom! Han hade ju trott sig viss därom, men hvem kunde egentligen vara säker, när det var fråga om en kvinna? Hon hade förefallit så oberörd, så oerfaren, i den gängse lek som kallas flirt, att han föreställt sig det måste för henne vara allvar, när hon genom blickens snabba sänkning, genom kindens heta rodnad, genom röstens skygga skälfnings röjt att en man hade välde öfver henne.

Och så hade det kanske ändå varit en lek för henne! I alla händelser icke allvar nog för att hon skulle velat för hans skull afstå från konstens och ärans lockelser.

Han kom också ihåg deras hemfärd efter Diavolezza-vandringen: huru hon tyckts helt glad och belåten, medan han var utom sig af misräkningen att ej få vara ensam med henne. Han hade då sagt sig, att detta var barnslighet — en sorglös glädtighet efter en rolig utfärd —, han hade sagt sig att hon, ungmön, helt naturligt icke kunde känna samma heta otålighet som han, mannen, efter det afgörande ordet. Men nu när han tänkte tillbaka, sade han sig med bitterhet, att detta var också ett bevis på att hennes känslor varit långt svalare än hans.

Det var därför icke litet af vrede blandadt i den smärta han erfor vid Hervors afresa. Och då han på förfrågan hos portiern fått veta, att de båda damernas bref skulle re-

turneras till Stockholm och att de sålunda tydligen ämnade styra kosan direkt hem, sade han till sig själf, att det skulle vara att handla som en narr, ifall han reste efter henne. Hade han ej lyckats vinna henne här, där han haft tillfälle att dagligen vara i hennes närhet, hur skulle han kunna hoppas att vinna henne, om han följde efter henne till hennes hemort, där det kanske knappast skulle erbjuda sig några tillfällen att träffa henne ensam?

Nej, det var intet annat att göra än att söka glömma...

Sommaren därpå reste han emellertid till Stockholm. Han intalade sig själf, att det behöfde icke alls se afsiktligt ut; han hade ju talat om att han ämnat göra en turistfärd till Sverige och Norge.

Men redan första dagen frågade han portiern på hotellet, om denne kunde taga reda på miss Hervor von Hardenburgs adress. Han hade träffat den unga damen utomlands, nämnde han i likgiltig ton, och nu tänkte han på att aflägga visit hos hennes familj.

Portiern kände godt till namnet von Hardenburg, sade han, och med tillhjälp af adels- och adresskalender letade han ut hvar den unga fröken bodde. Men det var knappast troligt att vare sig fröken von Hardenburg eller hennes familj befunne sig i staden, upplyste han i beklagande ton, ty i regel brukade familjer

i Stockholm tillhörande de högre kretsarna lämna staden vid sommarens inträde. Men det ginge ju an att göra ett försök.

Lynnton tog en droska och gjorde ett försök. Stod en stund och ringde på en dörr, som bar det Hardenburgska namnet graveradt å en plåt, och gick så, mörk i hågen, sin väg, då ingen människa kom och öppnade.

Han hade en tanke på att be hotellportiern gå och ta reda på — genom portvakten eller på annat sätt — hvar fröken von Hardenburg tillbragte sin sommar. Men han uppgaf snart den planen. Han var en stolt ung man, och fastän han gärna skulle rest tusen mil för att träffa Hervor, ifall han vetat sig älskad och efterlängtd, så harmades han vid blotta föreställningen att han skulle kunna betraktas som en efterhängsen och besvärlig friare, hvilken ej vetat förstå en rätt tydlig vink om att man ej ville se honom vidare. För öfrigt kunde det mycket väl hända, att Hervor vore på besök hos släktingar på landet, och då funnes ju ingen möjlighet för honom att träffa henne.

Han reste i alla fall på måfå till ett par badorter vid västkusten och gjorde en tur i Dalarna — för att därpå återvända till Newyork och kasta sig in i affärslifvet, med mera ifver än han någonsin förr visat. Det var i alla fall en eggelse i detta slags strid, det stimulerade — och det hjälpte en rätt bra att glömma.

Och så — just som han ansåg sig ha helt begraft den där gamla historien med dess vemod och dess bitterhet, väcktes minnet genom en sällsam slump åter till lif.

Han tviflade icke ett ögonblick på att det var Hervor som Brialmont sett nere i Neapel. Han sade sig visserligen, när han försökte nyktert resonera öfver saken, att det mycket väl kunde vara någon annan, men i alla fall var han innerst viss om att hans aning icke bedrog honom. Det vore så likt henne, sade han till sig själf med ömhet och rörelse, det var just så barnsligt och impulsivt och ädelsinnadt som man kunde vänta sig af henne, att begifva sig till dessa fattiga, öfvergifna stackare i de mörka, smutsiga gränderna för att hjälpa dem. Och att hon hade tillräckligt mod för att våga trotsa smittofaran, kunde han också godt tänka sig.

Men hvar i all världen voro alla hennes stränga tanter, och hvar voro hennes far och hennes bröder, då det kunnat tillåtas något så oerhört som att hon, en vacker ung flicka, begaf sig ner till Neapel för att ensam ströfva omkring i dess illa beryktade fattigkvarter? Voro de döda och begrafna allihop? Det tycktes nästan så. I alla händelser kände han, att det för honom, Philip Lynnton, var helt enkelt en plikt att begifva sig dit ner för att beskydda henne. Han skulle icke kunna uthärda tanken på de faror hon dagligen och stundligen

var utsatt för, utan en människa, efter hvad det tycktes, som försvarade henne. Han bevisade med stor energi för sig själf, att om han reste dit ner, så vore detta uteslutande orsakadt af hans känsla för sin plikt som gentleman, men ingalunda af någon löjlig förhoppning att hon ännu, efter sju långa år, skulle hysa några slags varmare känslor för honom.

När han kommit så långt i sina funderingar, gick han med beslutsamma steg till Marble Arch, ropade an en cab, hoppade upp i den, for till sitt hotell och var icke lång stund därefter med det nödvändigaste bagaget nere vid Victoriastationen.

Från Dover aflät han ett telegram:

Lord Alversdale

Alversdale Castle.

Tyvärr förhindrad att komma. Nödsakad omedelbart afresa till kontinenten.

Lynnnton.

XXIX.

Återseende.

På en bänk i Villa Nazionale satt Hervor och blickade ut öfver hafvet med de blånande öarna i fjärran. Hon var mycket trött. Det

var verkligen ett ansträngande arbete, det hon påtagit sig — kroppsligt pröfvande och på samma gång fylldt af själslig spänning.

Godt var det att efter slutadt arbete få andas lite frisk luft och finna hvila för sina hårdt spända nerver genom att låta ögat smekas af skönhet.

Det var helt tyst och fridfullt mellan Villa Nazionales palmer och blomstergrupper nu för tiden. »Le beau monde» sågs ej mera i sina eleganta ekipager göra den obligatoriska eftermiddagsturen utefter hafvet. Det var ju den döda säsongen, — och till på köpet var det kolera i staden.

Blott här och där sågos några tarfligt klädda kvinnor sitta på bänkarna med sina barn på armen, medan andra småtingar lekte i sanden.

Det var icke blott den ytterliga tröttheten som gjorde att Hervor kände sig nedslagen i dag. Hon hade också upplefvat ledsamma saker. En patient — en ung arbetare — som hon föregående dag haft godt hopp om, hade denna morgon befunnits död. Kanske hade han, då han föregående dag känt sig så mycket bättre, begått någon oförsiktighet som medfört ett våldsamt recidiv. Hervor visste det icke, men hvad hon godt kunde märka, det var att den dödes mor — hvilken i går så ifrigt bönfallit om Hervors hjälp — nu ansåg den främmande signorinan vara orsaken till den sorgliga vänd-

ningen i sjukdomen Hon kastade hätska blikkar på Hervor och mumlade, att hennes son skulle ha lefvat ännu, om han inte råkat ut för de där häxkonsterna! Så hade hon kallats till en liten flicka, hos hvilken sjukdomen redan nått ett alltför framskridet stadium för att räddning skulle vara möjlig. Men den sjukas bror, en tolfårs gosse, hvilken tycktes helt och hållet dra försorg om sin lilla syster, — modern var död och fadern hade »gått ifrån dem» upplyste han Hervor om i sorgsen ton —, hade tiggat och bedt signorinan att hjälpa den lilla. Och hon hade kämpat med döden — och förlorat. Det var hjärtslitande att höra den lillas jämmer och åse hennes konvulsioner, det var upprörande att höra broderns böner: »Å, hjälp henne, signorina, ni kan nog, om ni riktigt försöker...» Och så att se den lillas ansikte stelna efter den sista kvalfulla dödskampen och höra gossens bittra gråt.

Hon satt och såg ut öfver det solblanka hafvet, hän emot det blånande Capri, men det sköna skådespelet gjorde inte det vanliga lugnande intrycket på henne. Den tvifvelsjuka nedslagenhet som alltid ligger på lur för den som gripit sig an med en stor uppgift, hade bemäktigat sig henne. Hade hon väl egentligen gjort något gagn med att föra några stackars varelser tillbaka till ett lif af elände, som de stodo i begrepp att lämna? Och om nu — med hennes af ansträngningarna försvagade

krafter — hennes magnetiska inflytande minskats, skulle då kanske dessa scener från i dag alltjämt upprepas: skulle hon blott uppväcka falska förhoppningar, för att sedan nödgas gäcka dem? Och om hon, uttröttad och sorgsen, själf förlorade sin motståndskraft mot smittan — skulle hon kanske dö med den känslan att ha offrat sitt lif till intet gagn?

Hon lyfte upp hufvudet med en beslutssam kastning. Nej, det var inte värdt att tappa modet... Om hon var så nedslagen just nu, så var det väl också därför, att hon var så hungrig. Hon var verkligen mycket hungrig, när hon tänkte rätt på saken. Hade ju knäpast ätit någonting i dag. När hon — som vanligt — efter sina sjukbesök varit hemma på sjukhuset och bytt kläder, hade hon ej där kunnat få någon middag, eftersom hon var för sen för den ordinarie middagstiden. Och se'n hade hon i spårvagn åkt direkt ner till Villa Nazionale.

Hon kastade en längtande blick mot en elegant restaurant i närheten. Hon skulle bra gärna velat gå dit in för att strax få sin middag. Men det var ett dyrt ställe, och hon måste verkligen hushålla. Hon fick väl begifva sig till sin vanliga restaurant, som låg rätt högt uppe i backarna; där var inte vidare renligt och inte alls någon utmärkt matlagning, men man kunde få sig en middag för föga öfver en lira, och det var en god sak.

Hon reste sig upp från bänken. Som hon vände sig om för att begifva sig uppför backen, stod hon öga mot öga med en främling...

— Är det verkligen ni? utbrast den främmande med en röst som var hes af sinnesrörelse. Och han grep hennes hand.

— Mr Lynnton, mumlade Hervor förvirrad. Och i det hon kände sina knän darra, sjönk hon ofrivilligt tillbaka på bänken.

Mr Lynnton satte sig vid hennes sida.

Han hade på förhand varit fullt besluten att, när han träffade Hervor, inte låtsa om att han rest till Neapel för hennes skull; han skulle låta henne tro, att han händelsevis kommit till staden och händelsevis råkat på henne. Men i detta ögonblick, då han såg henne upprörd, ur stånd att dölja de känslor som öfverväldigade henne, sjönko alla omsorgsfullt öfvervägda planer hastigt undan, och han blef uppriktig och rättfram, såsom det var hans natur att vara. Han berättade för henne, hur han rest kurir tvärs igenom halfva Europa, därför att en vän talat med honom om en svensk flicka i Neapel, hvilken på beskrifning tycktes vara hon. Han skildrade hur han allt efter sin ankomst till Neapel dagen förut gått och letat efter henne — för att så råka henne på en plats, där han egentligen inte alls tänkt sig att finna henne.

Hervor satt tyst och hörde på, i början med en förvirrad känsla af att detta måste vara

en dröm — en alltför lycklig dröm för att kunna bli till verklighet.

— Ni ser trött ut, sade han, i det han kastade en snabb, bekymrad blick på hennes ansikte, som — trots dess blekhet — tycktes honom nästan ännu mer älskligt än i de jublande dagar, då han mött henne uppe bland soliga hvita alper.

— Ja, jag är lite trött, sade Hervor.

— Det skulle säkert göra er godt att få lite sjöluft!

Och han började ifrigt föreslå henne att ta en tur till sjöss — i en segel- eller roddbåt.

Nej, just nu hade inte Hervor någon lust för det. Och då han fortfarande var enträgen, utbrast hon till slut, halft otåligt, halft med den klagande stämman hos ett uppgifvet barn.

— Det är det att jag är hungrig!

— Å, är ni hungrig! Det ska vi snart afhjälpa, sade mr Lynnton glädtigt. Här ha vi ju en restaurant strax bredvid! Jag är för ofrigt också hungrig — han ljög oförskräckt, han hade nyss ätit lunch --, ni kanske tillåter att vi äta middag tillsammans?

Inom ett par minuter sutto de inne på Ristorante Nazionale, där mr Lynnton omsorgsfullt satte samman en matsedel af hvad han trodde skulle smaka fröken von Hardenburg bäst samt själf tappert sträfvade att dolja sin brist på aptit —, allt under det Hervor satt och undrade om det var mycket opassande att

äta middag på en restaurant ensam med en herre, som man inte alls var släkt med.

— Men egentligen bryr jag mig då inte det allra bittersta om det, tänkte hon.

Det var bra mycket trefligare att sitta här i en vacker matsal med utsikt åt parken och äta poulard och tomater och dricka Lagrime Christi än att sitta vid Ristorante Grabuzzis tvifvelaktigt rena bord och äta någon röra som man inte visste hvad det var.

Men det var nu i alla fall inte det som gjorde att lifvet i detta ögonblick var något helt annat än hvad det var för en stund sedan... Det var inte det som gjorde att luften var liksom full af sång och jubel...

Tänk, att han rest genom halfva Europa bara på en gissning att hon fanns i Neapel! Tänk, att han kom ihåg henne ännu efter sju långa år! Och hon hade sett det på hans blick och hört det på hans röst, att han vid återseendet icke funnit sig besviken...

Och hon själf — fann hon honom förändrad efter den långa skilsmässan?

Hon kastade en hastig, granskande blick på sin kavaljer.

Ja, han var något förändrad. Där hade kommit ett ännu starkare drag af oböjlig energi i hans markerade ansikte, ett ännu mer befallande uttryck i hans stålblå ögon. Och hon fick plötsligt samma känsla som hon brukat ha förr: skulle det väl vara möjligt att

länge vara tillsammans med denne man utan att förlora sin egen vilja, utan att helt böja sig för denna styrka?...

När hon några timmar senare — efter en härlig färd i roddbåt ute på golfen som lågade af aftonens eld — satt i sin kala lilla cell uppe på sjukhuset, var det som om tusen solar dansat i fröjd omkring henne.

— Att man kan vara så lycklig! Att man kan vara så lycklig, sade hon om och om igen för sig själf, där hon satt med händerna knäppa kring knäna och såg ut genom det lilla fönstret, ut emot rymdens klara glans.

Men plötsligt var det som om ur något okänt hotande fjärran ett moln stigit upp — en mörk sky som gömde i sitt sköte en ängslig fråga, en bäfvande olycksaning.

— Måste det bli ett slut på det arbete jag älskar? tänkte hon. Måste jag uppgifva det?

Med ens blef det henne klart huru mycket hon i själfva verket förändrat sig till sin inre människa under de år som gått sedan hon första gången mötte Philip Lynnton.

Aldrig mera, det förstod hon nu, skulle hon kunna så helt — i fröjdefull egoism — gå upp i sin kärleks sällhet, som hon skulle kunnat det i sin första ungdom.

Det var i alla fall någon sanning i det ordet, att lyckan hör ungdomen till... Därför att ungdomen kan hänsynslöst glömma all världen, utom sig själf och sin egen lycka.

XXX.

Konflikten.

Mr Lynnton hade från första stund förklarat, att han ämnade tölja och skydda Hervor på hennes vandringar i gränderna.

— Men ni får inte följa med in till de sjuka, invände Hervor.

— Hvarför inte det?

Hvor visste, att hans närvaro skulle för mycket upptaga henne för att hon skulle vara i stånd att behandla de sjuka på det rätta sättet. Men det kunde hon ju inte säga honom.

— Å, af flera skäl, sade hon undvikande.

Antingen nu mr Lynnton anade hvad som var det verkliga skälet eller icke, så gick han in på att dröja utanför, medan Hervor var inne hos sina patienter. Och så fick han promenera af och an i en mörk gränd, ifrigt betittad af kvarterets invånare, föremål för ihärdiga tiggerier af åtskilliga småttingar samt då och då för diverse planer af några hedervärda medlemmar af camorran, — hvilka dock funno honom ha ett obehagligt beslutsamt utseende och med sina öfvade ögon upptäckte, att han bar en revolver i bröstfickan.

En dag, då Hervor slutat sin rond, förkunnade mr Lynnton med en min som inte tålte

några motsägelser, att han beslutat de skulle ta en åktur till Posilipo.

En stund senare kom han och hämtade henne på sjukhuset, och de åkte genom bullrande dammiga gator och öfver öppna platser, tills de kommo in på den väg, som emellan hvita trädgårdsmurar stiger uppför Posilipos höjder.

Öfver de hvita murarna hängde blommande slingerväxter; därinom sågos ståtliga villor, omgifna af smärta palmer och lummiga sykomorer, mörkbladiga orangeträd och finlöfvad myrten.

Här och där emellan ett par murar en glimt af hafvet — som tindrade härligt blått med fräsande hvita böljekammar.

De hade åkt ungefär en halftimme, då mr Lynnton föreslog Hervor, att de skulle stiga ur vagnen och taga en promenad.

— Jag känner till en liten stig, sade han, som här emellan trädgårdarna för till en vackert utsiktspunkt.

Ja, Hervor var mycket hågad att till omväxling promenera en stund.

Mr Lynnton tillsade kusken att vänta och gaf honom en slant med uppmaning att i den närbelägna trattorian släcka sin törst — en uppmaning, som mottogs med ett särdeles välvilligt grin.

— Är det icke en härlig utsikt? frågade

Lynnton, då de hunno fram till den lilla udden.

— Förtjusande! Och så skönt att här inte finns någon trattoria och inte någon vaktare, som låser upp en grind och sträcker fram handen efter en slant, och inte någon guide, som rabblar upp hvad öarna därute heta!

Hervor satte sig på en sten och såg ut öfver det solglittrande hafvet, hvars sorlande sång steg upp till dem i afmätt, rytmiskt brus.

Bredvid henne stod Philip Lynnton. Men han såg icke på den hänförande taflan framför dem, han såg endast oafvändt på den kvinna, som han mött i sin ungdoms heta dagar och förlorat och som han nu på ett så underbart sätt återfunnit.

Alltifrån deras första sammanträffande i Villa Nazionale, hade han föresatt sig att gå varsamt tillväga och ej alltför snart tala ut hvad han hade på hjärtat, men nu tyckte han sig ha väntat länge nog...

— Hervor, sade han, jag kan inte längre åse detta: hur ni håller på med ett arbete, som tar så starkt på era krafter, ja, som är farligt för ert lif. Ni måste upphöra därmed. Ni får ej hålla på, tills det är ute med er...

Hervor vände sin blick emot honom, men svarade icke. Hon kände instinktliskt, att det

avgörande ögonblicket var kommet, och hon väntade det med en underlig ångest.

— Hervor, fortfor Lynnton, vill ni icke upphöra med att sträfva för de många för att i stället helt ägna er åt en människa...? En människa, som ni skulle kunna göra outsägligt lycklig...

Han såg på henne med en blick af spänd väntan, af halft befallande, halft bedjande åtrå, men hon teg ännu.

— Hervor, jag älskade er redan den gången då vi möttes för sju år sedan, — ja, ni måste ha sett och förstått det redan då, hur barnslig och oerfaren ni än var. Under de år som gått, sedan jag förlorade er ur sikte, har jag — efter att en gång förgäfves ha sökt er i ert hemland — sträfvat att glömma er. Jag har kastat mig in i denna jakt efter pengar, som ni brukade i ungdomlig ifver med så starka ord fördöma. Jag tänkte ibland på dessa era ord — icke utan bitterhet. Hon skulle ha kunnat gifva mig andra intressen i lifvet, tänkte jag, men hon ville det icke. Hvad återstår mig nu att göra annat än det som jag ser alla omkring mig göra? Detta är dock ett fält där jag kan visa mina krafter — där jag vet att jag kan vinna segrar... Jag försökte också på annat sätt att utplåna er bild ur mitt hjärta och mina tankar. Jag mötte ju emellanåt på min väg kvinnor som voro sköna, intagande, spirituella — kvinnor, som kanske

icke skulle haft något emot att dela mitt lif. Det var en och annan af dem som intresserade mig till en början. För hvar gång önskade jag, att jag skulle kunna blifva förälskad. Men jag blef det inte... Det var alltid något som stötte mig tillbaka. Ibland något afsiktligt — något som tydligen var sagdt eller gjordt i mening att behaga, att göra intryck. Ibland en liten småsinthet — ett begär att dra fram de svaga sidorna hos en annan kvinna. Ibland en ton af torr tvärsäkerhet, af visshet om att förstå allt eller att behaga alla. Och för hvar gång uppkallades helt ofrivilligt för min inre syn bilden af en ung flicka jag mött, som alltid var naturlig, alltid högsinnad och aldrig föreföll själfbelåten... Hervor — jag vill inte komma med några sentimentala bedyranden om att jag tänkt på er hvarenda dag sedan vi skildes. Det har nog gått rätt långa tider ibland, då jag icke ägnat er en tanke, men det som är säkert, det är att, närhelst jag tänkt på er, har det varit med den känslan att ni är den kvinna som jag känt den starkaste dragningen till, den kvinna jag helst af alla skulle vilja kalla min... Och nu, då jag återfunnit er, nu ha de vaknat upp igen med våldsam styrka, alla mina gamla drömmar, all min heta längtan. Nu tänker jag dag och natt på er, Hervor. Och nu frågar jag er: vill ni blifva min hustru?

Hon hade en stund hållit sina ögon sänk-

ta, medan en varm rodnad steg upp på hennes kinder. Så lyfte hon åter blicken liksom med en ansträngning.

— Säg mig, sade hon långsamt, då ni vill att jag skall upphöra att arbeta för de många, på det jag må göra en enda lycklig — menar ni då, att jag icke mer skulle få arbeta på det sätt jag gjort här: för att hjälpa sjuka medmänniskor...?

— Hur kan ni tro, Hervor, att jag skulle kunna tillåta er att fortfara därmed, utbrast Lynnton med en viss häftighet i stämman. Låta er alltjämt riskera er hälsa och ert lif! Nej, nej...

— Och min konst — jag minns ni sade, då vi träffades för några år sedan, att ni inte tyckte om att kvinnor ägnade sig åt konsten — menar ni, att jag skulle uppgifva också den?

— Naturligtvis skulle jag inte vilja alldeles förbjuda er att måla, men jag medger att jag ogärna skulle se er exponera era taflor... Och jag antar för öfrigt, att ni inte heller skulle få mycket tid till att måla. Sällskapslifvet tar ju i våra dagar mycket tid i anspråk; de flesta damer i New York jag känner äro fullt sysselsatta hela dagarna — fast jag medger jag inte vet hvad de egentligen göra.

— Ni har rätt: de damer, som lefva med i societeten, ha fullt upp att göra med att fara

på visiter och bjudningar, med att besöka teatrar, sömmerskor och butiker. Och jag tror fullkomligt, att damerna bland New Yorks »upper four hundred» i all synnerhet äro strängt upptagna. Ni skulle då hellre vilja att jag offrade min tid och mina krafter på detta än på att göra något som jag möjligen kan gagna med?

Det flög en skymt af förlägenhet öfver Philip Lynntons manligt vackra drag.

— Jag finner det visst inte tilltalande, när damer helt gå upp i sällskapslifvet, sade han, men att något deltaga däri tillhör dock till en viss grad ens sociala plikter. Jag har alltför många vänner i New York för att det skulle vara möjligt för min hustru att undandraga sig en god del middagar och fester. Jag nekar inte heller till att jag, om jag vunne er, skulle vara stolt öfver att få visa er ute i sällskapslifvet. Och ni känner tillräckligt af societetslifvet för att veta hur det är: man kan inte hindra, att ens umgängeskrets och ens visitlista alltjämt tillväxa. Detta kan vara rätt beklagligt, jag medger det, men tanken därpå skulle oroa mig, endast om jag fruktade att min hustru skulle med hela sitt intresse gå upp däri. Men ni är icke en sådan kvinna. Ni skulle längta till ert hem från festerna... Men er konst eller ett arbete sådant som det hvilket här upptar er — det skulle draga edra tankar, ert hjärta från hemmet, skulle kan-

ske småningom komma att betyda lika mycket för er — om inte mer... Ja, jag förstår hvad ni tänker: att detta helt enkelt är svartsjuk egoism. Jag medger, att det alls inte är någon vacker känsla, detta som kommer mig att hellre se er upptagen af nöjen än af arbete — men jag kan inte hjälpa det. Och, Hervor, om ni kände männen bättre än ni gör, skulle ni förstå, att en man, som älskar sin hustru, vill ha henne helt, vill inte att hon skall ha andra starka intressen utom sitt hem.

— Ni vet i alla fall, att det är många fruar, för hvilka sällskapslifvet är ett mycket stort intresse. Deras män gå sålunda ändå in på att äga dem blott till hälften?

— Jag förmodar ingen man gifter sig med en kvinna med den tanken att hon skall bry sig lika mycket om nöjen som om honom. Om han sedan blir desillusionerad — nå, det är ju en annan sak. Men att från första stund veta, att den kvinna man älskar samtycker till att bli ens hustru blott på det villkoret att hon får fortsätta med en verksamhet utom hemmet som kanske småningom blir för henne det viktigaste — nej, om än tusen andra män gått in på det, jag gör det inte!

Hans panna hade lagt sig i djupa veck, hans ögon blickade mörkt ut öfver hafvet.

Plötsligt vände han sig åter mot Hervor, grep henne hårdt i handlederna och sade, i det han såg henne in i ögonen:

— Ni ser så böjlig ut, Hervor. Jag tror att jag från början älskat er allrämest just för det att ni, midt i all er käckhet, tycktes i grunden så vek. Och nu skulle ni ej gifva vika? Och ändå vet jag nu, att ni älskar mig. Ni kan icke förneka det: era ögon säga det, er rodnad skvallrar därom, er skälfvande andedräkt — ni är mera vältalig än ni själf vet... Hör på, Hervor, ni tror väl inte att jag är en sådan tyrann, att jag skulle vilja hindra er alldeles från att måla? Jag skulle till och med kunna lofva er att någon gång — då och då, när ni är fullt stark och frisk — få hjälpa sjuka på ert sätt. Men ni kan väl inte vänta er, att jag skall tycka om att ni håller på med dessa saker! Jag kan möjligen fördraga dem — när det sker undantagsvis — men ni förstår icke hur en man känner för sin hustru och sitt hem, om ni tror jag kan undgå att vänta och begära, att hemmet skall för er vara det första. Allt det andra måste vara bisaker, som ej få stå i vägen för hemmets lycka.

— Jag tror att för hvarje kvinna som älskar sin make — Philip Lynntons hjärta klapade häftigt af glädje, när han såg hur Hervor rodnade djupt vid uttalandet af dessa ord — är det blott naturligt att sätta hemmet som det första. Men därför behöfver hon icke betrakta som bisaker sådant som hon känner också vara hennes plikt. Jag vet det vore orätt af mig att förkväfvä mina anlag och afstå från att

göra det gagn jag kan göra mina lidande medmänniskor. Ni säger, att ni skulle tillåta mig att då och då måla och då och då behandla en sjuk. Men ni låter mig på samma gång förstå, att ni alltid skulle ogärna se mig syselsatt med sådant. Ack, förstår ni inte, att det är just för att jag, som ni säger, innerst är vek, som jag ej vågar gå in på detta... Jag vet väl, att om jag blott en gång sett er missnöjd, då jag hölle på med min konst eller med att hjälpa en sjuk, skulle jag förlora modet att göra det en gång till... Jag vet, att jag knappast skulle ha kraft att stå emot, om ni ville göra mig till en sådan där kvinna som ej hinner med annat än visiter och sömmerskor...

— Ni erkänner då, att ni älskar mig! utbrast han med jubel i stämman. En het blodvåg sköt upp i hans panna, och i ögat tändes en glädjeblixt. Åh, hvarför då icke gifva vika för lyckan...! Säg mig blott ett ja utan alla villkor. Jag skall icke bli svår emot, Hervor, det behöfver ni ej frukta...

Men hon mötte icke hans ifrigt vädjande blick.

Hon stod tyst och blickade ut öfver den blå golfen. Han släppte hennes händer.

— Har jag misstagit mig? mumlade han. Hans stämman ljöd hes liksom af återhållen sinnesrörelse. Men ni kan icke vara en kokett — en af dem som leka med männen...

Hon vände sig plötsligt emot honom och såg honom fullt i ansiktet.

— Nej, jag har icke lekt med er, sade hon med stark betoning. Icke när jag först mötte er — då jag ännu var halft ett barn — och icke heller nu. Det har varit allvar... Den utgjorde en tid det djupaste allvaret i mitt lif, den känsla jag hyser för er, — det var en tid, då kärleken var allt för mig.

— Och nu tyckes er kärleken inte längre vara allt?

— Jo, kärleken är allt! — Hon uttalade det med en plötslig energi i tonfallet och med ett varmt skimmer i blicken. — Kärleken är allt, — men kärleken till en människa får icke blifva allenahärskande. Jag har i dessa dagar kommit till full klarhet med mig själf i fråga om den saken. Om jag, för att ena mina öden med en man, som jag håller mer af än någon annan människa, måste afstå från det som numera för mig innebär livvets mening: att sträfva uppåt och hjälpa andra att sträfva uppåt — då —

— Då visar ni med lätt hjärta ifrån er den man ni »håller af mer än någon annan, människa»?

Det var en klang af bitterhet i hans stämma.

— Icke med lätt hjärta!

— Men ni väljer dock att ensam gå er väg fram hellre än att afstå från att gå omkring

till sjuka och smutsiga individer, som i bästa fall ta mycket af era krafter och er hälsa och i värsta fall smitta ner er med sina vämjeliga sjukdomar?

— Hellre än att afstå från att hjälpa lidande medmänniskor, sedan jag funnit mig äga krafter därtill — ja, hellre än att uppgifva detta offer jag lyckan... Och ni skall inte tro, att saken vore hjälpt med att ni gäfvde mig er tillåtelse att måla och behandla sjuka. Ni skall inte tro att det är min önskan att uppställa några »villkor». Saken är den, att vi två ha en olika lifsuppfattning. Sådant kan man blunda för, när man är helt ung, och tänka: det jämkar ihop sig, när man riktigt håller af hvarann! Men har man kommit till mera klarhet beträffande lifvet och sig själf, då vet man att man kan inte vara lycklig, om man sviker det bästa inom sig...

— Men vi skulle blifva lyckliga, Hervor — vi skulle blifva lyckliga... Jag älskar dig så högt — du vet ännu icke hur jag älskar dig...

Han grep åter hennes båda händer, och tryckande dem hårdt emellan sina, böjde han sig djupt ned. Hans läppar berörde hennes fingrar, hans hår snuddade vid hennes bröst.

— Å, jag skulle göra dig lycklig, Hervor, mumlade han. Du vet icke, hur jag älskar dig...

Hervor skälfde till. Denna beröring med

den älskade var nästan mer än hon kunde motstå... Och så denna plötsliga vekhet i stämman — så olik allt hvad hon förut hört från honom.

— Du vet inte hur jag älskar dig, upprepede han.

Om han nu drar mig intill sig, är jag förlorad, tänkte hon.

Men då hon fortfarande teg, reste han sig i stället upp med en hastig rörelse.

— Det ligger icke i min natur att förändra mina åsikter för en kvinnas skull, sade han med en plötslig sträfhets i stämman. Icke ens om det är den kvinna jag älskar.

Han gick ett par slag af och an med rynkade ögonbryn.

— Jag skulle gärna vilja fara hem, mumlade Hervor.

Hon var rädd, att hon skulle brista i gråt.

— Jag skall genast föra er till er vagn, miss von Hardenburg, sade Lynnton artigt.

* * *

Hvorv sof icke den natten.

För andra gången hade hon då förlorat den man hon älskade! Och eftersom det förhåller sig så med sorgen, att vi, för hvar gång den drabbar oss, i förtviflan tänka: »Nej, så har jag dock aldrig lidit förr», så tycktes det

henne nu, att smärtan denna gång var än mera sönderslitande än då hon i sin första ungdom sett sin lyckodrom krossas.

Och dock — kunde hon väl ha handlat annorlunda än hvad hon gjort?

Den konflikt som mött henne, var icke den hon i sina unga dagar tänkt sig.

Det var icke emellan äran och kärleken hon valt. Gärna skulle hon ha afstått från allt hopp om att nämnas med berömmelse af samtid och eftervärld, för att få vara hos den älskade — få känna lyckan att göra honom lycklig.

Nej, det var inte äran som det var svårt att offra... Men hade hon väl rätt att offra de krafter till att arbeta i mänsklighetens tjänst hon kände inom sig. Hade hon väl rätt att tysta det djupa krafvet inom henne att verka för Guds rikes sak? Ägde hon rätt att låta sig förvandlas till en varelse, hvilken ägnade hela sin tid åt onyttig flärd? Hur skulle hon väl utan bittra samvetskval kunna känna, att det som upptog hennes dagar blefve att vara väl klädd, att ha ett vackert ordnadt hem, att gifva otadliga middagar åt folk, hvilkas lifsuppgift det var att gå på fester och själfva gifva sådana.

Hon hade ej förmått drifva sin vilja igenom, då hon var omgifven af hårdhet och förtryck — hur skulle hon väl kunna det gentemot den despotism som var så mycket oemot-

ståndligare, därför att den var så full af ljufhet: kärlekens ömma despotism.

Men där hon låg i nattens tystnad och kände tårarna droppa heta utför kinden, var det stunder, då hon önskade att Philip kufvat henne med sin viljas makt, att han dragit henne till sitt bröst och tystat hennes betänkligheter med sina kyssar...

Och då hon plötsligt kom ihåg, att det sista han sagt var, att han naturligtvis fortfarande skulle följa henne på hennes vandringar för att skydda henne, började hon bittert gråta. Hon sade till sig själf, att han var den ridderligaste och noblaste af män och att det var otroligt grymt och hjärtlöst af henne att vålla honom sorg...

XXXI.

Belöningen.

Halta Pepe satt på trappan till San Geronimokyrkan och gassade sig i solen; han hade haft tur på morgonen, hade lyckats tigga till sig två soldi af ett par enfaldiga inglesi med röda böcker under armen. Så hade han inköpt en portion nystekta kastanjer hos gamla Assunta, som satt med sin kärra i gathör-

net, och förtärt dem; nu satt han och blinkade belåtet i solen likt en katt, som nyss spisat en råtta och se'n slickat sina tassar rena.

Bredvid Pepe satt enarmade Luca. Han hade med afundsamma ögon åsett den andres måltid; själf hade han ännu ej lyckats göra något kap denna morgon. Han beslöt att lätta sitt hjärta genom att säga en liten giftighet till sin lycklige kamrat.

— Du smörjer dig med kastanjer du, Pepe, och tänker inte alls på att det är hårdsmält mat, som doktorerna och de höga herrarna säga. Pass på, rätt nu ligger du i koleran, därför att du ätit så glupskt.

— Om den gode Guden och San Giuseppe besluta, att Pepe skall få koleran, så får han den; besluta de att han inte ska få den, så blir han inte sjuk, om han också äter hundra tusen kastanjer om dagen, var Pepes svar, afgifvet i en ton af salvelsefull resignation.

— Det är tre som dött i koleran i natt bara på den här gatan, fortfor enarmade Luca, som inte gärna ville släppa rollen af olycksprofet på ännu en stund.

— Ja, men det var fyra som blefvo bra i går på närmaste gata, svarade halte Pepe i triumferande ton. Alldeles bra ha de blifvit. Inte minsta knip mera. Och det är alltihop den här främmande signorinan som gjort det, signorina Ervora, som är kommen från islandet; det är ett rent underverk, det är ingen fråga

om det. Hon är ett helgon, signorina Ervora, säga kvinnorna här i kvarteret, och somliga mena, att hon är Santa Eulalia själf, som stigit ned till jorden igen för att hjälpa folket, efter det att hennes bild burits i procession kring gatorna och fått ett nytt guldhjärta kring halsen, men andra säga, att hon är ett alldeles nytt helgon och att den heliga fadern borde skynda sig att kanonisera henne, så skulle det nog gå ändå bättre med hennes underverk; nu får hon ibland hålla på i två timmar, innan hon får en stackare bra, och efter som det alltid är andra som vänta, så kunde det gärna gå litet fortare, tycker man. Mamma Telucca, skomakarens hustru där i hörnet, var just i slagsmål i går med gamla Assunta här om den saken; skomakarens hustru påstod, att hon kände godt igen Santa Eulalia, hon hade sett hennes bild många gånger i processionerna, och hon kan svära på att det är precis samma ansikte som på den främmande signorinan, men Assunta säger att den främmande är Santa Ervora, och det finnes ingen Santa Ervora i hela almanackan och därför så måste det här vara ett nytt helgon. Och så godt är det, menar Assunta, ty de gamla helgonen ha visst blifvit liksom lite lomhörda och trötta, de höra inte böner lika bra numera som förr och hjälpa inte på långt när så ofta. Nå, mamma Telucca och Assunta flögo i lufven på hvarandra, och de ha ännu hvar sitt blått öga af'et.

— Ja, käringarna de prata, sade enarmade Luca i hånfullt öfverlägsen ton och gaf en spark åt en utsvulten hund, som närmade sig och nosade omkring dem; käringarna prata och väsnas, men hvad förstå de? Ingenting! Annars skulle de väl begripa, att en kättare inte kan vara ett helgon.

— En kättare! Hvad menar du? Är den främmande signorinan en kättare? utropade halta Pepe bestört.

— Ja, just det, och det är så säkert som jag sitter här, sade Luca i triumferande ton.

— Men hur vet du det? sporde Pepe i tviflande ton.

— Hur jag vet det? Jo, för det första så äro alla inglesi kättare, åtminstone alla som komma från de kalla länderna i norr; dit har inte den sanna tron hunnit ännu, den har frusit bort på vägen. Där tro inte människorna på Gud och på helgonen, de tro inte på någonting, och allihop bli de fördömda så snart de gifvit upp andan — det behöfs ingen skärseld och så'na omständigheter med dem, det är så rejält som helst. Och för det andra så har jag själf sett den här främmande signorinan, som de nu väsnas om så mycket, gå in i San Gennaros kyrka utan att göra korstecknet. Och jag såg henne gå ett slag kring kyrkan och titta, som alla fördömda inglesi göra, och se'n såg jag henne falla på knä i ett hörn och bedja, och det tyckte jag var ändå det värsta af

alltihop, för det kan väl hvar och en förstå, att det är en synd att be, när man inte gör korstecknet och när man inte tror på Gud och helgonen.

— Men hon ser så god ut, den främmande signorinan, sade Pepe, och hon gör i alla fall underverk, ingen människa har nånsin förut hört talas om att folk blir bra från koleran med att man stryker med händerna öfver dem. Hur skulle hon kunna göra underverk, om hon vore en kättare och en dålig människa?

— Du är dum, Pepe. Har du aldrig hört talas om häxor, och vet du inte att djäfvulen kan också göra underverk?

— Menar du att det skulle vara djäfvulen som hjälper signorinan att bota de sjuka? frågade Pepe med förfärad min.

— Hvem skulle det anrars vara, ditt dumhufvud! Tror du att Gud och helgonen hjälpa en kättare som förnekar dem?

— Men hur är det möjligt? mumlade Pepe med förvirrad min. Hon ser så god ut.

— Här kommer fra Baldassare, vi ska fråga honom, sade Luca.

En fet kapucinermunk i brun kåp, med rep om lifvet, sandaler på de bara fötterna och skinande blank tonsur på hjässan, kom just ut ur kyrkan, fingrande på sitt radband.

Luca hänsköt frågan till honom.

— Är det inte så, padre, ropade han, att det är djäfvulen själf, som hjälper den kätter-

ska signorinan, hvilken smyger omkring här och föreger sig kunna göra underverk?

Munken gaf enarmade Luca en gillande blick.

— Du torde ha rätt, min son, sade han. Det måste i sanning vara den lede själf som sändt henne hit för att väcka förvirring i de trognas hjärtan, så att de inbilla sig att man lika väl kan få hjälp utan att skänka allmosor till Herrans fattiga bröder och utan förböner af dem. Du har rätt, det måste vara djäfvulen, som sändt henne hit.

Två förhoppningsfulla ynglingar, Piero och Beppo, nyligen enrollerade i camorran — och med specialitet på att ute på gatan stjäla guldur från resande genom att ge dem en plötslig stöt för bröstet —, hade närmat sig och lyssnade intresserad till samtalet.

— Hallå, ropade Piero till en tredje kamrat, som i detta ögonblick dök upp i närmaste gathörn med händerna i byxfickorna och gällt hvisslande funiculåvisan — hallå, Gianotto, har du hört att det är djäfvulen, som skickat hit signorina Ervora?

I en blink stuckos hufvud ut ur alla fönster, ur alla portar kom folk rusande: kvinnor med barn på armen, gamla skrynkliga megäror med håret fladdrande kring kinden, skomakaren med sin pryl i ena handen och en sko i den andra, springpojkar med paket under ar-

men och ett otal af skrikande, larmande, lurf-håriga småttingar.

Alla började på en gång afgifva sin mening om stundens oerhördt viktiga tvistefråga.

— Signorinan är en ängel, ropade indignerad gamla Assunta borta vid sin kärra, hon står visst inte i förbund med djäfvulen.

Assuntas motstånderska sedan i går tog ögonblickligen sitt parti, när hon hörde på hvilken sida den gamla månglerskan ställde sig.

— Det säger du, skrek mamma Telucca, därför att signorinan köpte kastanjer af dig häromdagen och talade med dig — jo, jo, hon har väl förhäxat dig också! Men det är klart att det är djäfvulen själf som förskapat henne till Santa Eulalia, bara för att narra goda kristna att be den där häxan om hjälp i stället för att offra åt helgonen. Och jag ska säga er en sak: när de af signorinan bli botade för koleran, så få de strax i stället något annat ondt. Ninas pojke här i nästa gränd, som blef botad bara för ett par dar se'n, han har i dag en förfärlig tandvärk och vrålar, så det hörs i tio hus omkring.

— Nå, det är ju för han bet itu en stor valnöt och bröt af en tand, sade Assunta föraktfullt. För resten så vrålar han alltid, den pojkens.

— Du pratar, Assunta, som du har förstånd till, och det är inte mycket, skrek mamma Telucca i ilsken ton, men det kan väl hvar-

enda en förstå, att om man blir botad från en sjukdom på så vis, att man får en annan i stället, så inte kan det vara några goda makter, som drifva sitt spel.

— För resten, inföll skomakaren från sitt hörn, med ett illmarigt leende, i det han stack prylen igenom lädret, för resten har den unga signorinan de sista dagarna haft ett så trefligt sällskap på gatorna... Det är nu inte precis likt hvad jag har hört om helgonen: att de gå omkring och spatsera med en vacker ung inglesse.

I detta ögonblick var hela den lilla platsen framför San Geronimo full af folk; och i alla gränder, som där mynnade ut, myllrade det människor, som skreko till hvarandra den stora nyheten att det var djäfvulen som skickat till Napoli signorina Ervora för att förvillan och fördärfva folket.

Ut ur kyrkan trädde en lång, mager präst i svart bredskyggig hatt, lång svart rock som slog likt kjolar kring fotknölarna och ett svartgrönt bomullsparaply under armen.

Fra Baldassare hatade pater Anselmo, liksom munkar oftast hata präster, — åtminstone där de fiska i samma vatten. Men han fann det — nu liksom oftast — dock vara klokast att till det yttre hålla ihop med kyrkans tjänare.

— Säg oss eder tanke, vördade padre, bad han.

Och han utvecklade saken för den länge prästen med roffågelsnäbben och de lurande ögonen.

— Icke vill jag åtaga mig att afgöra den saken, sade med ödmjuk salvelse padre Anselmo, men nog synes det också mig, som om det vore onda makter som här drifva sitt spel. Och inte kan en kyrkans tjänare underlåta att med sorg se huru människor som förut offrat vaxljus vid helgonens altaren, nu gudlöst upphöra därmed för att springa efter en kättersk kvinna, som visserligen icke kan bringa någon varaktig hjälp.

Han kastade en blick ut öfver folkmassan, som i detta ögonblick var bragt till tystnad af ifver att få höra hvad prästen sade i den stora frågan. Padre Anselmo höjde något rösten, i det han fortsatte:

— Visst vore det en god gärning att hindra fortsättandet af dessa afskyrda signerier, som alltid fördömts af kyrkan.

— Slå ihjäl häxan, skrek plötsligt Piero.

— Slå ihjäl häxan, upprepade hans stallbroder Gianotto med gäll röst, dansande rundt af förtjusning vid blotta tanken på något så uppiggande som att få vara med om att slå ihjäl en främmande signorina.

— Se, där är hon, tjöt Beppo i högsta diskant, i det han sträckte ut sin arm, kringvilken trasorna dinglede, och pekade inåt San Geronimos gränd.

Alla sågo ditåt.

Där kom hon, den främmande signorinan.

Hervor hade nyss, då hon kom från ett besök hos ett sjukt barn som bodde tre mörka trappor upp vid en gård, råkat vilse. Där funnos två olika utgångar från den smutsiga gården, hon kom inte ihåg genom hvilken hon kommit in, men då hon kastat en blick genom porten till vänster och ej sett till mr Lynnton i gränden därutanför, begaf hon sig ut genom den högra. När hon gått en bit utan att påträffa honom där heller, kom hon till det resultatet att det var i alla fall genom porten till vänster hon borde ha gått och att mr Lynnton troligen bara varit ett par steg bortom hörnet. Nå, hon finge väl vika af nästa gränd och försöka hitta reda på sin beskyddare.

Men nästa gränd — den tog af just vid San Geronimokyrkan. Och när hon kom ditåt,, märkte hon, att här skulle det ej bli lätt att bana sig väg. Hela den lilla platsen kring kyrkan var full af folk, och hvart man såg uppåt gränderna, syntes människor komma skyndande.

Hvad stod väl på? Man skrek och larmade och tycktes helt upprörd.

Jo, nu hörde hon hvad de skreko...

— Häxan, där kommer häxan, ropade de.

Och en gammal skrynklig kvinna — hon kände igen henne, det var modern till den unge arbetaren som dött för ett par dagar sedan

— lyfte sin knutna hand högt i luften och skrek gällt:

— Hon har dödat min son! Hon har dödat min son, den elaka häxan! Han var så frisk och vacker, min gosse, men hon dödade honom.

— Slå ihjäl henne, skrek Gianotto och slungade en sten mot den främmande signorinan.

I detta ögonblick följde fra Baldassare det högvördiga prästerskapets nyss gifna exempel och gaf sig i väg. Det var bättre att inte vara närvarande. Det var i alla fall god fart i dem redan...

En ny sten kom susande, slungad af Piero. Den träffade inte, den heller; Hervor hade hastigt böjt sig åt sidan.

Ack, hvar var Philip?! Hvar var hennes beskyddare?

Hon såg sig ångestfullt omkring. Måne hon skulle söka sin tillflykt inne i kyrkan San Geronimo? Nej, det var för sent — det var redan mycket folk emellan henne och kyrkan.

De runno plötsligt för henne några ord som Vera sagt, innan de skilts: »Vänta dig bara ingen tacksamhet, Hervor! Det får man aldrig göra».

Nej, det tycktes verkligen så.

Det kom med ens öfver henne ett resigneradt lugn. Hon skulle väl dö... Måtte det bara gå fort!

Alltjämt ljud skränet omkring henne, steg emot henne med hotande tillrop. Då och då flög en sten... där kom just en som träffade henne på armen. Men det gjorde inte så farligt ondt.

Men ack, om hon bara finge se en skymt af Philip, innan hon dog... Bara en glimt af hans ögon...

Hvem var det som bröt sig fram där borta genom hopen? Någon i hvit flanellkostym...

Å, Philip, Philip!

Nu kände hon ingen rädsla längre! Om hon skulle dö, så skulle hon dö slutet i hans armar.

Inom ett par sekunder hade han banat sig väg igenom massan. Och nu stod han vid hennes sida.

Han slog vänstra armen om hennes lif och i det han med en energisk åtbörd lyfte en revolver i sin högra hand, ropade han ut till folket:

— Edra fega, eländiga uslingar! Anfalten I en kvinna? Och en kvinna, som endast gjort er godt!

Han ropade det på engelska, eftersom han inte kunde ett ord italienska. Men det kom ungefär på ett ut, ty ingen kunde missförstå hans röst och ansiktsuttryck, och ingen kunde draga i tvifvelsmål hvad han tänkte använda sin revolver till.

Att emellertid en revolver var till tämligen liten nytta i en så stor folkhop, det var nu tydligt för hvar och en. Och Gianotto och hans stallbröder voro genast på det klara med att amerikanarens uppdykande endast ökade det tilldragande i hela saken, efter som man kunde känna sig ganska viss om att han hade ett större antal lire på sig än den unga signorinan.

Ett par ögonblick stod massan emellertid tvekande... Det steg ur den ett halft undertryckt sorl. Ett par ögonblick af dof mullrande väntan, som innan åskan bryter lös.

Då ljöd en stämman uppifrån ett af husen omkring — en klar och gäll liten stämman i högsta diskant.

— Hvad de äro vackra! Min Gud, hvad de äro vackra!

Alla sågo ditupp. Där stod i en vindsglugg en liten gumma — en gråhårig liten gumma med skrynkliga bruna kinder och små vänliga bruna ögon, och hon pekade med fingret mot de båda unga människorna, som stodo därnere, tryckta emot hvarandra. Och den lilla gumman upprepade med en stämman, som var förunderligt klar för att komma från en sådan gammal, tandlös mun:

— Hvad de äro vackra!

Hon log af förnöjelse, den lilla gumman, hon log så att ögonen blefvo som små bruna springor, och hon sade om igen:

— Min Gud, hvad de äro vackra!

Allas ögon riktades emot de två... De stodo på ett af trappstegen till kyrkan, och de voro synliga för hela folkmassan.

Ja, det var sant — de voro verkligen vackra! Han var ståtlig, den unge mannen — kraftig och smärt i sin hvita kostym — och ögon som slungade blixtar... Och signorinan — ja, det var rent förunderligt hvad hon var vacker i denna stund... Så röd som en ros var hon, och ögonen lyste som ett par klara stjärnor, och så som hon såg upp till honom, mannen vid hennes sida...

Gamla Assunta borta vid sin kärra var den första till att stämma in: Hvad de äro vackra!

Och det underligaste af alltsammans — det sade de allihop efteråt — det var att mamma Telucca strax därpå tog sig för att upprepa hvad hennes argaste antagonist nyss sagt!

Och sedan var gärdet uppgifvet! Ni må tro att Pepe, halta Pepe, skrek det med kläm och öfvertygelse, och det fanns folk som påstod efteråt, att till och med enarmade Luca glömde sitt sura humör för en stund och ropade: »Come son' belli».

Det steg som ett sus, det steg som en storm, det var full hänförelse i luften. Och herrar medlemmar af camorran funno det lämpligast att helt sakta låta de stenar de höllo i beredskap glida ner till marken igen...

Ännu när Philip och Hervor aflägsnade sig uppför den gata, som slingrar sig förbi San Geronimo upp emot backarna, ljud efter dem ropet: »Dio mio, come son' belli».

XXXII.

Böljornas sång.

Blänkande blått låg hafvet framför henne. Långt i fjärran, där det smälte ihop med himmelen, var det höljdt i ett purpurfärgadt dis, men nere vid hennes fötter, där det sorlande slog mot hållarna, skimrade det i klaraste smaragdgrönt. Och kring de båda skrofliga, färglysande klippor, som blott ett stenkast från land sköto upp rakt ur vattnet likt två väldiga jättevakter, bröto sig vågorna i fräsande, skummande hvitt.

Sedan ett par dagar befann sig Hervor på Capri.

Dagen efter uppträdet vid San Geronimokyrkan förklarade mr Lynnton med sin allra mest bestämda min, att nu måste hon helt enkelt resa bort och hvila. Och då hon verkligen var uttröttad till kropp och själ — hon kunde ej längre förneka det —, fogade hon sig och tillät, utan något kraftigare försök till opposition, att han for ut till Capri och beställde rum åt henne. Han bad icke om lof att få

följa henne dit. Men han gjorde det ändå. Han hade emellertid med en grannlagenhet på hvilken hon satte värde — hälst som hon förstod att den för honom innebar en verklig uppoffring — icke tagit in på samma hotell som hon utan på ett närliggande.

Capri var nästan tomt på turister för närvarande, och hon hade knappast mött en människa, när hon för en stund sedan, i den tidiga eftermiddagstimmans klara solsken, gått ut för att, följande en liten enslig stig, begifva sig till sin favoritplats nere vid hafvet.

Hon satt med ryggen stödd mot en knotig, förblåst pinje på en mark, som var täckt af stråft gräs och gulblommande ginst, och blickade utåt hafvets vida rymd.

Hon älskade denna plats, därför att den var enslig och vild med något stolt och stort i linjerna: blott klippor och haf och de gula ginstbuskar, som stodo lysande mot allt detta underbara blå. Icke en människoboning syntes; blott sällan sågs en båt segla förbi. Men långt därborta vid synranden skymtade några öar, halft liknande hägringar: blåa förtrollade sagoöar, ljusa drömriken, sväfvande i en luft som af dallrande aning — och dock ej så fjärran, att de icke kunde nås.

Böljorna sjöngo därnere sin fria, jublande vandringsång: Intet är så fagert att det ej kan vinnas, intet är så fjärran att det icke kan nås...

Hon satt och såg utåt hafvets vidder, hon satt och lyddes till hafvets sång.

Plötsligt kommo för henne några ord, som hon läst en gång: — »Ensamheten är någonting förtjusande — när man har någon bredvid sig att säga det åt!»

När hon läst de orden för åtskilliga år sedan i sin gröna ungdom, hade hon med ett trotsigt leende skakat på hufvudet åt dem. Det var lustigt sagdt, men det var inte sant — för alla. Nej, hon älskade den ensamma ensamheten — aldrig skulle hon i någon människas sällskap kunna känna hela den utesägliga tjusningen af naturens skönhet och storhet.

Så hade hon tänkt vid sexton år. Men nu...

Hon hörde steg närma sig, hörde sanden knastra.

Hon vände ej på hufvudet för att se hvem det var. Hon visste det ändå. Hon visste, att han från sin balkong kunde se när hon gick ut, och hon hade hela tiden vetat, att han skulle komma. Skulle hon ha funnit hafvets sång så jublande glad, skulle ginstens gula blomkvast ha lyst för henne som en flamma af fröjd, skulle hon ha sett ett sådant blånande, underbart sagoskimmer kring de öar som höjde sig därborta ur hafvets våg, ifall hon ej vetat det?

Han kom helt tyst och satte sig i gräset nedanför hennes fötter.

Han aftog hatten, som om den känts ho-

nom tung i värmen. Hon såg huru solbränd han blifvit — pannan lyste helt hvit mot den öfriga delen af ansiktet — och hon tänkte på att det klädde godt hans markerade drag.

Han vände på hufvudet och blickade ut öfver hafvet.

Hon lade märke till hur vackert och stolt hans nacke reste sig öfver halsen och hur kraftiga hans skuldror voro. Och det flög igenom henne en plötslig lust att sakta lägga sin arm om dessa starka skuldror...

I nästa ögonblick genomförs hon af en hastig förlägenhet öfver att något sådant kunnat falla henne in, och hon blef helt röd af blygsel.

I detsamma vände Philip på hufvudet. Han såg hennes rodnad, och kanske var det hennes synbarliga förlägenhet som nu föranledde honom att åter börja tala om det ämne han icke berört sedan den dag de voro på Posilipo.

— Hervor, sade han, jag har tänkt mycket öfver hvad ni sade den där dagen... Och jag förstår nu, att det skulle icke passa er att blifva en societetsdam i New York. Jag skulle inte heller vilja se er förvandlad till en sådan.

Han flyttade sig uppåt, tills han satt i jämnhöjd med henne.

— Jag skall säga er, hvad jag tänkt mig, fortsatte han. I en liten stad, som ligger ett par tiotal mil från New York — en vacker liten stad, för öfrigt, belägen vid en flod och

med stora skogar omkring — finns en fabrik, i hvilken jag är störste delägaren. Jag tänker nu på att själf öfvertaga ledningen af densamma. Det är en verksamhet som skall skänka mig mera tillfredsställelse än börslifvet med dess jäktande oro. Hvad bryr jag mig egentligen om att samla mer pengar! Men att vara chef för några hundra arbetare — det är en uppgift, som har sitt stora intresse —, om det än kan vara en ganska vanskligh uppgift i dessa tider. Vi skola just nu börja bygga bostäder där borta åt fabriksarbetarna. Jag ämnar själf öfvervaka inredandet af dessa bostäder — och tillse, att de blifva sunda, hemtrefliga och tilltalande. Men det skulle ju egentligen behövas en kvinnas öga och hand därtill...

Han höll upp ett ögonblick och såg på henne. Hon höll i sin hand en liten kvist blommande ginster, och hennes ögon voro envist fästa vid densamma.

Han började från ett nytt håll.

— Ni kunde ha skäl att tycka, att jag utvecklade en tämligen despotisk uppfattning härom dagen. Men ni bör ta med i beräkningen, att jag är född skotte. Vi ha en god del envishet och härsklystnad i vår nationalkaraktär, som ni kanske vet. Och så... om ni visste hur många äktenskap jag sett därborta i mitt andra fädernesland, hvilka tyckts mig som parodier på äktenskap! Hustrur, som tyckas betrakta sin man som en biperson och hem-

met som blott en hviloplats, där de andas ut emellan hvarjehanda jäktande sysselsättningar och förströelser. Jag har alltid varit besluten att, om jag gifte mig en gång, skulle det bli med en kvinna för hvilken hemmet vore det första. Och när jag mötte er däruppe bland de hvita alperna och tyckte mig kunna se in i er själ — ni var egentligen så barnsligt öppen midt i all er skygghet —, då sade jag till mig själf: Jag har mött den kvinna som passar för mig! En kvinna som är vek och mild och böjlig och dock har nog af intelligens och käckhet för att bli en god kamrat. När jag så åter mötte er och snart märkte att det kommit en viss förändring öfver ert väsen, då var jag dock fortfarande viss om att ni var den kvinnan jag önskade mig — den kvinnan som skulle rätta sig efter mig och blifva i allt så som jag ville ha henne. Jag vredgades, när ni satte er vilja emot min, men innerst var jag dock säker om att till sist kunna bryta ert motstånd. Men nu...

Han teg ett ögonblick. Hervors hand, som höll den guldfärgade ginsten, skälfde märkbart. En liten grönskimrande ödla kom kilande i gräset, stannade ett ögonblick, liksom stel af förfäran inför de två, och fortsatte därpå skyndsamligen sin flykt.

— Men nu — dessa sista dagar har jag börjat se sakerna på annat sätt... I den stunden då vi stodo tillsammans vid San Geronimo

och båda trodde vår sista stund vara nära — i den stunden stod det med ens klart för mig huru olika det var för er och för mig att lämna detta lifvet. Ni kunde gå bort, medveten om att ha hjälpt andra, ha offrat er för andra. Men jag — hur smått och lumpet tycktes det mig icke nu att, såsom jag gjort, i all min sträfvan tänka på att själf få det bra och angenämt... I den stunden förstod jag hvad ni menade, då ni sade att vi två ha en olika lifsuppfattning... Hervor — jag vill inte komma med några löften och försäkringar — jag vill inte ens lofva att jag inte blir vid dåligt humör ibland, när jag finner dig upptagen af något annat än af mig —, bara det kan jag säga dig, att medvetet skall jag icke sträfva att draga dig ned från dina osjälfviska syften. Fastmer vill jag bedja dig att söka höja mig till dig... Vill du taga mig på de villkoren, Hervor?

Hon lyfte sin blick mot hans. Och han såg att han inte behöfde afvakta något svar.

Han frågade med plötslig oro i stämman:

— Men, Hervor, du är mycket fästad vid ditt fädernesland — skall du väl kunna trifvas i ett annat land — så långt borta?

Hon smålog, i det hon såg in i hans ögon.

— »Ditt land skall blifva mitt land, och ditt folk skall blifva mitt folk», sade hon, upprepande den moabitiska kvinnans kärleksfyllda ord, som ljudit genom årtusenden.

Men där var en skynt af vemod i hennes leende. Hon kände med plötslig klarhet, huru svårt det skulle blifva att slita alla band som fäste henne vid hemlandet. Hon förstod, att detta offer var icke så lätt bragt nu som det skulle ha varit i hennes tidiga ungdom — vid den tid af stormande lyckokraf, då allting syntes ringa emot sällheten att tillhöra den älskade. Nu visste hon godt, att hon mången gång skulle känna sig vilsen och lösryckt och full af hemlängtan därborta i detta främmande land.

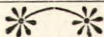
Han böjde sig fram emot henne, och där var ännu en half oro i hans stämma:

— Hvad tänker du på, älskade?

Nej, han fick icke ana, att där fanns en skuggning af svårmod i hennes lycka redan i denna stund, då den borde brinna som klarast.

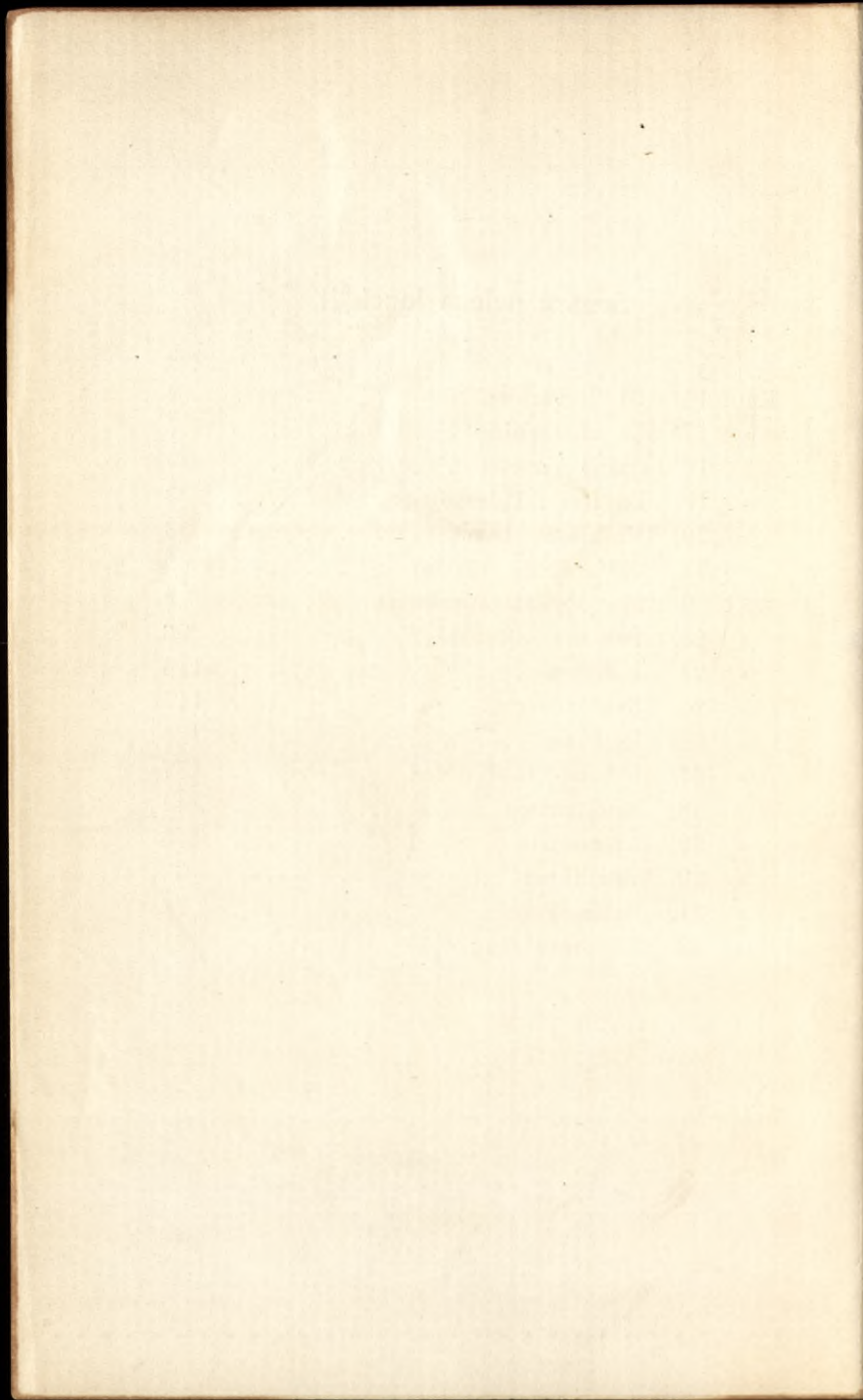
Hon log emot honom med ett leende, som var på en gång skalkaktigt och tankfullt ömt, och sade sakta:

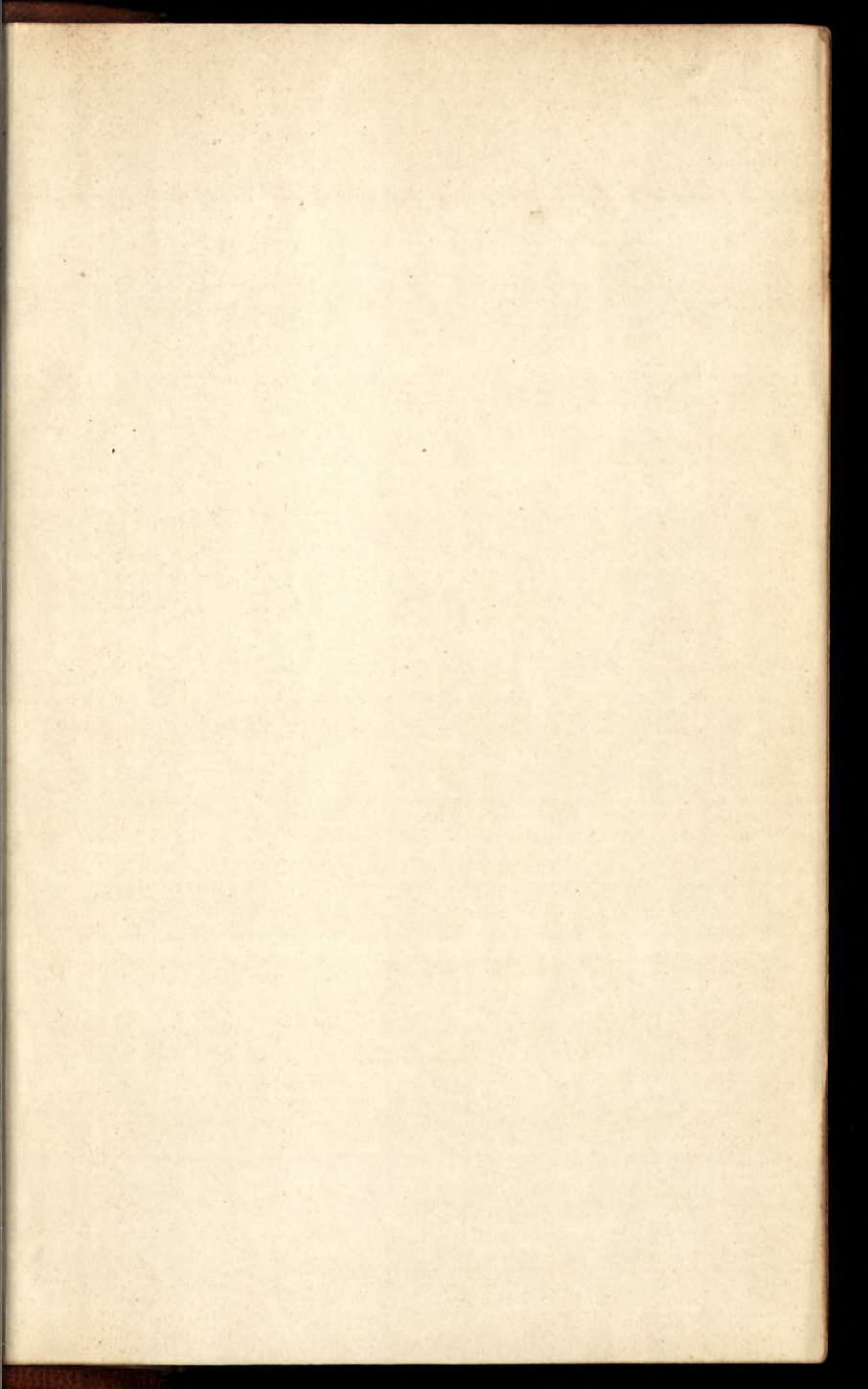
— Jag tänker på huru jag många gånger trott mig helt bortstött af lyckan. Och nu... Ser du öarna därborta i det blånande sago-skimret? Är det icke som om det vore lyckans förtrollade öar? Och hör du huru böljorna jublande sjunga: Intet är så fagert att det icke kan vinnas, intet är så fjärran att det icke kan nås...

Senare delens innehåll.

	Sid.
Kap. 16. Ut i världen	3
» 17. En mottagning	7
» 18. Castel Vanessi	24
» 19. En fest i Palazzo Soranzo	38
» 20. Markisens hämd.	53
» 21. Utforskade världar	62
» 22. Fra Paolos manuskript	79
» 23. Den ena stjärnan	96
» 24. I Florens	113
» 25. Nya vidder	117
» 26. Kallelsen	128
» 27. I kamp med döden	137
» 28. Mr Lynnton	144
» 29. Återseende	155
» 30. Konflikten	163
» 31. Belöningen	177
» 32. Böljornas sång	191

6000143665

Göteborgs universitetsbibliotek

